Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 22 ta' Novembru 2018
(OR. en)

14442/18

SOC 731
EMPL 548
EDUC 439
ECOFIN 1121

NOTA TA' TRASMISSJONI

minn:	Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmat mis-Sur Jordi AYET PUIGARNAU, Direttur
data meta waslet:	22 ta' Novembru 2018
lil:	Is-Sur Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2018) 761 final
Suġġett:	ABBOZZ TAR-RAPPORT KONĠUNT DWAR L-IMPJIEGI MILL-KUMMISSJONI U MILL-KUNSILL li jakkumpanja l-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni dwar l-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir tal-2019

Id-delegazzjonijiet għandhom isibu mehmuż id-dokument COM(2018) 761 final.

Mehmuż: COM(2018) 761 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 21.11.2018
COM(2018) 761 final

ABBOZZ TAR-RAPPORT KONĠUNT DWAR L-IMPJIEGI MILL-KUMMISSJONI U MILL-KUNSILL

li jakkumpanja l-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni

dwar l-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir tal-2019

WERREJ

DAĦLA 2

MESSAĠĠI EWLENIN 4

1. ĦARSA ĠENERALI LEJN IX-XEJRIET U L-ISFIDI SOĊJALI U TAS-SUQ TAX-XOGĦOL FL-UNJONI EWROPEA 15

1.1 Ix-xejriet tas-suq tax-xogħol 15

1.2 Ix-xejriet soċjali 21

2. SNAPSHOTS MIT-TABELLA TA' VALUTAZZJONI SOĊJALI 25

2.1 It-tabella ta' valutazzjoni spjegata 25

2.2 Evidenza mit-tabella ta' valutazzjoni soċjali 27

3. IR-RIFORMI SOĊJALI U TAL-IMPJIEG – IL-PRESTAZZJONI U L-AZZJONI TAL-ISTATI MEMBRI 34

3.1 Il-Linja gwida nru 5: Nagħtu spinta lid-domanda għall-ħaddiema 34

3.1.1 L-indikaturi ewlenin 35

3.1.2 Ir-rispons ta' politika 49

3.2. Il-Linja Gwida nru 6: Insaħħu l-provvista ta' ħaddiema u ntejbu l-aċċess għall-impjieg, għall-ħiliet u għall-kompetenzi 55

3.2.1 L-indikaturi ewlenin 55

3.2.2 Ir-rispons ta' politika 85

3.3. Il-Linja Gwida nru 7: Insaħħu l-funzjonament tas-swieq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali 100

3.3.1 L-indikaturi ewlenin 100

3.3.2 Ir-rispons ta' politika 127

3.4. Il-Linja Gwida nru 8: Nippromwovu l-opportunitajiet indaqs għal kulħadd, inrawmu l-inklużjoni soċjali u niġġieldu l-faqar 142

3.4.1 L-indikaturi ewlenin 142

3.4.2 Ir-rispons ta' politika 165

ANNESSI 172

DAĦLA

Ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi (JER) mill-Kummissjoni Ewropea u mill-Kunsill huwa stipulat bl-Artikolu 148 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE). Il-proposta inizjali għal dan ir-rapport mill-Kummissjoni Ewropea hija parti mill-Pakkett tal-ħarifa, li jinkludi l-Istħarriġ Annwali dwar it-Tkabbir li jvara ċ-ċiklu tas-Semestru Ewropew. Ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi jagħti ħarsa ġenerali annwali lejn l-iżviluppi soċjali u tal-impjieg ewlenin fl-Ewropa kif ukoll lejn l-azzjonijiet ta' riforma tal-Istati Membri, b'konformità mal-Linji Gwida għal-Linji Politiċi dwar l-Impjiegi tal-Istati Membri[1]. Ir-rapportar dwar dawn ir-riformi jsegwi l-istruttura tal-Linji Gwida: l-għoti ta' spinta lid-domanda għall-ħaddiema (il-Linja Gwida nru 5), it-tisħiħ tal-provvista ta' ħaddiema u t-titjib tal-aċċess għall-impjieg, għall-ħiliet u għall-kompetenzi (il-Linja Gwida nru 6), it-tisħiħ tal-funzjonament tas-swieq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali (il-Linja Gwida nru 7), u l-promozzjoni tal-opportunitajiet indaqs għal kulħadd, it-trawwim tal-inklużjoni soċjali u l-ġlieda kontra l-faqar (il-Linja Gwida nru 8).

Barra minn hekk, ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi jimmonitorja l-prestazzjoni tal-Istati Membri b'rabta mat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali stabbilita fil-kuntest tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Il-Pilastru ġie stabbilit bħala Proklamazzjoni interistituzzjonali mill-Parlament Ewropew, mill-Kunsill u mill-Kummissjoni fis-17 ta' Novembru 2017. Jidentifika l-prinċipji u d-drittijiet fi tliet oqsma: i) l-opportunitajiet indaqs u l-aċċess għas-suq tax-xogħol, ii) il-kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti, u iii) il-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali. Il-monitoraġġ tal-progress f'dawn l-oqsma huwa mirfud minn analiżi dettaljata tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali li takkumpanja l-Pilastru.

Ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi huwa strutturat kif ġej: il-kapitolu introduttorju (il-Kapitolu 1) jirrapporta dwar ix-xejriet prinċipali soċjali u tas-suq tax-xogħol fl-Unjoni Ewropea biex jispjega l-kuntest. Il-Kapitolu 2 jippreżenta r-riżultati prinċipali mill-analiżi tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali assoċjata mal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Il-Kapitolu 3 jipprovdi deskrizzjoni dettaljata tal-indikaturi ewlenin minn pajjiż għall-ieħor (inkluż mit-tabella ta' valutazzjoni soċjali) u tal-politiki implimentati mill-Istati Membri biex jindirizzaw il-Linji Gwida għal-Linji Politiċi dwar l-Impjiegi.

[1] F'Lulju 2018, il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea adotta Linji Gwida Reveduti dwar l-Impjiegi, u allinja l-linji gwida mal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali (id-Deċiżjoni tal-Kunsill (UE) 2018/1215 tas-16 ta' Lulju 2018 dwar linji gwida għal-linji politiċi dwar l-impjiegi tal-Istati Membri).

MESSAĠĠI EWLENIN

L-Ewropa qiegħda tagħmel progress fir-rigward tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali li takkumpanja l-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. *Bħala medja, f'kuntest fejn is-swieq tax-xogħol qegħdin jitjiebu u l-faqar qiegħed jonqos, matul l-aħħar sena kien hemm 13-il indikatur primarju minn 14 tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali li rreġistraw titjib. Minkejja dan, l-irkupru ekonomiku għadu mhuwiex ikun ta' benefiċċju għaċ-ċittadini u għall-pajjiżi kollha bl-istess mod. Ġew identifikati sfidi fir-rigward ta' prinċipji speċifiċi tal-Pilastru għall-maġġoranza tal-Istati Membri. L-irkupru ekonomiku attwali jipprovdi opportunità tajba biex jissaħħu r-riformi li għandhom l-għan li jtejbu l-inklużività, ir-reżiljenza u l-ġustizzja tas-swieq tax-xogħol u tas-sistemi tal-protezzjoni soċjali, u b'hekk titrawwem il-konverġenza favur kundizzjonijiet aħjar tal-għajxien u tax-xogħol fl-UE. Madankollu, minħabba li hemm ukoll riskji negattivi għall-irkupru, huwa importanti li l-Istati Membri jaħtfu din l-opportunità b'urġenza.*

Il-ħolqien tal-impjiegi qiegħed ikompli ġmielu, bl-impjiegi jilħqu livell rekord fl-UE. *Fit-tieni trimestru tal-2018, 239 miljun persuna kellhom impjieg fl-UE, 14-il miljun aktar mill-iktar livell baxx li kien intlaħaq f'nofs l-2013, fl-eqqel tal-kriżi. Ir-rata tal-impjieg tal-persuni tal-età ta' 20-64 sena żdiedet għal 73,2 % fl-istess perjodu: bix-xejra attwali, l-UE tinsab fit-triq it-tajba biex tilħaq il-mira tal-Ewropa 2020 ta' rata tal-impjieg ta' 75 % fl-2020. It-tkabbir fl-impjieg fl-2017 u fl-ewwel żewġ trimestri tal-2018 kien mifrux fost il-gruppi demografiċi prinċipali kollha, bl-ikbar żidiet irreġistrati mill-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien (55-64 sena) bħal fis-snin preċedenti. Minkejja dan, id-disparitajiet sostanzjali fir-rati ta' impjieg fl-UE kollha jissuġġerixxu li għad hemm lok għal iktar titjib, b'mod partikolari għal dawk l-Istati Membri li għad fadlilhom x'jaqdfu biex jilħqu l-miri nazzjonali tagħhom tal-Ewropa 2020.*

Il-qgħad reġa' lura għal-livell ta' qabel il-kriżi, iżda għadu għoli f'għadd ta' Stati Membri. *Bis-saħħa tal-irkupru kostanti tas-suq tax-xogħol, ir-rata tal-qgħad baqgħet tonqos fl-2017 u laħqet is-6,9 % fit-tieni trimestru tal-2018. Issa qiegħda fl-iktar livell baxx li kien hemm fl-aħħar għaxar snin, b'iktar minn 4 pps taħt l-ogħla livell tal-2013. Fiż-żona tal-euro, ir-rata tal-qgħad ta' 8,3 % fil-Q2-2018 għadha punt perċentwali wieħed ogħla mill-inqas livell irreġistrat fl-2008. Ir-rati tal-qgħad għadhom partikolarment għoljin fil-Greċja, fi Spanja, fl-Italja, fil-Kroazja u f'Ċipru.*

L-irkupru fl-impjieg qiegħed ikompli jkun iktar prominenti f'termini ta' persuni impjegati iktar milli s-sigħat maħduma. *Il-volum tat-total tas-sigħat maħduma fl-UE kompla jiżdied fl-2017 – għalkemm iktar bil-mod milli fl-impjieg totali – u għadu ma reġax lura għal-livell tal-2008. L-għadd kbir ta' ħaddiema part-time sforzati (jiġifieri ħaddiema li għandhom impjiegi part-time iżda li jixtiequ jaħdmu iktar), saħansitra 1,3 miljun iktar milli fl-2008, jissuġġerixxi wkoll li għad fadal xi jsir fis-suq tax-xogħol. Madankollu, it-tnaqqis fl-għadd ta' sigħat maħduma għal kull persuna huwa parti minn xejra strutturali li bdiet mill-bidu tas-snin 2000.*

L-introjtu tal-unitajiet domestiċi qiegħed ikompli jiżdied kważi fl-Istati Membri kollha. *L-introjtu nett reali tal-unitajiet domestiċi per capita żdied b'mod iktar qawwi fl-Istati Membri li ssieħbu l-aħħar fl-Unjoni, u dan kien ta' sostenn għall-proċess ta' żieda fil-konverġenza. Filwaqt li dawn l-iżviluppi ġew xprunati l-iktar minħabba kundizzjonijiet ekonomiċi favorevoli, ibbenefikaw ukoll minn riformi li wasslu għal titjib fl-adegwatezza tal-benefiċċji soċjali, inkluż l-iskemi tal-introjtu minimu. Minkejja dan, f'għadd ta' pajjiżi, l-introjtu nett gross reali per capita għadu ferm taħt il-livelli ta' qabel il-kriżi. L-introjti tal-unitajiet domestiċi żdiedu iktar bil-mod mill-PDG, u dan jenfasizza li ż-żidiet fl-introjtu mill-irkupru laħqu lill-unitajiet domestiċi sa ċertu punt biss – b'hekk dan qajjem xi dubji dwar l-inklużività tat-tkabbir reċenti.*

Bis-saħħa tal-irkupru ekonomiku sod u tal-irkupru sod tas-suq tax-xogħol, l-ammont ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali naqas sew fl-2017. *Iktar minn ħames miljun persuna ħarġu mill-faqar jew mill-esklużjoni soċjali, l-ikbar tnaqqis minn mindu beda l-irkupru. Din il-bidla ġiet xprunata b'mod partikolari mit-tnaqqis fl-għadd ta' persuni li jesperjenzaw deprivazzjoni materjali estrema u/jew li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità baxxa ta' xogħol (mill-ogħla livelli rispettivi tagħhom 'il hawn, dawn l-indikaturi naqsu bi 15 u bi 8 miljun rispettivament). Issa l-għadd totali ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, b'113-il miljun persuna jew bi 22,5 % tal-popolazzjoni totali fl-2017, qiegħed taħt il-livelli ta' qabel il-kriżi. L-istimi jindikaw li din ix-xejra se tkompli anke fis-sena ta' wara. Xorta waħda għad fadal triq twila biex tintlaħaq il-mira tat-tnaqqis tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali tal-Ewropa 2020. Ir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali għadu sfida, b'mod partikolari għat-tfal, għall-persuni b'diżabbiltà u għall-persuni li ġejjin minn familji migranti.*

It-tkabbir fil-pagi reali majna fl-2017, iżda qabad jirranka fl-2018. *B'mod kumplessiv, it-tkabbir fil-pagi għadu inqas minn dak li jista' jkun mistenni minħabba l-prestazzjoni*

ekonomika pożittiva u l-prestazzjoni pożittiva tas-suq tax-xogħol. Id-dinamika mudesta tal-pagi matul l-aħħar snin tista' tiġi spjegata permezz tat-tkabbir dgħajjef fil-produttività, l-aspettattivi li għadhom baxxi fir-rigward tal-inflazzjoni u r-riżervi li għad fadal fis-suq tax-xogħol. F'termini reali, il-pagi medji għadhom lura meta mqabbla mal-livelli ta' qabel il-kriżi f'ħafna Stati Membri u fl-2017 it-tkabbir tagħhom baqa' inqas mit-tkabbir fil-produttività. Dan huwa konformi ma' xejra li ilha għaddejja żmien twil: fl-UE, bejn is-sena 2000 u l-2017, il-valur miżjud reali għal kull persuna impjegata żdied bi 15,6 %, filwaqt li l-kumpens reali għal kull impjegat żdied bi 11,2 % biss. Minkejja dawn l-iżviluppi, hemm evidenza li l-konverġenza fil-livelli ta' introjtu mix-xogħol qiegħda sseħħ minkejja li għad hemm differenzi kbar fl-Istati Membri u minn Stat Membru għall-ieħor.

L-oqfsa għall-iffissar tal-pagi (inkluż il-pagi minimi) qegħdin jibdew jirreaġixxu għat-titjib fil-kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol*. B'mod partikolari, il-pagi minimi statutorji żdiedu f'diversi pajjiżi, bl-involviment tas-sħab soċjali. Dan l-iżvilupp huwa importanti fid-dawl tar-rati għoljin tal-faqar fost dawk li jaħdmu li għad hemm f'għadd ta' Stati Membri, li jeħtieġu wkoll li tittieħed azzjoni fl-oqsma tat-tfassil tat-taxxa u tal-adegwatezza tal-benefiċċji. F'dan l-isfond, huwa importanti li l-aġġustament fil-livelli tal-paga minima jsegwi regoli trasparenti u prevedibbli, filwaqt li jqis l-impatt tagħhom fuq il-kompetittività, il-ħolqien tal-impjiegi u l-faqar fost dawk li jaħdmu.*

F'kuntest ta' ħolqien sostnut tax-xogħol, xi gruppi għadhom qegħdin iħabbtu wiċċhom ma' diffikultajiet biex jaħsdu l-benefiċċji tal-irkupru*. It-tkabbir fl-impjiegi fl-2017 ġie xprunat b'mod prinċipali min-nisa, mill-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien u mill-persuni b'livell għoli ta' ħiliet. Min-naħa l-oħra, ir-rata tal-impjieg tal-ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet għadha taħt il-livelli ta' qabel il-kriżi u għadha kważi 30 pps iktar baxxa minn dik tal-ħaddiema b'livell għoli ta' ħiliet. Għalkemm qiegħda tiżdied, ir-rata tal-impjieg taż-żgħażagħ hija inqas minn dik tal-2008 (b'2,7 pps). Fuq nota pożittiva, issa l-ammont ta' żgħażagħ li huma barra mill-edukazzjoni, minn impjieg jew minn taħriġ huwa ta' 10,9 % u reġa' lura għal-livelli ta' qabel il-kriżi. Il-persuni li ġejjin minn familji migranti jħabbtu wiċċhom ma' sfidi ta' impjegabbiltà: id-disparità fir-rata tal-impjieg bejn il-ħaddiema li twieldu fl-UE u dawk li ma twildux fl-UE kienet ta' 10 pps fl-2017 (żdiedet minn 4,5 pps fl-2008). Din id-disparità hija kbira speċjalment fost in-nisa migranti. Fl-aħħar nett, hemm it-tendenza li l-persuni b'diżabbiltà jipparteċipaw inqas fis-suq tax-xogħol; fil-biċċa l-kbira tiegħu, il-potenzjal li jużaw it-talenti tagħhom jibqa' ma jiġix sfruttat.*

Il-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol qiegħda tkompli tikber b'pass mgħaġġel. *Ir-rata tal-impjieg tan-nisa kienet ta' 66,5 % fl-2017, kważi 5 pps ogħla milli kienet fl-2008. Xorta waħda, id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fir-rata tal-impjieg għadha sostanzjali, b'disparitajiet konsiderevoli fl-Istati Membri kollha. Għalkemm in-nisa ġeneralment ikunu iktar ikkwalifikati mill-irġiel fir-rigward tal-livell edukattiv milħuq, id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi hija għolja u qiegħda tonqos gradwalment biss. In-nisa huma rrappreżentati żżejjed fis-setturi u fl-okkupazzjonijiet b'pagi iktar baxxi, u sikwit jaħdmu f'impjiegi sottokwalifikati meta mqabbla mal-livell tal-ħiliet tagħhom. L-impatt tar-responsabbiltajiet ta' indukrar u ta' meta jkunu ġenituri għadu l-ixprun prinċipali tar-rati ta' impjieg iktar baxxi, u s-servizzi sottożviluppati huma impediment kbir biex jibqgħu fl-impjieg jew jerġgħu lura fl-impjieg. Barra minn hekk, il-persuni li jipprovdu l-indukrar informali, li l-maġġoranza tagħhom huma nisa, għandhom riskju ikbar li jesperjenzaw il-faqar u d-dipendenza finanzjarja, b'interruzzjonijiet fil-karriera li spiss isarrfu f'intitolamenti iktar baxxi tal-pensjoni. Għadd ta' Stati Membri qegħdin jieħdu azzjoni biex jipprovdu aċċess indaqs u tajjeb għall-but ta' kulħadd għal servizzi ta' kwalità tal-indukrar tat-tfal u għal servizzi ta' kwalità tal-kura fit-tul, iżda għad hemm sfidi importanti. F'xi każijiet, distribuzzjoni iktar ibbilanċjata tal-liv imħallas relatat mal-familja bejn in-nisa u l-irġiel tkun ta' benefiċċju. Ftit Stati Membri qegħdin jadattaw is-sistemi tat-taxxa u tal-benefiċċji tagħhom biex ineħħu d-diżinċentivi għax-xogħol lil dawk tat-tieni sors ta' introjtu. Azzjonijiet konkreti sabiex tiġi indirizzata d-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi huma fis-seħħ biss f'għadd limitat ta' pajjiżi.*

Ir-rata tal-impjieg tal-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien żdiedet b'mod sostanzjali matul l-aħħar deċennju. *Għall-grupp ta' età ta' 55-64 sena, żdiedet minn 45,5 % fl-2008 għal 57,1 % fl-2017. Il-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien kienu relattivament iktar protetti mir-reċessjoni u r-rata tal-impjieg tagħhom kompliet tiżdied matul il-kriżi, biex imbagħad saret xprun importanti tal-irkupru tal-impjiegi. Iż-żieda fit-tul tal-ħajja tax-xogħol tiġi spjegata b'għadd ta' fatturi, inkluż iż-żidiet fl-età statutorja tal-irtirar, l-aċċess aħjar għas-servizzi ta' indukrar, id-disponibbiltà ta' arranġamenti flessibbli tax-xogħol u l-istrateġiji għal tixjiħ attiv. Diversi Stati Membri qegħdin ikomplu jippromwovu iktar il-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien, inkluż billi jappoġġaw it-tranżizzjonijiet flessibbli lejn l-irtirar u billi jipprovdu inċentivi finanzjarji kemm għal min iħaddem u kemm għall-impjegati.*

Is-sitwazzjoni taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol qiegħda tkompli titjieb, iżda l-qgħad fost iż-żgħażagħ għadu għoli f'għadd ta' Stati Membri. *Filwaqt li qiegħda tonqos b'mod kostanti u reġgħet lura għal-livell tal-2008, ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ (il-grupp ta' età ta' 15-24 sena) tippreżenta differenzi kbar minn pajjiż għall-ieħor u rati għoljin ħafna f'uħud minnhom. Parti konsiderevoli miż-żgħażagħ għadhom ekonomikament inattivi. B'mod kumplessiv fl-UE, kważi sitt miljun persuna tal-età ta' 15-24 sena kienu barra mill-edukazzjoni, minn impjieg jew minn taħriġ (NEET) fl-2017. Jekk ikun għal żmien twil, it-tbegħid taż-żgħażagħ mis-suq tax-xogħol jista' jkollu effetti negattivi għat-tkabbir potenzjali kif ukoll effetti negattivi għall-individwi kkonċernati, bħad-deprezzament tal-ħiliet u riskju ikbar tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali iktar tard fil-ħajja. L-azzjonijiet meħuda mill-Istati Membri b'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi l-Garanzija għaż-Żgħażagħ huma xpruni ewlenin għal titjib.*

L-iżgurar tal-aċċess għal edukazzjoni u għal taħriġ inklużivi u ta' kwalità jippermetti lill-ġenerazzjonijiet ta' età iżgħar isiru ċittadini involuti u attivi, billi jgħinhom jintegraw fis-suq tax-xogħol u fis-soċjetà. *L-Ewropa qiegħda tagħmel progress biex tilħaq il-mira primarja tal-2020 fir-rigward tar-rata tat-tluq bikri mill-iskola ta' 10 %, u kważi laħqet il-mira ta' 40 % fir-rigward tal-livell edukattiv terzjarju milħuq. Madankollu, għad hemm differenzi kbar fost l-Istati Membri u fost il-gruppi tal-popolazzjoni (pereżempju bejn in-nisa u l-irġiel u bejn il-persuni li twieldu fl-UE u dawk li ma twildux fl-UE). L-ammont għoli ta' persuni b'livell baxx ta' ħiliet bażiċi, u l-korrelazzjoni qawwija tal-eżiti edukattivi mal-istatus soċjoekonomiku u l-eżiti tas-suq tax-xogħol huma kwistjoni ta' tħassib. L-Istati Membri qegħdin jieħdu passi biex itejbu s-sistemi tal-edukazzjoni tagħhom, b'mod partikolari biex ikomplu jnaqqsu r-rati ta' tluq bikri mill-iskola, irawmu l-aċċess indaqs u jtejbu l-eżiti edukattivi fost il-persuni żvantaġġati fl-apprendiment. Iktar investiment (u investiment iktar effiċjenti) fis-sistemi tal-edukazzjoni u tat-taħriġ huwa prijorità f'xi Stati Membri. It-titjib tal-kwalità tal-edukazzjoni għolja u r-rilevanza tagħha għas-suq tax-xogħol huwa prijorità wkoll fuq l-aġendi tal-Istati Membri, speċjalment fil-kuntest taż-żieda fir-rati tal-livell edukattiv terzjarju milħuq.*

Il-bidliet teknoloġiċi u t-trasformazzjonijiet relatati fis-swieq tax-xogħol jirrikjedu b'mod kruċjali t-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol. *Kulma jmur qiegħed isir dejjem iktar importanti għall-ħaddiema li jkollhom kwalifiki rilevanti għas-suq tax-xogħol sabiex ikunu jistgħu jadattaw għal ambjent li qiegħed jinbidel malajr. Fl-UE, il-*

proporzjon bejn l-adulti b'livell baxx ta' kwalifiki u l-għadd ta' impjiegi li jirrikjedu livell baxx ta' kwalifiki, bħala medja, huwa ta' tlieta għal wieħed. Minkejja dan, il-persuni b'livell baxx ta' ħiliet u l-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien x'aktarx li jipparteċipaw ferm inqas fi programmi tal-apprendiment għall-adulti mill-medja. Għad hemm disparitajiet sinifikanti f'termini ta' ħiliet diġitali: iktar minn 40 % tal-adulti fl-UE ma għandhomx ħiliet diġitali bażiċi, bl-ogħla livelli jilħqu s-70 % f'xi Stati Membri. Dan jimplika li parti sinifikanti tal-popolazzjoni ma tistax taċċessa varjetà kbira ta' servizzi, b'impatti negattivi fuq l-inklużjoni u l-produttività.

L-Istati Membri qegħdin jadattaw is-sistemi tal-iżvilupp tal-ħiliet tagħhom u qegħdin jiżviluppaw strateġiji biex itejbu r-rilevanza tat-taħriġ għas-suq tax-xogħol, bil-ħsieb li jiffaċilitaw it-tranżizzjonijiet tal-persuni fl-apprendiment lejn is-suq tax-xogħol u fi ħdanu. *Dan jinkludi li jagħmlu mezz biex isir iktar faċli li l-ħiliet u l-kwalifiki jinftiehmu u jiġu rikonoxxuti fl-Ewropa kollha u li jqisu l-apprendiment 'il barra mill-kuntesti istituzzjonali. Is-sistemi tal-edukazzjoni u tat-taħriġ vokazzjonali qegħdin jiġu rieżaminati u aġġornati, bl-għan li tittejjeb ir-rilevanza tagħhom għas-suq tax-xogħol u jiġi promoss l-aċċess, iżda għad hemm xi sfidi f'dawn l-oqsma. Il-provvista ta' inċentivi għall-gruppi żvantaġġati biex jipparteċipaw fl-apprendiment għall-adulti, flimkien ma' gwida xierqa u l-provvista ta' sostenn finanzjarju lill-kumpaniji biex iħarrġu lill-persunal tagħhom huma xpruni ta' politika importanti biex jinkisbu eżiti aħjar. L-Istati Membri qegħdin ikomplu joffru iktar opportunitajiet ta' apprendiment u ta' kwalifiki għall-adulti b'livell baxx ta' ħiliet, b'konformità mal-inizjattiva tal-Perkorsi tat-Titjib tal-Ħiliet. Il-promozzjoni tal-iżvilupp tal-ħiliet diġitali tokkupa post importanti fost il-prijoritajiet tal-Istati Membri fir-rigward tal-edukazzjoni u tal-ħiliet.*

L-inċidenza ta' forom atipiċi ta' xogħol hija pjuttost stabbli fil-livell tal-UE, iżda s-segmentazzjoni għolja tas-suq tax-xogħol għadha għadma iebsa għal għadd ta' Stati Membri. *L-ammont ta' impjegati totali b'kuntratt temporanju ma nbidilx b'mod sinifikanti matul dawn l-aħħar snin, u bħala medja kien ta' madwar 14 %. B'mod kumplessiv, iktar minn nofs l-impjegati temporanji huma "sforzati", u jilħqu s-70 % jew iktar fi 12-il Stat Membru. F'diversi pajjiżi, il-kombinazzjoni ta' ammont kbir ta' kuntratti temporanji u r-rati baxxi ta' tranżizzjoni lejn kuntratti permanenti huwa sintomatiku tad-duwaliżmu fis-suq tax-xogħol. Din hija kwistjoni ta' tħassib peress li l-ħaddiema atipiċi jesperjenzaw kwalità iktar baxxa ta' impjiegi u riskji ikbar ta' faqar minkejja li jaħdmu. Barra minn hekk, madwar kwart tal-*

ħaddiema kollha li jaħdmu għal rashom fl-UE jistgħu jiġu kklassifikati bħala "vulnerabbli" jew "moħbija". Ir-riżultati tal-istħarriġ jidher ukoll li qegħdin jissuġġerixxu li issa l-proporzjon ta' persuni li jaqilgħu iktar minn nofs l-introjtu tagħhom minn xogħol permezz ta' pjattaforma jaf laħaq madwar 2 % (fl-2017) u huwa mistenni li jiżdied, li jenfasizza l-importanza li tiżdied l-enfasi tal-politiki fuq dan l-iżvilupp. F'xi Stati Membri qegħdin isiru riformi fil-qasam tal-leġiżlazzjoni dwar il-protezzjoni tal-impjieg, bl-għan li jinkiseb bilanċ aħjar bejn il-flessibbiltà u s-sigurtà u tiġi evitata s-segmentazzjoni. Dawn jinkludu, f'xi każijiet, kundizzjonijiet iktar rigorużi għall-użu ta' kuntratti temporanji, jew ambitu ikbar għan-negozjar kollettiv biex jiġi definit il-qafas tagħhom. Ir-regolamentazzjoni dwar forom ġodda ta' ħaddiema, inkluż il-ħaddiema permezz ta' pjattaforma u l-ħaddiema awtonomi, inbdiet fi ftit Stati Membri.

Il-benefiċċji tal-qgħad ta' ammont adegwat, għal tul ta' żmien raġonevoli, aċċessibbli għall-ħaddiema kollha u akkumpanjati minn miżuri effettivi ta' attivazzjoni huma kruċjali biex jagħtu sostenn lill-persuni li jkunu qegħdin ifittxu impjieg matul it-tranżizzjonijiet. *It-tfassil ta' dawn is-sistemi jvarja b'mod konsiderevoli minn Stat Membru għall-ieħor, fid-dimensjonijiet kollha. Ir-riformi reċenti f'dan il-qasam iffokaw l-iktar fuq it-tisħiħ tar-rekwiżiti ta' attivazzjoni għall-persuni li jkunu qegħdin ifittxu impjieg u li jkunu qegħdin jirċievu l-benefiċċji, pereżempju bit-tisħiħ tal-obbligi tat-tiftix ta' impjieg u tal-kundizzjonijiet biex jiġi aċċettat impjieg ġdid. Għad hemm tħassib dwar il-kopertura tal-ħaddiema atipiċi, li sikwit ma jkollhomx aċċess sħiħ għas-sistema, u dwar in-nuqqas ta' kopertura għall-persuni li jaħdmu għal rashom – li huma kwistjonijiet li ġew enfasizzati fil-proposta tal-Kummissjoni għal rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali għall-ħaddiema u għall-persuni li jaħdmu għal rashom.*

Politiki attivi effettivi dwar is-suq tax-xogħol u Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi effettivi huma kruċjali biex jiġi żgurati swieq tax-xogħol inklużivi u li jiffunzjonaw tajjeb. *Il-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol itejbu it-tlaqqigħ tal-ħaddiema mas-suq tax-xogħol u jżidu ċ-ċans li l-persuni li jkunu qegħdin ifittxu impjieg isibu impjieg ġdid. Ir-rwol tagħhom huwa speċjalment importanti biex titrawwem l-integrazzjoni tal-persuni qiegħda fit-tul. Is-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi huma l-istituzzjonijiet prinċipali responsabbli biex jappoġġaw l-isforzi tat-tiftix ta' impjieg tal-persuni qiegħda u biex jirreferuhom għall-miżuri ta' attivazzjoni. Madankollu, il-parteċipazzjoni u l-investiment fil-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol ivarjaw b'mod sinifikanti madwar l-UE. B'mod simili, l-effettività tas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi biex*

jagħtu sostenn għat-tiftix ta' impjieg hija eteroġenja fost l-Istati Membri u xi kultant fihom stess. Filwaqt li qegħdin jittieħdu miżuri importanti f'maġġoranza ta' Stati Membri, b'enfasi fuq il-provvista ta' servizzi individwalizzati, diversi Stati Membri għandhom fejn isaħħu mill-ġdid is-sistemi tal-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol tagħhom. L-Istati Membri għamlu progress fl-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-integrazzjoni tal-persuni qiegħda fit-tul, fejn jeħtieġ li tittieħed azzjoni ulterjuri biex titrawwem il-kooperazzjoni bejn atturi differenti u biex tittejjeb il-komunikazzjoni għall-persuni inattivi. Is-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi qegħdin jissoktaw l-aġenda ta' riformi tagħhom fil-qafas tan-Netwerk Ewropew tas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi. Filwaqt li xi Stati Membri ħadu miżuri ulterjuri biex jippromvovu l-integrazzjoni tal-migranti fis-suq tax-xogħol (b'enfasi b'mod partikolari fuq ir-refuġjati), hemm nuqqas ta' approċċi sistematiċi u hemm bżonn iktar investiment fit-titjib tal-ħiliet u fir-rikonoxximent tal-ħiliet u tal-kwalifiki, iktar politiki effiċjenti dwar is-suq tax-xogħol u iktar sostenn mis-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi.

Għall-ewwel darba mill-kriżi 'l hawn, l-inugwaljanza fl-introjtu fl-UE naqset kemxejn fl-2017*, xprunata minn żidiet iktar malajr fl-introjti tal-unitajiet domestiċi b'introjtu iktar baxx. Dan jissuġġerixxi li l-irkupru qiegħed jibda jilħaq lill-iktar persuni vulnerabbli. L-istimi disponibbli jindikaw li din ix-xejra pożittiva se tkompli f'maġġoranza ta' Stati Membri. Xorta waħda, fl-2017 l-iktar 20 % għonja tal-popolazzjoni kellhom introjtu nett li kien 5,1 darbiet iktar għoli minn dak tal-ifqar 20 % fl-UE (minn 5,2 fl-2016), b'varjazzjoni kbira fost l-Istati Membri. L-inugwaljanza fl-introjtu hija ogħla mil-livelli ta' qabel il-kriżi f'xi pajjiżi, u dan sikwit ikun marbut ma' opportunitajiet mhux indaqs fl-aċċess għall-edukazzjoni, għat-taħriġ u għall-protezzjoni soċjali, u jkun b'korrelazzjoni ma' eżiti batuti tas-suq tax-xogħol. Xi Stati Membri qegħdin iwettqu politiki ta' tnaqqis tal-inugwaljanza, b'mod partikolari fit-tfassil tal-iffissar tal-paga minima u tas-sistemi tat-taxxa u tal-benefiċċji. Sabiex tinkiser it-trażmissjoni tal-inugwaljanzi ġenerazzjoni għall-oħra, l-Istati Membri jistgħu jieħdu azzjoni ulterjuri f'oqsma differenti, pereżempju billi jrawmu opportunitajiet indaqs fl-edukazzjoni u fit-taħriġ, billi jiżguraw l-aċċess għal servizzi tal-kura tas-saħħa u għal servizzi oħra ta' kwalità, billi jippromwovu l-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel u billi jindirizzaw id-disparitajiet reġjonali.*

L-impatt imkejjel tat-trasferimenti soċjali (eskluż il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar kompla jonqos fl-2017. *Dan huwa konformi mat-tnaqqis tal-effetti tal-istabilizzaturi awtomatiċi f'fażi ta' espansjoni ekonomika, għalkemm għad hemm varjazzjonijiet kbar fost l-Istati Membri. L-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar inħass l-iktar fl-Istati*

Membri l-antiki tal-UE, filwaqt li żdied fil-pajjiżi li ssieħbu iktar reċentement (dan jissuġġerixxi li l-konverġenza qiegħda sseħħ). L-eżitu ġenerali jiddependi fuq it-titjib fil-kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol (u bidliet relatati fil-karatteristiki tal-persuni fir-riskju tal-faqar) kif ukoll fuq l-adegwatezza u l-kopertura tal-benefiċċji, inkluż il-fatt li xi drabi l-benefiċċji jaqgħu lura meta mqabbla mal-introjti li ġeneralment jiżdiedu. L-adegwatezza tal-benefiċċji tal-introjtu minimu tvarja b'mod sinifikanti fost l-Istati Membri, kif juru r-riżultati tal-eżerċizzju tal-parametraġġ referenzjarju relatat.

L-Istati Membri qegħdin ikomplu jieħdu miżuri biex jimmodernizzaw is-sistemi tal-protezzjoni soċjali, filwaqt li jsaħħu l-kopertura u l-adegwatezza tal-benefiċċji u tas-servizzi. *Qegħdin jittieħdu passi biex jittejjeb l-aċċess għall-protezzjoni soċjali, b'mod partikolari għall-ħaddiema mhux standard u għall-persuni li jaħdmu għal rashom li għadhom iħabbtu wiċċhom ma' disparitajiet sinifikanti. Qegħdin jiġu introdotti xi innovazzjonijiet fir-rigward ta' forom ġodda ta' xogħol. Ix-xogħol fir-rigward tal-adegwatezza tal-benefiċċji qiegħed ikompli, għalkemm f'xi każijiet kien hemm dewmien. Għadd ta' Stati Membri qegħdin itejbu l-iskemi tal-introjtu minimu tagħhom billi jikkombinaw livelli adegwati ta' sostenn b'aċċess għal oġġetti u għal servizzi abilitanti, u b'inċentivi għall-integrazzjoni (mill-ġdid) fis-suq tax-xogħol, f'approċċ ta' inklużjoni attiva. Xi Stati Membri qegħdin itejbu t-twassil integrat tas-servizzi (bħall-assistenza soċjali, l-impjieg u servizzi soċjali oħra). F'kuntest fejn l-infiq relatat mal-akkomodazzjoni jammonta għal ammont sinifikanti tal-introjtu ta' ħafna unitajiet domestiċi u l-evoluzzjoni fl-għadd ta' persuni mingħajr saqaf fuq rashom mhijiex qiegħda titjieb, xi Stati Membri wettqu riformi biex itejbu l-aċċess għall-akkomodazzjoni, jew permezz tal-provvista ta' inċentivi jew inkella permezz ta' miżuri preventivi.*

Minħabba t-tibdil demografiku u ż-żieda fl-istennija tal-għomor, huwa ċar li jeħtieġ li s-sistemi tal-pensjonijiet, tal-kura tas-saħħa u tal-kura fit-tul jiġu adattati. *Id-domanda għall-kura fit-tul u għall-kura tas-saħħa qiegħda tikber u hekk kif il-popolazzjonijiet qegħdin jixjieħu, il-ħtiġijiet qegħdin jinbidlu. Matul il-ħames deċennji li jmiss, huwa mistenni li l-għadd ta' Ewropej tal-età ta' 80 sena jew iktar se jirdoppja. Sal-2050, se jkun hemm żewġ persuni biss fl-età attiva (15-64 sena) għal kull persuna tal-età ta' iktar minn 65 sena, meta mqabbel mal-lum il-ġurnata fejn hemm tliet persuni; il-proporzjon diġà qiegħed jonqos. Għalhekk, filwaqt li l-miżuri biex tittejjeb is-sostenibbiltà finanzjarja għadhom ta' prijorità fl-aġendi ta' ħafna Stati Membri, l-iżgurar tal-adegwatezza tal-pensjonijiet qiegħed jikseb iktar importanza. Is-sostituzzjoni tal-introjtu u l-kapaċità ta' prevenzjoni tal-faqar tal-pensjonijiet*

ivarjaw b'mod sinifikanti fost l-Istati Membri. Kulma jmur l-Istati Membri qegħdin jieħdu passi biex jissalvagwardjaw l-adegwatezza tal-pensjonijiet permezz ta' garanziji minimi u l-indiċjar tal-benefiċċji, jippromwovu l-irtirar flessibbli, ifasslu kundizzjonijiet ta' akkumulazzjoni tal-pensjonijiet apposta għal kategoriji differenti ta' ħaddiema u jsaħħu r-rwol tal-pensjonijiet supplimentari.

It-titjib tal-aċċess għall-kura tas-saħħa u għall-kura fit-tul ta' kwalità, flimkien maż-żieda tal-effettività tagħhom, huwa prinċipju gwida għar-riformi fl-Istati Membri. *Għal xi Ewropej, il-kostijiet u ż-żminijiet ta' stennija għadhom ostakli importanti għall-aċċessibbiltà tal-kura tas-saħħa. Għalhekk, f'għadd ta' Stati Membri, ir-riformi tas-sistemi tal-kura tas-saħħa jiffokaw fuq it-titjib tal-effettività tagħhom permezz ta' koordinazzjoni aħjar u permezz ta' rwol iktar b'saħħtu assenjat għall-kura tas-saħħa primarja u għall-prevenzjoni. Il-miżuri jittieħdu biex jittejbu l-kundizzjonijiet tat-taħriġ u tax-xogħol tal-ħaddiema fil-qasam tas-saħħa. Fil-qasam tal-kura fit-tul, il-biċċa l-kbira tal-kura għadha tiġi pprovduta mill-membri tal-familja, minħabba n-nuqqas ta' skemi komprensivi li jkopru l-ħtieġa għal kura tal-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien fil-maġġoranza tal-Istati Membri. Ir-riformi attwali għandhom l-għan li jikkombinaw sistema ta' sostenn għall-persuni li jipprovdu l-indukrar informali u tal-familja mill-istituzzjonijiet pubbliċi u netwerk ta' servizzi istituzzjonali u tal-komunità, sabiex tingħata attenzjoni għas-sostenibbiltà fid-dawl tal-isfidi demografiċi.*

Djalogu soċjali li jiffunzjona tajjeb huwa element ewlieni tal-ekonomija soċjali Ewropea tas-suq. *Dan jgħin biex tissaħħaħ il-koeżjoni soċjali u jitnaqqsu l-kunflitti fis-soċjetà, għall-benefiċċju reċiproku tal-ħaddiema, ta' min iħaddem u tal-gvernijiet. L-involviment tas-sħab soċjali fit-tħejjija tar-riformi jista' jtejjeb it-tfassil u l-implimentazzjoni tagħhom, iżid l-appartenenza fost iċ-ċittadini u eventwalment iwassal għal eżiti soċjoekonomiċi aħjar. Madankollu, il-livell u l-impatt tal-involviment tas-sħab soċjali jvarjaw b'mod konsiderevoli fost l-Istati Membri u huma dgħajfa f'diversi każijiet. Filwaqt li ma hemmx mudell uniku għall-prattiki kollha tad-djalogu soċjali, f'xi Stati Membri jidher ċar li hemm lok biex tittejjeb il-kapaċità tas-sħab soċjali u biex jingħataw qafas adegwat għal konsultazzjoni prevedibbli u f'waqtha, inkluż fl-istadji ewlenin kollha tas-semestru Ewropew. B'mod simili, l-użu tal-esperjenza tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili jista' jaqdi u tabilħaqq jaqdi rwol importanti biex jiġi żgurat li r-riformi jitfasslu u jiġu implimentati b'mod effettiv. Minkejja dan, il-livell ta' involviment tal-partijiet ikkonċernati tas-soċjetà jvarja b'mod sinifikanti fost*

l-Istati Membri, u f'uħud minnhom il-kapaċità insuffiċjenti biex jipparteċipaw b'mod attiv fid-dibattitu dwar il-politiki hija problema.

1. ĦARSA ĠENERALI LEJN IX-XEJRIET U L-ISFIDI SOĊJALI U TAS-SUQ TAX-XOGĦOL FL-UNJONI EWROPEA

Din it-taqsima tippreżenta ħarsa ġenerali lejn ix-xejriet u l-isfidi soċjali u tas-suq tax-xogħol fl-Unjoni Ewropea, filwaqt li tagħti rendikont analitiku dettaljat tal-oqsma ewlenin ta' politika soċjali u tal-impjieg.

1.1 Ix-xejriet tas-suq tax-xogħol

Il-kundizzjonijiet fis-suq tax-xogħol qegħdin ikomplu jitjiebu u l-impjieg laħaq livell rekord fl-UE. Imsejjes fuq tkabbir ekonomiku qawwi (2,4 %), l-għadd ta' persuni b'impjieg fl-UE żdied b'1,6 % fl-2017, li kienet l-ikbar rata ta' żieda annwali mill-bidu tal-irkupru 'l hawn. L-impjieg totali kompla jiżdied fl-ewwel żewġ trimestri tal-2018 u laħaq 238,9 miljun[2] impjieg – madwar 3,2 miljun impjieg iktar minn sena ilu u l-ogħla livell li qatt intlaħaq fl-UE. Minn mindu l-impjieg beda jirkupra f'nofs l-2013, inħolqu iktar minn 14-il miljun impjieg addizzjonali.

Ir-rata tal-impjieg (ta' persuni tal-età ta' 20-64 sena) qiegħda tiżdied b'mod kostanti u qiegħda toqrob il-mira tal-Ewropa 2020. Din żdiedet kemxejn iktar malajr milli fl-2016, b'1,1 punt perċentwali għal 72,2 % fl-2017 u kompliet tiżdied fl-ewwel żewġ trimestri tal-2018 sa 73,2 % (l-Illustrazzjoni 1). Jekk ix-xejra pożittiva tissokta bil-pass attwali, l-UE tkun f'pożizzjoni tajba biex tilħaq il-mira tagħha tal-Ewropa 2020 ta' rata tal-impjieg ta' 75 %. Is-sitwazzjoni kompliet titjieb fiż-żona tal-euro wkoll, fejn ir-rata tal-impjieg laħqet l-ogħla livell tagħha ta' 71,9 % fil-Q2-2018. Dawn l-iżviluppi pożittivi huma mirfuda minn xejra ta' żieda kontinwa tal-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol. Fil-Q2-2018, ir-rata ta' attività (15-64 sena) laħqet rata rekord ta' 73,8 % (73,5 % fiż-żona tal-euro). Ir-rata ta' attività fl-UE ilha tiżdied b'pass kostanti, anke matul il-kriżi, u b'hekk qiegħed jonqos id-distakk mal-Istati

[2] Iċ-ċifri tal-impjieg totali ġejjin mill-Kontijiet Nazzjonali (kunċett domestiku), filwaqt li ċ-ċifri l-oħra ġejjin mid-*data* tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. F'din it-taqsima kollha jintużaw ċifri trimestrali aġġustati skont l-istaġun.

Uniti. Fl-2017, il-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien u n-nisa komplew jixprunaw iż-żieda tal-parteċipazzjoni fil-forza tax-xogħol.

Issa r-rata tal-qgħad reġgħet lura għal-livell ta' qabel il-kriżi. Bis-saħħa tax-xejra kostanti ta' ħolqien tal-impjiegi, ir-rata tal-qgħad baqgħet tonqos, għal 6,9 % fil-Q2-2018 – livell li kien ilu ma jiġi rreġistrat fl-UE mill-Q2-2008 u li huwa iktar minn 4 pps taħt l-ogħla livell tal-2013. It-titjib huwa inqas sostanzjali fiż-żona tal-euro, fejn ir-rata tal-qgħad, ta' 8,3 % fil-Q2-2018, għadha punt perċentwali wieħed ogħla mill-inqas livell irreġistrat fl-2008. Dawn ix-xejriet pożittivi huma assoċjati ma' tnaqqis kontinwu fir-rata tal-qgħad fit-tul (jiġifieri l-ammont ta' persuni qiegħda għal minn tal-inqas sena fil-popolazzjoni attiva), li naqset fl-UE b'0,5 pps minn sena għall-oħra għal 3 % fil-Q2-2018 (3,9 % fiż-żona tal-euro). Minkejja li l-qgħad (inkluż dak fit-tul) naqas fl-Istati Membri kollha matul l-aħħar sena, għad hemm dispersjoni sinifikanti tar-rati tal-qgħad (kif jidher fit-Taqsima 3.1.1), u wħud mill-pajjiżi għadhom 'il bogħod mil-livelli minimi tagħhom ta' qabel il-kriżi.

Illustrazzjoni 1: Ir-rati ta' impjieg u tal-qgħad fl-UE u fiż-żona tal-euro

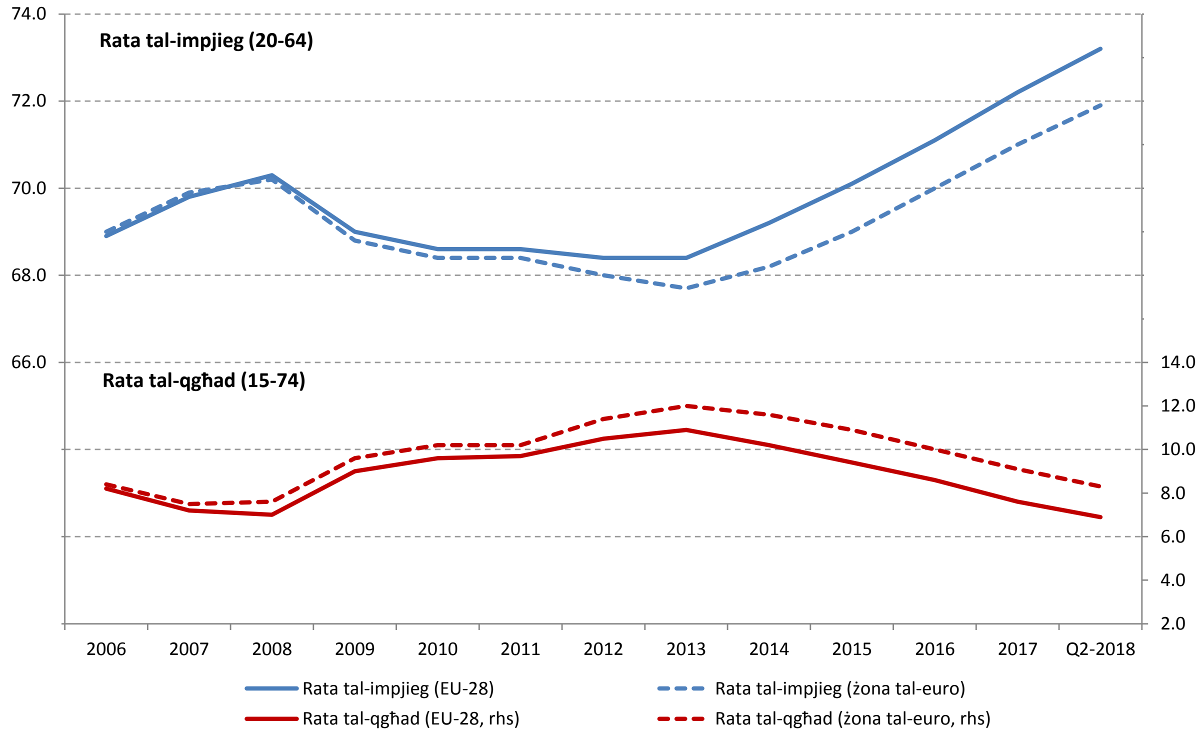

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Nota: ċifri b'aġġustament staġunali għall-Q2-2018.

Il-qgħad fost iż-żgħażagħ qiegħed ikompli jonqos malajr ukoll u naqas b'1,8 pps minn sena għall-oħra għal 15,2 % fil-Q2-2018 (16,9 % fiż-żona tal-euro). Dan il-livell jikkorrispondi għal-livell minimu li ntlaħaq eżatt qabel il-kriżi (Q2-2008) u issa huwa kważi 9 pps taħt l-ogħla livell tal-2013. Xorta waħda, il-livell ta' qgħad fost iż-żgħażagħ għadu għoli f'xi Stati Membri, b'rati 'l fuq minn 30 % fi Spanja, fl-Italja u fil-Greċja (ara t-Taqsima 3.2.1). Ġie rreġistrat titjib kontinwu fir-rigward ta' persuni tal-età ta' 15-24 sena li huma barra mill-edukazzjoni, minn impjieg jew minn taħriġ (NEET), fejn ir-rata naqset b'0,6 pps għal 10,9 % fl-2017, livell simili għal dak fl-2008.

It-tnaqqis fil-qgħad fost iż-żgħażagħ huwa rifless b'żieda parallela fil-livell edukattiv milħuq miż-żgħażagħ: ir-rata ta' persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (tal-età ta' 18-24 sena), li ilha tonqos b'mod kostanti matul l-aħħar għaxar snin, fejn l-iktar tnaqqis reċenti (b'0,1 pps) laħaq l-10,6 % fl-2017. Dan huwa ferm qrib il-mira ta' 10 % tal-Ewropa 2020, għalkemm hemm lok għal tnaqqis ulterjuri[3]. Il-livell edukattiv terzjarju milħuq għal dawk tal-età ta' 30-34 sena kompla jiżdied b'mod kostanti u laħaq 39,9 % fl-2017 – kważi laħaq il-mira ta' 40 % tal-Ewropa 2020.

L-irkupru qiegħed ikompli jkun iktar prominenti f'termini ta' persuni impjegati iktar milli s-sigħat maħduma. Il-volum tat-total tas-sigħat maħduma fl-UE żdied b'1,2 % fl-2017 u b'hekk issoktat ix-xejra pożittiva li bdiet fl-2015. Madankollu, din iż-żieda għadha inqas minn dik tal-impjieg totali (li żdied b'1,6 %, ara hawn fuq), u timplika li naqas l-għadd ta' sigħat maħduma *per capita*. It-total tas-sigħat maħduma għadu ma reġax lura għall-ogħla livell tal-2008. Din l-evidenza tindika li għad fadal xi jsir fis-suq tax-xogħol, kif ġie indikat ukoll minn indikaturi oħra. Fl-2017, kien hemm kważi disa' miljun ħaddiem part-time sforzat fl-UE (jiġifieri ħaddiema li jkollhom impjieg part-time iżda li jixtiequ jaħdmu iktar), li jirrappreżentaw tnaqqis mill-ogħla livell ta' 10,3 miljun fl-2013, iżda li xorta waħda huma 1,3 miljun ħaddiem iktar mil-livell tal-2008. F'perspettiva iktar fit-tul, id-dinamika moderata tas-sigħat tax-xogħol hija parti minn bidla strutturali, marbuta ma' inċidenza dejjem tikber ta' xogħol part-time matul dawn l-aħħar 15-il sena u mal-preferenzi tal-ħaddiema li qegħdin

[3] Fil-Komunikazzjoni "It-tisħiħ tal-identità Ewropea permezz tal-Edukazzoni u l-Kultura" tal-14 ta' Novembru 2017 (COM(2017) 673 final), il-Kummissjoni tindika l-ambizzjoni li tnaqqas il-parametru referenzjarju għat-tluq bikri mill-iskola b'5 % sal-2025.

jinbidlu fir-rigward tal-arranġamenti tal-ħin tax-xogħol. Minħabba f'hekk, mis-sena 2000 'il hawn, ix-xejra tal-għadd ta' sigħat maħduma għal kull persuna qiegħda tonqos gradwalment[4].

Iż-żidiet fl-impjieg kienu mifruxa fost il-gruppi demografiċi prinċipali kollha fl-2017. Bħalma ġara fis-snin preċedenti, il-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien (55-64 sena) irreġistraw l-ikbar żieda (Illustrazzjoni 2): l-għadd ta' persuni impjegati f'dan il-grupp żdied b'4,3 % fl-2017, u wassal biex ir-rata tal-impjieg togħla għal 57,1 %, l-ogħla li qatt kien hemm (kważi 12-il pps ogħla milli fl-2008). L-għadd ta' żgħażagħ (15-24 sena) b'impjieg żdied kemxejn iktar malajr milli fl-2016 (1,6 % imqabbel ma' 1,3 %). Minkejja dan, ir-rata tal-impjieg taż-żgħażagħ għadha ma rkupratx għalkollox mill-kriżi, peress li kienet ta' 34,7 % fl-2017, jiġifieri 2,7 pps taħt il-livell tal-2008. Madankollu, fid-dawl ta' rata ta' attività stabbli (ta' 41,7 % fl-2017 imqabbla ma' 41,6 % fl-2016), iż-żidiet fl-impjieg issarrfu fi tnaqqis kontinwu tal-qgħad għal dan il-grupp ta' età. L-impjieg żdied kemxejn iktar malajr fost in-nisa milli fost l-irġiel fl-2017 (1,5 % imqabbel ma' 1,3 %). Minkejja dan, id-disparità fl-impjiegi bejn l-irġiel u n-nisa għadha kważi l-istess, jiġifieri 11,5-il pps, li huwa 0,1 pps inqas mill-2016 (għalkemm huwa ferm inqas mill-valur ta' qabel il-kriżi ta' 15 pps fl-2008). Għalkemm żdiedet b'1,7 pps sa 63 % fl-2017, ir-rata tal-impjieg ta' persuni li ma twildux fl-UE tal-età ta' 20-64 sena għadha 10 pps inqas minn dik tal-persuni li twieldu fl-UE. Id-disparità hija ikbar għan-nisa (madwar 14-il pps).

[4] Iktar dettalji fi "Employment and Social Developments in Europe. Annual Review 2018", il-Kummissjoni Ewropea (2018).

Illustrazzjoni 2: Ir-rati tal-impjieg u t-tkabbir fl-impjieg bejn gruppi differenti fl-UE

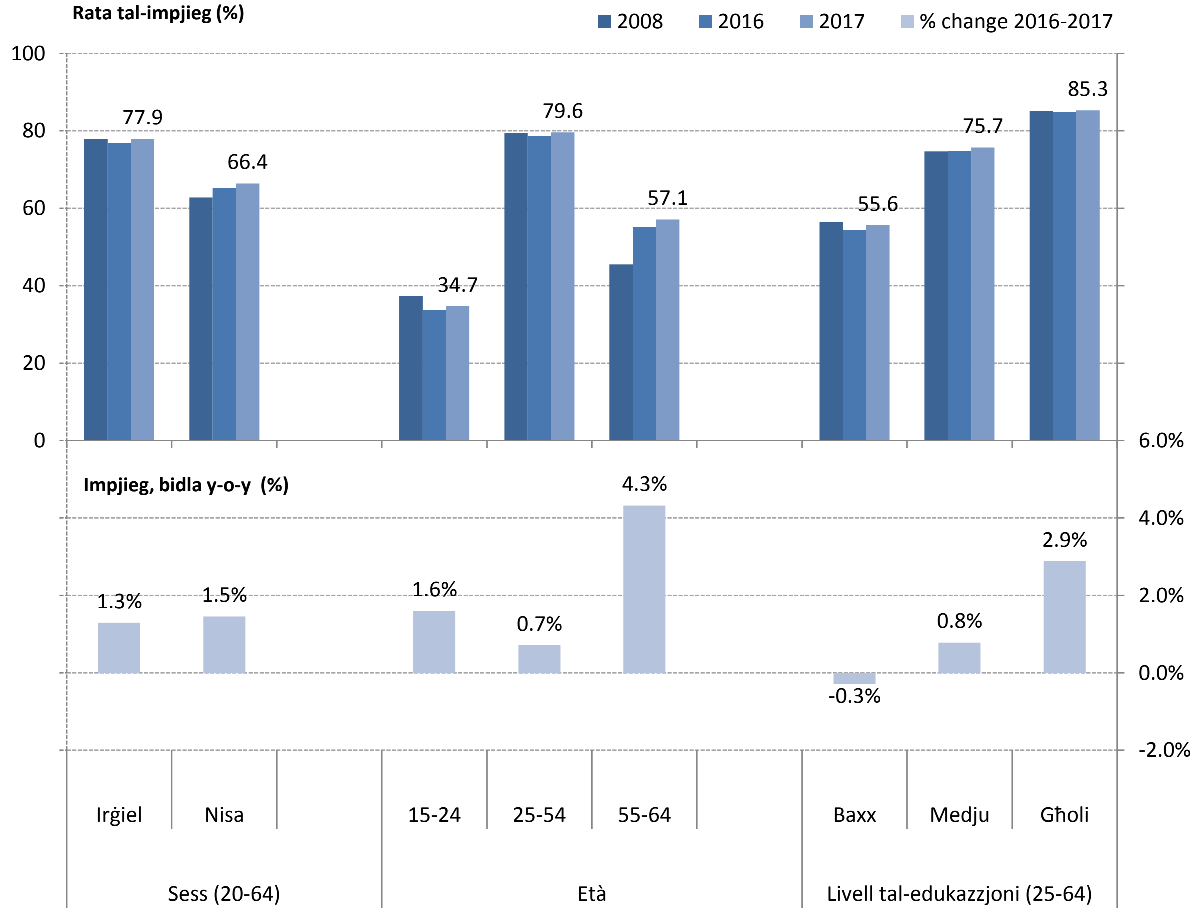

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

L-irkupru qiegħed ikompli jżid l-għadd ta' ħaddiema b'livell għoli ta' ħiliet fl-ekonomija. L-għadd ta' persuni b'edukazzjoni għolja b'impjieg żdied bi 2,9 % fl-2017 (il-grupp ta' età ta' 25-64 sena), filwaqt li ġiet irreġistrata żieda moderata ta' 0,8 % fost il-ħaddiema b'ħiliet medji (jiġifieri dawk b'edukazzjoni sekondarja għolja). Kuntrarjament għal dan, l-għadd ta' ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet (jiġifieri b'livell baxx ta' edukazzjoni sekondarja jew inqas) naqas b'0,4 %. Peress li l-popolazzjoni kumplessiva ta' ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet tal-età ta' 25-64 sena qiegħda tonqos (bi 2,7 % imqabbla mal-2016) – bħala parti minn xejra li tirrifletti it-tixjiħ tal-popolazzjoni u livell edukattiv ogħla milħuq fost il-ġenerazzjonijiet ta' età iżgħar – effettivament, ir-rata tal-impjieg ta' dan il-grupp żdiedet minn 54,3 % fl-2016 għal 55,6 % fl-2017. Id-disparità bejn ir-rati tal-impjieg ta' ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet u dawk b'livell għoli ta' ħiliet naqset kemxejn minn 30,5 pps fl-2016

għal 29,7 pps fl-2017, iżda għadha għolja ħafna u tindika li hemm lok li tittieħed azzjoni biex tiżdied l-impjegabbiltà ta' persuni b'livell baxx ta' edukazzjoni. Ix-xejriet dettaljati ta' kull Stat Membru jingħataw fit-taqsimiet li ġejjin tar-rapport.

L-impjieg temporanju, bħala proporzjon tal-impjieg totali, baqa' kważi stabbli fl-2017, filwaqt li l-impjieg part-time naqas b'mod marġinali. Bl-istess mod bħalma seħħ f'xejra simili f'dawn l-aħħar snin, l-irkupru qiegħed irawwem il-ħolqien tal-impjiegi kemm b'kuntratti permanenti u kemm b'dawk temporanji, li żdiedu rispettivament b'madwar 2,7 miljun u 0,8 miljun fl-2017 (li jikkorrispondu għal żidiet perċentwali jiżdied ta' 1,7 % u 2,9 %). Madankollu, bħala proporzjon tal-impjieg totali, l-ammont ta' impjegati temporanji baqa' kważi stabbli, u żdied kemxejn b'0,1 pps għal 14,3 % (il-grupp ta' età ta' 15-64 sena). Għat-tieni sena konsekuttiva, il-proporzjon ta' ħaddiema part-time (il-grupp ta' età ta' 15-64 sena) naqas b'mod marġinali (b'0,1 % għal 19,4 % fl-2017) u baqa' kważi 2 pps ogħla mil-livell tal-2008. Mil-lat pożittiv, kif issemma wkoll hawn fuq, l-ammont ta' ħaddiema part-time sforzati qiegħed jonqos b'mod sinifikanti (minn 21,1 % fl-2016 għal 19,8 % fl-2017) għalkemm għadu sostanzjali. Meta mqabbel mal-impjieg totali, l-impjieg ta' persuni li jaħdmu għal rashom (15-64 sena) kompla jonqos bil-mod il-mod għal 13,7 % fl-2017 (minn 14,0 % fl-2016 u 14,4 % fl-2013).

F'termini ta' żviluppi settorjali, l-impjieg kompla jxaqleb lejn is-servizzi. Skont ix-xejra ta' dawn l-aħħar snin, l-ikbar għadd ta' impjiegi nħoloq fis-servizzi[5] (2,8 miljun persuna addizzjonali b'impjieg fl-2017, jew +1,6 % meta mqabbel mal-2016; abbażi tal-kontijiet nazzjonali). Mill-2008 sal-2017, is-sehem tal-impjieg fis-servizzi fl-UE żdied b'mod kontinwu minn 70,1 % għal 73,9 %. B'żieda ta' 2 %, il-kostruzzjoni rreġistrat l-ikbar żieda fl-impjieg mir-reċessjoni 'l hawn, u kkonsolidat l-irkupru li beda fl-2015; madankollu, l-għadd ta' persuni impjegati għadu kważi 15 % inqas minn dak fl-2008. L-industrija rreġistrat ukoll espansjoni soda (b'1,5 %, l-ogħla rata mill-2007 'l hawn). Fl-aħħar nett, wara sensiela twila ta' tnaqqis, l-impjieg fl-agrikoltura żdied kemxejn b'0,3 % fl-2017.

5 Fis-servizzi, l-ikbar żieda perċentwali ġiet irreġistrata fl-"attivitajiet tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni", segwiti mill-"attivitajiet professjonali, xjentifiċi u tekniċi; kif ukoll l-attivitajiet ta' servizzi amministrattivi u ta' sostenn" (rispettivament bi 3,4 % u b'2,9 % fl-2017). Kuntrarjament għal dan, is-"servizzi finanzjarji u tal-assigurazzjoni" rreġistraw tnaqqis b'0,7 %.

1.2 Ix-xejriet soċjali

L-għadd ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE[6])[7] naqas b'mod sostanzjali fl-2017 u issa qiegħed taħt il-livelli ta' qabel il-kriżi. Ix-xejra ta' tnaqqis f'dan l-indikatur kompliet għall-ħames sena konsekuttiva fl-2017, u l-ammont ta' persuni niżel għal 113-il miljun persuna (jew 22,5 % tal-popolazzjoni totali), b'konformità mal-irkupru fl-impjieg u maż-żieda fl-introjtu nett. Minħabba f'hekk, fl-2017 kien hemm ħames miljun persuna inqas fl-UE fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali milli kien hemm qabel il-kriżi (fl-2008), filwaqt li t-tnaqqis mill-ogħla livell fl-2012 jammonta għal kważi 11-il miljun persuna. Madankollu, minħabba x-xkiel tal-kriżi, għad fadal ħafna xi jsir biex tintlaħaq il-mira primarja tal-Ewropa 2020 (20 miljun persuna inqas fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali meta mqabbel mal-2008). It-tnaqqis kumplessiv attwali fl-indikatur huwa xprunat mit-tliet sottokomponenti kollha tiegħu (ara hawn taħt u l-Illustrazzjoni 3).

6 Il-persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) huma persuni li huma fir-riskju tal-faqar (AROP) u/jew li qed jesperjenzaw deprivazzjoni materjali estrema (SMD) u/jew li qegħdin jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (VLWI).

Il-persuni f'riskju tal-faqar huma persuni li jgħixu f'unità domestika b'introjtu nett ekwivalizzat li jkun inqas minn 60 % tal-introjtu medjan ekwivalizzat nazzjonali (għaldaqstant dan l-indikatur huwa indikatur tal-faqar tal-introjtu).

Il-persuni jkollhom deprivazzjoni materjali estrema jekk jgħixu f'unità domestika li ma tiflaħx tagħmel minn tal-inqas erbgħa mill-punti li ġejjin: 1) tħallas il-kera/is-self ipotekarju/il-kontijiet fil-ħin; 2) iżżomm id-dar sħuna b'mod adegwat; 3) tlaħħaq ma' spejjeż mhux mistennija; 4) tiekol laħam, ħut jew proteini ekwivalenti kull jumejn; 5) tmur għal vaganza ta' ġimgħa lil hinn mid-dar; 6) ikollha aċċess għal karozza għal użu privat; 7) ikollha magna tal-ħasil; 8) ikollha televiżjoni bil-kulur; u 9) ikollha telefon.

Il-persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (jiġifieri unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg) huma persuni tal-età ta' 0-59 sena li jgħixu f'unità domestika fejn l-adulti ta' età tax-xogħol (18-59 sena) ikunu ħadmu inqas minn 20 % tal-potenzjal totali tax-xogħol matul is-sena preċedenti.

7 L-istatistika dwar l-introjtu tal-EU SILC tirreferi ghas-sena tal-introjtu preċedenti, bl-eċċezzjoni tar-Renju Unit (is-sena tal-istħarriġ) u tal-Irlanda (introjtu ta' 12-il xahar qabel l-istħarriġ).

Illustrazzjoni 3: Il-perċentwal tal-popolazzjoni f'riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) u s-sottokomponenti (2005-2017).

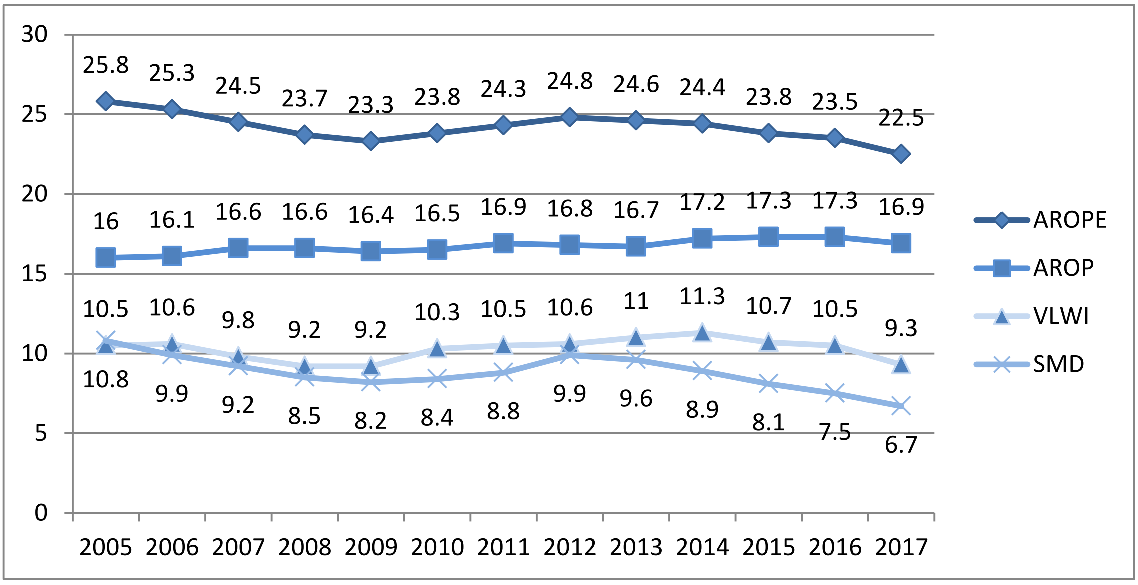

Sors: Eurostat, SILC. Nota: id-didaskalija hija spjegata fin-nota 6 f'qiegħ il-paġna.

Tnaqqis qawwi fl-għadd ta' persuni li jbatu minn deprivazzjoni materjali estrema (SMD) iwassal biex iċ-ċifri jilħqu l-iktar livell baxx li qatt intlaħaq fl-istorja reċenti, filwaqt li jirrifletti ż-żieda fl-istandards tal-għixien. Iktar minn tliet miljun persuna nħarġu minn sitwazzjoni ta' deprivazzjoni materjali estrema fl-2017, u b'hekk l-għadd kumplessiv ta' persuni affettwati tnaqqas għal 34,8 miljun jew 6,9 % tal-popolazzjoni tal-UE (0,6 pps inqas milli fl-2017 u inqas mill-2008). Dan it-tnaqqis jirrappreżenta titjib sinifikanti għall-ħames sena konsekuttiva, li jirrifletti titjib fis-sitwazzjoni materjali tal-unitajiet domestiċi. Minkejja dawn l-iżviluppi pożittivi, għad hemm varjazzjoni kbira bejn l-Istati Membri (ara t-Taqsima 3.4)

Iż-żieda rekord fir-rati ta' impjieg kkontribwiet biex l-għadd ta' persuni li kienu qegħdin jgħixu f'unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg jonqos bi 3,7 miljun persuna fl-2017. Bħala ammont tal-popolazzjoni tal-età ta' 0-59 sena, dan jikkorrispondi għal tnaqqis minn 10,5 % fl-2016 għal 9,3 % fl-2017 – inqas minn 10 % għall-ewwel darba mill-2009 'l hawn. Madankollu, kemm ir-rata u kemm l-għadd ta' persuni affettwati għadhom ogħla mil-livelli ta' qabel il-kriżi.

Kien hemm l-ewwel tnaqqis fil-perċentwal tal-popolazzjoni fir-riskju tal-faqar minn mindu faqqgħet il-kriżi. Wara żieda fl-għadd ta' persuni fir-riskju tal-faqar sal-2014, dan l-indikatur stabbilizza ruħu fis-sentejn ta' wara. Fl-2017, ir-rata naqset b'0,4 pps għal 16,9 %,

jew kważi żewġ miljun persuna – li kienet l-ewwel sena wara l-kriżi fejn l-introjti tal-unitajiet domestiċi foqra żdiedu iktar malajr mill-introjti medjani. L-iktar *data* reċenti mill-istimi rapidi[8] tal-Eurostat jissuġġerixxu li dan it-tnaqqis fir-rati tal-faqar mistenni jkompli. Madankollu, ir-rata tar-riskju tal-faqar għall-persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna żdiedet għar-raba' sena konsekuttiva, u issa laħqet livell rekord ta' 62,3 %. Din turi li għad hemm disparitajiet fl-adegwatezza tal-benefiċċji soċjali f'diversi pajjiżi u ġiet identifikata bħala xejra li trid tiġi osservata mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali[9].

Minkejja t-tnaqqis kumplessiv fl-ammont ta' persuni fir-riskju tal-faqar, il-faqar fost dawk li jaħdmu għadu għoli. Fl-2017, 9,6 % tal-popolazzjoni li taħdem kellhom introjtu tal-unitajiet domestiċi taħt is-60 % tal-medjan nazzjonali, ċifra li ma nbidlitx mill-2016, u li għadha ferm ikbar miċ-ċifra ta' 8,5 % tal-2008. Sal-lum iż-żidiet affettwaw kemm lill-ħaddiema part-time u kemm lil dawk full-time, għalkemm il-ħaddiema part-time għadhom f'riskju tal-faqar sostanzjalment ikbar (15,8 % imqabbel ma' 8,0 %). Ix-xejra affettwat b'mod partikolari lill-ħaddiema iżgħar (taħt l-età ta' 30 sena) li jħabbtu wiċċhom ma' riskju ikbar u li kulma jmur qiegħed jiżdied meta mqabbel mal-ħaddiema tal-età ta' 30 sena u iktar. Il-faqar fost dawk li jaħdmu ġie identifikat bħala xejra li trid tiġi osservata mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali kemm minn perspettiva ta' żmien qasir u kemm minn waħda fit-tul[10].

Iċ-ċifri tal-faqar għall-iktar persuni vulnerabbli jindikaw titjib mudest, bil-kontra tax-xejriet preċedenti. Id-disparità fil-faqar, li tkejjel kemm il-persuni fir-riskju tal-faqar jinsabu 'l bogħod mil-linja tal-faqar, naqset fl-2017. Din naqset kemxejn minn 25 % għal 24,7 %, għalkemm baqgħet ferm aħjar mil-livelli ta' qabel il-kriżi. Dan jissuġġerixxi li l-pożizzjoni relattiva tal-introjtu tal-iktar persuni vulnerabbli qiegħda titjieb daqsxejn. Għall-persuni qiegħda, ir-riskju tal-faqar naqas għall-ewwel darba mill-kriżi 'l hawn, għalkemm fil-livell ta' 48 % għadu qrib l-ogħla livelli rekord.

Minkejja t-titjib kumplessiv, ir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali li qegħdin iħabbtu wiċċhom magħhom it-tfal għadu għoli. Ir-rata AROPE għat-tfal (tal-età ta' 0-17-il sena) qiegħda tkompli tonqos, u naqset minn 26,4 % għal 24,5 % fl-2017, ferm inqas mil-

---

8 Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, id-*data* tal-EU SILC tirreferi għall-introjti rreġistrati fis-sena ta' qabel (jiġifieri l-introjti tal-2016 għal SILC 2017, ara wkoll in-nota 7 f'qiegħ il-paġna). L-istatistiki tal-istimi rapidi ppubblikati mill-Eurostat jindikaw li huwa mistenni titjib fl-indikatur tar-riskju tal-faqar (kif ukoll fil-proporzjon S80/S20) fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri għall-introjti rreġistrati fl-2017 (jiġifieri għall-indikaturi ppubblikati fl-2018).

9 Ir-rapport annwali tal-SPC tal-2018.

10 Ir-rapport annwali tal-SPC tal-2018.

livell ta' qabel il-kriżi. Madankollu, 62,9 % tat-tfal ta' ġenituri b'livell baxx ta' ħiliet għadhom fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, meta mqabbla ma' 9 % biss għat-tfal ta' ġenituri b'livell għoli ta' ħiliet. Għat-tfal ta' persuni li ma twildux fl-UE, il-proporzjon ta' dawk fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali ilu jiżdied matul il-perjodu ta' wara l-kriżi, u laħaq 34,5 % fl-2017, iktar mid-doppju tar-rata li jiffaċċjaw it-tfal ta' ġenituri li twieldu fl-UE. Xprun ewlieni tal-faqar fost it-tfal huwa t-tkabbir fl-għadd ta' unitajiet domestiċi b'ġenitur waħdu, li l-ammont tiegħu żdied minn 4,4 % tal-popolazzjoni tal-UE fl-2011 għal 4,8 % fl-2016 (iżda naqas għal 4,3 % fl-2017). Ir-rata tar-riskju tal-faqar fost it-tfal minn unitajiet domestiċi b'ġenitur waħdu hija darbtejn ikbar mill-medja tat-tfal inġenerali, u hija disparità li qiegħda tkompli tikber.

L-introjti tal-unitajiet domestiċi jkomplu jikbru, iżda b'rata inqas mgħaġġla mill-ekonomija inġenerali. Filwaqt li l-introjtu nett gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) żdied għar-raba' sena konsekuttiva sal-2017, u issa huwa ferm iktar mil-livell tal-2008, iż-żieda annwali għadha lura meta mqabbel mat-tkabbir tal-PDG (il-GDHI kiber inqas minn 1 % fis-sena sal-2017, filwaqt li l-PDG *per capita* reali żdied bi 2,2 % fl-istess perjodu). Dan jenfasizza li ż-żidiet fl-introjtu tal-unitajiet domestiċi għadhom lura meta mqabbla mat-tkabbir kumplessiv fl-introjtu fl-ekonomija. Kif jidher fit-Taqsima 3.4, l-introjtu nett gross tal-unitajiet domestiċi *per capita*, f'termini reali, għadu taħt il-livelli ta' qabel il-kriżi f'għadd ta' Stati Membri.

Iż-żidiet fl-inugwaljanza fl-introjtu fis-snin ta' wara l-kriżi bdew jinbidlu fi tnaqqis fl-2017, għalkemm dan għadu ma jikkumpensax għaż-żidiet tal-imgħoddi. Bħala medja, l-iktar 20 % għonja tal-unitajiet domestiċi fl-Istati Membri għandhom introjtu li jaqbeż dak tal-ifqar 20 % tal-unitajiet domestiċi b'iktar minn ħames darbiet. Il-proporzjon S80/S20 żdied minn 5,0 għal 5,2 bejn l-2008 u l-2016, xprunat ukoll mill-kundizzjonijiet batuti tas-suq tax-xogħol u mill-istaġnar fl-introjti, speċjalment fl-iktar parti baxxa tad-distribuzzjoni. Fl-2017, dan il-proporzjon beda jonqos u reġa' lura għal 5,1 bħala medja fl-UE. L-iktar stimi rapidi reċenti ta' Eurostat jissuġġerixxu li t-tnaqqis mistenni li jkompli.

2. SNAPSHOTS MIT-TABELLA TA' VALUTAZZJONI SOĊJALI

Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, stabbilit bħala Proklamazzjoni interistituzzjonali mill-Parlament Ewropew, mill-Kunsill u mill-Kummissjoni fis-17 ta' Novembru 2017, jistabbilixxi għadd ta' prinċipji u ta' drittijiet ewlenin biex jiġu sostnuti swieq tax-xogħol u sistemi ta' protezzjoni soċjali ġusti u li jiffunzjonaw tajjeb. Dan huwa mfassal bħala boxxla għal proċess imġedded ta' konverġenza fost l-Istati Membri lejn kundizzjonijiet soċjoekonomiċi aħjar.

Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali huwa akkumpanjat minn tabella ta' valutazzjoni soċjali għall-monitoraġġ tal-prestazzjonijiet u għall-ittraċċar tax-xejriet fost l-Istati Membri[11]. It-tabella ta' valutazzjoni tipprovdi għadd ta' indikaturi (primarji u sekondarji) biex jiġu analizzati l-prestazzjoni soċjali u tal-impjieg tal-Istati Membri fir-rigward ta' indikaturi magħżula f'tliet dimensjonijiet wesgħin, identifikati fil-kuntest tal-Pilastru: (i) l-opportunitajiet indaqs u l-aċċess għas-suq tax-xogħol, (ii) is-swieq tax-xogħol dinamiċi u l-kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti, u (iii) is-sostenn pubbliku / il-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali. Mill-edizzjoni tal-2018 'il hawn, ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi jintegra t-tabella ta' valutazzjoni soċjali, u r-riżultati tagħha (fir-rigward tal-indikaturi primarji) huma deskritti fil-qosor f'dan il-Kapitolu. Din l-analiżi hi mqiegħda fil-kuntest tar-riformi ppreżentat fil-Kapitolu 3.

2.1 It-tabella ta' valutazzjoni spjegata

It-tabella ta' valutazzjoni soċjali hija għodda ċentrali għall-monitoraġġ tal-prestazzjoni fl-oqsma soċjali u tal-impjiegi, u għall-konverġenza lejn kundizzjonijiet aħjar tal-għajxien u tax-xogħol. B'mod partikolari, din tgħin fil-monitoraġġ tas-sitwazzjoni tal-Istati Membri fir-rigward ta' dimensjonijiet li jistgħu jitkejlu tal-Pilastru, u tikkomplementa l-għodod ta' monitoraġġ eżistenti, speċjalment il-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi u l-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni tal-Protezzjoni Soċjali[12]. B'mod partikolari tinkludi 14-il indikatur primarju li jivvalutaw ix-xejriet soċjali u tal-impjieg inġenerali[13]:

11 SWD(2017) 200 final, li jakkumpanja l-Komunikazzjoni COM(2017) 250 final tas-26 ta' April 2017.

12 Il-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi (MPI) u l-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni tal-Protezzjoni Soċjali (MPPS) huma rapporti annwali li jitħejjew rispettivament mill-Kumitat tal-Impjiegi u mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali. Dawn jidentifikaw ix-xejriet li jridu jiġu osservati kif ukoll l-isfidi tal-impjiegi u soċjali

- *Opportunitajiet u aċċess indaqs għas-suq tax-xogħol:*
  - L-ammont ta' persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ, tal-età ta' 18-24 sena
  - Id-disparità bejn is-sessi fir-rata tal-impjieg, tal-età ta' 20-64 sena
  - L-inugwaljanza fl-introjtu mkejla bħala proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili – S80/S20
  - Ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE)
  - Iż-żgħażagħ li huma barra mill-edukazzjoni, minn impjieg jew minn taħriġ (ir-rata ta' NEET), tal-età ta' 15-24 sena
- *Swieq tax-xogħol dinamiċi u kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti:*
  - Ir-rata tal-impjieg, tal-età ta' 20-64 sena
  - Ir-rata tal-qgħad, tal-età ta' 15-74 sena
  - Ir-rata tal-qgħad fit-tul, tal-età ta' 15-74 sena
  - Introjtu nett gross tal-unitajiet domestiċi f'termini reali, *per capita*[14]
  - Il-qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla' paga medja[15]
- *Sostenn pubbliku / Protezzjoni u inklużjoni soċjali:*
  - Impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar[16]
  - Tfal tal-età ta' inqas minn tliet snin fl-indukrar formali tat-tfal
  - Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medika
  - Ammont tal-popolazzjoni b'ħiliet diġitali kumplessivi bażiċi jew aħjar.

L-indikaturi primarji jiġu analizzati permezz ta' metodoloġija komuni miftiehma mill-Kumitat tal-Impjiegi u mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (għad-dettalji ara l-Anness 3).

---

ewlenin fl-Istati Membri, u jimmonitorjaw il-progress fir-rigward tal-miri tal-Ewropa 2020 għall-impjieg u għat-tnaqqis tal-faqar.

13 Fir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi tal-2018, fuq talba tal-Kumitat tal-Impjiegi u tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (u tas-Sottogruppi tal-Indikaturi taghhom), żewġ indikaturi primarji fil-qasam tas-"swieq tax-xogħol dinamiċi u l-kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti" ("il-parteċipanti fil-politiki attivi tas-suq tax-xogħol għal kull 100 persuna li trid taħdem" u "l-kumpens lill-impjegati għal kull siegħa maħduma, f'euro") ma ġewx inklużi fit-tabella tal-ħarsa ġenerali u ma ġewx ippreżentati bħala indikaturi primarji tat-Tabella ta' Valutazzjoni f'analiżi sussegwenti, minħabba xi tħassib tekniku. Wara li saru xi diskussjonijiet, f'Settembru 2018, il-Kumitati qablu li jissostitwixxu dawn l-indikaturi b'oħrajn alternattivi (rispettivament "ir-rata tal-qgħad fit-tul" u "il-qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla' paga medja"). Dawn l-indikaturi, li huma marbuta b'mod partikolari mal-prinċipji tal-Pilastru dwar is-"Sostenn attiv għall-impjiegi" u dwar il-"Pagi", se jintużaw fl-analiżi tar-Rapport Konġunt attwali dwar l-Impjiegi.

14 Kif mitlub mill-Kumitati, dan l-indikatur jitkejjel bl-użu tal-"introjtu mhux aġġustat" (jiġifieri mingħajr ma jiġu inklużi t-trasferimenti soċjali *in natura*) u billi titneħħa r-referenza għall-użu tal-unitajiet tal-istandards tal-kapaċità tal-akkwist (PPS).

15 Il-livelli ta' dan l-indikatur huma espressi fi standards tal-kapaċità tal-akkwist (PPS) filwaqt li l-bidliet huma espressi fil-munita nazzjonali f'termini reali. Sabiex jiġu radrizzati l-fluttwazzjonijiet fuq medda qasira ta' żmien, jintużaw medji ta' tliet snin kemm għal-livelli kif ukoll għall-bidliet. Dan l-indikatur għandu jinftiehem u jiġi interpretat flimkien ma' indikaturi oħra, bħar-rata tal-faqar fost dawk li jaħdmu, il-proporzjon bejn il-ħames u l-ewwel deċili tad-distribuzzjoni tal-pagi (D5/D1) u indikaturi rilevanti oħra tal-MPI, tal-MPPS u tal-QEK.

16 Dan jitkejjel bħala d-differenza, fost il-popolazzjoni totali, bejn l-ammont ta' nies fir-riskju tal-faqar qabel u wara t-trasferimenti soċjali.

Din il-metodoloġija tevalwa s-sitwazzjoni u l-iżviluppi fl-Istati Membri billi tħares lejn il-livelli u l-bidliet annwali[17] ta' kull wieħed mill-indikaturi primarji inklużi fit-tabella ta' valutazzjoni soċjali. Il-livelli u l-bidliet huma kklassifikati skont id-distanza tagħhom mill-medji (mhux ponderati) rispettivi tal-UE. Imbagħad, il-prestazzjonijiet tal-Istati Membri fir-rigward tal-livelli u tal-bidliet jiġu kkombinati (bl-użu ta' matriċi predefinita) sabiex kull Stat Membru jiġi assenjat għal waħda mis-seba' kategoriji ("bl-aqwa prestazzjoni", "sitwazzjoni aħjar mill-medja", "sitwazzjoni tajba iżda teħtieġ monitoraġġ", "sitwazzjoni medja/newtrali", "sitwazzjoni dgħajfa iżda qiegħda titjieb", "sitwazzjoni li trid tiġi osservata" u "sitwazzjonijiet kritiċi"). Fuq din il-bażi, it-Tabella 1 tipprovdi sommarju tal-qari tat-tabella ta' valutazzjoni skont l-aħħar ċifri disponibbli għal kull indikatur.

Jeħtieġ li jsir qari bir-reqqa u mhux mekkaniku tat-tabella. Għal dan l-għan, analiżi dettaljata tal-erbatax-il indikatur, inkluż ix-xejriet fit-tul u l-indikaturi addizzjonali, meta jkun rilevanti, hija ppreżentata fil-Kapitolu 3. Barra minn hekk, ir-rapporti tal-pajjiżi li ġejjin se jipprovdu analiżi fil-fond tas-"sitwazzjonijiet kritiċi" kollha u sfond soċjoekonomiku u ta' politika addizzjonali biex jiġu kkwalifikati aħjar l-isfidi speċifiċi għall-pajjiżi fil-kuntest tas-Semestru Ewropew. Flimkien ma' analiżi ulterjuri inkluż fil-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi u fil-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni tal-Protezzjoni Soċjali, dan se jipprovdi bażi analitika għall-proposti sussegwenti tal-Kummissjoni għal Rakkomandazzjonijiet Speċifiċi għall-Pajjiżi fejn ikun xieraq.

2.2 Evidenza mit-tabella ta' valutazzjoni soċjali

L-analiżi tat-Tabella ta' Valutazzjoni tindika rkupru kontinwu fis-suq tax-xogħol u fis-sitwazzjoni soċjali għall-UE kollha[18]. Bħala medja għall-UE[19], 13-il indikatur primarju minn 14 irreġistraw titjib matul l-aħħar sena disponibbli (jiġifieri l-2017 jew l-2016 skont id-disponibbiltà tad-*data*), b'wieħed biss (l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar) li mar kemxejn għall-agħar, għalkemm dan huwa konformi ma' tnaqqis tal-impatt tal-

17 Bl-eċċezzjoni tal-Introjtu Nett Gross tal-Unitajiet Domestiċi, li jitkejjel bħala numru indiċi (2008=100, u b'hekk jirrifletti bidla meta mqabbel mal-livelli ta' qabel il-kriżi) u bidliet fl-aħħar sena; u l-qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla' paga medja, li għalih jintużaw il-medji ta' tliet snin, kif miftiehem mill-Kumitat tal-Impjiegi u mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali.

18 Id-data limitu għall-estrazzjoni tal-indikaturi primarji tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali hija s-26 ta' Ottubru 2018. Fil-verżjoni finali tar-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi għall-adozzjoni mill-Kunsill EPSCO se jiġi pprovdut aġġornament.

19 Din l-evidenza tirreferi għall-medji ponderati tal-UE, għajr għall-indikatur "Qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla' paga medja" li għalih tintuża medja mhux ponderata.

istabilizzaturi awtomatiċi f'fażi ta' espansjoni ekonomika. L-iktar progress sinifikanti ġie rreġistrat fir-rati tal-qgħad (kumplessivi u fit-tul), li naqsu fl-Istati Membri kollha fl-2017, u fejn kien hemm "sitwazzjoni kritika" waħda biss li ġiet enfasizzata. L-iżviluppi fir-rata tal-impjieg u fir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali kienu pożittivi wkoll kullimkien, peress li l-maġġoranza l-kbira tal-Istati Membri rreġistraw titjib meta mqabbel mas-sena preċedenti.

Il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri jħabbtu wiċċhom ma' sfidi f'minn tal-inqas indikatur primarju wieħed, iżda l-għadd kumplessiv ta' sfidi naqas meta mqabbel mas-sena ta' qabel. Meta jitqiesu l-iktar tliet klassifikazzjonijiet problematiċi flimkien, jiġifieri "sitwazzjoni kritika", "sitwazzjoni li trid tiġi osservata" u "sitwazzjoni dgħajfa iżda li qiegħda titjieb", il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri jiġu indikati minn tal-inqas darba – għajr il-Ġermanja, il-Finlandja, Franza, in-Netherlands u l-Iżvezja. Meta jitqiesu s-"sitwazzjonijiet kritiċi" biss (jiġifieri l-indikaturi li l-livell tagħhom huwa ħafna agħar mill-medja, u li jew mhuwiex jitjieb malajr biżżejjed jew inkella qiegħed imur għall-agħar iktar), l-għadd ta' Stati Membri indikati naqas minn 14 fir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi tal-2018 (b'sett iżgħar ta' indikaturi) għal 13 fl-eżerċizzju attwali (l-Estonja, Malta u l-Portugall ma għadhomx f'dan il-grupp, filwaqt li l-Ungerija u l-Latvja saru parti minnu). L-għadd ta' sfidi jindika li sar titjib kullimkien. Fl-14-il qasam li ġew ivvalutati, b'mod kumplessiv ġew identifikati 117-il każ ta' "sitwazzjoni kritika", ta' "sitwazzjoni li trid tiġi osservata" jew ta' "sitwazzjoni dgħajfa iżda li qiegħda titjieb", jiġifieri madwar 31 % tal-għadd totali ta' valutazzjonijiet (meta mqabbel ma' 33 % fil-JER tal-2018); minn dawn, 39 huma "sitwazzjonijiet kritiċi", li jikkorrispondu għal 10 % tal-valutazzjonijiet kollha (meta mqabbel ma' 13 % fil-JER tal-2018)[20].

Meta wieħed iħares lejn it-tliet dimensjonijiet wesgħin koperti bit-tabella ta' valutazzjoni, b'mod simili għar-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi tal-2018, il-każijiet problematiċi jidhru b'mod iktar frekwenti fil-qasam ta' **"sostenn pubbliku/protezzjoni u inklużjoni soċjali"**, b'medja ta' 9,3 każijiet (li minnhom 3,5 każijiet ikunu "sitwazzjonijiet kritiċi") għal kull indikatur. **L-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar** jidher li huwa l-iktar

[20] Ix-xejra ta' titjib tiġi kkonfermata jekk iż-żewġ indikaturi l-ġodda ("ir-rata tal-qgħad fit-tul" u "il-qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla' paga medja") jiġu esklużi mill-għadd sabiex b'hekk ikun jista' jsir tqabbil fuq l-istess sett ta' indikaturi. F'dan il-każ, il-perċentwal kumplessiv ta' "sitwazzjonijiet kritiċi", ta' każijiet ta' "sitwazzjoni li trid tiġi osservata" jew ta' "sitwazzjoni dgħajfa iżda li qiegħda titjieb" fost il-valutazzjonijiet totali għadu ta' 31 %, filwaqt li l-perċentwal ta' "sitwazzjonijiet kritiċi" jiżdied kemxejn għal 11 %.

indikatur diffiċli, bi 11-il Stat Membru indikat (li minnhom ħamsa jinsabu fil-kategorija tal-qiegħ).

Wara jsegwu d-dimensjonijiet ta' **"opportunitajiet indaqs u aċċess għas-suq tax-xogħol"** u ta' **"swieq tax-xogħol dinamiċi u kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti"**, b'medja ta' 8,6 u 7,4 każijiet indikati għal kull indikatur rispettivament (3,2 u 1,8 "sitwazzjonijiet kritiċi" kull wieħed). Fl-ewwel qasam, l-iktar indikatur indikat huwa ta' **persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ** (10 darbiet). F'dan tal-aħħar, **il-qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla' paga medja** jidher li huwa l-indikatur bl-iktar sfidi numerużi (12-il indikazzjoni).

Bħas-sena preċedenti, is-sitwazzjoni tal-Istati Membri u s-severità tal-isfidi rispettivi jvarjaw ħafna. Il-Greċja, ir-Rumanija u l-Italja għad għandhom valutazzjonijiet ta' "sitwazzjonijiet kritiċi", ta' "sitwazzjoni li trid tiġi osservata", jew ta' "sitwazzjoni dgħajfa iżda li qiegħda titjieb" fuq għaxar indikaturi jew iktar – li minnhom ġew indikati "sitwazzjonijiet kritiċi" għal seba', erba' u sitt indikaturi rispettivament (ara t-Tabella 1). Għal dawn il-pajjiżi, l-isfidi huma mifruxa b'mod uniformi fit-tliet oqsma (minkejja dan, prestazzjonijiet "aħjar mill-medja" ġew indikati darba għall-Greċja u għall-Italja, rispettivament fir-rigward tar-rata ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola u fir-rigward tal-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika, u darbtejn għar-Rumanija, fir-rigward tar-rata tal-qgħad u t-tkabbir tal-introjtu nett gross tal-unitajiet domestiċi *per capita*). F'termini tal-għadd kumplessiv, isegwu l-Kroazja u Spanja (disa' sfidi kull wieħed), il-Bulgarija (tmien sfidi), u Ċipru, il-Latvja u l-Portugall (sitt sfidi kull wieħed). B'kuntrast ma' dan, in-Netherlands għandhom "l-aqwa prestazzjoni" jew prestazzjoni "aħjar mill-medja" fi 11-il indikatur primarju, segwiti mir-Repubblika Ċeka u mill-Iżvezja (10 indikaturi kull wieħed), u mill-Awstrija, mill-Ġermanja u mis-Slovenja (8 indikaturi kull wieħed).

Meta wieħed iħares lejn **l-opportunitajiet indaqs u l-aċċess għas-suq tax-xogħol**, ġie rreġistrat l-ikbar titjib, bħala medja, f'termini tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali u r-rati tan-NEETs, filwaqt li l-progress kien inqas evidenti fir-rigward tat-tluq bikri mill-iskola, id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg u l-inugwaljanza fl-introjtu (madankollu l-indikatur tal-aħħar juri l-ewwel tnaqqis fil-perjodu ta' wara l-kriżi). Meta wieħed iħares skont l-indikatur:

- Spanja, l-Italja u r-Rumanija jħabbtu wiċċhom ma' "sitwazzjoni kritika" fir-rigward tal-persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ, meta mqabbla mal-Kroazja, mal-Irlanda, mal-Polonja u mas-Slovenja "bl-aqwa prestazzjoni";
- il-Greċja, l-Italja u r-Rumanija għandhom punteġġ kritiku fid-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg, meta mqabbla mal-Finlandja, mal-Litwanja u mal-Iżvezja "bl-aqwa prestazzjoni";
- il-Bulgarija, Spanja, il-Latvja u l-Litwanja jħabbtu wiċċhom ma' "sitwazzjoni kritika" f'termini tal-inugwaljanza fl-introjtu meta mqabbla mal-aqwa prestazzjoni tar-Repubblika Ċeka, tal-Finlandja, tas-Slovenja u tas-Slovakkja.
- Is-sitwazzjoni fir-rigward tar-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali hija kritika fil-Bulgarija u fil-Greċja, meta mqabbla mar-Repubblika Ċeka u mal-Finlandja "bl-aqwa prestazzjoni";
- Ċipru, il-Kroazja, il-Greċja u l-Italja jħabbtu wiċċhom ma' "sitwazzjoni kritika" meta wieħed iħares lejn in-NEETs, filwaqt li l-Awstrija, ir-Repubblika Ċeka, il-Ġermanja, in-Netherlands u l-Iżvezja għandhom l-aqwa prestazzjoni.

Fir-rigward tas-**swieq tax-xogħol dinamiċi u l-kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti fl-UE**, bħala medja, is-sitwazzjoni tjiebet matul l-aħħar sena fl-indikaturi kollha, b'mod partikolari r-rati tal-impjieg u tal-qgħad (kemm b'mod kumplessiv kif ukoll fit-tul), l-introjtu nett gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) *per capita* u l-qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla' paga medja. Meta wieħed iħares skont l-indikatur:

- il-Kroazja, il-Greċja, l-Italja u Spanja jħabbtu wiċċhom ma' "sitwazzjoni kritika" fir-rigward tar-rata tal-impjieg tagħhom, meta mqabbla mar-Repubblika Ċeka, mal-Estonja, mal-Ġermanja, man-Netherlands, mal-Iżvezja u mar-Renju Unit "bl-aqwa prestazzjoni".
- L-ebda pajjiż ma għandu punteġġ kritiku fir-rigward tar-rata tal-qgħad (Ċipru, il-Kroazja, il-Greċja u Spanja huma mmarkati bħala b'"sitwazzjoni dgħajfa iżda li qiegħda titjieb", filwaqt li l-Italja hija mmarkata bħala b'"sitwazzjoni li trid tiġi osservata"); min-naħa l-oħra, ir-Repubblika Ċeka għandha punteġġ "bl-aqwa prestazzjoni";
- l-Italja għandha punteġġ kritiku fir-rigward tar-rata tal-qgħad fit-tul (permezz tal-metodoloġija, l-ebda pajjiż ma ġie identifikat bħala dak "bl-aqwa prestazzjoni", filwaqt li 14-il pajjiż għandhom "sitwazzjoni aħjar mill-medja").

- It-tkabbir fil-GDHI *per capita* jitqies bħala "sitwazzjoni kritika" fil-Greċja u f'Ċipru, meta mqabbla mal-Bulgarija u mal-Polonja "bl-aqwa prestazzjoni";
- is-sitwazzjoni fir-rigward tal-qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla' paga medja hija vvalutata bħala kritika għall-Ungerija u għas-Slovakkja, filwaqt li l-Awstrija, il-Ġermanja, il-Lussemburgu, in-Netherlands u r-Renju Unit huma dawk "bl-aqwa prestazzjoni".

Fir-rigward tas-**sostenn pubbliku u l-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali**, is-sitwazzjoni tjiebet tul l-aħħar sena f'termini tad-disponibbiltà tal-indukrar tat-tfal, il-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika u l-ħiliet diġitali iżda marret għall-agħar f'termini tal-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar, kif imsemmi hawn fuq. Meta wieħed iħares skont l-indikatur:

- il-Bulgarija, il-Greċja, l-Italja, il-Latvja u r-Rumanija jħabbtu wiċċhom ma' "sitwazzjoni kritika" fir-rigward ta' kemm it-trasferimenti soċjali tagħhom jirnexxilhom inaqqsu r-riskju tal-faqar; meta mqabbla mad-Danimarka, mal-Finlandja, mal-Ungerija u mal-Iżvezja "bl-aqwa prestazzjoni";
- il-Bulgarija, ir-Repubblika Ċeka, il-Greċja, il-Polonja u s-Slovakkja għandhom punteġġ kritiku fir-rigward tal-parteċipazzjoni tat-tfal tal-età ta' inqas minn tliet snin fl-indukrar formali tat-tfal, meta mqabbla ma' Franza, mal-Lussemburgu, man-Netherlands u mal-Portugall "bl-aqwa prestazzjoni";
- il-Latvja tħabbat wiċċha ma' "sitwazzjoni kritika" f'termini tal-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika (permezz tal-metodoloġija, l-ebda pajjiż ma ġie identifikat bħala dak "bl-aqwa prestazzjoni", filwaqt li 12-il pajjiż għandhom "sitwazzjoni aħjar mill-medja");
- il-Bulgarija, il-Kroazja u r-Rumanija jħabbtu wiċċhom ma' "sitwazzjoni kritika" meta wieħed iħares lejn il-livelli ta' ħiliet diġitali, filwaqt li l-Finlandja, il-Lussemburgu, in-Netherlands u l-Iżvezja għandhom l-aqwa prestazzjoni.

Tabella 1. Sommarju tal-indikaturi primarji fit-Tabella ta’ Valutazzjoni Soċjali

	Opportunitajiet u aċċess indaqs għas-suq tax-xogħol					Swieq tax-xogħol dinamiċi u kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti					Sostenn pubbliku / Protezzjoni u inklużjoni soċjali			
	Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ	Disparità bejn il-ġeneri fl-impjieg	Proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu	Rata tar-riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali	Rata ta' NEETs żgħażagħ	Rata tal-impjieg	Rata tal-qgħad	Rata tal-qgħad fit-tul	GDHI reali *per capita* (2008 = 100)	Qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time li jaqla' paga medja	Impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar	Tfal tal-età ta' inqas minn tliet snin fl-indukrar formali tat-tfal	Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medika	Livell ta' ħiliet diġitali tal-individwi
Sena	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2016	2016	2017	2016	2017	2017
Bl-aqwa prestazzjoni	HR, IE, PL, SI	FI, LT, SE	CZ, FI, SI, SK	CZ, FI	AT, CZ, DE, NL, SE, SI	CZ, DE, EE, NL, SE, UK	CZ		BG, PL	UK, NL, LU, AT, DE	DK, FI, HU, SE	FR, LU, NL, PT		FI, LU, NL, SE
B'sitwazzjoni aħjar mill-medja	AT, CZ, EL, LT, LV, NL	DK, EE, LU, PT, SI, SK	BE, DK, HU, MT, NL, SE	CY, DE, FR, MT, PL, SE, SI, SK	IE	AT, BG, LT, PT, SI	AT, DE, HU, LU, MT, NL, PL, PT, RO, UK	AT, DE, CY, CZ, DK, EE, HR, HU, MT, NL, PL, PT, SE, UK	DK, LT, RO, SE	BE, FR, SE, DK, IE, FI	BE, CZ, FR, NL, PL, SI	EE, ES, MT, SI	AT, CZ, DE, DK, ES, FR, HU, IT, LU, MT, NL, PL	AT, CZ, DE, MT, UK
B'sitwazzjoni skont il-medja	BE, DE, EE, FI, FR, SE, UK	AT, BE, BG, CY, DE, ES, FR, IE, NL, UK	CY, DE, EE, FR, HR, LU, PL	BE, EE, HU, PT	BE, FI, FR, HU, LT, LV, MT, PL, PT, SK, UK	CY, FI, FR, HU, IE, LU, LV, MT, PL, SK	BE, BG, DK, EE, FI, FR, IE, LT, LV, SE, SI, SK	BE, BG, FI, FR, IE, LT, LU, LV, RO, SI	CZ, EE, DE, FR, FI, HU, LV, NL, SI, SK	MT, IT, EL, ES	CY, DE, MT, SK	CY, DE, FI, IE, IT, LV, UK	BE, BG, FI, HR, LT, PT, SE, SK	BE, EE, ES, FR, LT, SI, SK
B'sitwazzjoni tajba iżda li trid tiġi mmonitorjata	LU	LV	AT	AT, DK, NL	DK, LU	DK					AT	BE, DK, SE		DK
B'sitwazzjoni dgħajfa iżda li qiegħda titjieb	BG, MT, PT	MT	EL, IT, RO	RO	BG, RO	RO	CY, EL, ES, HR	EL, ES		LT, EE, RO, BG, LV		RO	EE, EL	CY
B'sitwazzjoni li trid tiġi osservata	CY, DK, HU, SK	CZ, HR, HU, PL	PT	ES, HR, IT, LT, LU, LV	EE, ES	BE	IT	SK	AT, BE, ES, IE, IT, LU, PT, UK	PT, PL, CZ, HR, SI	EE, ES, HR, LT, LU, PT	AT, HR, HU, LT	CY, RO, SI	EL, HU, IE, LV, PL, PT
Sitwazzjonijiet kritiċi	ES, IT, RO	EL, IT, RO	BG, ES, LT, LV	BG, EL	CY, EL, HR, IT	EL, ES, HR, IT		IT	CY, EL	HU, SK	BG, EL, IT, LV, RO	BG, CZ, EL, PL, SK	LV	BG, HR, RO

Nota: Fis-26 ta’ Ottubru 2018: il-proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu, l-AROPE, l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar u l-ħtieġa awtodikjarata għall-kura medika ma kinux disponibbli għall-Irlanda u għar-Renju Unit; it-tkabbir fil-GDHI *per capita* ma kienx disponibbli għall-Kroazja u għal Malta; il-qligħ nett ta’ ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla’ paga medja ma kienx disponibbli għal Ċipru; il-livell ta’ ħiliet diġitali tal-individwi ma kienx disponibbli għall-Italja. Il-waqfiet fis-serje u indikazzjonijiet statistiċi oħra ġew irrapportati fl-Annessi 1 u 2.

Kaxxa 1. Il-parametraġġ referenzjarju – is-sitwazzjoni attwali

L-importanza tal-parametraġġ referenzjarju bħala għodda ta' sostenn għar-riformi strutturali u għat-trawwim ta' żieda fil-konverġenza fl-impjieg u fl-oqsma soċjali ġiet rikonoxxuta fir-Rapport tal-Ħames Presidenti ta' Ġunju 2015[21] u ġiet enfasizzata iktar fid-Dokument ta' Riflessjoni dwar l-UEM ta' Mejju 2017[22]. Il-Komunikazzjoni tas-26 ta' April 2017 li tistabbilixxi Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali[23] identifikat il-parametraġġ referenzjarju bħala mezz ewlieni ta' sostenn għall-implimentazzjoni tal-Pilastru fis-Semestru Ewropew. Minn dak iż-żmien 'il hawn, l-eżerċizzji ta' parametraġġ referenzjarju ġew żviluppati u diskussi mal-Istati Membri f'diversi oqsma.

B'mod partikolari, il-Kumitat tal-Impjiegi (EMCO) u l-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (SPC) qablu fuq approċċ komuni bi tliet passi: (1) l-identifikazzjoni tal-isfidi ewlenin u sett ta' indikaturi tal-eżiti ta' livell għoli li jkunu rilevanti għall-qasam ta' politika kkonċernat; (2) indikaturi tal-prestazzjoni li jippermettu li jsir il-parametraġġ referenzjarju tal-prestazzjoni; (3) l-identifikazzjoni ta' xpruni ta' politika, li jkunu akkumpanjati minn prinċipji ġenerali għall-gwida dwar il-politiki u, meta jkunu disponibbli, minn indikaturi speċifiċi. F'dan l-istadju, il-valuri referenzjarji għall-ixpruni ta' politika ma jkunux stabbiliti, peress li l-għan huwa li jsir tqabbil fost l-Istati Membri.

Il-qafas tal-parametraġġ referenzjarju dwar il-benefiċċji tal-qgħad u l-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol intuża għall-ewwel darba fis-Semestru Ewropew tal-2018. F'dan il-kuntest, analiżi komparattiva tal-karatteristiki speċifiċi tat-tfassil u tal-prestazzjoni tas-sistemi tal-benefiċċji tal-qgħad, b'mod partikolari fir-rigward tal-aspetti tal-eliġibbiltà u tal-adegwatezza, ġiet inkluża fir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi u fir-Rapporti tal-Pajjiżi tal-2018. Wara l-approvazzjoni mill-Kumitat tal-Impjiegi (EMCO), issa l-elementi tal-qafas relatati mal-komponent tal-attivazzjoni tal-iskemi tal-benefiċċji tal-qgħad (eż. il-kundizzjonijiet tad-disponibbiltà għax-xogħol mehmuża mal-għoti tal-benefiċċji tal-qgħad) u relatati mas-servizzi tas-suq tax-xogħol li jagħtu sostenn lill-persuni li jkunu qegħdin ifittxu impjieg, ġew integrati fis-Semestru Ewropew tal-2019 u ġew ippreżentati f'dan ir-rapport.

Wara l-approvazzjoni mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (SPC), is-Semestru Ewropew tal-2019 se jkollu wkoll integrazzjoni sħiħa tal-qafas tal-parametraġġ referenzjarju dwar il-benefiċċji tal-introjtu minimu, li jkopri l-komponenti tal-adegwatezza, tal-kopertura u tal-attivazzjoni tal-iskemi tal-introjtu minimu, inkluż fir-rigward tar-relazzjoni tagħhom mas-servizzi *in natura* (il-kura tas-saħħa, l-edukazzjoni u l-akkomodazzjoni). Fl-aħħar nett, dan iċ-ċiklu tas-Semestru se jibbenefika għall-ewwel darba mir-riżultati tal-qafas tal-parametraġġ referenzjarju dwar il-ħiliet u l-apprendiment tal-adulti, li ġie miftiehem mal-Kumitat tal-Impjiegi f'Ottubru 2018. Attwalment, fil-Kumitati rilevanti għaddej ix-xogħol fuq oqfsa addizzjonali possibbli ta' parametraġġ referenzjarju, bħall-adegwatezza tal-pensjonijiet, li jridu jintużaw fiċ-ċikli futuri tas-Semestru.

[21] *Nikkompletaw l-Unjoni Ekonomika u Monetarja tal-Ewropa*, ir-Rapport ta' Jean-Claude Juncker, f'kooperazzjoni mill-qrib ma' Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi u Martin Schulz, it-22 ta' Ġunju 2015.
[22] COM(2017) 291 final.
[23] COM(2017) 250 final.

3. IR-RIFORMI SOĊJALI U TAL-IMPJIEG – IL-PRESTAZZJONI U L-AZZJONI TAL-ISTATI MEMBRI

Din it-taqsima tagħti ħarsa ġenerali lejn l-indikaturi soċjali u tal-impjieg u l-miżuri ewlenin reċenti li ttieħdu mill-Istati Membri f'oqsma ta' prijorità identifikati mil-linji gwida tal-UE dwar l-impjiegi[24], kif adottati mill-Kunsill fl-2018. Għal kull linja gwida, jingħataw l-iżviluppi reċenti fir-rigward ta' għażla ta' indikaturi ewlenin, kif ukoll fir-rigward ta' miżuri ta' politika li ttieħdu mill-Istati Membri. Rigward dawn tal-aħħar, it-taqsima tissejjes fuq il-Programmi Nazzjonali tar-Riformi tal-2018 tal-Istati Membri u fuq sorsi tal-Kummissjoni Ewropea[25]. Jekk ma jkunx speċifikat mod ieħor, il-miżuri ta' politika implimentati wara Ġunju 2017 biss huma ppreżentati fir-rapport. Analiżi fil-fond tal-iżviluppi reċenti fis-suq tax-xogħol tista' tinsab fir-rapport Labour Market and Wage Developments 2018[26] (L-iżviluppi fis-Suq tax-Xogħol u fil-Pagi) u fl-Employment and Social Developments in Europe Review 2018[27] (Ir-Rieżami tal-Iżviluppi Soċjali u tal-Impjieg fl-Ewropa tal-2018).

3.1 Il-Linja gwida nru 5: Nagħtu spinta lid-domanda għall-ħaddiema

Din it-taqsima tagħti ħarsa lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru 5 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda li l-Istati Membri joħolqu kundizzjonijiet li jippromwovu d-domanda għall-ħaddiema u l-ħolqien tal-impjiegi. L-ewwel tagħti ħarsa ġenerali lejn ir-rati tal-qgħad u tal-impjieg f'kull Stat Membru, filwaqt li tikkomplementa l-analiżi fil-livell tal-UE li saret fil-Kapitolu 1, biex tenfasizza r-rilevanza tal-isfida tal-ħolqien tal-impjiegi fil-pajjiżi kollha. Imbagħad tagħti ħarsa lejn id-dinamika tal-impjieg ta' persuni li jaħdmu għal rashom, bħala indikatur għall-imprenditorija u bħala sors fih innifsu ta' tkabbir fl-impjieg (l-aspetti tal-impjieg ta' persuni li jaħdmu għal rashom marbuta ma' forom ġodda ta' xogħol huma diskussi fil-Kapitolu 3.3). Fl-aħħar nett, tinvestiga l-iżviluppi fil-pagi u fil-porzjon ta' taxxa bħala fatturi makroekonomiċi ewlenin li jiddeterminaw id-deċiżjonijiet li jittieħdu għar-reklutaġġ. It-Taqsima 3.1.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika implimentati mill-Istati Membri

---

24 Id-Deċiżjoni tal-Kunsill (UE) 2018/1215 tas-16 ta' Lulju 2018 dwar linji gwida għal-linji politiċi dwar l-impjiegi tal-Istati Membri.

25 Inkluż il-bażi tad-*data* LABREF, disponibbli fuq http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1143&intPageId=3193.

26 Il-Kummissjoni Ewropea (2018). Labour Market and Wage Developments in Europe. Rieżami Annwali tal-2018. Il-Lussemburgu: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea. Disponibbli fis-sit web: http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8139&furtherPubs=yes

27 Il-Kummissjoni Ewropea (2018). Employment and Social Developments in Europe. Rieżami Annwali tal-2018. Il-Lussemburgu: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea. Disponibbli fis-sit web: http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8110&furtherPubs=yes

f'dawn l-oqsma għall-promozzjoni tad-domanda għall-ħaddiema, inkluż is-sussidji għar-reklutaġġ.

3.1.1 L-indikaturi ewlenin

It-tnaqqis fil-qgħad irranka fl-2017. Għall-ewwel darba wara l-kriżi, ir-rata tal-qgħad naqset fl-Istati Membri kollha tal-UE. B'mod partikolari seħħ tnaqqis iktar malajr mis-soltu f'xi Stati Membri li jbatu minn rati tal-qgħad għoljin ħafna – il-Greċja, Spanja, il-Kroazja, il-Portugall, li kollha qegħdin jesperjenzaw tnaqqis b'2 pps jew iktar – li jindika xejra ċara ta' konverġenza[28] lejn livelli iktar baxxi ta' qgħad. Madankollu, seħħ ukoll tnaqqis qawwi f'xi pajjiżi b'qgħad baxx – b'iktar minn 1 pps fir-Repubblika Ċeka, fin-Netherlands u fil-Polonja. Kif inhu evidenti mill-Illustrazzjoni 4 (li tagħti ħarsa b'mod konġunt lejn il-livelli u l-bidliet skont il-metodoloġija maqbula għall-valutazzjoni tal-indikaturi primarji tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali[29]), id-dispersjoni tar-rati tal-qgħad baqgħet sostanzjali fl-2017, b'valuri li varjaw minn madwar 3 % fir-Repubblika Ċeka sa 21,5 % fil-Greċja. Ir-rata tal-qgħad għadha għolja wkoll fl-Italja, b'titjib limitat biss meta mqabbel mal-2016. Minkejja t-tnaqqis kostanti mill-2013 'il hawn, f'bosta Stati Membri r-rata tal-qgħad għadha ferm ogħla min dik fl-2008 (l-Illustrazzjoni 5) – speċjalment fil-Kroazja, fil-Greċja, f'Ċipru, fl-Italja u fi Spanja. Kuntrarjament għal dan, fil-Ġermanja, fl-Ungerija u fil-Polonja r-rata tal-qgħad fl-2017 kienet iżjed minn 2 pps iktar baxxa minn dik ta' qabel il-kriżi.

28 Meta jagħti ħarsa lejn iċ-ċifri tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali skont il-metodoloġija komuni, ir-rapport juża l-kunċett ta' konverġenza fil-livelli, jew "betakonverġenza". Dan jirreferi għas-sitwazzjoni fejn l-indikaturi fil-pajjiżi bl-agħar prestazzjoni jitjiebu iktar malajr mili f'dawk bl-aqwa prestazzjoni. Tista' tiġi vvalutata billi wieħed iħares lejn il-pendil tal-linja ta' rigressjoni fl-iscatterplot tal-livelli mqabbla mal-bidliet.

29 Ara l-Kapitolu 2 u l-Anness 2 għad-dettalji.

Illustrazzjoni 4: Ir-rata tal-qgħad (15-74 sena) u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

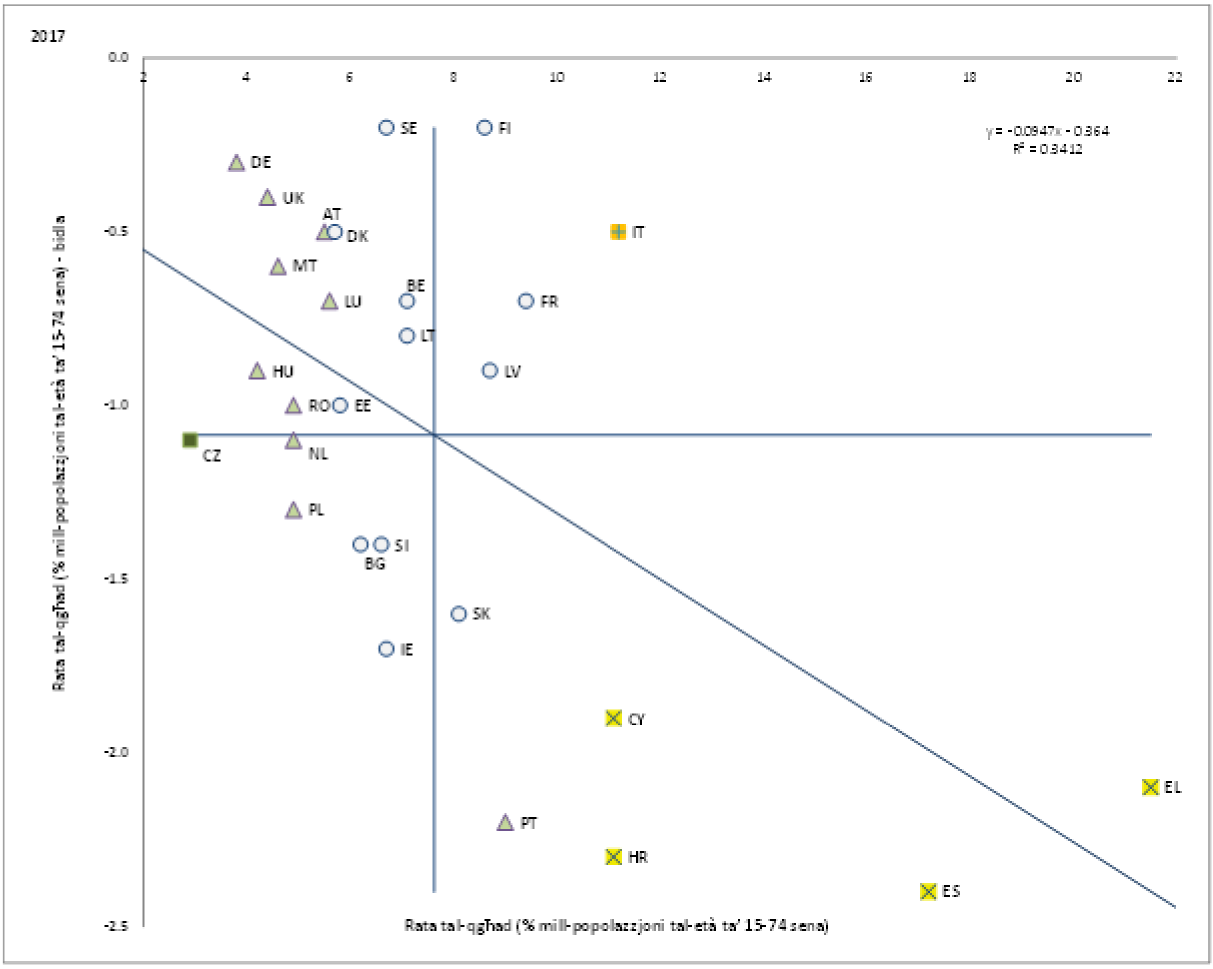

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.

Illustrazzjoni 5: Ir-rata tal-qgħad (15-74 sena), tqabbil pluriennali

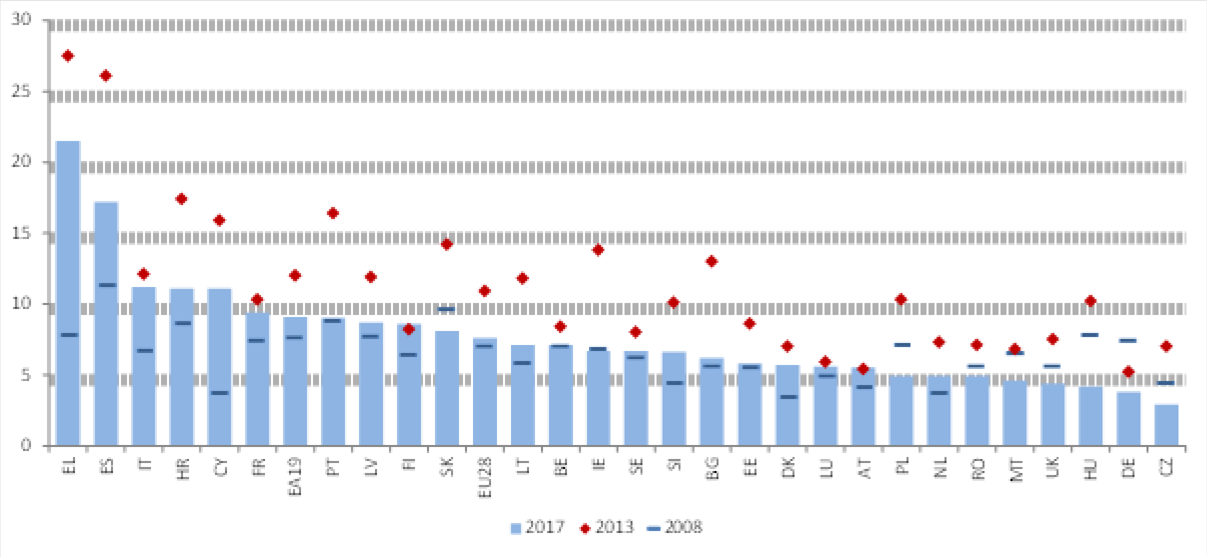

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

Filwaqt li r-rati tal-impjieg irreġistraw żidiet qawwija, għad hemm disparitajiet sinifikanti. L-Istati Membri kollha rreġistraw żidiet, bl-eċċezzjoni tad-Danimarka[30] (tnaqqis ta' 0,5 pps, minkejja li minn livell għoli ħafna). Kif jidher fl-Illustrazzjoni 6, ir-rati tal-impjieg huma konverġenti parzjalment biss: L-Istati Membri b'rati tal-impjieg iktar baxxi x'aktarx li jesperjenzaw tkabbir iktar mgħaġġel mill-medja – iżda s-sitwazzjoni għadha mifruxa. Ir-rati tal-impjieg (il-grupp ta' età ta' 20-64 sena) ivarjaw ferm, minn 57,8 % fil-Greċja sa 81,8 % fl-Iżvezja fl-2017. Fost l-iktar rati baxxi, ir-rata tal-impjieg għadha ferm taħt il-medja tal-UE f'xi pajjiżi li l-kriżi laqtithom l-iktar fil-laħam il-ħaj, jiġifieri l-Greċja, il-Kroazja, l-Italja u Spanja (immarkati bħala "sitwazzjonijiet kritiċi"). Disa' pajjiżi diġà qabżu l-mira ta' 75 %, filwaqt li s-sitt pajjiżi bl-aqwa prestazzjoni (l-Iżvezja, il-Ġermanja, l-Estonja, ir-Repubblika Ċeka, ir-Renju Unit u n-Netherlands kollha qegħdin qrib jew qabżu t-78 %).

[30] Dan it-tnaqqis għandu jiġi interpretat b'kawtela peress li l-istatistika dwar l-impjieg għad-Danimarka fiha waqfa fis-serje fl-2017 u fl-2016 (ara wkoll l-Anness 1 u 2). Waqfa fis-serje ġiet indikata wkoll għall-Belġju fl-2017.

Illustrazzjoni 6: Ir-rata tal-impjieg (20-64 sena) u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

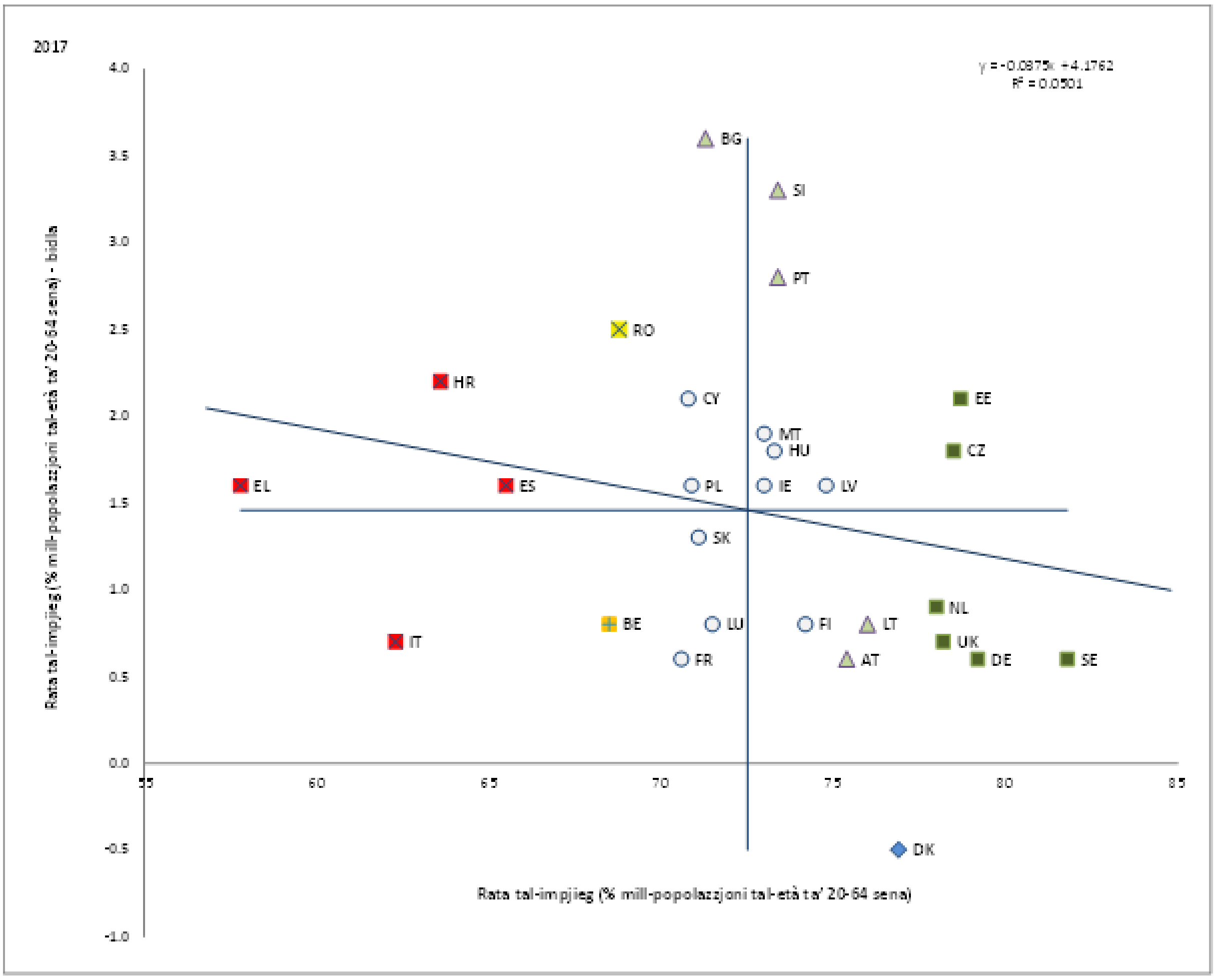

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.

Ir-rati medji tal-impjieg fl-UE ilhom jiżdiedu b'mod kostanti mill-2013 'il hawn u issa huma ferm ogħla mill-ogħla livell ta' qabel il-kriżi. L-Ungerija u Malta, li kellhom l-iktar rati tal-impjieg baxxi fl-UE fl-2008, esperjenzaw l-ikbar żidiet fit-tul (+11,8 pps u +13,8 pps rispettivament fl-2017) u issa qegħdin kemxejn ogħla mill-medja tal-UE. Madankollu, għad hemm disparitajiet kbar. B'mod partikolari, bl-istess mod bħal fil-każ tar-rati tal-qgħad, ir-rati tal-impjieg għadhom taħt il-livelli tal-2008 f'dawk il-pajjiżi li ġew affettwati l-iktar mill-kriżi, bħall-Greċja, l-Italja, il-Kroazja, Spanja, Ċipru u l-Irlanda (l-Illustrazzjoni 7).

Illustrazzjoni 7: Ir-rata tal-impjieg (20-64 sena), tqabbil pluriennali

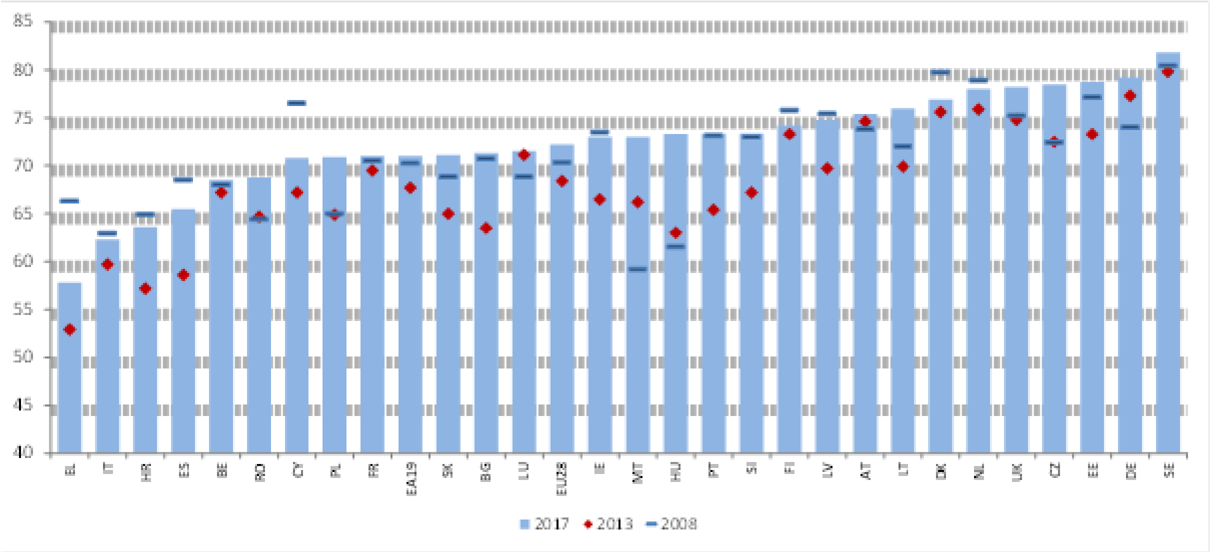

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

It-tkabbir sostnut tal-impjiegi ma affettwax ix-xejra fit-tul ta' tnaqqis fl-impjieg ta' persuni li jaħdmu għal rashom. F'numri assoluti, l-impjieg ta' persuni li jaħdmu għal rashom naqas b'0,5 % fl-2017 (wara kemxejn ta' żieda fl-2016[31]). Kompla jonqos ukoll f'termini relattivi u kien jirrappreżenta 13,7 % tal-impjieg totali fl-2017 (tnaqqis minn 14,0 % fl-2016 u minn 14,4 % fl-2013). L-ammont ta' rġiel li jaħdmu għal rashom meta mqabbel mat-total ta' rġiel impjegati, jiġifieri 17,2 %, għadu ferm ikbar minn tan-nisa (9,7 %). Ix-xejriet fl-impjieg ta' persuni li jaħdmu għal rashom huma inqas negattivi jekk is-settur primarju u l-manifattura jiġu esklużi. B'mod partikolari, l-impjieg tal-persuni li jaħdmu għal rashom żdied b'mod kostanti matul dawn l-aħħar għaxar snin fil-biċċa l-kbira tas-setturi relatati mas-servizzi.

Iċ-ċifri kumplessivi huma r-riżultat ta' żviluppi diverġenti fost l-Istati Membri, is-setturi u s-sottogruppi. Madankollu, ma jidhirx li x-xejriet tal-persuni li jaħdmu għal rashom huma marbuta mal-prestazzjoni fl-impjieg fil-livell settorjali jew tal-Istati Membri. F'termini ta' gruppi ta' età u ta' edukazzjoni, l-iżviluppi fil-biċċa l-kbira tagħhom jirriflettu it-tibdil fil-kompożizzjoni tal-forza tax-xogħol: l-impjieg ta' persuni li jaħdmu għal rashom kompla jonqos għall-persuni tal-età ta' 15-49 sena filwaqt li żdied ferm għall-persuni tal-età ta' 50-64 sena u dawk ta' 65 sena u iktar (+1,2 % u +4,0 % rispettivament). Il-livell tal-edukazzjoni huwa fattur importanti wkoll, peress li fl-2017 l-għadd ta' persuni li jaħdmu għal rashom

31 Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

naqas bi 3,2 % għall-persuni li kellhom sa livell baxx ta' edukazzjoni sekondarja u żdied b'1 % għall-persuni b'edukazzjoni terzjarja. Fl-aħħar nett, ġiet irreġistrata żieda fl-għadd ta' persuni li jaħdmu għal rashom li ma twildux fl-UE. L-aspetti relatati mal-impjieg ta' persuni li jaħdmu għal rashom bħala forma atipika ta' xogħol huma diskussi fid-dettall fil-Kapitolu 3.3.

It-tkabbir fil-pagi jibqa' moderat fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. It-tkabbir fil-pagi nominali fl-UE baqa' batut matul l-irkupru, iżda beda jirranka fl-2017, b'żieda fil-kumpens għal kull impjegat ta' 2,1 %. Id-differenzi minn pajjiż għall-ieħor huma konsiderevoli, bi tkabbir fil-pagi li jasal ġeneralment iktar malajr fl-Istati Membri b'livelli iktar baxxi u f'dawk li mhumiex membri taż-żona tal-euro. Iż-żieda fil-kumpens nominali għal kull impjegat (f'EUR) kienet l-ikbar fir-Rumanija (16,0 %), fil-Litwanja (9,1 %), fl-Ungerija (7,9 %), fil-Latvja (7,9 %) u fil-Bulgarija (7,5 %), li tindika konverġenza fil-pagi bejn l-Lvant u l-Punent tal-Ewropa. Fost l-iktar kumpens nominali baxx, il-pagi nominali naqsu fil-Finlandja (-1,1 %) u fil-Kroazja (-1,1 %) u baqgħu l-istess fi Spanja, fl-Italja u fil-Greċja.

F'termini reali, it-tkabbir fil-pagi majna fl-2017 meta mqabbel mal-2016. Fl-UE, il-pagi tal-konsum reali (jiġifieri l-pagi aġġustati għall-bidla fil-prezzijiet għall-konsumatur) żdiedu b'0,5 % fl-2017, jiġifieri tnaqqis minn 1,2 % fl-2016. Fiż-żona tal-euro, il-pagi reali kważi staġnaw (+0,2 %). Ġie rreġistrat tnaqqis fi tmien pajjiżi: Spanja, l-Italja, il-Greċja, il-Kroazja, il-Portugall, in-Netherlands, l-Awstrija u l-Finlandja. Meta mqabbel mal-2016, it-tnaqqis kien dovut parzjalment għaż-żieda fil-prezzijiet għall-konsumatur, li ma mexietx id f'id ma' żieda fil-kumpensi. Madankollu, anke meta wieħed iħares lejn il-pagi reali tal-produzzjoni (aġġustati għad-deflatur tal-PDG), kollox kważi baqa' kif inhu, b'kemxejn ta' żieda biss fit-tkabbir fil-pagi reali fl-UE fl-2017 (b'0,7 %) u bi tnaqqis irreġistrat f'għaxar pajjiżi (l-Illustrazzjoni 8).

Illustrazzjoni 8: Il-kumpens reali għal kull impjegat, l-HICP u d-deflatur tal-PDG, il-bidla annwali f'% fl-2017

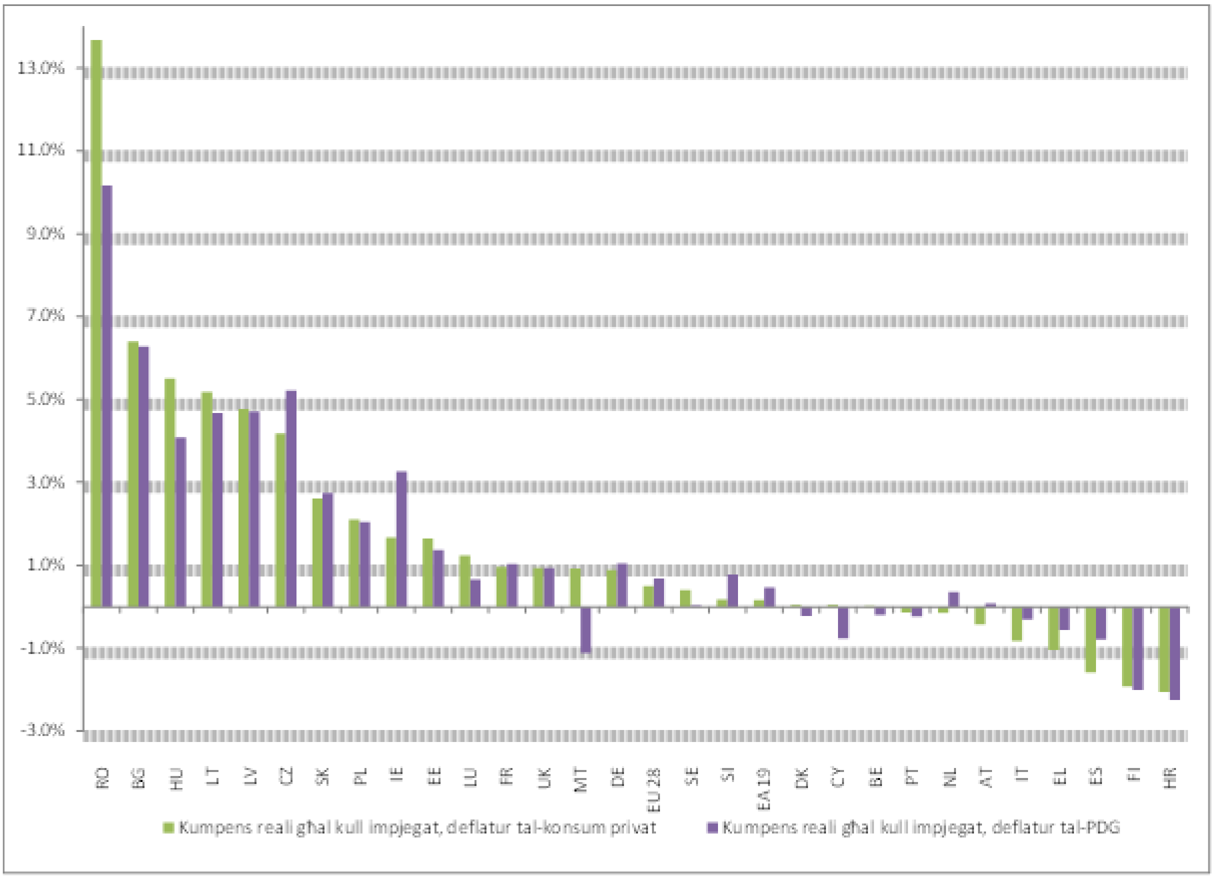

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, il-bażi tad-*data* AMECO.

Fl-2017, it-tkabbir fil-pagi reali kien inqas mit-tkabbir fil-produttività fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. Din ix-xejra hija kkonfermata wkoll fuq perjodu ta' tliet snin (l-Illustrazzjoni 9) u fuq perspettiva iktar fit-tul (l-Illustrazzjoni 10). F'disa' pajjiżi (il-Belġju, Ċipru, il-Kroazja, il-Finlandja, il-Greċja, l-Italja, in-Netherlands, il-Portugall u Spanja), it-tkabbir fil-pagi reali kien negattiv matul il-perjodu 2015-2017. Fuq perspettiva iktar fit-tul (2000-2017), bħala medja, l-iżviluppi fil-paga reali waqgħu lura meta mqabbla mal-produttività. Fil-Portugall u fl-Italja, il-pagi għadhom taħt il-livelli tas-sena 2000 f'termini reali. Ix-xejra reċenti hija l-oppost għall-biċċa l-kbira tal-Istati Membri Ċentrali u tal-Lvant, fejn, matul l-aħħar tliet snin, it-tkabbir fil-pagi reali (b'deflazzjoni permezz tad-deflatur tal-PDG) qabeż it-tkabbir fil-produttività, parzjalment bħala riżultat tal-proċess li bih dawn il-pajjiżi laħħqu ma' pajjiżi oħra b'introjtu ikbar. Fl-2017, l-ikbar eċċess tat-tkabbir fil-pagi reali meta mqabbel mat-tkabbir fil-produttività ġie osservat fl-Istati Membri Baltiċi, fil-Bulgarija, u fis-Slovakkja.

Illustrazzjoni 9: Il-kumpens reali għal kull impjegat u l-produttività, ir-rati medji ta' tkabbir 2015-2016-2017

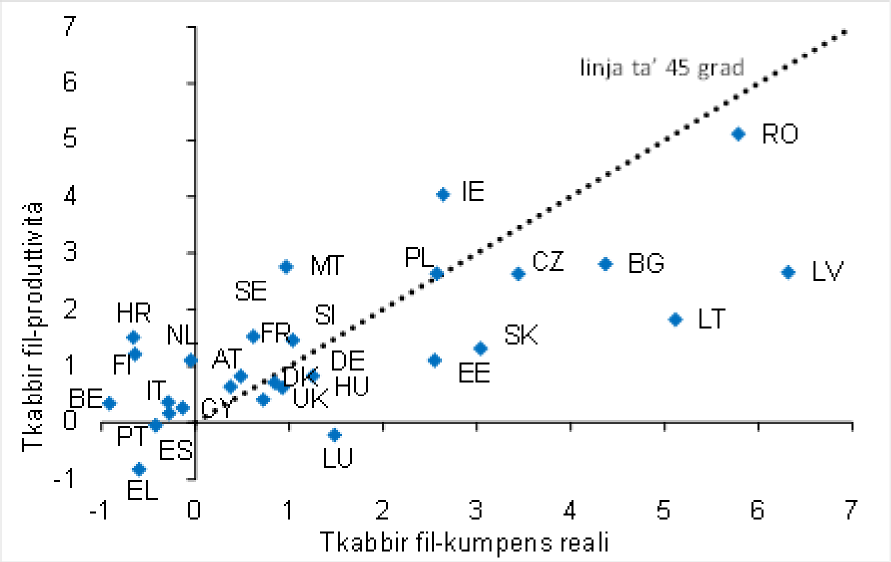

Sors: Eurostat, il-Kontijiet Nazzjonali (il-kalkoli proprji, minn Labour Market and Wage Developments in Europe, annual review 2018).

Illustrazzjoni 10: L-iżviluppi fil-pagi u fil-produttività, il-bidliet medji f'% fl-2000-2017

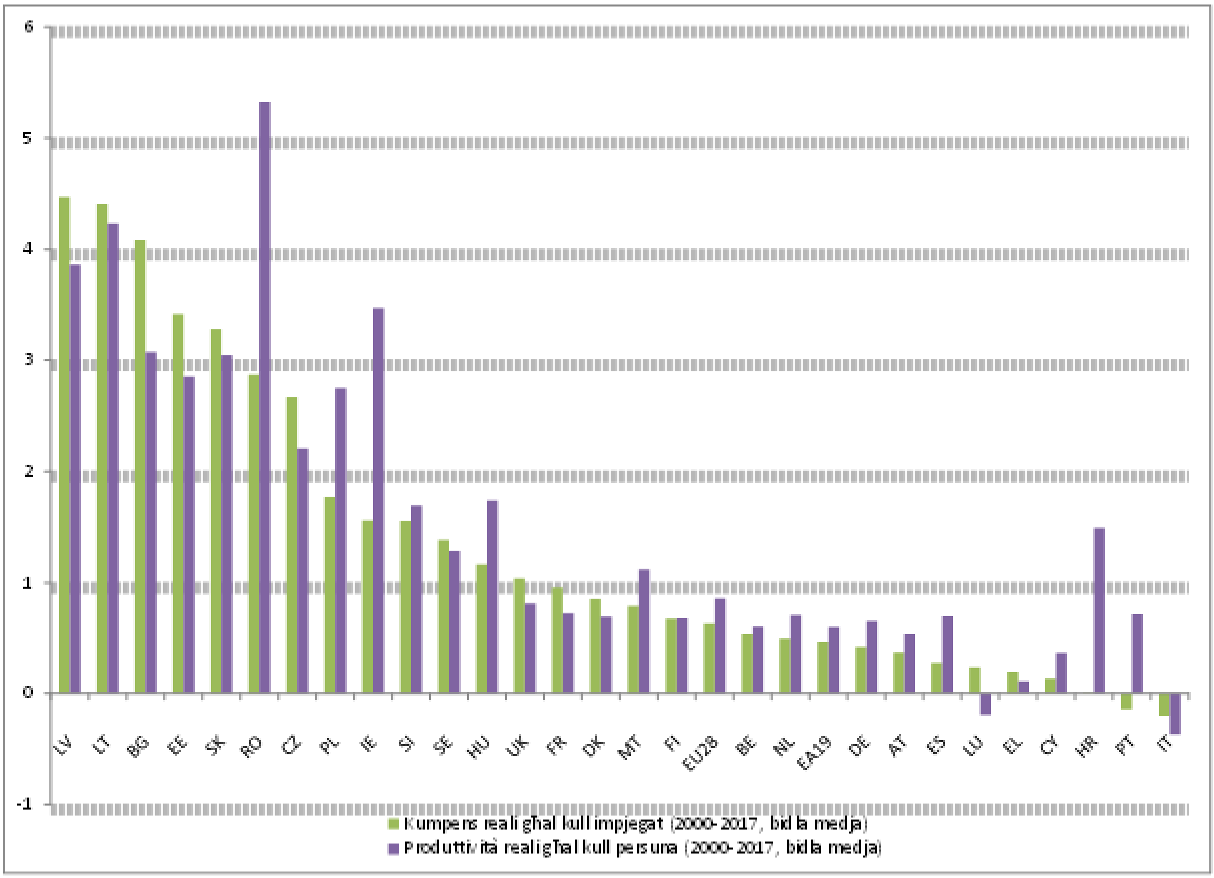

Sors: Eurostat, Kontijiet Nazzjonali (kalkoli proprji).

It-tkabbir fil-pagi għadu inqas minn dak li jista' jkun mistenni abbażi tal-livelli attwali ta' qgħad. Fl-irkupru, it-tkabbir fil-pagi kien kumplessivament moderat, u milli jidher ma rreaġixxiex għat-tnaqqis fir-rata tal-qgħad bħalma seħħ f'ċikli ekonomiċi preċedenti. Dan il-fenomenu ġie msejjaħ l-"iċċattjar" apparenti tal-kurva ta' Phillips għall-pagi, jiġifieri r-relazzjoni bejn it-tkabbir fil-pagi u l-qgħad. Kif jidher għaż-żona tal-euro fl-Illustrazzjoni 11, tissuġġerixxi li l-pagi saru inqas risponsivi għar-rata tal-qgħad kumplessiva fl-ekonomija.

Illustrazzjoni 11: Il-kurva ta' Phillips għaż-żona tal-euro: ir-rata ta' tkabbir tal-kumpens għal kull impjegat, 2000-2017

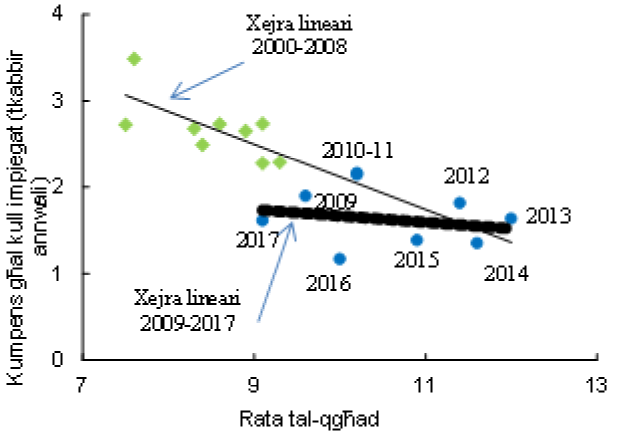

Sors: Il-bażi tad-*data* AMECO tad-DĠ ECFIN u Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol (il-kalkoli proprji, minn Labour Market and Wage Developments in Europe, annual review 2018)

It-tkabbir fil-pagi nominali moderat matul l-irkupru jista' jiġi spjegat permezz ta' inflazzjoni baxxa, tkabbir baxx fil-produttività, l-effett ta' xi riformi fis-suq tax-xogħol u r-riżervi li jifdal fis-suq tax-xogħol. Parti sinifikanti tal-moderazzjoni fil-pagi nominali tista' tiġi spjegata permezz ta' inflazzjoni baxxa (medja ta' 1,5 % matul l-irkupru, bejn l-2010 u l-2017, meta mqabbel ma' 2,2 % fl-2000-2007). Sadanittant, it-tkabbir fil-produttività reali żdied kemxejn (medja ta' 0,7 % matul il-perjodu 2010-2017 meta mqabbel ma' 0,4 % qabel il-kriżi) iżda ġie abbinat ma' rata tal-qgħad ferm ogħla (11,7 % fil-perjodu ta' wara l-kriżi meta mqabbel ma' 8,7 % qabel il-kriżi). B'mod kumplessiv, l-aħħar stimi jissuġġerixxu li l-inflazzjoni, il-produttività u r-riżervi fis-suq tax-xogħol jispjegaw il-biċċa l-kbira tal-moderazzjoni reċenti fil-pagi (il-FMI, l-2017[32]; il-Kummissjoni Ewropea, l-2018[33]). Ir-riżervi latenti fis-suq tax-xogħol, b'mod partikolari żieda fl-ammont ta' ħaddiema part-time li

[32] Il-FMI (2017), il-Perspettiva Ekonomika Dinjija, Ottubru 2017.
[33] Il-Kummissjoni Ewropea (2018). Labour Market and Wage Developments in Europe. Rieżami Annwali tal-2018. Il-Lussemburgu: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea.

xogħolhom ma jisfruttax il-kapaċitajiet tagħhom, jaf jikkontribwixxu għall-moderazzjoni fil-pagi f'xi Stati Membri b'rata baxxa ta' qgħad.

Il-qligħ nett qegħdin jikkonverġu fl-Ewropa, bi tkabbir mgħaġġel fl-Ewropa Ċentrali u fil-Lvant tal-Ewropa u bi tkabbir bil-mod fil-Punent u fin-Nofsinhar tal-Ewropa, speċjalment f'dawk il-pajjiżi li ġew affettwati l-iktar mill-kriżi. Il-konverġenza fil-livelli tal-introjtu mix-xogħol hija fattur ewlieni biex jiġi żgurat li kulħadd fl-UE jkollu standard tal-għajxien deċenti, kif propost mill-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. L-evidenza turi li dan il-proċess ta' konverġenza qiegħed iseħħ, għalkemm b'pass bil-mod, ladarba għad hemm diskrepanzi kbar minn Stat Membru għall-ieħor. Jekk wieħed jieħu bħala referenza ħaddiem waħdu mingħajr tfal li jaqla' l-livell tal-paga medja, fuq perjodu ta' tliet snin (2013-2016), il-qligħ nett[34] żdied l-iktar f'xi pajjiżi bl-iktar livelli baxxi. Għal din ir-raġuni, il-Bulgarija, ir-Rumanija, il-Latvja, il-Litwanja u l-Estonja huma kklassifikati b'"sitwazzjoni dgħajfa iżda li qiegħda titjieb". Is-Slovakkja u l-Ungerija, filwaqt li esperjenzaw ukoll żidiet ikbar mill-medja, huma mmarkati bħala "sitwazzjonijiet kritiċi" fid-dawl ta' progress li qiegħed jimxi iktar bil-mod. Min-naħa l-oħra, it-tkabbir fil-qligħ nett kien moderat (ivarja minn 0,7 % sa 2,1 %) fost dawk "bl-aqwa prestazzjoni", (il-Lussemburgu, ir-Renju Unit, in-Netherlands, il-Ġermanja u l-Awstrija). Il-qligħ nett naqas jew ma żdiedx fil-Portugall, fil-Greċja u fil-Belġju.

34 Il-livelli ta' qligħ nett jitkejlu bi standards tal-kapaċità tal-akkwist (PPS) sabiex ikun jista' jsir tqabbil siewi bejn Stat Membru u ieħor. Il-bidliet jitkejlu bil-munita nazzjonali u b'termini reali. Dan l-indikatur għandu jinftiehem u jiġi interpretat flimkien ma' indikaturi oħra, bħar-rata tal-faqar fost dawk li jaħdmu, il-proporzjon bejn il-ħames u l-ewwel deċili tad-distribuzzjoni tal-pagi (D5/D1) u indikaturi rilevanti oħra tal-MPI, tal-MPPS u tal-QEK.

Illustrazzjoni 12: Il-qligħ nett u l-bidla annwali – il-medja fuq tliet snin (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

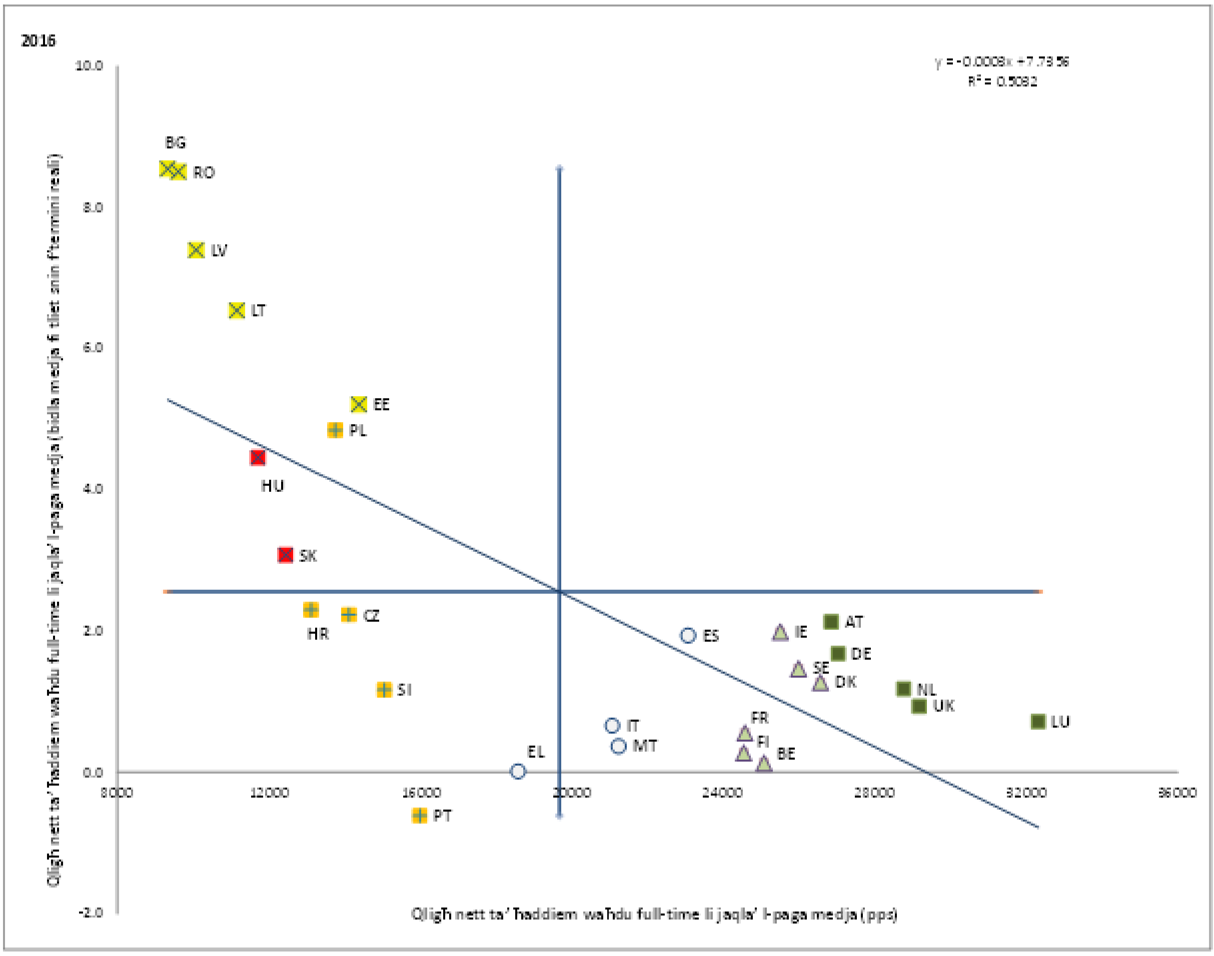

Sors: l-OECD (kalkoli proprji). Perjodu: il-livelli tal-2016 (medja ta' tliet snin) u l-bidliet medji ta' kull sena 2013-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. L-Istati Membri mmarkati b'asterisk huma dawk fejn il-kost nominali tal-unitajiet lavorattivi (NULC) qabeż il-livell limitu stabbilit permezz tal-Proċedura tal-Iżbilanċi Makroekonomiċi (MIP). L-indikatur tat-tabella ta' valutazzjoni għall-MIP huwa il-bidla perċentwali tal-NULC fuq tliet snin. Il-livell limitu huwa ta' 9 % għaż-żona tal-euro u ta' 12 % għall-pajjiżi li mhumiex fiż-żona tal-euro. Id-*data* mhux disponibbli għal Ċipru.

Il-faqar fost dawk li jaħdmu għadu ferm ikbar mil-livelli ta' qabel il-kriżi u qiegħed jonqos bil-mod biss. L-ammont ta' persuni li, filwaqt li jaħdmu, għandhom introjtu nett ekwivalizzat li huwa inqas mil-livell limitu tar-riskju tal-faqar, żdied minn 8,6 % fl-2008, għal 9,0 % fl-2013 u għal 9,6 % fl-2017. L-ogħla livell ġie rreġistrat fir-Rumanija (17,4 %), segwita mil-Lussemburgu, minn Spanja, mill-Greċja u mill-Italja – kollha ogħla minn 12 %. Min-naħa l-oħra, ir-rata tal-faqar fost dawk li jaħdmu hija inqas minn 5 % fil-Finlandja, fir-Repubblika Ċeka u fl-Irlanda. Il-faqar fost dawk li jaħdmu kompla jiżdied f'diversi Stati Membri fl-2017, inkluż (b'iktar minn 0,5 pps) fl-Ungerija, fl-Italja, fil-Latvja, fis-Slovenja, fil-Belġju u fin-Netherlands (ara wkoll il-Kapitolu 3.4).

Illustrazzjoni 13: Ir-rata tal-faqar fost dawk li jaħdmu, tqabbil pluriennali

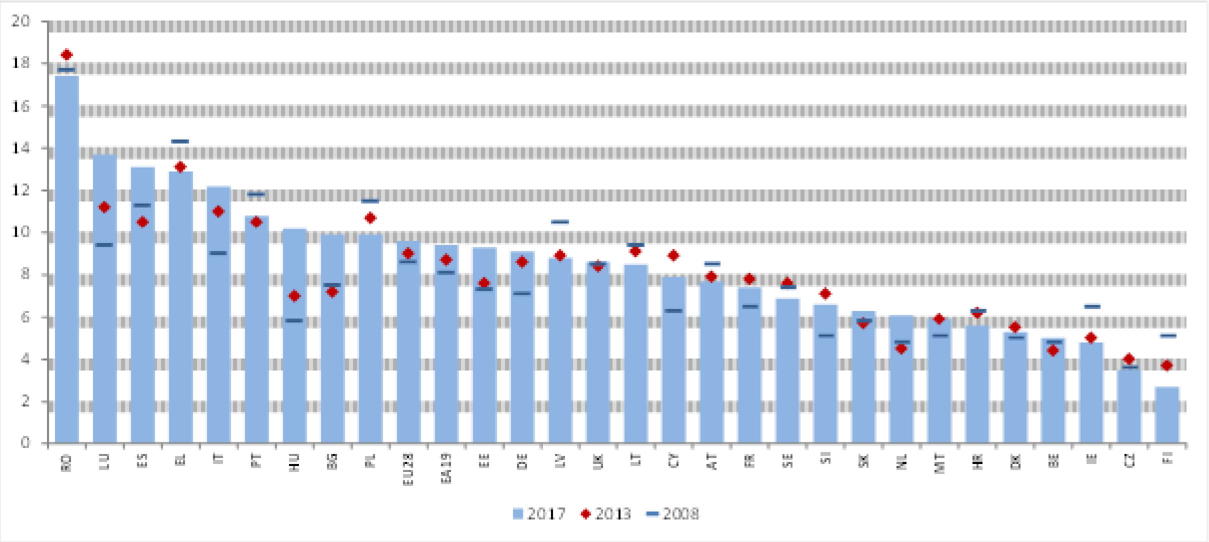

Sors: Eurostat. Nota: għall-Kroazja, id-*data* hija tal-2010 minflok tal-2008. Għall-Irlanda u għar-Renju Unit, id-*data* hija tal-2016 minflok tal-2017.

Jidher li d-dispersjoni tal-pagi hija pjuttost stabbli fl-Ewropa. It-tkabbir fil-pagi, speċjalment fin-naħa ta' isfel tal-iskala tal-pagi, jaqdi rwol importanti biex jitnaqqsu l-inugwaljanzi fl-introjtu u l-faqar fost dawk li jaħdmu. Id-dispersjoni tal-qligħ gross, imkejla bħala l-proporzjon bejn il-ħames u l-ewwel deċili (D5/D1), varjat fl-2016 minn 1,43 fil-Finlandja sa 1,90 fir-Repubblika Ċeka. L-istituzzjonijiet li jiffissaw il-pagi jista' jkollhom impatt fuq id-dispersjoni tal-pagi. B'mod partikolari, in-negozjar kollettiv iktar qawwi għandu t-tendenza li jiġi assoċjat ma' inugwaljanza fil-qligħ iktar baxx (il-Kummissjoni Ewropea, 2018[35]). Il-kopertura tan-negozjar kollettiv tvarja ferm madwar l-Ewropa u tirrifletti t-tradizzjonijiet u l-istituzzjonijiet nazzjonali differenti. Fl-2015, il-perċentwal ta' impjegati li kellhom id-dritt li jagħmlu negozjar kien ivarja minn 98 % fl-Awstrija sa 7,1 % fil-Litwanja.

Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, il-pagi minimi statutorji ffissaw limitu iktar baxx għad-distribuzzjoni tal-pagi. Il-pagi minimi jistgħu jżidu l-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' ċerti gruppi u jappoġġaw id-domanda aggregata billi jżidu l-introjtu tal-familji li jaqilgħu paga baxxa, li għandhom propensità ikbar ta' konsum. Fl-istess ħin, il-pagi minimi jżidu l-kost tar-reklutaġġ ta' ħaddiema b'paga baxxa, u b'hekk potenzjalment joħonqu l-opportunitajiet ta' impjieg ta' gruppi li tipikament jaqilgħu pagi baxxi (eż. il-ħaddiema żgħażagħ u dawk b'livell baxx ta' ħiliet), skont kif tkun l-istruttura tal-ekonomija u s-

35 Il-Kummissjoni Ewropea (2018). Labour Market and Wage Developments in Europe. Rieżami Annwali tal-2018. Il-Lussemburgu: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea.

sitwazzjoni makroekonomika. Il-pagi minimi statutorji stabbiliti fuq livell nazzjonali jeżistu fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, bl-eċċezzjoni tal-Awstrija, Ċipru, id-Danimarka, il-Finlandja, l-Italja u l-Iżvezja. Għat-tqabbil internazzjonali, il-livell assolut tal-paga minima mhijiex miżura utli ħafna minħabba li ma tqisx id-differenzi fil-produttività tax-xogħol u fil-prezzijiet minn pajjiż għall-ieħor. Għalhekk, huwa iktar utli li wieħed iħares lejn il-paga minima b'mod relattiv mal-paga medja jew medjana tal-pajjiż. L-Illustrazzjoni 14 turi il-paga minima bħala perċentwal tal-paga medjana fl-Istati Membri tal-UE, kif ikkalkulat mill-OECD. L-ogħla pagi minimi, bħala proporzjon tal-medjan, jinsabu fi Franza, fis-Slovenja, fil-Portugall, fir-Rumanija, u fil-Lussemburgu. L-iktar livelli baxxi huma osservati fi Spanja, fir-Repubblika Ċeka, fl-Estonja, fin-Netherlands u fl-Irlanda. Peress li l-impatt potenzjali kemm fuq il-kundizzjonijiet tal-impjieg u kemm fuq dawk tal-għajxien ikun ikbar meta ammont kbir mill-forza tax-xogħol ikun kopert bil-paga minima, dan l-indikatur għandu jqis ukoll fid-diskussjoni l-għażliet ta' politika fil-livell nazzjonali. Għandhom jiġu kkunsidrati wkoll miżuri mmirati biex inaqqsu l-faqar fost dawk li jaħdmu, bħal benefiċċji relatati max-xogħol.

Illustrazzjoni 14: Il-pagi minimi bħala proporzjon tal-medjan u l-qligħ medju tal-ħaddiema full-time (2017)

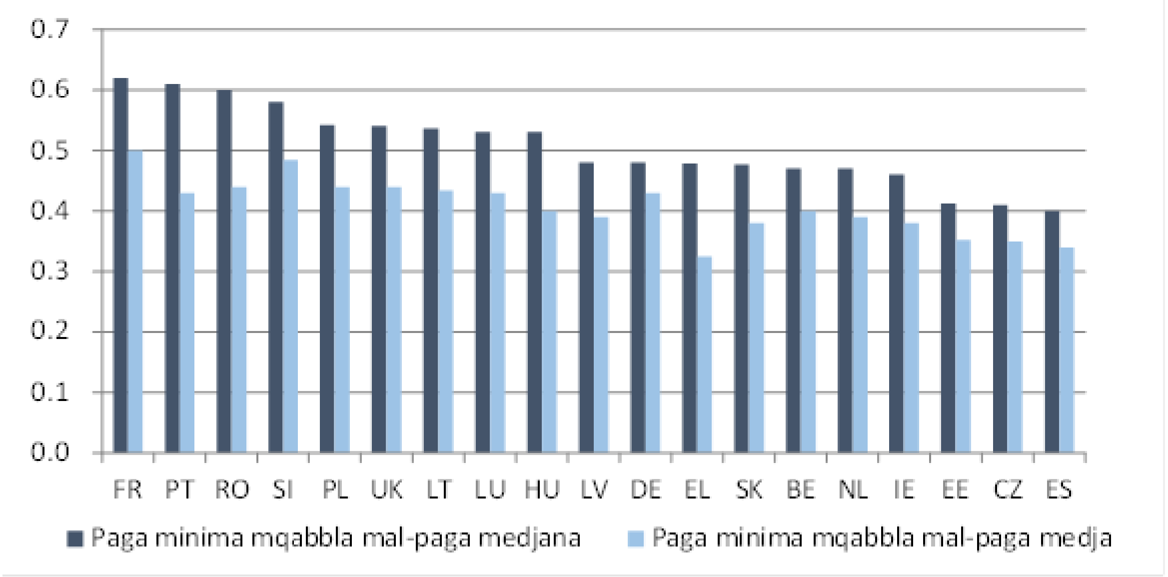

Sors: L-OECD. Noti: L-Awstrija, Ċipru, id-Danimarka, il-Finlandja, l-Italja u l-Iżvezja ma għandhomx paga minima statutorja nazzjonali. Għall-Bulgarija, għall-Kroazja u għal Malta, l-OECD ma tipprovdi l-ebda informazzjoni. Id-*data* ta' Eurostat tindika li fl-2017, il-paga minima fix-xahar bħala proporzjon tal-medja tal-pagi fix-xahar kienet ta' 47,8 % fil-Bulgarija, ta' 40,6 % fil-Kroazja u ta' 43,6 % f'Malta (l-Industrija, il-Kostruzzjoni u s-Servizzi; mhix komparabbli maċ-ċifri tal-OECD).

Il-piż tat-taxxa fuq ix-xogħol fl-Ewropa naqas b'mod gradwali f'dawn l-aħħar snin, iżda għad hemm differenzi sinifikanti minn Stat Membru għall-ieħor. Fl-2017, il-porzjon ta' taxxa għal ħaddiem waħdu li jaqla' l-paga medja kien ivarja minn inqas minn 30 % fl-Irlanda u f'Malta sa madwar 50 % fil-Belġju, fil-Ġermanja, fl-Ungerija, fl-Italja, fi Franza u fl-Awstrija. Għall-ħaddiema b'introjtu iktar baxx (definiti bħala dawk li jaqilgħu 67 % tal-paga medja), il-porzjon ta' taxxa kien ivarja minn madwar 20 % f'Malta u fl-Irlanda sa iktar minn 45 % fil-Belġju, fl-Ungerija u fil-Ġermanja. Fir-rigward tal-progressività tar-rati tat-taxxa u l-effett ta' ridistribuzzjoni tas-sistema tat-taxxa jfeġġu tendenzi differenti fost il-pajjiżi (ara t-Taqsima 3.4). Fl-2017, l-iktar tnaqqis sinifikanti fil-porzjon ta' taxxa għall-ħaddiema waħedhom li jaqilgħu l-paga medja seħħ fl-Ungerija (-2,1 pps), fil-Lussemburgu (-1,8 pps) u fil-Finlandja (-1,2 pps), filwaqt li l-ikbar żieda seħħet fil-Bulgarija (+ 0,6 pps). Bejn l-2013 u l-2017, il-porzjon ta' taxxa medju mhux ponderat naqas b'0,5 pps fl-UE (u b'0,8 pps għall-ħaddiema b'introjtu baxx, bi tnaqqis importanti fl-Italja, fl-Ungerija, fi Franza, fil-Belġju, fir-Rumanija u fin-Netherlands). Matul l-istess perjodu, kien hemm xi konverġenza fil-livell tal-porzjon ta' taxxa, fejn id-differenza bejn l-ogħla u l-inqas porzjon ta' taxxa fil-livell tal-paga medja naqset bi 2,1 pps, u bi 2,9 pps għall-ħaddiema b'introjtu iktar baxx. Prinċipalment dan seħħ minħabba tnaqqis kbir f'xi pajjiżi li esperjenzaw l-ogħla rati (il-Belġju, l-Awstrija, l-Ungerija, kif ukoll l-Italja u Franza, iżda kien limitat għall-ħaddiema b'introjtu iktar baxx). Kien hemm ukoll tnaqqis kbir fil-porzjon ta' taxxa fir-Rumanija u fin-Netherlands. Iż-żidiet fil-porzjon ta' taxxa matul l-istess perjodu kienu inqas qawwija, iżda affettwaw b'mod partikolari lill-ħaddiema b'introjtu iktar baxx fir-Repubblika Ċeka, fis-Slovenja u fil-Portugall[36].

36 Iktar informazzjoni dwar ix-xejriet reċenti inkluż dwar gruppi differenti b'introjtu differenti tista' tinkiseb hawn: Tax Policies in the European Union – Stħarriġ tal-2018, il-Kummissjoni Ewropea, DĠ TAXUD.

Illustrazzjoni 15: Il-porzjon ta' taxxa fuq ix-xogħol, il-livell fl-2017 u l-bidla 2013/2017

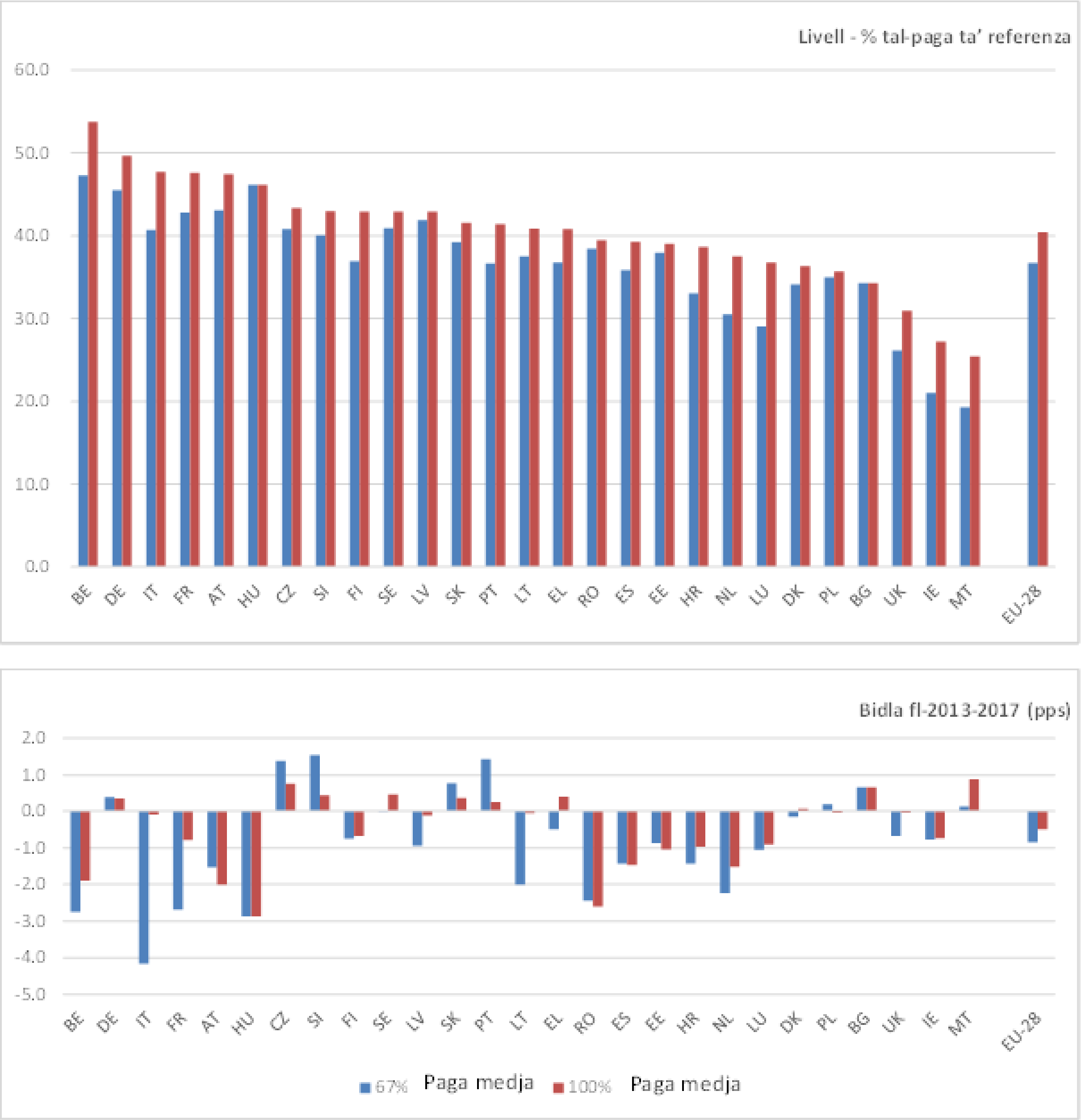

Sors: Il-bażi tad-*data* dwar it-taxxi u l-benefiċċji, il-Kummissjoni Ewropea/l-OECD. Nota: id-*data* tirrigwarda l-unitajiet domestiċi b'paga waħda (mingħajr tfal). Ma hemm l-ebda *data* reċenti disponibbli għal Ċipru. Id-*data* ġiet aġġornata fil-11 ta' April 2018.

3.1.2 Ir-rispons ta' politika

Diversi Stati Membri rrikorrew għal sussidji għall-impjieg għall-ħolqien tal-impjiegi, għalkemm qiegħed iseħħ xi tnaqqis hekk kif jitjiebu l-kundizzjonijiet fis-suq tax-xogħol. Il-biċċa l-kbira tal-miżuri f'dan il-qasam huma mmirati lejn gruppi speċifiċi li jiffaċċjaw problemi ta' integrazzjoni fis-suq tax-xogħol (eż. iż-żgħażagħ, il-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien, il-persuni qiegħda fit-tul, il-migranti, eċċ.) u fihom inċentivi finanzjarji għal min

iħaddem biex jirrekluta ħaddiema fil-mira. Is-sussidji għar-reklutaġġ immirat ġew introdotti jew ikkonfermati minn diversi Stati Membri (iktar dettalji jinsabu fit-Taqsima 3.2). Għadd żgħir ta' pajjiżi adottaw ukoll sussidji għar-reklutaġġ għal pubbliku usa', jiġifieri b'kundizzjonijiet ta' eliġibbiltà inqas stretti jew mingħajrhom, is-soltu bl-għan li jippromwovu impjieg indefinit. Fil-Greċja, fl-2017 ġew varati ċikli addizzjonali ta' xogħlijiet pubbliċi f'51 muniċipalità u qegħdin jitħejjew programmi ġodda; barra minn hekk, f'Mejju 2018 ġie varat programm ġdid ta' xogħlijiet pubbliċi għall-protezzjoni kontra n-nirien fil-foresti. F'Ottubru 2017, il-Greċja adottat ukoll programm li jissussidja l-pagi tal-ħaddiema kuntrattwali għall-forniment ta' servizzi indipendenti f'każ li jiġu rreklutati bħala impjegati. Fl-aħħar nett, dan l-aħħar ġie varat programm ta' sussidji għan-negozji sabiex jiġu impjegati 15 000 persuna qiegħda tal-età ta' 30-49 sena. Fi Franza, il-kuntratti ssussidjati komplew jonqsu fl-2018 minn 310 000 għal 200 000 u issa huma limitati għall-iktar persuni vulnerabbli fis-settur mingħajr skop ta' qligħ, inklużi ż-żgħażagħ u l-persuni qiegħda fit-tul. Mill-2018 'il hawn, l-iskemi eżistenti ta' kuntratti ssussidjati ġew rieżaminati u ngħataw isem ġdid, *Parcours Emploi Compétence*, sabiex tissaħħaħ id-dimensjoni tagħhom tal-konsulenza u tat-taħriġ. F'dan il-kuntest, primjum għar-reklutaġġ immirat imsejjaħ *Emplois francs* għar-reklutaġġ tal-persuni li jkun qegħdin ifittxu impjieg mill-iktar żoni urbani mċaħħda (*Quartiers politique de la ville*) ilu jiġi ttestjat minn April 2018 f'għaxar żoni, mingħajr l-ebda kundizzjoni oħra għajr li wieħed ikun persuna li qiegħda tfittex impjieg u tkun residenti fiż-żona. Barra minn hekk, fil-kuntest tal-Pjan il-ġdid dwar il-Faqar, ittieħdu miżuri addizzjonali għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' persuni b'diffikultajiet soċjali u tal-impjieg (*Insertion par l'activité économique*). L-Italja introduċiet tnaqqis strutturali tal-kontribuzzjonijiet għal min iħaddem sabiex jirreklutaw żgħażagħ jew persuni qiegħda fit-tul fir-reġjuni tan-Nofsinhar fuq bażi permanenti jew permezz ta' apprendistati. Il-Portugall daħħal fis-seħħ sett ta' inċentivi finanzjarji għar-reklutaġġ permanenti, fil-forma ta' eżenzjonijiet parzjali tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali għal ċerti gruppi vulnerabbli (iż-żgħażagħ, il-persuni qiegħda fit-tul, il-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien). Fl-Ungerija, l-FSE jikkontribwixxi għat-titjib tal-potenzjal tal-impjieg tal-impriżi soċjali permezz ta' inċentivi u ta' sussidji għall-ħolqien tal-impjiegi.

Ċerti Stati Membri qegħdin jieħdu azzjoni biex jippromwovu l-imprenditorija u n-negozji ġodda. Fil-Greċja, jingħataw sussidji għar-reklutaġġ ta' impjegati għall-ewwel darba minn żgħażagħ li jaħdmu għal rashom jew minn impriżi mmexxija miż-żgħażagħ. Fil-Latvja, liġi ġdida tistabbilixxi l-prinċipji u l-arranġamenti tax-xogħol ewlenin tal-impriżi soċjali. Se

jingħata sostenn lil madwar 200 impriża soċjali. Barra minn hekk, il-livell limitu tal-fatturat għal min iħallas it-taxxa tal-mikroimpriżi tnaqqas minn EUR 100 000 għal EUR 40 000, u nżammet rata unika ta' 15 % li minnha 80 % jingħadda lejn kontribuzzjonijiet obbligatorji tal-assigurazzjoni tal-istat. Fl-Ungerija, mill-ħarifa tal-2017 'il hawn, hemm faċilità ta' self (li tista' tiġi kkombinata ma' diversi strumenti oħra ta' għotja) li hija disponibbli biex tagħti sostenn lill-individwi biex isiru imprendituri jew lill-impriżi soċjali biex jippromwovu l-espansjoni tal-attivitajiet tas-suq tagħhom. Fil-Polonja, il-gvern adotta abbozz ta' liġi biex jitnaqqsu l-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali għas-sidien ta' negozji żgħar, l-hekk imsejħa kontribuzzjonijiet ZUS żgħar. Fis-Slovakkja, ġiet adottata leġiżlazzjoni ġdida dwar il-kundizzjonijiet għas-sostenn pubbliku lill-ekonomija soċjali u lill-impriżi soċjali. Fil-Finlandja, mill-2018 'il hawn, huwa possibbli li wieħed jirċievi l-benefiċċju tal-qgħad fil-forma ta' għotja biex jibda negozju ġdid u filwaqt li jaħdem bħala imprenditur part-time. Barra minn hekk, attwalment għaddejjin diskussjonijiet dwar kif tista' ssir iktar faċli biex il-persuni qiegħda jistabbilixxu kumpaniji. Ittieħdu wkoll passi f'ħafna Stati Membri biex jiġi żgurat li l-persuni li jaħdmu għal rashom igawdu minn drittijiet soċjali adegwati (ara t-Taqsima 3.3 dwar is-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol).

Diversi Stati Membri naqqsu l-kostijiet tax-xogħol billi baxxew il-porzjon ta' taxxa, spiss għal dawk bl-iktar introjti baxxi. Il-porzjon ta' taxxa ġie indirizzat b'mod prinċipali għal dawk b'introjtu baxx, permezz ta' riformi li jiffokaw fuq it-tassazzjoni fuq l-introjtu personali, sikwit b'żieda fil-konċessjonijiet tat-taxxa (jiġifieri l-ammont ta' introjtu ħieles mit-taxxa) jew permezz tal-introduzzjoni tal-progressività fis-sistema kumplessiva. Pereżempju, ġiet adottata riforma kbira fil-Litwanja, li temenda l-Liġi dwar it-Taxxa fuq l-Introjtu Personali (TIP), li tintroduċi l-progressività minflok ir-rata fissa preċedenti u li żżid l-ammont ta' introjtu li jkun eżentat mit-taxxa. B'mod simili, fil-Latvja, riforma kbira tat-taxxa tinkludi s-sostituzzjoni ta' rata fissa tat-taxxa fuq l-introjtu personali ta' 23 % b'sistema progressiva. Il-konċessjonijiet mhux taxxabbli żdiedu wkoll. L-Estonja wkoll introduċiet konċessjonijiet mhux taxxabbli. In-Netherlands ħabbru riforma tat-TIP li trid tiġi implimentata matul l-2019 u l-2020. Din tinkludi tnaqqis fin-numru ta' kategoriji tat-taxxa minn erbgħa għal tnejn, flimkien ma' żieda fil-kreditu tat-taxxa ġenerali u fil-kreditu tat-taxxa fuq l-introjtu li wieħed ikun qala'. Huwa mistenni li r-riforma tnaqqas il-piż kumplessiv tat-taxxa fuq ix-xogħol, b'mod partikolari fil-livelli ta' introjtu minn medji sa ogħla. Fir-Rumanija, ir-rata fissa tat-TIP tnaqqset minn 16 % għal 10 % mill-2018 'il hawn, flimkien ma' bidliet kbar li saru fit-tfassil tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali. Il-Portugall introduċa riformi tat-TIP maħsuba biex

jitnaqqas il-piż tat-taxxa fuq dawk li jaqilgħu introjtu baxx sa medju; inkluż żieda fin-numru ta' kategoriji tat-taxxa. Stati Membri oħra introduċew riformi b'ambitu idjaq. Pereżempju, f'Malta, ġie adottat ribass tat-taxxa fuq l-introjtu fir-rigward tal-introjtu mill-impjieg ta' bejn EUR 40 u EUR 68 għal persuni li jaqilgħu inqas minn EUR 60 000 fis-sena. Ir-Renju Unit żied il-konċessjoni personali għal £11 850 (madwar EUR 13 400) fis-sena u l-livell limitu għall-ogħla rata minn £45 000 (madwar EUR 50 850) għal £46 350 (EUR 52 400). Fid-Danimarka, il-ftehim dwar it-taxxa tal-2018 isaħħaħ l-inċentiv biex wieħed jaħdem full-time, immirat b'mod partikolari lejn il-persuni qiegħda u l-ħaddiema part-time. F'Ċipru, il-Liġi dwar il-Benefiċċji tat-Tfal ġiet immodifikata biex il-livell limitu ta' introjtu eliġibbli jiżdied b'EUR 5 000 għal kull wild addizzjonali wara l-ewwel tnejn.

Xi Stati Membri intervjenew ukoll fuq il-porzjon ta' taxxa permezz ta' tnaqqis fil-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali. Fi Franza, it-trasformazzjoni tal-kreditu tat-taxxa għall-impjieg u għall-kompetittività fi tnaqqis dirett tal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali fuq pagi li jkunu sa darbtejn u nofs il-paga minima trid tiġi implimentata fl-2019 (ikkomplementata bi tnaqqis imsaħħaħ għal pagi iktar baxxi, pospost għal Ottubru 2019). Fil-Kroazja, il-bażi li fuqha tiġi kkalkulata l-kontribuzzjoni ta' min iħaddem għas-sigurtà soċjali tnaqqset b'50 % għal dawk il-ħaddiema li ilhom impjegati għal perjodu ta' iktar minn 12-il xahar bil-paga minima. Il-Belġju adotta tnaqqis tal-kontribuzzjoni tas-sigurtà soċjali għal xi tipi ta' xogħol bix-xifts fis-settur tal-kostruzzjoni. B'mod iktar kumplessiv, l-iskema tal-kondiviżjoni tal-profitti fis-settur privat ġiet sostitwita bi primjum ġdid (ammont jew perċentwal tas-salarju), li ma jistax jaqbeż it-30 % tas-salarju gross totali. Min iħaddem huwa eżentat mill-kontribuzzjonijiet soċjali fuq dawn il-primjums, filwaqt li l-impjegat għandu jħallas kontribuzzjoni ta' solidarjetà ta' 13,07 %.

Matul dawn l-aħħar snin saru diversi riformi kbar fl-oqfsa tal-iffissar tal-pagi. Fil-Greċja, wara l-ħruġ mill-Programm MES f'Awwissu 2018, ġew introdotti mill-ġdid żewġ prinċipji ta' negozjar kollettiv, li kienu ġew sospiżi fl-2011: il-possibbiltà li jiġu estiżi b'mod amministrattiv il-ftehimiet settorjali għall-partijiet mhux firmatarji, u l-prinċipju ta' favorabbiltà (fil-każ ta' ftehimiet kollettivi kunfliġġenti, eż. fil-livelli settorjali u tal-azjendi, jipprevali l-iktar ftehim favorevoli għall-ħaddiem). Fil-Kroazja, l-abbozz ta' proposta għall-Att dwar il-Pagi fis-Servizz Ċivili stabbilixxa l-qafas għas-sistema ta' pagamenti skont il-klassi u għall-gradi ta' pagamenti, kif ukoll għall-valutazzjoni tal-effiċjenza tax-xogħol. Franza, filwaqt li kompliet tibni fuq riformi preċedenti, kompliet tiddefinixxi l-perimetru ta' kull livell ta' negozjar kollettiv. Fil-ġejjieni, in-negozjar fil-livell settorjali se jipprevali fuq il-

liġi nazzjonali tax-xogħol fir-rigward tal-iffissar tal-qafas u tal-kundizzjonijiet tal-użu ta' kuntratti bbażati fuq proġetti għal perjodu fiss u l-perjodu ta' prova (ara wkoll il-Kapitolu 3.3). Il-ftehim fil-livell tal-kumpaniji jista' jkun inqas favorevoli milli fil-livell tal-fergħat, bl-eċċezzjoni ta' 13-il qasam definit ta' negozjar, inkluż il-pagi minimi settorjali, filwaqt li l-ftehimiet fil-livell tal-fergħat japplikaw jekk ma jintlaħaq l-ebda ftehim fil-livell tal-kumpaniji. Barra minn hekk, issa l-ftehimiet b'maġġoranza fil-livell tal-kumpaniji biex jiġi kkonservat l-impjieg (*accords de competitivité*) ġew estiżi lil hinn mill-kundizzjonijiet dwar il-ħin tax-xogħol u jinkludu wkoll ir-remunerazzjoni, u b'hekk ukoll il-kumpaniji jistgħu jkeċċu lill-impjegati li jirrifjutaw tali ftehimiet għal raġunijiet reali u serji. Fl-Italja, f'Marzu 2018, ftehim fost it-trejdjunjins prinċipali u l-organizzazzjoni ta' min iħaddem witta t-triq għat-tisħiħ tan-negozjar kollettiv, billi ddefinixxa l-kriterji biex titkejjel ir-rappreżentanza tal-assoċjazzjonijiet tas-sħab soċjali. F'Ċipru, ftehim ġdid dwar l-indiċi ta' Aġġustament tal-Għoli tal-Ħajja daħal fis-seħħ fl-2018, u wassal għal żidiet limitati fil-pagi u għad-definizzjoni ta' kriterji dwar il-frekwenza u n-natura tal-aġġustamenti perjodiċi. Fil-Latvja, qegħdin jiġu stabbiliti kundizzjonijiet ġodda għall-ħlas għas-sahra, bl-involviment tas-sħab soċjali, b'mod konġunt flimkien ma' negozjati dwar il-pagi minimi settorjali. Fil-Portugall, ġew miftiehma sensiela ta' miżuri mas-sħab soċjali (u issa qegħdin jiġu diskussi fil-Parlament) biex jittejjeb l-ambitu tan-negozjar kollettiv. B'mod partikolari, "l-ammonti ta' sigħat" mhumiex se jibqgħu jiġu miftiehma fuq bażi individwali iktar, iżda bħala parti minn negozjar kollettiv jew ftehimiet bħala grupp, li jridu jintlaħqu wara li ssir konsultazzjoni mal-ħaddiem(a) (ara wkoll il-Kapitolu 3.3). Fi Spanja, f'Ġunju 2018, is-sħab soċjali laħqu ftehim preliminari dwar il-pagi għall-2018, b'żieda ġenerali fil-pagi ta' 2 % (kemxejn iktar mir-rata ta' inflazzjoni mistennija), flimkien ma' 1 % oħra skont ir-riżultati, il-produttività u r-rati ta' assenteiżmu tal-azjenda/tas-settur. In-negozjar tal-pagi fir-Rumanija sar obbligatorju għall-kumpaniji kollha. L-Irlanda introduċiet il-possibbiltà għal negozjar kollettiv għal ċerti kategoriji ta' persuni li jaħdmu għal rashom, filwaqt li s-Slovakkja introduċiet mill-ġdid l-estensjoni ta' negozjar kollettiv ta' livell ogħla b'kundizzjonijiet speċifiċi għal min iħaddem u ma jkunx qiegħed jipparteċipa mingħajr il-kunsens tagħhom.

Hekk kif tjiebu l-kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol, il-pagi minimi żdiedu f'diversi pajjiżi, filwaqt li ttieħdu wkoll passi biex l-oqfsa tal-iffissar tal-paga minima jsiru iktar prevedibbli. Il-pagi minimi statutorji żdiedu fil-pajjiżi kollha fejn seħħew bidliet bejn l-2017 u l-2018, bl-eċċezzjoni tal-Ġermanja, il-Greċja, il-Lussemburgu u l-Belġju, fejn kien hemm

tnaqqis f'termini reali[37]. F'dawn l-aħħar snin, gruppi ta' esperti kienu involuti fl-iffissar tal-paga minima f'għadd dejjem jikber ta' pajjiżi, inkluż il-Ġermanja u l-Irlanda. Malta se tistabbilixxi dan il-grupp fl-2018 u l-involviment possibbli ta' esperti qiegħed jiġi diskuss fil-Bulgarija u fir-Rumanija. L-Estonja adottat żieda ta' EUR 30 fil-paga minima fl-2018 biex tilħaq EUR 500, filwaqt li ankrat il-formula għal żidiet fil-ġejjieni ma' previżjonijiet uffiċjali tal-produttività tax-xogħol u tat-tkabbir ekonomiku. L-Irlanda żiedet il-Paga Minima Nazzjonali bi 30 ċenteżmu għal EUR 9,55 fis-siegħa, fuq il-parir tal-Kummissjoni dwar il-Pagi Baxxi, li kkunsidrat ukoll l-iżvilupp tal-kompetittività u l-impatt fuq l-impjieg. Fi Spanja, kien hemm liġi (miftiehma mas-sħab soċjali) li żiedet il-paga minima fl-2018 b'4 % meta mqabbla mal-2017 u ġew proposti iktar żidiet għall-2019. Fil-Kroazja, minbarra ż-żieda fil-livell tal-paga minima u t-tnaqqis tal-kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni tas-saħħa mħallsa minn min iħaddem, regolament ġdid jistipula li l-qligħ addizzjonali (minn sahra, xogħol billejl jew xogħol matul il-btajjel) għandu jiġi eskluż mid-definizzjoni ta' paga minima. Il-Latvja introduċiet żieda fil-paga minima minn EUR 380 għal EUR 430 fix-xahar mill-2018. Fl-Ungerija, il-paga minima żdiedet bi 8 % għal HUF 138 000, madwar EUR 440, fl-2018 (+12 % għall-ħaddiema tas-sengħa). Fis-Slovakkja, il-paga minima se tiżdied minn EUR 480 għal EUR 520 mill-1 ta' Jannar 2019. F'April 2018, ir-Renju Unit żied il-paga nazzjonali li tiggarantixxi l-għajxien (għal £7,83 fis-siegħa, madwar EUR 6,9), kif ukoll il-paga minima nazzjonali għall-ħaddiema żgħażagħ. Il-paga minima għall-ħaddiema żgħażagħ żdiedet ukoll fin-Netherlands, filwaqt li l-Ġermanja introduċiet paga minima għall-ħaddiema temporanji permezz ta' aġenzija. Fl-aħħar nett, il-Bulgarija adottat il-Liġi dwar ir-Ratifika tal-Konvenzjoni 131 tal-ILO, bil-ħsieb li jintlaħaq konsensus mas-sħab soċjali dwar l-iżvilupp ta' mekkaniżmu trasparenti għall-iffissar tal-paga minima.

37 Eurofound (2018) Statutory minimum wages 2018.

3.2. Il-Linja Gwida nru 6: Insaħħu l-provvista ta' ħaddiema u ntejbu l-aċċess għall-impjieg, għall-ħiliet u għall-kompetenzi

Din it-taqsima tagħti ħarsa lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru 6 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda lill-Istati Membri biex joħolqu kundizzjonijiet li jippromwovu l-provvista ta' ħaddiema, il-ħiliet u l-kompetenzi. Tippreżenta l-indikaturi dwar il-livell milħuq ta' edukazzjoni u ta' taħriġ, kif ukoll l-eżiti u l-impatt fuq l-iżvilupp tal-ħiliet u fuq l-impjegabbiltà tal-forza tax-xogħol. Imbagħad tifli l-eżiti tas-suq tax-xogħol għal diversi gruppi sottorappreżentati fis-suq tax-xogħol (eż. iż-żgħażagħ, il-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien, in-nisa, il-persuni li ġejjin minn familji migranti u l-persuni b'diżabbiltà). It-Taqsima 3.2.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika tal-Istati Membri f'dawn l-oqsma u l-miżuri mmirati lejn dawk il-gruppi.

3.2.1 L-indikaturi ewlenin

L-ammont ta' persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ kompla jonqos matul is-snin, għalkemm din ix-xejra battiet dan l-aħħar u għad hemm differenzi kbar fost l-Istati Membri. B'mod kumplessiv, ir-rata medja ta' tluq bikri mill-iskola fl-UE naqset minn 14,7 % fl-2008 għal 11,9 % fl-2013 u kompliet tonqos għal 10,6 % fl-2017. Is-sitwazzjoni baqgħet kważi stabbli meta mqabbla mas-sena ta' qabel, meta l-medja tal-UE kienet ta' 10,7 %. Tmintax-il Stat Membru laħqu l-valur fil-mira tal-UE (< 10 %), u l-Ġermanja (10,1 %), ir-Renju Unit (10,6 %) u l-Estonja (10,8 %) waslu qrib ħafna li jilħquh. Ċertu livell ta' konverġenza fost l-Istati Membri f'termini ta' xejriet riċenti kien viżibbli fl-2017, (l-Illustrazzjoni 16), bi tnaqqis sinifikanti fir-rati ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola (b'iktar minn 1 pps) fil-Portugall, f'Malta u fil-Bulgarija (kollha mmarkati b'"sitwazzjoni dgħajfa iżda qiegħda titjieb"), iżda wkoll xi żidiet kbar fis-Slovakkja (+1,9 pps), fil-Lussemburgu (+1,8 pps), fid-Danimarka[38] (+1,6 pps) u f'Ċipru (+1 pps). Skont il-klassifikazzjoni tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali, minkejja li sar xi titjib, is-sitwazzjoni tibqa' "kritika" fi Spanja (18,3 %), fir-Rumanija (18,1 %), kif ukoll fl-Italja (14 %) fejn ir-rata żdiedet kemxejn.

[38] Din iż-żieda għandha tiġi interpretata b'kawtela peress li d-Danimarka tippreżenta waqfa fis-serje fl-2017 u fl-2016 (ara wkoll l-Anness 1 u 2). Waqfiet fis-serje ġew indikati wkoll għall-Belġju u għal Malta fl-2017.

Illustrazzjoni 16: Il-persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% tal-popolazzjoni tal-età ta' 18-24 sena) u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

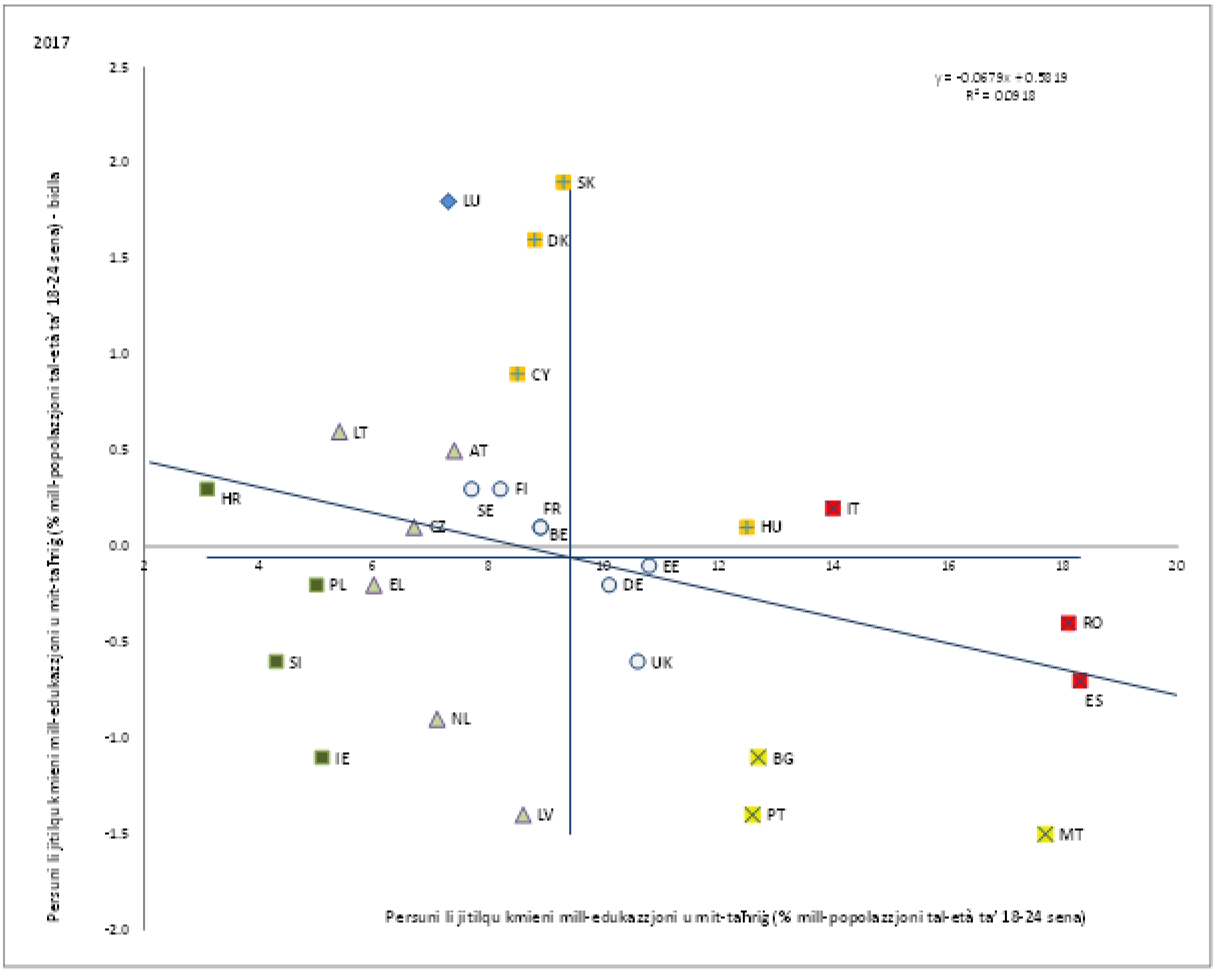

Sors: Eurostat. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.

Ġie rreġistrat titjib fit-tul notevoli fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri tal-UE, speċjalment f'dawk li qabel kellhom ammonti partikolarment għoljin ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola. Mill-2008 sal-2017, kemm l-Irlanda u kemm il-Greċja kienu kapaċi jnaqqsu b'mod sinifikanti r-rati tagħhom ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola, b'6,6 pps u bi 8,4 pps rispettivament, u attwalment qegħdin ferm taħt il-valur fil-mira tal-UE. Fl-istess ħin, Spanja (18,3 %) u l-Portugall (12,6 %) naqqsu b'mod drastiku r-rati tagħhom ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola bi 13,4 pps u bi 22,3 pps rispettivament mill-2008 'l hawn, għalkemm għadhom ma laħqux il-mira. Fost il-pajjiżi b'rati għoljin ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola, ir-Rumanija biss ma kellha l-ebda żvilupp kbir tul is-snin filwaqt li s-Slovakkja

esperjenzat żieda mdaqqsa ta' 3,3 pps, għalkemm xorta waħda kienet għadha taħt il-mira primarja tal-UE fl-2017 (l-Illustrazzjoni 17).

Illustrazzjoni 17: Il-persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ, 2008-2017 (%)

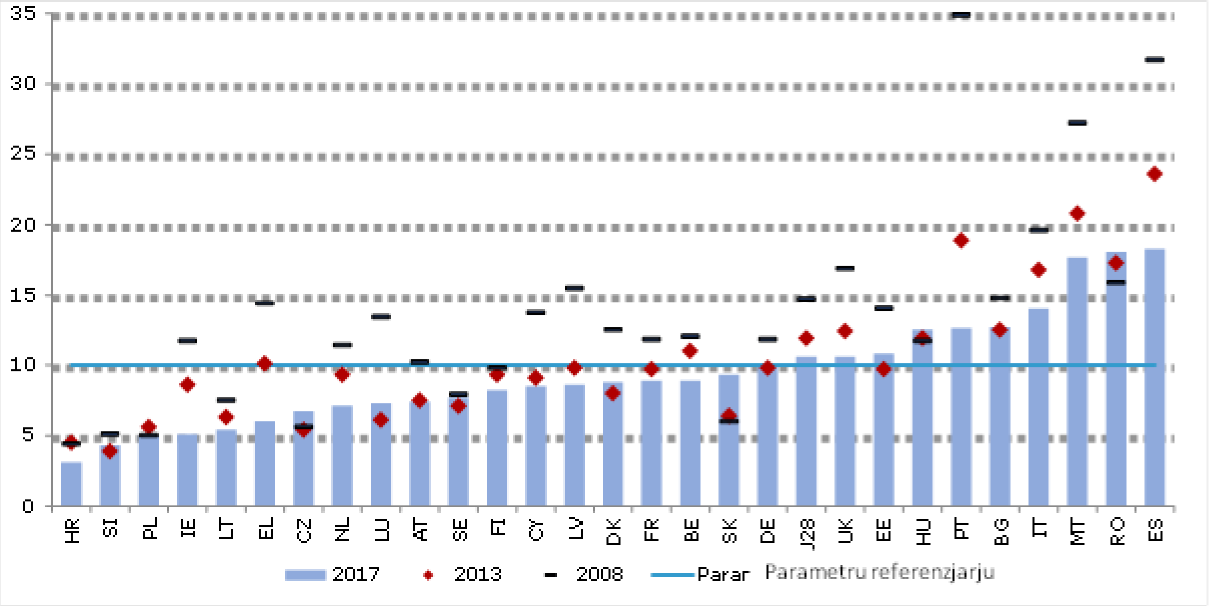

Sors: Eurostat, il-kodiċi tad-*data* onlajn: [edat_lfse_14].

Għad hemm differenzi importanti f'termini ta' rati tat-tluq bikri mill-iskola bejn l-irġiel u n-nisa u bejn il-persuni li twieldu fil-pajjiżi tal-UE u dawk li ma twildux fil-pajjiżi tal-UE. Filwaqt li fl-2017 bħala medja fl-UE, 8,9 % taż-żgħażagħ nisa telqu mill-iskola kmieni, il-proporzjon għall-irġiel kien ta' 12,1 %. Din id-disparità bejn l-irġiel u n-nisa hija partikolarment evidenti fid-Danimarka, fil-Lussemburgu, fl-Italja, fil-Portugall, f'Malta, fl-Estonja, fil-Latvja u fi Spanja (iktar minn ħames pps), filwaqt li l-Bulgarija, l-Ungerija u s-Slovakkja huma l-uniċi Stati Membri fejn hemm rati iktar baxxi ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola għall-irġiel milli hemm għan-nisa. Fl-istess ħin, ir-rati tat-tluq bikri mill-iskola huma ferm ogħla fost il-persuni li ma twildux fl-UE milli fost l-istudenti li twieldu fl-UE. Fl-2017, il-medja tal-UE fost il-persuni li twieldu fl-UE kienet ta' 9,6 %; madankollu, il-medja għall-persuni li ma twildux fl-UE kienet għolja d-doppju. Ir-rati ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola fost dawk li ma twildux fl-UE huma partikolarment baxxi fl-Irlanda, fil-Lussemburgu u fin-Netherlands – kollha ferm taħt il-parametru referenzjarju ta' 10 % – filwaqt li huma estremament għoljin fi Spanja (31,9 %) u fl-Italja (30,1 %).

Wara diversi snin ta' progress kostanti, l-ammont ta' studenti tal-età ta' 15-il sena li qegħdin jiksbu livell baxx ta' ħiliet bażiċi[39] qiegħed jiżdied. Il-Programm għall-Valutazzjoni Internazzjonali tal-Istudenti (PISA) tal-2015 tal-OECD juri li bħala medja fl-UE, l-ammont ta' studenti li jiksbu ħiliet taħt il-livell tal-linja bażi huwa ta' madwar 20 %, bi 19,7 % fil-qari, bi 22,2 % fil-matematika, u b'20,6 % fix-xjenza. Meta mqabbel mar-rawnd preċedenti tal-PISA fl-2012[40], is-sitwazzjoni marret għall-agħar fit-tliet oqsma kollha: b'1,9 pps fil-qari, b'0,1 pps fil-matematika, u b'4 pps fix-xjenza. Il-persuni li jiksbu livell baxx ta' ħiliet jistħoqqilhom sostenn addizzjonali minħabba li huma persuni li jkunu iktar f'riskju ta' qgħad fil-ġejjieni u ta' esklużjoni soċjali iktar tard fil-ħajja. Fl-2015, il-perċentwal ta' studenti li jiksbu livell baxx ta' ħiliet fil-matematika fl-UE kien ta' 22,2 %, b'differenzi kbar minn Stat Membru għall-ieħor. Filwaqt li l-Estonja, il-Finlandja, id-Danimarka u l-Irlanda kellhom inqas minn 15 % tal-istudenti b'livell baxx ta' ħiliet fil-matematika, Ċipru, il-Bulgarija ir-Rumanija, il-Greċja u l-Kroazja kellhom iktar minn 30 % tal-istudenti li ma rnexxielhomx jilħqu livelli ta' profiċjenza bażiċi fil-matematika (l-Illustrazzjoni 18).

Illustrazzjoni 18: Il-perċentwal ta' studenti li jiksbu livell baxx ta' ħiliet fil-matematika, 2015

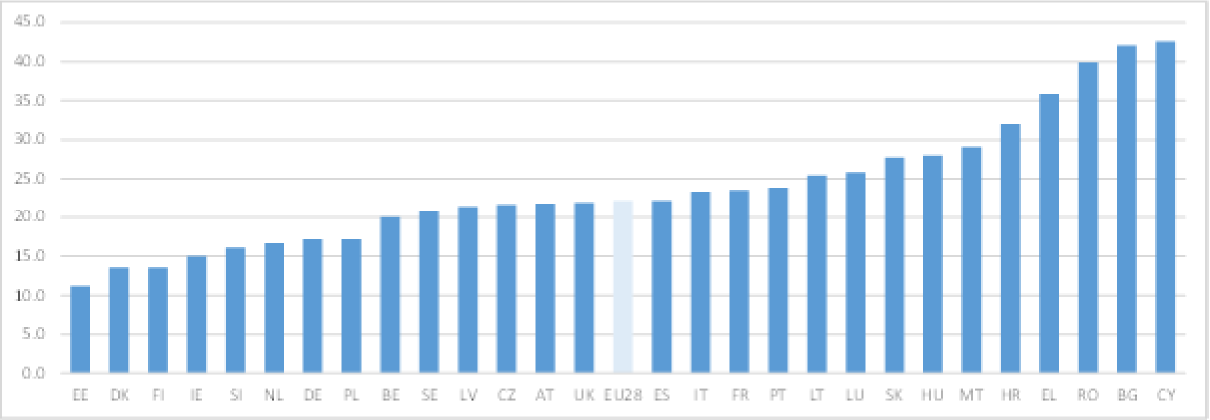

Sors: L-OECD. Nota: L-ordni tal-pajjiżi qiegħda skont il-livell ta' ħiliet li jiksbu l-istudenti fil-matematika, minn livell baxx għal livell għoli. Il-medja ponderata tal-UE kkalkulata mid-DĠ EAC.

L-eżiti fl-edukazzjoni huma influwenzati b'mod qawwi mill-istatus soċjoekonomiku tal-istudenti u minn jekk ikunux ġejjin minn familji migranti. L-istudenti bi status soċjoekonomiku iktar baxx jew li ġejjin minn familji migranti huma rrappreżentati żżejjed fost il-grupp ta' studenti li jiksbu livell baxx ta' ħiliet u jitħabtu biex jiksbu profiċjenza tal-linja bażi fit-tliet oqsma kollha. Ħarsa iktar mill-qrib lejn dawk l-istudenti li laħqu l-livelli tal-linja bażi ta' profiċjenza fit-tliet oqsma kollha mqabbla mas-sitwazzjonijiet mhux favorevoli

39 Il-PISA jiddefinixxi lill-"persuni li jiksbu livell baxx ta' ħiliet" bħala dawk l-istudenti tal-età ta' 15-il sena li jkollhom livell ta' ħiliet bażiċi li jkun inqas mil-livell ta' profiċjenza meħtieġ biex jipparteċipaw għalkollox fis-soċjetà moderna (jiġifieri il-livell 2).

40 L-istħarriġ dwar il-kompetenzi bażiċi tal-istudenti tal-età ta' 15-il sena tal-Programm għall-Valutazzjoni Internazzjonali tal-Istudenti (PISA) tal-OECD isir kull tliet snin.

turi li bħala medja fl-UE, id-disparità fil-prestazzjoni bejn l-istudenti li twieldu fl-UE u dawk li ma twildux fl-UE hija ta' 23 pps, fejn l-istudenti li twieldu fl-UE kellhom prestazzjoni aħjar fl-Istati Membri kollha, għajr f'Malta (kif jidher fl-Illustrazzjoni 19). Ġew irreġistrati differenzi sinifikanti fil-Finlandja, fl-Iżvezja, fl-Awstrija, fil-Ġermanja u fi Franza (bejn 35 pps u 40 pps), filwaqt li d-disparità fil-prestazzjoni hija inqas minn 15 pps f'Ċipru, fir-Renju Unit u fil-Portugall. L-eżiti baxxi fl-edukazzjoni u l-inugwaljanzi marbuta mal-isfond soċjoekonomiku jirrappreżentaw l-ikbar ostakli għat-titjib tal-kapital uman, b'konsegwenzi potenzjali fuq il-livelli tal-ħiliet.

L-inklużjoni tar-Rom fl-edukazzjoni għadha sfida, minħabba diversi fatturi, inkluż is-segregazzjoni fl-iskejjel, it-tagħlim mhux inklużiv u l-ostakli minħabba faqar gravi jew segregazzjoni fl-akkomodazzjoni. Minkejja l-isforzi li saru biex jiżdiedu r-rati ta' parteċipazzjoni u jitnaqqas it-tluq bikri mill-iskola, għad hemm problemi sinifikanti fil-promozzjoni ta' skejjel b'etniċitajiet differenti u ta' miżuri ta' desegregazzjoni. Ta' min jinnota wkoll li għadd sinifikanti ta' tfal Rom fl-Ungerija, fil-Bulgarija, fir-Rumanija, u fir-Repubblika Slovakka jgħixu f'faqar kbir mingħajr aċċess għas-servizzi pubbliċi bażiċi.

Illustrazzjoni 19: Il-perċentwal ta' studenti li kisbu profiċjenza tal-linja bażi li ġejjin minn familji migranti fl-2015

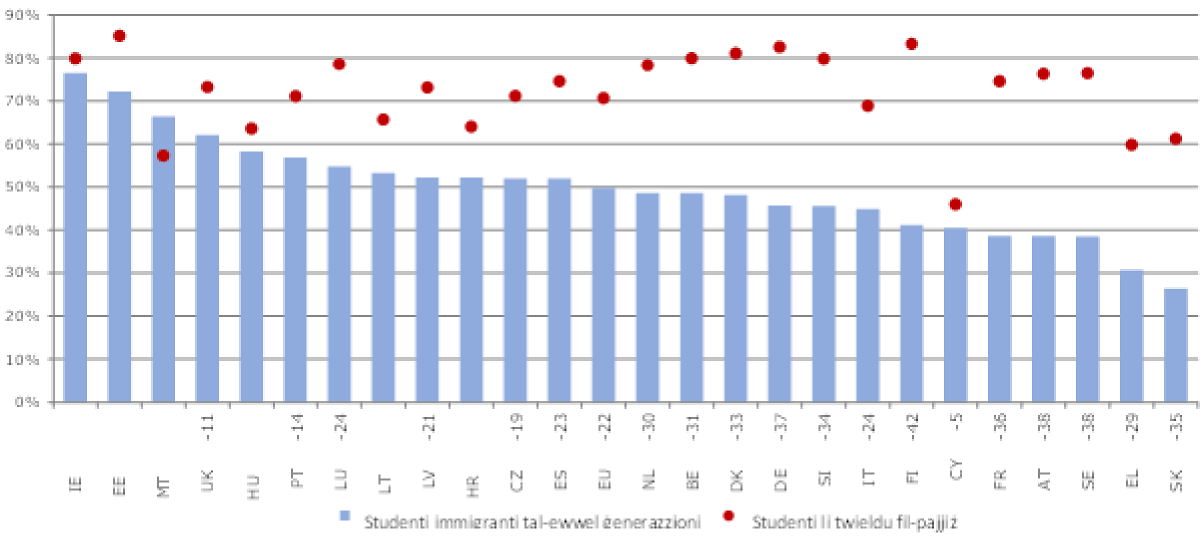

Sors: L-OECD (2018): The Resilience of Students with an Immigrant Background: Factors that Shape Well-Being, l-Illustrazzjoni 3.7.
Noti: Id-differenzi statistikament sinifikanti jintwerew ħdejn isem il-pajjiż/l-ekonomija. Jintwerew biss il-pajjiżi b'valuri validi għall-istudenti immigranti. Għall-medja tal-UE, dan in-numru jirreferi biss għas-sottosett ta' pajjiżi/ekonomiji b'informazzjoni valida dwar iż-żewġ gruppi ta' studenti. L-istudenti li jiksbu profiċjenza akkademika tal-linja bażi huma dawk l-istudenti li minn tal-inqas jilħqu l-livell tnejn ta' profiċjenza tal-PISA fit-tliet suġġetti ewlenin tal-PISA – il-matematika, il-qari u x-xjenza. Il-pajjiżi u l-ekonomiji huma kklassifikati f'ordni dekrexxenti tal-perċentwal ta' studenti immigranti tal-ewwel ġenerazzjoni li jilħqu livelli ta' profiċjenza tal-linja bażi fl-oqsma ewlenin tal-PISA.

Il-proporzjon ta' persuni tal-età ta' 30-34 sena li jirnexxilhom itemmu l-edukazzjoni terzjarja qiegħed ikompli jiżdied fl-UE u l-mira primarja ta' 40 % kważi ntlaħqet. Fl-UE, 39,9 % tal-popolazzjoni ta' persuni tal-età ta' 30-34 sena kellhom kwalifika terzjarja fl-2017, bħala riżultat ta' żieda gradwali matul dawn l-aħħar snin. Il-livell edukattiv terzjarju milħuq żdied fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri bejn l-2014 u l-2017. Il-proporzjon tal-popolazzjoni bi kwalifika terzjarja naqas matul l-istess perjodu fil-Kroazja, fl-Ungerija u, fuq livell inqas, fi Spanja u fil-Finlandja biss. Kuntrarjament għal dan, kien hemm tkabbir notevoli ta' 7,4 pps, ta' 6,5 pps u ta' 6 pps fis-Slovakkja, fil-Greċja u fir-Repubblika Ċeka rispettivament. Fost il-pajjiżi b'rati ta' livell edukattiv terzjarju milħuq ta' inqas minn 40 %, ir-Rumanija, l-Italja u l-Kroazja biss ma laħqux it-30 % (l-Illustrazzjoni 20). B'mod kumplessiv, 15 minn 28 Stat Membru laħqu l-miri nazzjonali rispettivi tagħhom fl-2017.

Illustrazzjoni 20: Il-livell edukattiv terzjarju milħuq fl-2008, fl-2013, fl-2017, u l-mira tal-UE 2020

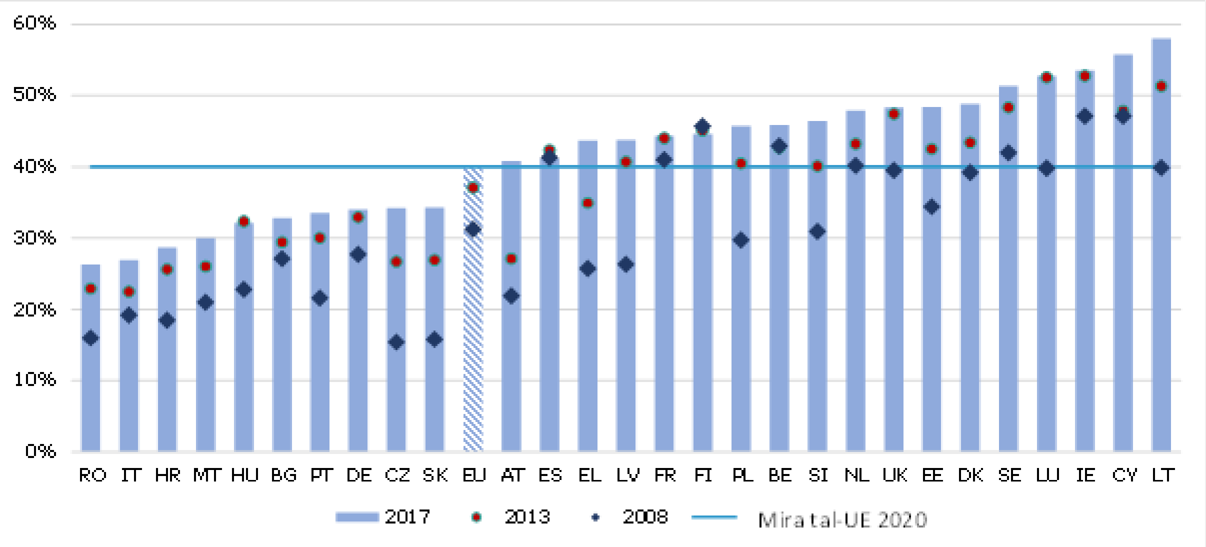

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol [edat_lfse_03]. L-indikaturi jkopru l-ammont tal-popolazzjoni totali tal-età ta' 30-34 sena li jkun irnexxielhom itemmu l-edukazzjoni terzjarja (ISCED 5-8). Waqfa fis-serje fl-2014 minħabba l-introduzzjoni tal-klassifikazzjoni l-ġdida tal-ISCED; Id-*data* tal-2017 għal-Lussemburgu mhijiex affidabbli minħabba d-daqs żgħir tal-kampjun.

In-nisa jiksbu rata ogħla tal-livell edukattiv terzjarju mill-irġiel u jeżistu disparitajiet importanti bejn il-persuni li jitwieldu fil-pajjiżi tal-UE u dawk li ma jitwildux fil-pajjiżi tal-UE. Fl-2017, 44,9 % tan-nisa tal-età ta' 30-34 sena kellhom kwalifika tal-edukazzjoni għolja, meta mqabbla ma' 34,9 % tal-irġiel. Din id-disparità żdiedet matul dawn l-aħħar 15-il sena u hija partikolarment sinifikanti fil-Latvja, fil-Litwanja u fis-Slovenja, fejn il-livell edukattiv terzjarju milħuq tan-nisa huwa iktar minn 20 pps ogħla minn dak tal-irġiel. Fl-istess ħin, fi kważi l-Istati Membri kollha, l-ammont ta' persuni li twieldu fil-pajjiż jew fl-UE huwa ikbar mill-ammont ta' dawk li ma twildux fl-UE. Bħala medja, din id-disparità tammonta għal madwar 5,5 pps, u tindika li għad hemm sfidi f'termini ta' ekwità, ta' aċċess, u tad-dimensjoni soċjali tal-edukazzjoni għolja.

Madwar terz tal-adulti żgħażagħ fl-UE għandhom kwalifika marbuta mal-ETV. Fl-2016, 33 % tal-adulti żgħażagħ fil-grupp ta' età ta' 30-34 sena kisbu kwalifika sekondarja għolja ta' orjentazzjoni vokazzjonali. Kif jidher fl-Illustrazzjoni 21, dan l-ammont kien iktar minn 40 % f'pajjiżi bħas-Slovakkja, l-Ungerija, l-Awstrija, ir-Rumanija, il-Ġermanja, ir-Repubblika Ċeka u l-Kroazja, fejn il-mudell tat-tranżizzjonijiet mill-edukazzjoni għall-impjieg huwa ankrat b'mod qawwi fis-sistema tal-edukazzjoni vokazzjonali. Kuntrarjament għal dan, l-ammont kien komparattivament iktar baxx (inqas minn 20 %) f'pajjiżi fejn il-

mudell huwa iktar iċċentrat madwar l-edukazzjoni terzjarja (eż. il-Litwanja, l-Iżvezja, Ċipru u l-Irlanda) jew b'diffużjoni kumplessiva komparattivament iktar baxxa tal-kwalifiki rilevanti tas-suq tax-xogħol dirett (eż. Malta, il-Portugall, Spanja, il-Lussemburgu u l-Greċja).

Illustrazzjoni 21: Mill-edukazzjoni għall-impjieg: il-perkorsi u s-sistemi ta' tranżizzjoni fl-2016

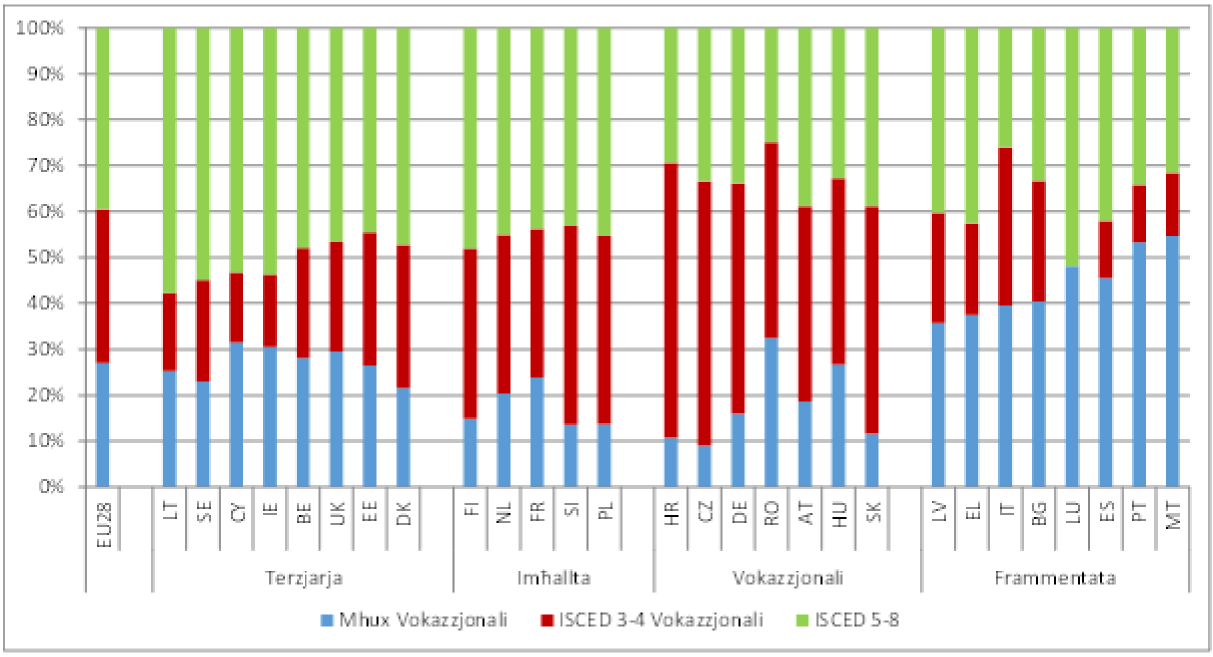

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Kodiċi tad-*data* onlajn: [lfso_16feduc].
Nota: Il-kwalifiki mhux vokazzjonali jinkludu l-kwalifiki fil-livelli 0-2 tal-ISCED jew kwalifika ta' livell medju (il-livelli 3-4 tal-ISCED) ta' orjentazzjoni ġenerali; Il-kwalifiki vokazzjonali tal-livelli 3-4 tal-ISCED huma kwalifiki ta' livell medju (il-livelli 3-4 tal-ISCED) b'orjentazzjoni vokazzjonali; il-livelli 5-8 tal-ISCED jinkludu livell għoli ta' kwalifiki edukattivi

Mhux kulħadd jingħata opportunità indaqs biex jikseb il-ħiliet u l-kwalifiki li huma siewja fis-suq tax-xogħol. F'xi pajjiżi, iktar minn nofs iż-żgħażagħ tal-età ta' 30-34 sena jirrapportaw li ma għandhomx kwalifika – kemm vokazzjonali jew akkademika – marbuta b'mod ċar mas-suq tax-xogħol. Dan ikollu impatt f'termini ta' integrazzjoni fis-suq tax-xogħol. Pereżempju (kif jidher fl-Illustrazzjoni 22, filwaqt li dawk bi kwalifiki ETV u tal-edukazzjoni għolja jiksbu rati ta' impjieg ta' madwar 80 % jew ogħla, inqas minn 70 % ta' dawk b'diploma tal-edukazzjoni sekondarja għolja ta' orjentazzjoni ġenerali jkollhom impjieg wara li jagħlqu 25 sena. Dawk li ma jkollhomx diploma sekondarja għolja huma saħansitra iktar żvantaġġati, peress li inqas minn 60 % minnhom ikollhom impjieg wara li jagħlqu 25 sena.

Kulma jmur, li jkollok kwalifika rilevanti għas-suq tax-xogħol – vokazzjonali jew akkademika – qiegħed isir iktar importanti biex wieħed jadatta għal ekonomija li

qiegħda tinbidel malajr u biex tiġi indirizzata d-domanda għal livell għoli ta' ħiliet. Ir-rata tal-impjieg tal-gradwati reċenti bi kwalifika terzjarja fl-2017 kienet ta' 84,9 % u kienet ta' 0,9 pps ogħla mir-rata kumplessiva ta' impjieg tal-adulti ta' età tax-xogħol bl-istess livell edukattiv milħuq. Fi ftit Stati Membri biss (l-Italja, il-Greċja, il-Kroazja, Ċipru, is-Slovenja u Spanja), il-gradwati terzjarji reċenti għadhom żvantaġġati, għalkemm is-sitwazzjoni f'dawk il-pajjiżi kollha tjiebet, bl-eċċezzjoni tal-Kroazja. Mhux wisq lura, ir-rata tal-impjieg tal-gradwati reċenti bi kwalifika vokazzjonali ta' livell medju kienet ta' 76,6 %, 5,7 pps ogħla mir-rata kumplessiva ta' impjieg tal-adulti ta' età tax-xogħol b'livell edukattiv medju milħuq, li tindika primjum tal-impjieg għall-gradwati reċenti tal-ETV. Kuntrarjament għal dan, ir-rata tal-impjieg ta' dawk bi kwalifika ġenerali ta' livell medju biss kienet ta' 64,1 %. Iż-żgħażagħ li kellhom kwalifika ta' livell baxx biss kienu iktar żvantaġġati fis-suq tax-xogħol, b'rata tal-impjieg ta' 56,4 % fl-2017.

Illustrazzjoni 22: Ir-rata tal-impjieg tal-gradwati reċenti b'livell edukattiv milħuq fl-2017

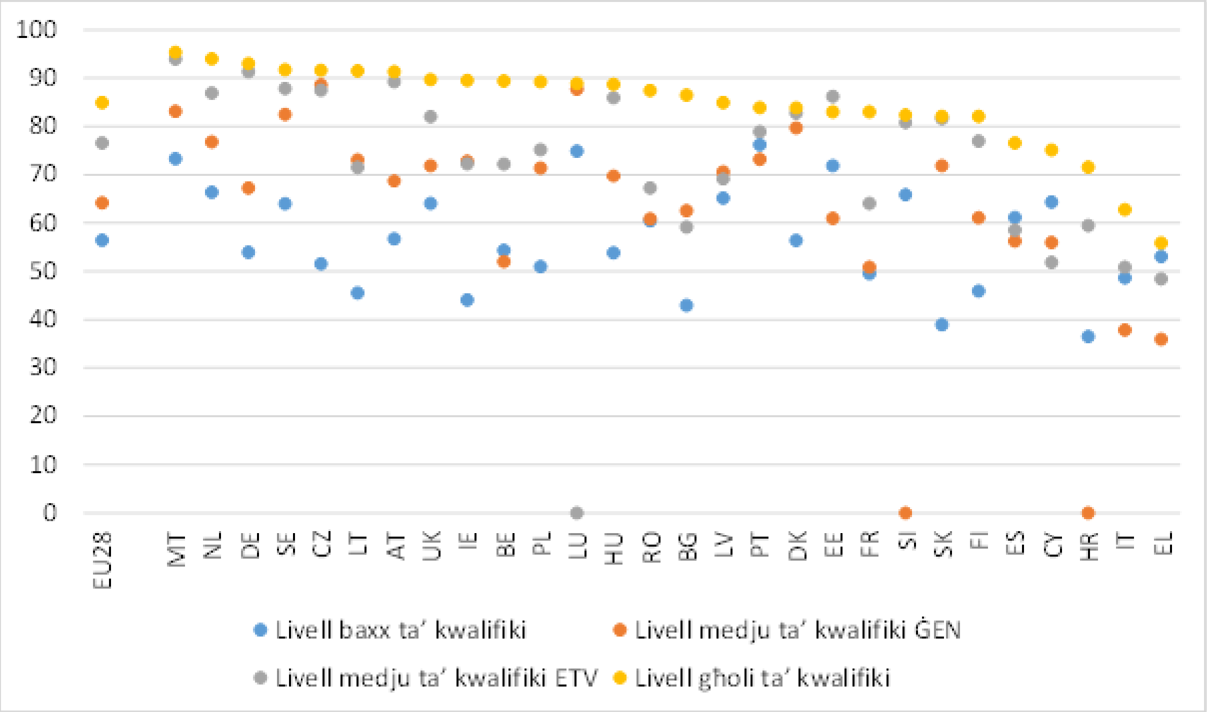

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Nota: l-adulti żgħażagħ tal-età ta' 20-34 sena. Id-*data* dwar il-persuni b'livell baxx ta' kwalifiki tinkludi lill-adulti żgħażagħ kollha mhux irreġistrati għal edukazzjoni jew għal taħriġ, irrispettivament minn kemm ilhom li temmew l-edukazzjoni tagħhom. Id-*data* dwar il-persuni b'livell medju u għoli ta' kwalifiki tinkludi biss lill-individwi li ggradwaw minn sena sa tliet snin qabel sar l-istħarriġ.

Mod wieħed biex jittejbu l-eżiti tas-suq tax-xogħol taż-żgħażagħ huwa li jingħataw opportunitajiet biex jiġu esposti għall-ambjent tax-xogħol reali – jew permezz ta' apprendiment jew ta' apprendistati msejsa fuq ix-xogħol fil-kumpaniji, li jkunu marbuta mal-kurrikulu tal-programm tagħhom. Dawk li jkollhom esperjenza bħal din matul l-istudji tagħhom ikunu jistgħu jsibu impjieg iktar faċilment u saħansitra jaf ikollhom il-possibbiltà li japplikaw għal pożizzjonijiet iktar avvanzati. Madankollu, kif jidher fl-Illustrazzjoni 23, inqas minn 50 % ta' dawk li jkollhom kwalifika ETV jirrapportaw li rċevew dik l-esperjenza matul l-istudji tagħhom. Proporzjon saħansitra iżgħar kellu esperjenza iktar sinifikanti ta' apprendiment imsejjes fuq ix-xogħol permezz ta' apprendistat. L-ikbar proporzjon ta' studenti tal-ETV li jkollhom aċċess għal apprendiment imsejjes fuq ix-xogħol (iktar minn 90 %) jista' jinstab fl-Ungerija, fin-Netherlands, fil-Finlandja u fl-Iżvezja.

Illustrazzjoni 23: L-aċċess għall-apprendiment u għall-apprendistati msejsa fuq ix-xogħol fl-ETV fl-2016

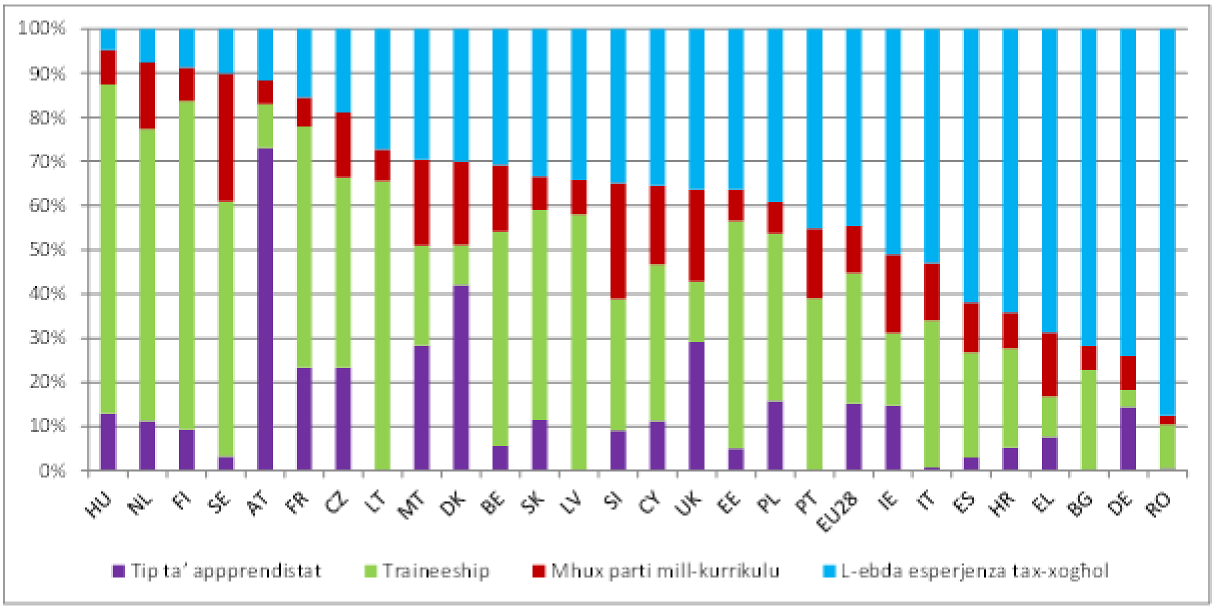

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Kodiċi tad-*data* onlajn: [lfso_16feduc]. Noti: iż-żgħażagħ tal-età ta' 15-34 sena bi kwalifika vokazzjonali fil-livell sekondarju għoli jew postsekondarju mhux terzjarju. Id-*data* għal-Lussemburgu mhijiex disponibbli. Id-*data* għall-"Apprendistat" fil-Bulgarija, fil-Latvja, fil-Litwanja u fil-Portugall mhijiex disponibbli. Id-*data* għall-DE jaf ma tkunx rappreżentattiva minħabba li għadd kbir ta' persuni ma weġbux.

Ta' sikwit l-adulti b'livell baxx ta' kwalifiki jkunu jinsabu fi żvantaġġ sinifikanti fis-suq tax-xogħol meta mqabbla ma' adulti bħalhom li damu iktar jirċievu l-edukazzjoni.

Bħala medja fl-UE, il-proporzjon bejn l-adulti b'livell baxx ta' kwalifiki u l-għadd ta' impjiegi li jirrikjedu livell baxx ta' kwalifiki huwa 3:1 (it-Tabella 2). Fi kliem ieħor, hemm tliet darbiet iktar adulti b'livell baxx ta' kwalifiki meta mqabbel mal-impjiegi li jirrikjedu livell baxx ta' kwalifiki biss. Jidher li l-problema hija iktar urġenti f'pajjiżi bħal Malta, il-Portugall, il-Greċja, l-Italja u Spanja bi proporzjon ikbar minn 4. Eventwalment, dan jista' jirriżulta f'involviment iktar dgħajjef fis-suq tax-xogħol, f'iktar inċidenzi ta' xogħol prekarju, f'qgħad kbir u fir-riskju li wieħed jitbiegħed għalkollox mis-suq tax-xogħol.

Tabella 2: L-għadd ta' adulti b'livell baxx ta' kwalifiki u b'impjiegi b'livell baxx ta' kwalifiki fl-UE.

	It-total tal-adulti tal-età ta' 25-64 sena b'livell baxx ta' kwalifiki (eluf)	Total ta' impjiegi elementari (eluf)	Proporzjon
EU-28	61 353,0	20 210,6	3,0
Malta	125,8	17,6	7,1
Il-Portugall	2 897,3	490,0	5,9
Il-Greċja	1 583,2	268,0	5,9
L-Italja	12 834,9	2 517,8	5,1
Spanja	10 654,1	2 409,0	4,4
L-Iżvezja	751,0	231,1	3,2
Ir-Rumanija	2 417,4	776,4	3,1
Il-Belġju	1 386,0	449,6	3,1
Il-Kroazja	366,5	119,4	3,1
Franza	7 200,6	2 692,9	2,7
Il-Lussemburgu	64,8	24,6	2,6
In-Netherlands	1 902,2	742,0	2,6
Ir-Renju Unit	6 744,3	2 641,3	2,6
L-Irlanda	443,0	176,3	2,5
Il-Finlandja	329,0	148,3	2,2
L-Awstrija	728,4	337,3	2,2
Is-Slovenja	140,7	67,5	2,1
Il-Bulgarija	677,2	333,0	2,0
Il-Ġermanja	6 116,8	3 154,2	1,9
L-Ungerija	857,9	460,4	1,9
Id-Danimarka	527,3	302,3	1,7
Ċipru	88,1	53,5	1,6
L-Estonja	80,4	51,5	1,6
Il-Polonja	1 617,0	1 041,6	1,6
Ir-Repubblika Ċeka	367,2	266,3	1,4
Is-Slovakkja	272,2	217,3	1,3

Il-Latvja	100,7	106,7	0,9
Il-Litwanja	79,4	115,1	0,7

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol, 2017.

Il-persuni b'livell baxx ta' ħiliet u l-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien x'aktarx li jipparteċipaw inqas fi programmi tal-apprendiment għall-adulti. Fl-2017, ir-rata ta' parteċipazzjoni fl-apprendiment għall-adulti fl-UE għall-persuni b'livell baxx ta' kwalifiki u għall-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien kienet darbtejn inqas mir-rata kumplessiva ta' parteċipazzjoni ta' 10,9 % (l-Illustrazzjoni 24). Anke l-persuni qiegħda, li għandhom ikunu grupp fil-mira partikolarment rilevanti għat-taħriġ mill-ġdid, għandhom inqas probabbiltà minn impjegat medju li jipparteċipaw fl-apprendiment. Din ix-xejra hija viżibbli wkoll f'pajjiżi fejn il-parteċipazzjoni kumplessiva fl-apprendiment għall-adulti hija qrib il-medja tal-UE jew 'il fuq minnha.

Illustrazzjoni 24: Il-parteċipazzjoni fl-apprendiment għall-adulti skont il-gruppi demografiċi

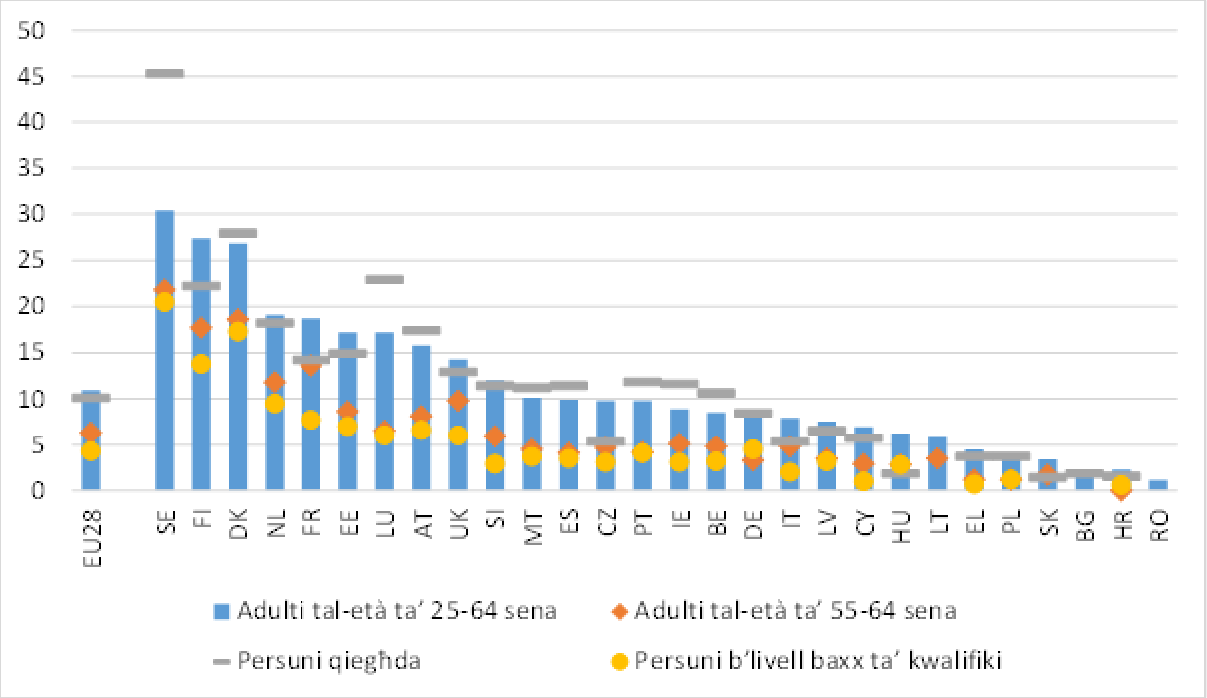

Sors: L-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol tal-UE, 2017.

Il-livell ta' ħiliet diġitali mhux qiegħed jikber b'pass mgħaġġel u d-disparità li għad hemm bejn il-persuni bl-aqwa prestazzjoni u dawk bl-iktar prestazzjoni baxxa tindika li

hemm Ewropa diġitali b'żewġ veloċitajiet. Bħala medja fl-UE, 57 % tal-popolazzjoni tal-età ta' 16-64 sena kellhom minn tal-inqas ħiliet diġitali bażiċi fl-2017. Il-livell baxx ta' ħiliet diġitali jista' jkollu impatt fuq il-produttività u l-potenzjal tat-tkabbir, iżda wkoll fuq l-esklużjoni soċjali għal parti sinifikanti tal-popolazzjoni, minħabba l-modalitajiet li qegħdin jinbidlu għall-użu tas-servizzi u l-impatt tat-teknoloġija fuq id-dinja tax-xogħol. Il-livell huwa partikolarment baxx fil-Bulgarija, fir-Rumanija u fil-Kroazja ("sitwazzjonijiet kritiċi"). F'sitt pajjiżi oħra (il-Greċja, il-Polonja, il-Portugall, il-Latvja, l-Irlanda u l-Ungerija kollha mmarkati b'"sitwazzjoni li trid tiġi osservata"), il-livell huwa komparattivament ogħla (madwar 50 %) iżda għadu baxx meta mqabbel mal-medja. L-aqwa prestazzjonijiet jistgħu jinstabu fil-Lussemburgu, fin-Netherlands, fl-Iżvezja u fil-Finlandja, b'rati 'l fuq minn 75 %.

Illustrazzjoni 25: L-ammont ta' persuni mill-popolazzjoni b'ħiliet diġitali kumplessivi bażiċi jew aħjar u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

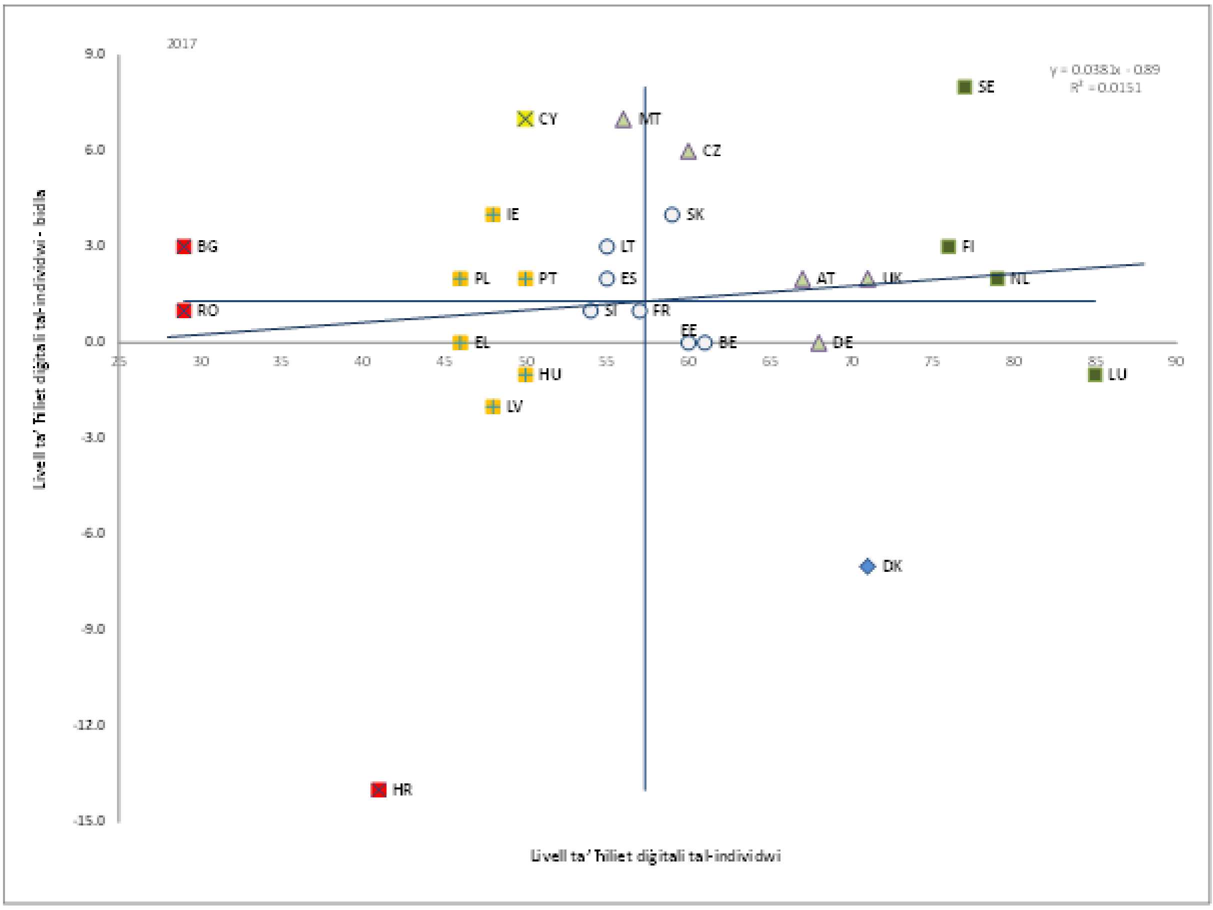

Sors: Eurostat. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-*data* għall-Italja mhijiex disponibbli.

L-għoti ta' gwida dwar l-opportunitajiet ta' apprendiment jista' jqanqal id-domanda tal-individwi għall-apprendiment u l-parteċipazzjoni tagħhom fl-apprendiment. Il-qafas tal-parametraġġ referenzjarju dwar il-ħiliet tal-adulti u l-apprendiment għall-adulti[41] identifika l-għoti ta' gwida dwar l-opportunitajiet ta' apprendiment bħala xprun ewlieni ta' politika biex iħeġġeġ il-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment. Skont l-aħħar *data* (2016) dwar l-aċċess għal servizzi ta' gwida għall-apprendiment, kif previst fl-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti[42], hemm relazzjoni pożittiva qawwija bejn l-ammont ta' adulti (tal-età ta' 25-64 sena) li jirċievu gwida u l-ammont ta' dawk li jipparteċipaw fl-apprendiment[43]. Filwaqt li s-servizzi ta' gwida pubbliċi jirrappreżentaw għodda ta' politika komuni fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, il-kopertura tagħhom f'termini ta' involviment tvarja b'mod konsiderevoli minn pajjiż għall-ieħor. B'mod partikolari fl-2016, kif jidher fl-Illustrazzjoni 26, l-ammont ta' adulti li rċevew informazzjoni jew parir mingħajr ħlas dwar l-opportunitajiet ta' apprendiment minn istituzzjonijiet jew minn organizzazzjonijiet matul l-aħħar 12-il xahar kien ivarja minn 1,5 % fir-Rumanija għal kważi 56 % fl-Iżvezja (il-medja tal-UE: 24,3 %). F'pajjiżi bħall-Bulgarija, il-Greċja, il-Litwanja u l-Italja, inqas minn 10 % tal-adulti bbenefikaw minn dawn it-tipi ta' servizzi mingħajr ħlas, filwaqt li l-parteċipazzjoni fl-apprendiment hija wkoll relattivament baxxa matul l-istess perjodu ta' referenza (29 % imqabbel mal-medja tal-UE ta' 43 %). Min-naħa l-oħra, fl-Iżvezja, fl-Awstrija, fin-Netherlands, fil-Lussemburgu u fid-Danimarka, iktar minn 40 % tal-adulti rċevew gwida dwar l-opportunitajiet ta' apprendiment. Dan jista' jiġi kkunsidrat bħala wieħed mill-fatturi determinanti tar-rata ta' parteċipazzjoni relattivament għolja fl-apprendiment għall-adulti li ġiet irreġistrata f'dawn il-pajjiżi (57 % imqabbla mal-medja tal-UE ta' 43 %).

---

41 Id-DĠ EMPL ħadem mal-Istati Membri (f'konsultazzjoni mad-DĠ EAC) biex jiżviluppa qafas komprensiv għall-parametraġġ referenzjarju dwar il-ħiliet tal-adulti u s-sistemi ta' apprendiment għall-adulti fl-UE, minn perspettiva transnazzjonali. Il-qafas huwa msejjes fuq approċċ bi tliet passi approvati mill-EMCO u mill-SPC f'Ġunju 2017. L-ewwel pass ikun li jiġu diskussi l-isfidi ewlenin wiesgħa fil-qasam tal-ħiliet tal-adulti u tal-apprendiment għall-adulti u jiġi identifikat sett ta' indikaturi ta' eżitu ta' livell għoli (ir-rati ta' impjieg, il-produttività u l-ispariġġ tal-ħiliet). It-tieni pass ikun li jiġi identifikat sett ta' indikaturi tal-prestazzjoni, inkluż l-ammont ta' adulti b'livell medju u għoli ta' ħiliet, il-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment, il-ħiliet diġitali, u l-ammont ta' impjiegi li jirrikjedu livell medju u għoli ta' ħiliet. It-tielet pass ikun li jiġi segwit approċċ tematiku biex jiġu identifikati l-ixpruni ewlenin ta' politika li jkunu effettivi biex itejbu l-prestazzjoni tal-ħiliet tal-adulti u tas-sistemi ta' apprendiment għall-adulti: l-għoti ta' gwida dwar l-opportunitajiet ta' apprendiment; inizjattivi mmirati biex jinvolvu l-gruppi żvantaġġati fl-apprendiment, fosthom il-persuni qiegħda u dawk b'livell baxx ta' kwalifiki; u miżuri ta' sostenn/ta' inċentiv għall-impriżi biex iħarrġu l-persunal tagħhom. Dawn l-indikaturi tal-aħħar huma ppreżentati f'din it-taqsima.

42 Id-*data* tkopri firxa ta' servizzi (bħall-għoti ta' informazzjoni, il-valutazzjoni, il-ħiliet ta' ġestjoni tal-karriera, l-orjentazzjoni u pariri) il-persuni li jixtiequ jitgħallmu u/jew il-persuni potenzjali li jixtiequ jitgħallmu jiġu megħjuna biex ikunu jistgħu jagħżlu fost il-possibbiltajiet ta' edukazzjoni u ta' taħriġ.

43 Il-Kummissjoni Ewropea (2015), An in-depth analysis of adult learning policies and their effectiveness in Europe.

Illustrazzjoni 26. L-ammont ta' adulti li rċevew gwida dwar l-opportunitajiet ta' apprendiment għall-adulti fl-2016

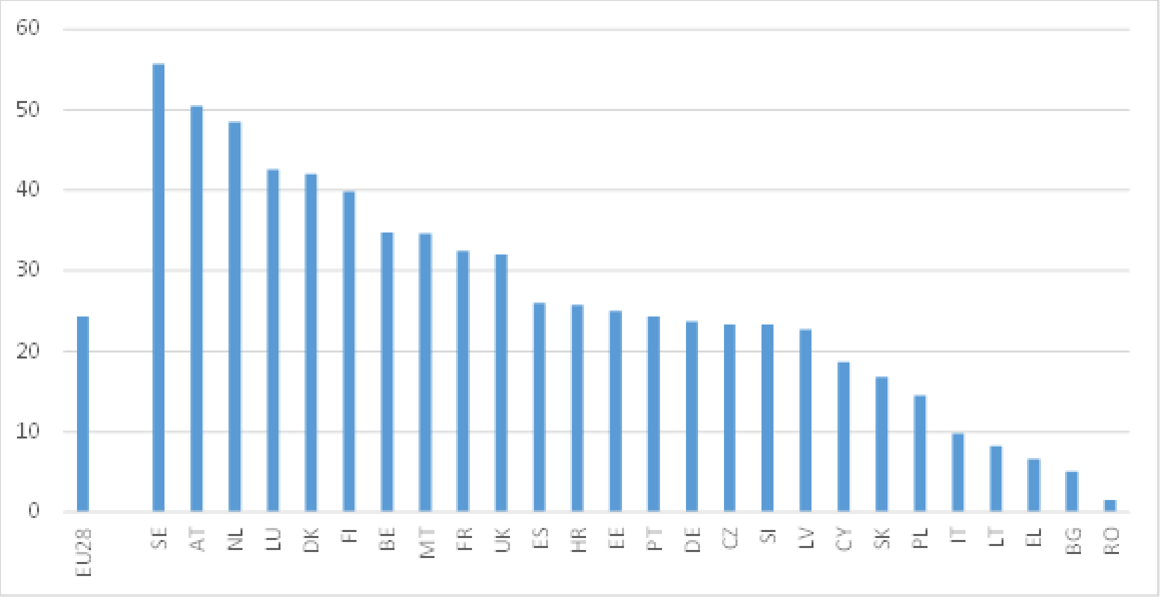

Sors**:** Eurostat, l-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti. Id-*data* tikkorrispondi għall-2016. Id-*data* dwar l-Irlanda u l-Ungerija hija nieqsa.

Il-miżuri ta' taħriġ li jinvolvu l-persuni żvantaġġati huma partikolarment rilevanti. Jista' jkollhom diversi forom, inkluż pereżempju t-taħriġ vokazzjonali formali jew mhux formali jew il-programmi ta' żvilupp tal-ħiliet bażiċi[44]. L-adulti b'livell baxx ta' kwalifiki u l-adulti qiegħda jiffaċċjaw sfidi partikolari f'termini ta' aċċess għall-apprendiment. Skont id-*data* tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol, fl-2017 l-ammont ta' adulti qiegħda li pparteċipaw f'xi attività ta' taħriġ matul l-aħħar erba' ġimgħat qabel l-istħarriġ (bħala parti mill-adulti qiegħda kollha) ivarja minn kważi 1,5 % fis-Slovakkja sa kważi 45 % fl-Iżvezja (il-medja tal-UE: 10,1 % (l-Illustrazzjoni 27). Apparti s-Slovakkja, f'pajjiżi bħall-Kroazja, l-Ungerija, il-Bulgarija, il-Polonja, il-Greċja, l-Italja, ir-Repubblika Ċeka, Ċipru, il-Latvja u l-Ġermanja, inqas minn 10 % tal-adulti qiegħda jipparteċipaw fl-apprendiment. Min-naħa l-oħra, fid-Danimarka, fil-Lussemburgu u fil-Finlandja, l-ammont ta' parteċipanti qabeż l-20 %. Meta wieħed iħares lejn l-ammont ta' adulti b'livell baxx ta' kwalifiki[45] li pparteċipaw f'xi attività ta' taħriġ matul l-aħħar erba' ġimgħat qabel l-istħarriġ (bħala ammont mill-adulti kollha b'livell baxx ta' kwalifiki), ifeġġu diskrepanzi sinifikanti minn Stat Membru għall-

44 Ara, pereżempju, ESRI (2012), "Literacy, Numeracy and Activation among the Unemployed"; Shaw, N., Armistead, C. (2002) "Evaluation of the Union Learning Fund Year 4", Londra: id-Dipartiment għall-Edukazzjoni u l-Ħiliet; Casey, H. et al (2006) "You wouldn't expect a maths teacher to teach plastering: Embedding literacy, language and numeracy in post-16 vocational programmes – the impact on learning and achievement", NRDC.

45 Hawnhekk, il-persuni b'livell baxx ta' kwalifiki huma definiti bħala persuni li ma jkollhomx iktar minn livell edukattiv sekondarju baxx milħuq (il-livelli 0-2 tal-ISCED).

ieħor (l-Illustrazzjoni 28). Inqas minn 1 % tal-adulti b'livell baxx ta' kwalifiki jipparteċipaw fl-apprendiment f'Ċipru, fil-Greċja u fil-Kroazja, filwaqt li iktar minn 10 % jipparteċipaw fl-apprendiment fl-Iżvezja, fid-Danimarka u fil-Finlandja (il-medja tal-UE: 4,3 %).

Illustrazzjoni 27. L-ammont ta' adulti qiegħda li jipparteċipaw fl-apprendiment (bħala ammont mill-adulti qiegħda kollha) fl-2017

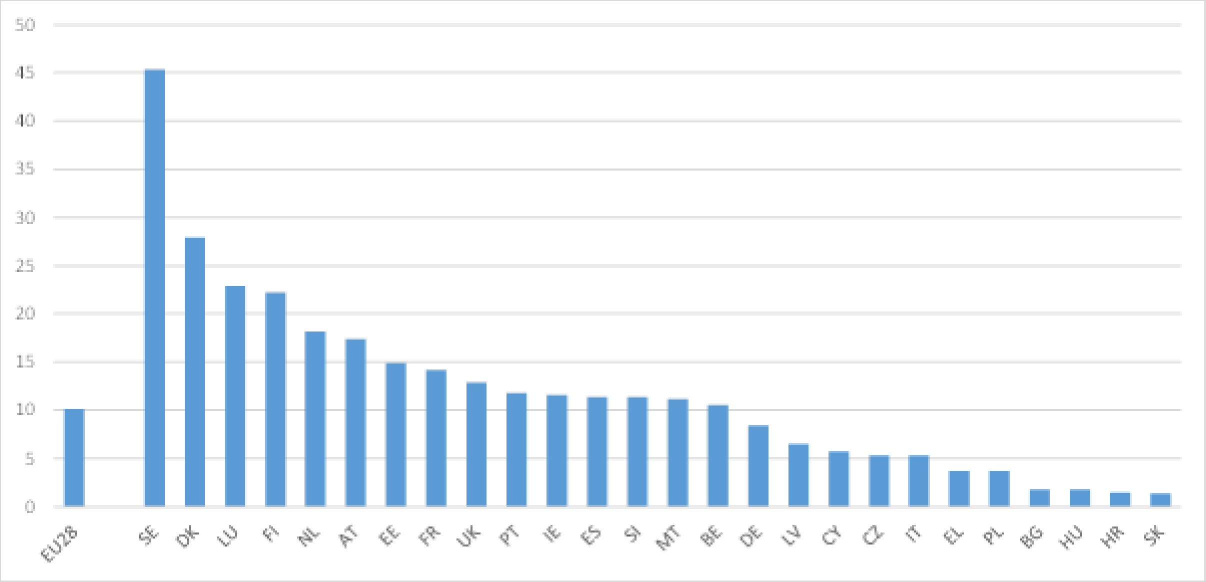

Sors: L-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol tal-UE. Id-*data* tikkorrispondi għall-2017. Id-*data* dwar il-Litwanja u r-Rumanija hija nieqsa.

Illustrazzjoni 28. L-ammont ta' adulti b'livell baxx ta' kwalifiki li pparteċipaw fl-apprendiment (bħala parti mill-adulti kollha b'livell baxx ta' kwalifiki) fl-2017

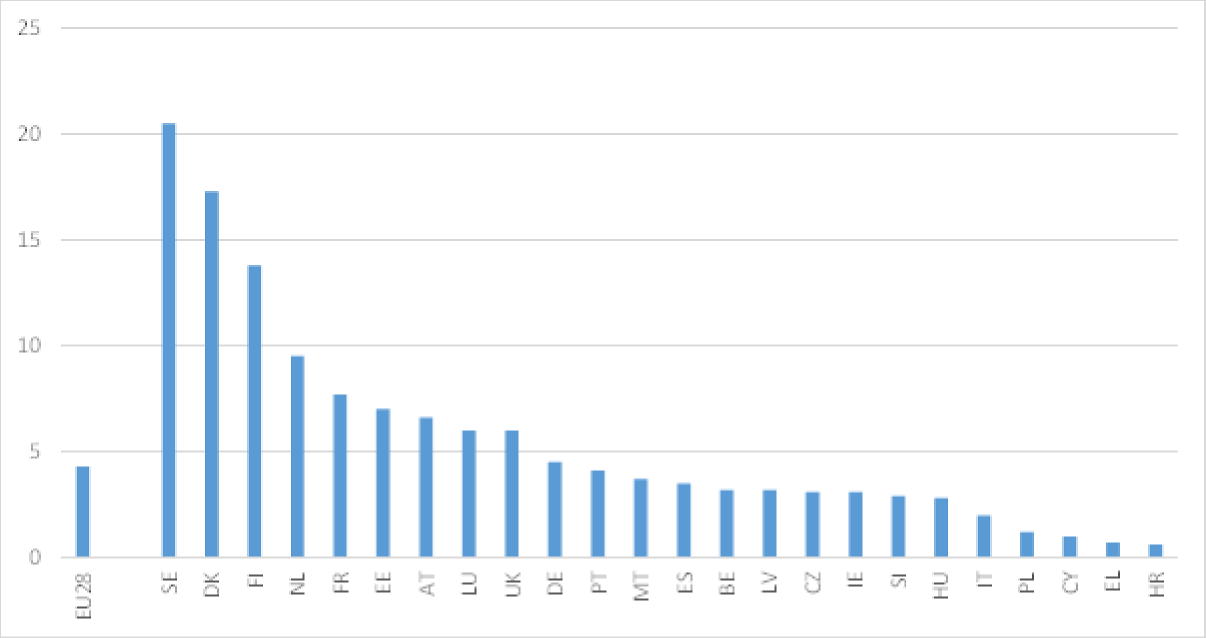

Sors: L-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol tal-UE. Id-*data* tikkorrispondi għall-2017. Id-*data* dwar ir-Rumanija, il-Bulgarija, il-Litwanja u s-Slovakkja mhix disponibbli.

Il-provvista ta' inċentivi finanzjarji għal min iħaddem tista' tħeġġiġhom jinvestu fit-taħriġ tal-persunal. Min iħaddem fil-biċċa l-kbira tal-każijiet ikun dak li jipprovdi jew jiffinanzja l-apprendiment għall-adulti għall-persunal tiegħu, peress li jagħmluha ta' sponsor għal iktar minn żewġ terzi tal-adulti kollha li jipparteċipaw f'taħriġ relatat mal-impjieg. Minkejja l-kopertura baxxa kumplessiva, il-finanzjament pubbliku lil min iħaddem huwa għodda ta' politika komuni fl-Istati Membri. B'mod wiesa', l-inċentivi jkunu fil-forma ta' inċentivi tat-taxxa (krediti tat-taxxa jew konċessjonijiet tat-taxxa), sussidji diretti għat-taħriġ (inkluż is-sostenn tal-UE) jew skemi ta' finanzjament imsejsa fuq imposti (fondi għat-taħriġ). Hemm evidenza wkoll li s-sussidji diretti għall-impriżi (eż. fil-forma ta' għotjiet) jistgħu jkunu iktar effettivi biex iħeġġu l-parteċipazzjoni tal-impjegati fl-apprendiment, meta mqabbla ma' forom oħra ta' inċentivi finanzjarji. L-immirar xieraq tas-sostenn finanzjarju għat-taħriġ huwa importanti, pereżempju, billi ssir enfasi fuq l-impriżi li jiltaqgħu ma' diffikultajiet finanzjarji u ta' kapaċità, b'mod partikolari l-SMEs, sabiex jiġu evitati l-effetti deadweight (jiġifieri l-finanzjament ta' investiment li kien isir xorta waħda). Tabilħaqq, l-evidenza turi li l-kopertura, iktar milli l-volum tas-sostenn finanzjarju, għandha rabta pożittiva qawwija mal-parteċipazzjoni tal-adulti fl-apprendiment. Skont l-iktar *data* reċenti (2015)

dwar is-sostenn finanzjarju mill-Istħarriġ dwar it-Taħriġ Vokazzjonali Kontinwu[46], l-ammont ta' kumpaniji li jirrapportaw li rċevew xi tip ta' kofinanzjament pubbliku għal attivitajiet ta' taħriġ matul l-aħħar 12-il xahar (li jirrifletti l-kopertura tas-sostenn finanzjarju) ivarjaw minn 0,1 % fir-Rumanija għal kważi 64 % fi Spanja (l-Illustrazzjoni 29). Apparti fir-Rumanija, anke fil-Portugall, fis-Slovakkja u fil-Bulgarija, l-ammont ta' kumpaniji li jirċievu dan it-tip ta' sostenn finanzjarju huwa inqas minn 1 %. Kuntrarjament għal dan, f'Ċipru, fil-Belġju, fi Franza u fi Spanja, dan l-ammont jaqbeż l-20 %.

Illustrazzjoni 29. Is-sostenn finanzjarju għat-taħriġ mogħti lill-kumpaniji fl-2015

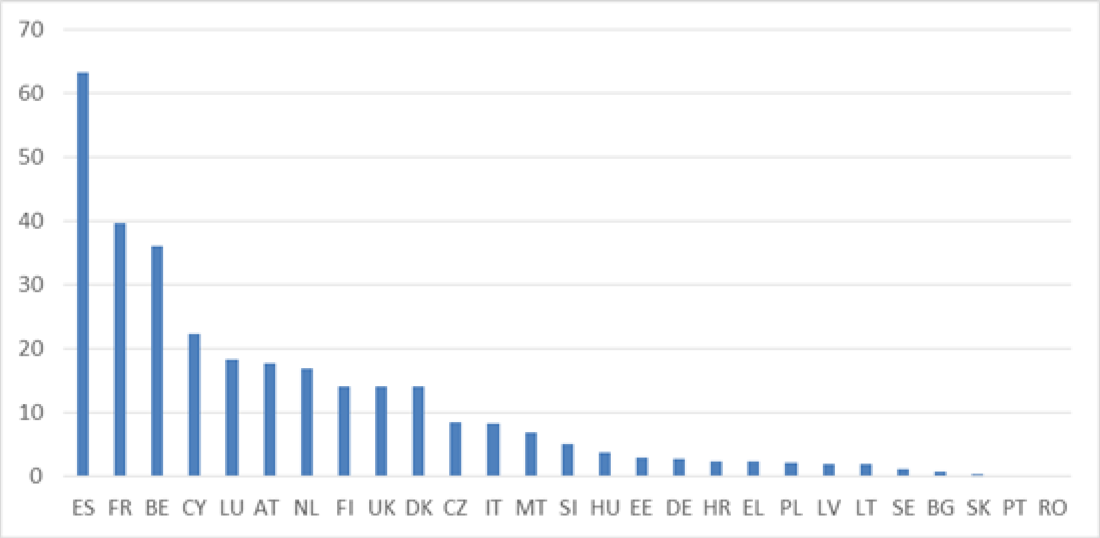

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar it-Taħriġ Vokazzjonali Kontinwu. Id-*data* tikkorrispondi għall-2015 u turi l-ammont ta' impriżi b'10 persuni impjegati jew iktar li jirrapportaw li rċevew sostenn finanzjarju pubbliku għall-provvista ta' taħriġ matul is-sena ta' referenza (2015). Id-*data* dwar l-Irlanda hija nieqsa.

Is-sitwazzjoni fis-suq tax-xogħol taż-żgħażagħ qiegħda tkompli titjieb, b'konformità mat-tisħiħ tal-ambjent makroekonomiku. Fl-UE, ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ naqset mill-ogħla livell ta' 23,7 % fl-2013 għal 16,8 % fl-2017. Madankollu, xorta waħda hija ogħla milli kienet fl-2008 u għadha ogħla minn 30 % f'xi Stati Membri (l-Italja, Spanja u l-Greċja). Maż-żmien id-dispersjoni fir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ qiegħda tonqos (ara l-Illustrazzjoni 30), bl-ogħla tnaqqis fil-pajjiżi bl-ogħla livelli, għalkemm hemm xi eċċezzjonijiet (l-Italja, Franza, il-Belġju) fejn it-tnaqqis miexi pjuttost bil-mod. Fin-naħa opposta, inkiseb tnaqqis notevoli fir-Repubblika Ċeka, fl-Ungerija, fis-Slovenja, fil-Bulgarija, fl-Irlanda u fil-Polonja, li kienu ferm taħt il-medja tal-UE fl-2017. In-nisa u l-irġiel żgħażagħ

46 Id-*data* hija parti mill-istatistika Ewropea dwar l-Apprendiment Tul il-Ħajja u tkopri t-tliet tipi ta' inċentivi finanzjarji, jiġifieri s-sussidji diretti għat-taħriġ, l-inċentivi tat-taxxa u l-irċevuti mill-fondi tat-taħriġ imsejsa fuq l-imposti. Fost l-oħrajn, l-istħarriġ jipprovdi *data* dwar l-irċevuti tal-impriżi minn fondi kollettivi, minn fondi mutwi jew minn fondi tat-taħriġ oħra, u minn kwalunkwe sostenn finanzjarju ieħor miksub mis-settur pubbliku għall-provvista tat-taħriġ vokazzjonali kontinwu.

jesperjenzaw livelli u xejriet simili fir-rati tal-qgħad (16,1 % għan-nisa u 17,4 % għall-irġiel fl-2017). L-irkupru fl-impjieg mhux dejjem iwassal għall-ħolqien ta' impjiegi ta' kwalità, peress li ż-żgħażagħ spiss jiġu impjegati b'tipi ta' kuntratti mhux standard u prekarji, inkluż impjiegi temporanji, xogħol part-time sforzat u impjiegi b'pagi baxxi. Fl-2017, 43,9 % tal-ħaddiema żgħażagħ (żieda minn 42,2 % fl-2013) ħadmu b'kuntratt temporanju (meta mqabbla ma' 12,2 % tal-ħaddiema tal-età ta' 25-54 sena) – iktar minn sebgħa minn 10 fis-Slovenja u fi Spanja.

Illustrazzjoni 30: Ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ (15-24 sena), tqabbil pluriennali

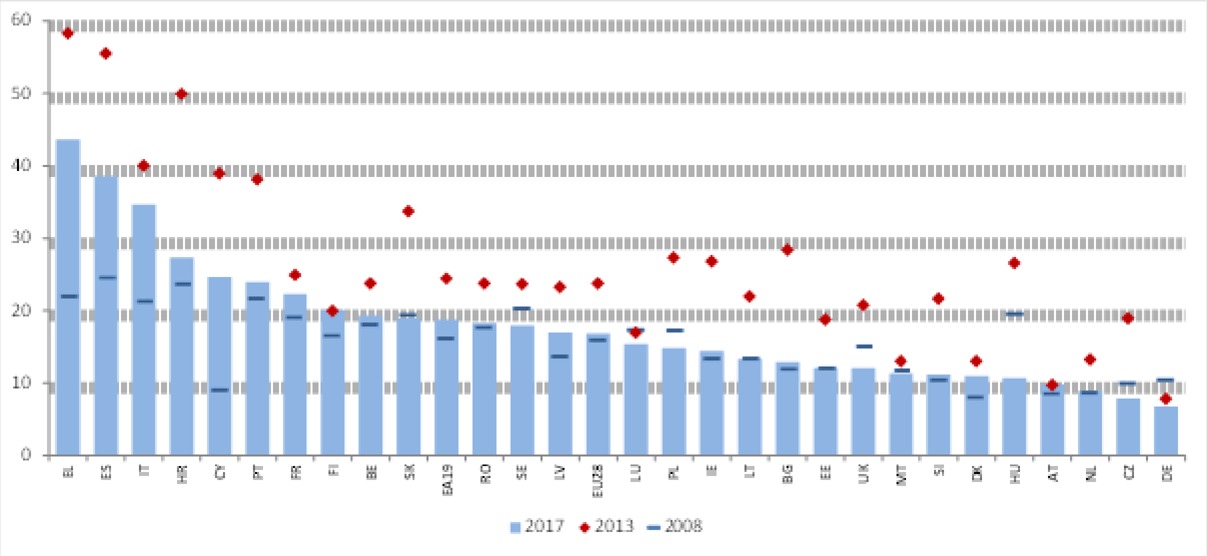

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

Minbarra dawk li jaħdmu jew li qegħdin ifittxu impjieg, parti konsiderevoli miż-żgħażagħ tal-età ta' 15-24 sena huma ekonomikament inattivi. Bħala total fl-UE, fl-2017, kważi sitt miljun persuna tal-età ta' 15-24 sena kienu barra mill-edukazzjoni, minn impjieg jew minn taħriġ (NEET). Dan jammonta għal 10,9 % tal-popolazzjoni f'dik il-klassi ta' età, jiġifieri tnaqqis mill-ogħla livell ta' 13,2 % fl-2012 u lura għal-livell tal-2008 (10,9 %). Dan it-tnaqqis seħħ l-iktar minħabba n-NEETs qiegħda li bdew jaħdmu. Kif jidher fl-Illustrazzjoni 31, rati ta' NEETs ta' 'l fuq minn 15 % għadhom qegħdin jiġu rreġistrati f'diversi pajjiżi (l-Italja, Ċipru, il-Bulgarija, il-Kroazja, il-Greċja u r-Rumanija). L-għadd ta' NEETs qiegħed jiżdied fid-Danimarka[47], fil-Lussemburgu, fl-Estonja u, agħar minn hekk, fiż-żewġ pajjiżi bl-ogħla rati (Ċipru u l-Italja, li t-tnejn huma "sitwazzjonijiet kritiċi"). Għal din

[47] Din iż-żieda għandha tiġi interpretata b'kawtela peress li d-Danimarka tippreżenta waqfa fis-serje fl-2017 u fl-2016 (ara wkoll l-Anness 1 u 2). Waqfiet fis-serje ġew indikati wkoll għall-Belġju, għall-Irlanda u għal Malta fl-2017.

ir-raġuni, il-konverġenza hija limitata biss, kif suġġerit mill-pendil kemxejn negattiv tal-linja ta' rigressjoni. Fuq nota iktar pożittiva, ġie osservat tnaqqis notevoli fil-Bulgarija u fir-Rumanija ("sitwazzjoni dgħajfa iżda qiegħda titjieb"), li jibda mil-livelli għoljin.

Illustrazzjoni 31: Ir-rata ta' NEETs (15-24 sena) u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali).

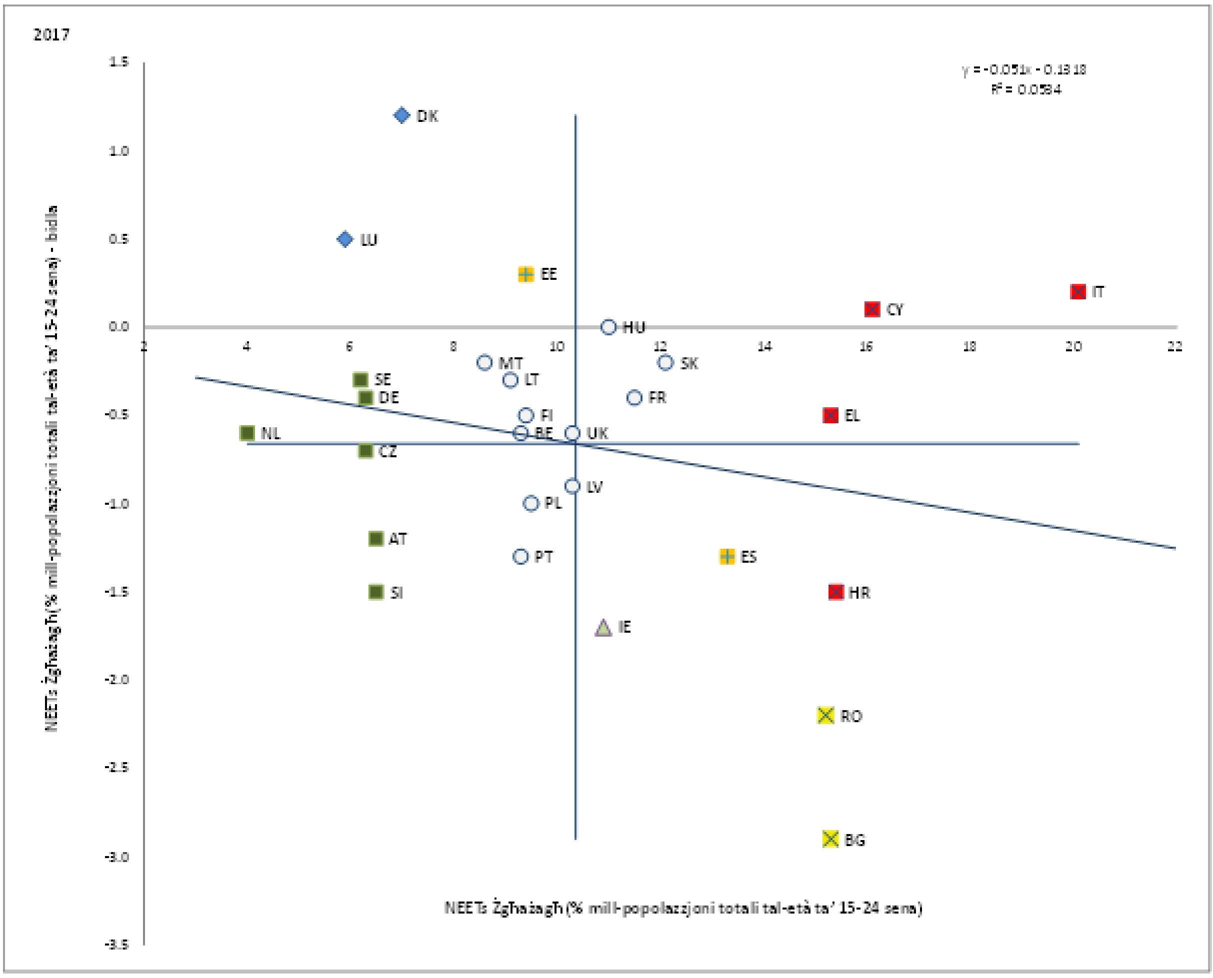

Sors: Eurostat. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.

Wara t-tnaqqis fil-qgħad fost iż-żgħażagħ, il-maġġoranza tan-NEETs huma inattivi, iżda b'differenzi sostanzjali minn Stat Membru għall-ieħor. Ir-rati ta' inattività huma partikolarment għoljin fil-Bulgarija, fir-Rumanija u fl-Italja, filwaqt li l-qgħad huwa predominanti fi Spanja, fil-Kroazja u fil-Greċja. Il-fattur ta' riskju prinċipali li jwassal biex wieħed jisfa NEET ġie identifikat bħala li wieħed ikollu livell baxx ta' edukazzjoni biss[48].

48 Eurofound (2016), "Exploring the Diversity of NEETs". Il-Lussemburgu: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea.

Fost in-NEETs nisa, l-inattività hija iktar frekwenti mill-qgħad, filwaqt li jiġri l-oppost fost l-irġiel.

Ir-rata tal-impjieg tal-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien kibret b'mod sostanzjali matul l-aħħar deċennju. Il-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien (tal-età ta' 55-64 sena) irnexxielhom joħorġu mill-burraxka tal-kriżi relattivament aħjar minn gruppi ta' età oħra u kienu dawk li xprunaw il-biċċa l-kbira tal-ħolqien tal-impjiegi matul l-irkupru, bi kważi seba' miljun persuna addizzjonali b'impjieg bejn il-Q2-2013 u l-Q2-2018. B'mod iktar ġenerali, kif diġà ntwera fit-Taqsima 1, il-grupp ta' età ta' 55-64 sena huwa xprun importanti ħafna taż-żieda kumplessiva fir-rati ta' impjieg matul l-aħħar għaxar snin. Fl-2017, ir-rata tal-impjieg ta' persuni tal-età ta' 55-64 sena żdiedet għal 55,3 %, 1,8 pps ogħla mis-sena ta' qabel, u huwa mistenni li ż-żieda kostanti tkompli fl-isfond tat-tibdil demografiku. Ir-rati ta' impjieg tal-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien ivarjaw ħafna minn Stat Membru għall-ieħor, minn 76,4 % fl-Iżvezja għal 38,3 % fil-Greċja, b'rati taħt jew qrib il-50 % irreġistrati wkoll fi Spanja, fil-Belġju, fil-Polonja u f'Malta. Ir-rata tal-impjieg tan-nisa tal-età ta' 55-64 sena qiegħda tikber iktar malajr minn dik tal-irġiel u kienet ta' 50,9 % fl-2016.

Mill-2008 'il hawn, it-tul medju tal-ħajja tax-xogħol żdied fi kważi l-Istati Membri kollha, b'żidiet kbar (b'iktar minn sentejn) fl-Estonja, fil-Litwanja, fir-Repubblika Ċeka, f'Malta, fl-Ungerija, fil-Polonja u fil-Lussemburgu. Id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fit-tul tal-ħajja tax-xogħol qiegħda tonqos iżda għadha sinifikanti, bin-nisa, bħala medja, jipparteċipaw fis-suq tax-xogħol 4,9 snin inqas mill-irġiel (33,4 sena vs 38,3 sena fl-2017). Din il-medja hija r-riżultat ta' varjazzjonijiet kbar minn Stat Membru għall-ieħor u hija frott diversi fatturi, fosthom l-aċċess insuffiċjenti għas-servizzi ta' indukrar kif ukoll l-etajiet iktar baxxi tal-pensjoni għan-nisa f'xi Stati Membri.

Illustrazzjoni 32: It-tul medju tal-ħajja tax-xogħol, tqabbil 2008-2017

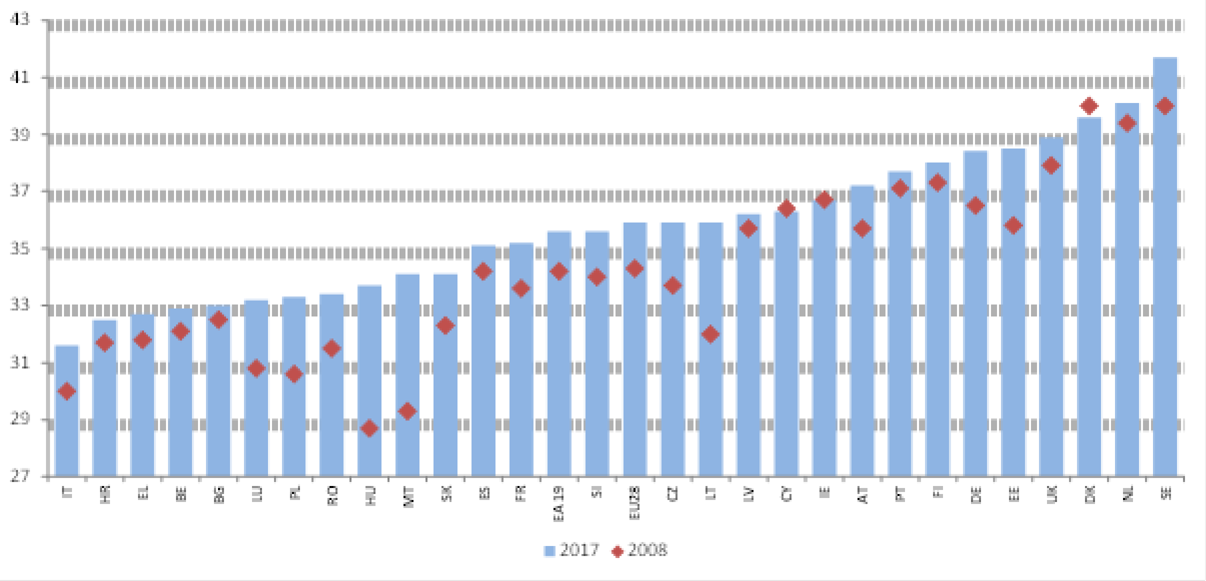

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

Fl-2017, ir-rata tal-impjieg għan-nisa kompliet iż-żieda kostanti tagħha. Laħqet 66,5 %, meta mqabbla ma' 65,3 % tas-sena ta' qabel. Ir-rata tal-impjieg tan-nisa tjiebet fl-Istati Membri kollha, bl-eċċezzjoni tad-Danimarka (fejn xorta waħda hija għolja ferm). Tvarja bejn 79,9 % fl-Iżvezja u 48,0 % fil-Greċja, b'rati baxxi (taħt is-60 %) irreġistrati wkoll fi Spanja, f'Malta, fil-Kroazja u fl-Italja. Minkejja l-progress, in-nisa qegħdin jibqgħu jiġu rrappreżentati inqas mill-irġiel fis-suq tax-xogħol fl-Istati Membri kollha. Id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg – indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali – għadha għolja bi 11,5 pps. F'kuntest ta' ftit varjazzjoni meta mqabbel mas-sena ta' qabel, il-konverġenza fost l-Istati Membri hija limitata. L-Italja, il-Greċja, u r-Rumanija huma mmarkati bħala "sitwazzjonijiet kritiċi", filwaqt li Malta, li għadha tesperjenza l-ikbar disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg, kellha titjib notevoli fl-2017. Ġew irreġistrati żidiet sinifikanti (b'1 pps jew iktar) fil-Latvja, fl-Ungerija u fil-Kroazja, anke jekk f'dawn l-Istati Membri r-rata tal-impjieg żdiedet kemm għan-nisa u kemm għall-irġiel, iżda ħafna iktar malajr għall-irġiel milli għan-nisa. Il-Latvja, flimkien mal-Litwanja, il-Finlandja u l-Iżvezja, għadhom il-pajjiżi bl-aqwa prestazzjoni fid-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg.

Illustrazzjoni 33: Id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta’ Valutazzjoni Soċjali)

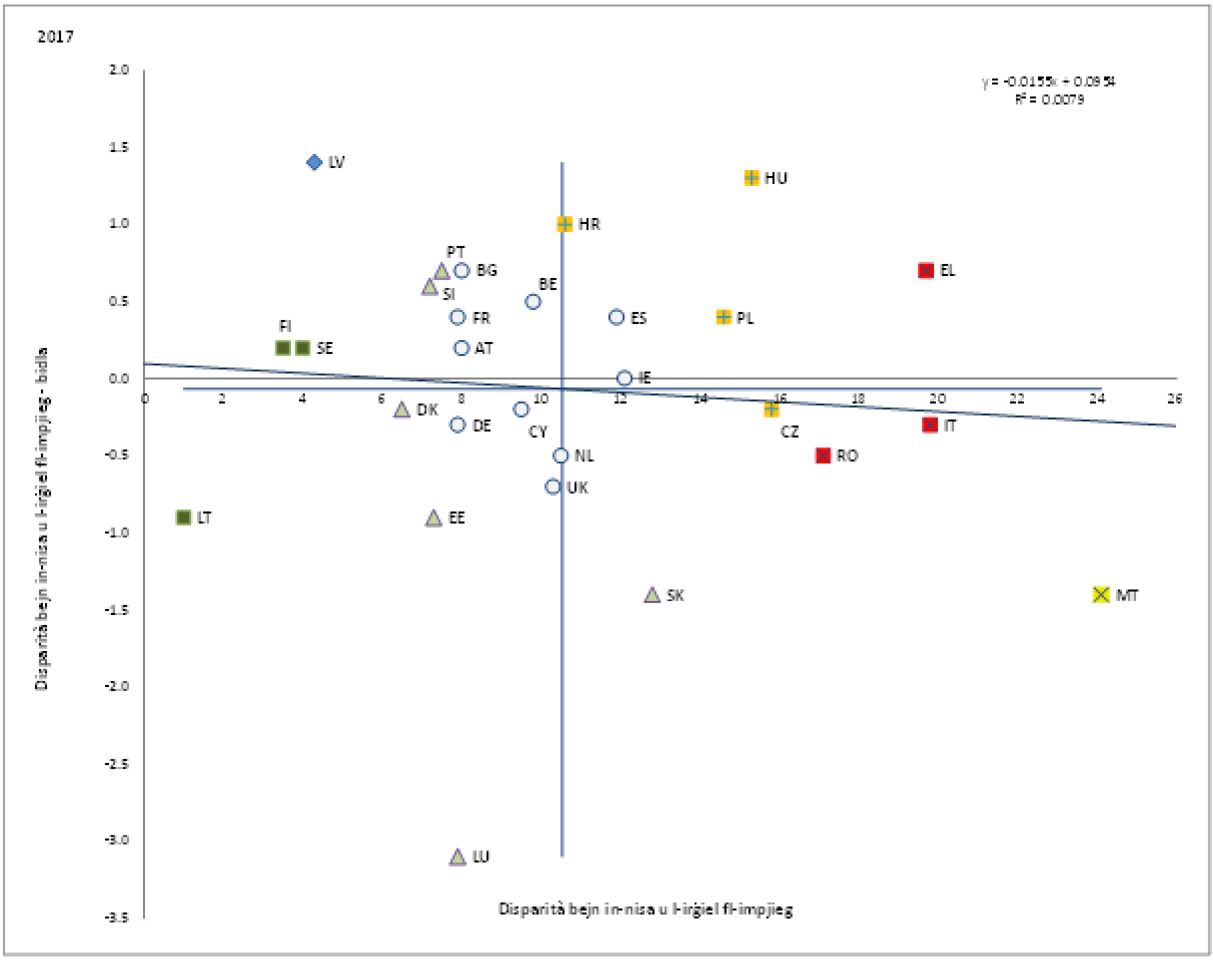

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.

Id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg hija ikbar f’termini ta’ ekwivalenti full-time, peress li n-nisa jirreġistraw rati ogħla ta’ xogħol part-time. Id-disparità medja bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg part-time naqset kemxejn biss għal 23 pps fl-2017 meta mqabbla mal-2016. B’mod kumplessiv, 31,1 % tan-nisa fl-UE ħadmu part-time fl-2017 meta mqabbla ma’ 8,2 % tal-irġiel. Madankollu, hemm differenzi kbar minn Stat Membru għall-ieħor. Filwaqt li l-ammont ta’ nisa li jaħdmu part-time għadu tradizzjonalment baxx fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri Ewropej tal-Lvant (inqas minn 10 % fil-Bulgarija, fil-Kroazja, fil-Litwanja, fl-Ungerija, fil-Polonja, fir-Rumanija u fil-Latvja), dan laħaq l-74,1 % fin-Netherlands (22,6 % għall-irġiel), 49,9 % fl-Awstrija (10,5 % għall-irġiel) u 46,8 % fil-Ġermanja (9,3 % għall-irġiel). Id-disponibbiltà tax-xogħol part-time huwa fattur importanti li jżomm in-nisa fis-suq tax-xogħol, b’mod partikolari meta jkollhom it-tfal. Madankollu, perjodi twal ta’ sigħat

tax-xogħol imnaqqsa jistgħu jkomplu jkattru d-disparitajiet bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi u fil-pensjonijiet, peress li x-xogħol part-time s-soltu jiġi assoċjat ukoll ma' qligħ iktar baxx fis-siegħa u ma' kontribuzzjonijiet iktar baxxi tas-sigurtà soċjali. Anke jekk kien qiegħed jonqos, 22,5 % tal-impjieg part-time fost in-nisa kien sforzat fl-2017.

Apparti rati ta' impjieg iktar baxxi, hemm tendenza li n-nisa jbatu wkoll minn disparità sinifikanti fil-pagi. Minkejja li ġeneralment in-nisa jkunu kkwalifikati iktar mill-irġiel[49], id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi baqgħet stabbli fil-livell ta' 16,2 %[50] fl-2016, bi tnaqqis żgħir biss meta mqabbla mal-2013 (16,8 %). Hemm it-tendenza li n-nisa jkunu rrappreżentati żżejjed f'setturi u f'okkupazzjonijiet b'pagi iktar baxxi, u sikwit jaħdmu f'impjiegi sottokwalifikati meta mqabbla mal-ħiliet tagħhom. Xorta waħda, parti mid-disparità fil-pagi tibqa' anke jekk jitqiesu fatturi bħad-differenzi fl-esperjenza, il-livell ta' edukazzjoni, it-tip ta' kuntratt, eċċ. Id-differenzi minn pajjiż għall-ieħor huma konsiderevoli. Id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi għadha iktar minn 20 % fl-Estonja, fir-Repubblika Ċeka, fil-Ġermanja, fir-Renju Unit u fl-Awstrija, filwaqt li l-iżgħar valuri (kemxejn ogħla minn 5 %) ġew irreġistrati fir-Rumanija, fl-Italja u fil-Lussemburgu. Mill-2013 'il hawn, is-sitwazzjoni tjiebet b'mod konsiderevoli fl-Estonja, fl-Ungerija u fi Spanja, filwaqt li d-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi żdiedet b'iktar minn 2 pps fil-Portugall u fil-Litwanja. Spiss id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi twassal għal disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pensjonijiet, li kienet ta' madwar 37,2 % fl-2016 (naqset b'1,1 pps meta mqabbla mal-2015). Id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pensjonijiet kienet l-iktar f'Ċipru, fin-Netherlands u f'Malta (iktar minn 44 %), filwaqt li l-iżgħar disparitajiet (inqas minn 10 %) ġew irreġistrati fl-Estonja, fid-Danimarka u fis-Slovakkja.

49 Fl-2017, 44,9 % tan-nisa tal-età ta' 30-34 sena fl-UE kellhom livell edukattiv terzjarju meta mqabbla ma' 34,9 % tal-irġiel (ara wkoll iktar 'il fuq f'din it-Taqsima); fl-Istati Membri kollha, ir-rata tal-livell edukattiv terzjarju milħuq hija ogħla għan-nisa milli għall-irġiel.

50 L-indikatur ta' referenza tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali huwa d-disparità mhux aġġustata bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi (jiġifieri mhux aġġustata skont il-karatteristiki individwali li jistgħu jispjegaw parti mid-differenza fil-qligħ), li għandu jagħti stampa kumplessiva tal-inugwaljanzi bejn in-nisa u l-irġiel f'termini tal-pagi. Ir-riċerka turi li l-biċċa l-kbira tad-disparità tippersisti anke meta jitqiesu d-differenzi fil-livell edukattiv milħuq, fl-għażla okkupazzjonali, fis-sigħat tax-xogħol u f'attributi oħra li jistgħu jiġu osservati (eż. http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/gender_pay_gap/2016_factors_gpg_en.pdf).

Illustrazzjoni 34: Id-disparità mhux aġġustata bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi fl-2013 u fl-2016

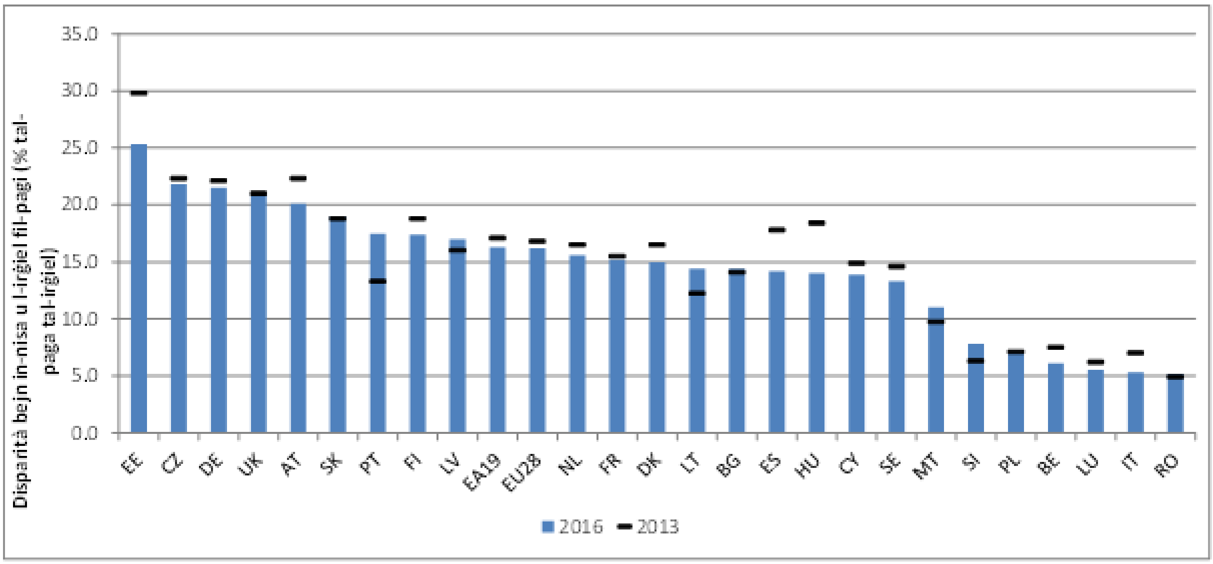

Sors: Eurostat. Nota: id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi (GPG) titkejjel bħala d-differenza bejn il-qligħ gross medju fis-siegħa tal-impjegati nisa u rġiel imħallsa bħala perċentwal tal-qligħ gross medju fis-siegħa tal-impjegati rġiel imħallsa. Ma hemm l-ebda *data* reċenti disponibbli għall-Kroazja, għall-Greċja u għall-Irlanda.

Hemm it-tendenza li d-disparitajiet fl-impjieg ikunu ikbar għan-nisa b'responsabbiltajiet ta' indukrar. Pereżempju, wieħed mill-fatturi prinċipali li jxekkel il-parteċipazzjoni sħiħa tan-nisa fis-suq tax-xogħol huwa meta jkunu ġenituri. Fl-Istati Membri kollha, id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg tikber b'mod sostanzjali meta jitqies il-fattur ta' meta jkunu ġenituri. Bħala medja fl-2017, ir-rata tal-impjieg tan-nisa (tal-età ta' 20-49 sena) b'wild taħt l-età ta' sitt snin kienet ta' 9,2 pps inqas minn dik tan-nisa mingħajr tfal. Fir-Repubblika Ċeka, fl-Ungerija u fis-Slovakkja, l-impatt negattiv ta' meta jkunu ġenituri huwa partikolarment għoli (iktar minn 40 pps), filwaqt li l-impatt huwa pożittiv – iżda iżgħar milli għall-irġiel – fil-Portugall, fil-Lussemburgu, fl-Iżvezja u fil-Kroazja. Kuntrarjament għal dan, meta l-irġiel ikunu ġenituri, dan ikollu impatt pożittiv fuq il-parteċipazzjoni tagħhom fis-suq tax-xogħol fl-Istati Membri kollha tal-UE (+12,4 pps bħala medja).

Illustrazzjoni 35: L-impatt fuq l-impjieg meta n-nisa u l-irġiel ikunu ġenituri (tal-età ta' 20-49 sena) fl-2017

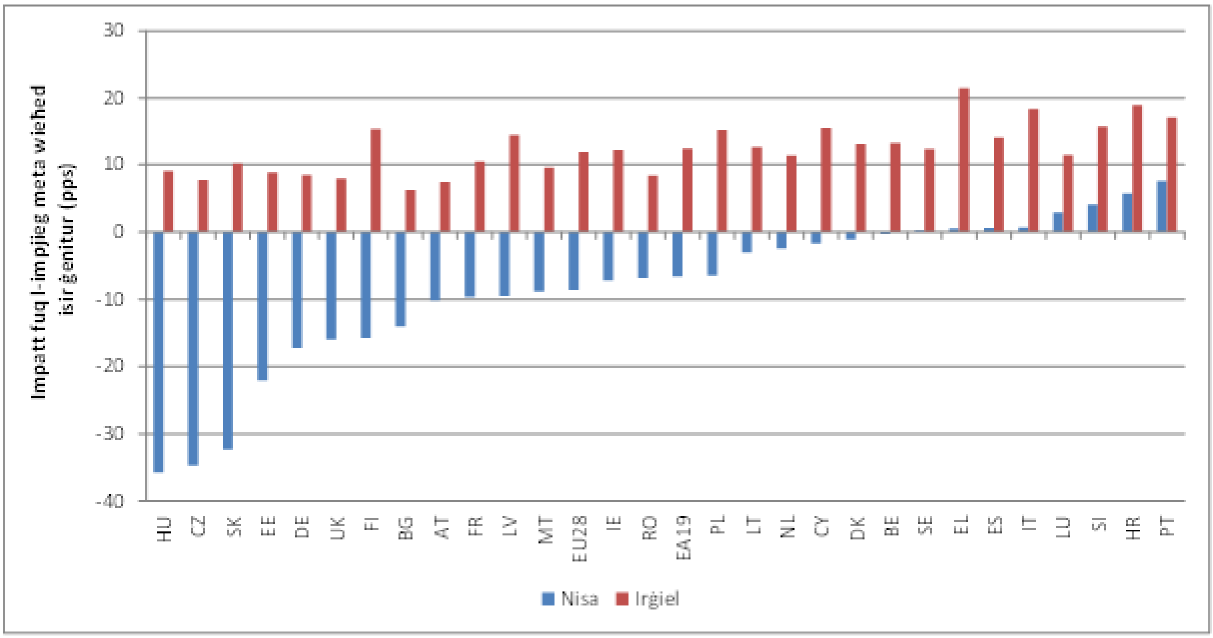

Sors: Eurostat. Nota: l-impatt fuq l-impjieg ta' meta n-nisa u l-irġiel ikunu ġenituri jitkejjel bħala d-differenza (f'pps) fir-rata tal-impjieg tan-nisa/tal-irġiel b'minn tal-inqas wild wieħed taħt l-età ta' sitt snin u r-rata tal-impjieg tan-nisa/tal-irġiel mingħajr tfal.

L-aċċess mhux indaqs għas-servizzi ta' indukrar tat-tfal u ta' indukrar fit-tul li jkunu ta' kwalità u tajbin għall-but ta' kulħadd jikkontribwixxi għall-effett negattiv fuq l-impjieg tan-nisa li jkunu ġenituri. Kif juri l-indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali dwar il-parteċipazzjoni fl-indukrar formali tat-tfal, fl-2016 madwar 33 % tat-tfal tal-età ta' 0-3 snin kienu rreġistrati għall-indukrar formali tat-tfal. Dan ifisser li l-mira ta' Barċellona dwar id-disponibbiltà ta' faċilitajiet tal-indukrar tat-tfal (li jkunu ta' kwalità għolja u tajbin għall-but ta' kulħadd) għat-tfal f'dan il-grupp ta' età ntlaħqet b'mod nominali. Madankollu, għad hemm differenzi kbar minn pajjiż għall-ieħor. Filwaqt li fid-Danimarka, ir-rata ta' reġistrazzjoni kienet ta' 70 % u fil-Portugall, fil-Lussemburgu, fl-Iżvezja u fin-Netherlands kienet ta' madwar 50 %, fis-Slovakkja, fir-Repubblika Ċeka, fil-Polonja u fil-Greċja kienet ferm inqas minn 10 % (dawn il-pajjiżi tal-aħħar, flimkien mal-Bulgarija, huma mmarkati bħala "sitwazzjonijiet kritiċi"). F'dawn l-Istati Membri, in-nuqqas ta' arranġamenti għall-indukrar formali tat-tfal iwassal ukoll għal eżiti batuti tas-suq tax-xogħol għan-nisa (fihom kollha id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg hija iktar mill-medja tal-UE u meta jkunu ġenituri dan ikollu impatt negattiv fuq ir-rati ta' impjieg). Fl-2017, 21,6 % tan-nisa b'responsabbiltajiet ta' indukrar fl-UE kienu inattivi jew ħadmu part-time minħabba nuqqas ta' servizzi ta' indukrar tat-tfal u ta' indukrar fit-tul. Fil-Greċja, fi Spanja, fil-Kroazja u

f'Ċipru dan l-ammont kien ferm iktar minn 50 %, u laħaq livell rekord fir-Rumanija u fil-Latvja (iktar minn 89 %).

Illustrazzjoni 36: It-tfal tal-età ta' 0-3 snin fl-indukrar formali tat-tfal u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

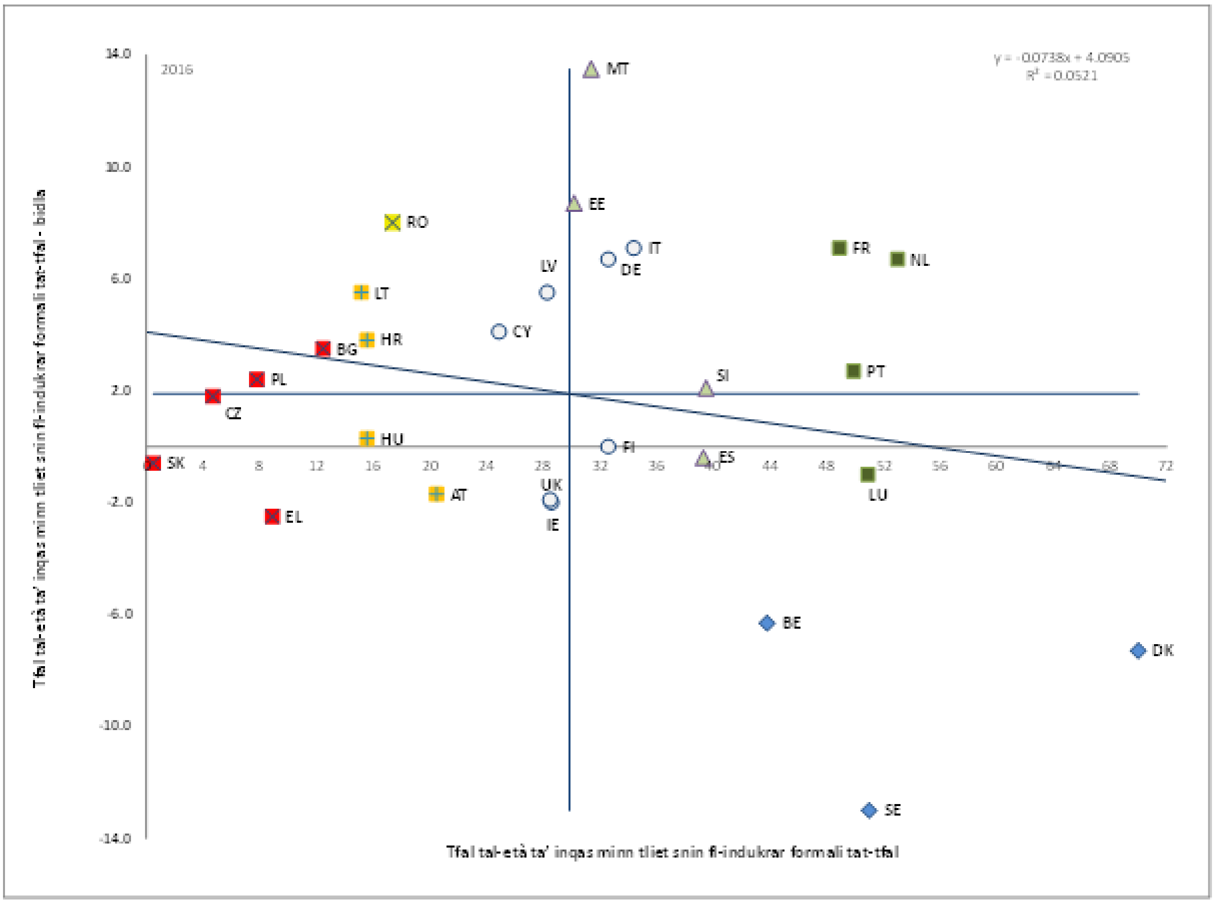

Sors: Eurostat, EU-SILC. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.

Il-provvista ta' servizzi formali aċċessibbli, ta' kwalità għolja u sostenibbli ta' indukrar fit-tul tibqa' sfida f'diversi Stati Membri. Is-sottożvilupp ta' servizzi ta' indukrar fit-tul jista' jkun xkiel qawwi għan-nisa biex jibqgħu fl-impjieg, peress li sikwit l-indukrar informali jkun l-unika għażla għal ħafna familji. It-tibdil demografiku se jiggrava din l-isfida, peress li huwa stmat li l-għadd ta' persuni dipendenti mdaħħlin fiż-żmien se jiżdied bi 13-il miljun bejn l-2016 u l-2070[51]. Barra minn hekk, il-persuni li jipprovdu l-indukrar informali, li l-maġġoranza tagħhom huma nisa, jinsabu f'riskju ikbar li jesperjenzaw il-faqar u d-dipendenza finanzjarja, speċjalment meta jkunu sforzati jnaqqsu s-sigħat tax-xogħol tagħhom jew jirtiraw

[51] Il-Kummissjoni Ewropea (2018), "Ir-Rapport dwar it-Tixjiħ tal-2018", id-Dokument Istituzzjonali 079 dwar l-Ekonomija Ewropea.

mill-impjieg biex jindukraw lil qrabathom, u b'hekk inaqqsu l-introjtu u l-intitolamenti tal-pensjoni tagħhom.

Hemm it-tendenza wkoll li n-nisa jiffaċċjaw diżinċentivi finanzjarji qawwija meta jidħlu fis-suq tax-xogħol jew ikunu jridu jaħdmu iktar. B'mod partikolari, meta t-taxxa fuq l-introjtu tiġi imposta fuq l-introjtu tal-unità domestika minflok fuq l-introjtu tal-individwu, is-sħab li ma jaħdmux u dawk tat-tieni sors ta' introjtu (spiss ikunu nisa) jistgħu jiffaċċjaw diżinċentivi finanzjarji għoljin meta jiġu biex jipparteċipaw fis-suq tax-xogħol jew jaħdmu iktar sigħat. Karatteristiki oħra tas-sistema tat-taxxa u tal-benefiċċji jistgħu wkoll jiskoraġġixxu l-provvista ta' ħaddiema, fosthom it-tnaqqis għall-familji, it-tnaqqis għall-konjuġi dipendenti u t-tnaqqis trasferibbli. Fl-2016, in-nassa tal-inattività tat-tieni sors ta' introjtu kienet partikolarment għolja fid-Danimarka, fil-Ġermanja, fil-Belġju u fi Franza, filwaqt li n-nassa tal-pagi baxxi kienet għolja fil-Belġju, fil-Ġermanja u fil-Lussemburgu[52]. Il-kostijiet kbar tal-faċilitajiet ta' indukrar iżidu n-nases tal-inattività, peress li jaġixxu bħala diżinċentivi biex wieħed ikollu impjieg jew iżid is-sigħat tax-xogħol.

Il-persuni li ġejjin minn familji migranti jibbenefikaw parzjalment biss mit-titjib ġenerali fil-kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol. Filwaqt li l-persuni li ma twildux fl-UE jifformaw ammont dejjem jiżdied mill-popolazzjoni tal-UE (7,2 % fl-2017 meta mqabbel ma' 6,6 % fl-2014), dawn għandhom inqas probabbiltà li jkollhom impjieg mill-persuni li twieldu fl-UE. Fl-2017, 63 % tal-persuni li ma twildux fl-UE ta' età tax-xogħol (20-64 sena) kellhom impjieg, li huwa livell ferm iktar baxx mil-livell ta' qabel il-kriżi (66,2 % fl-2008). Id-disparità bejn iż-żewġ gruppi fl-impjieg, kienet ta' 10 pps fl-2017, kemxejn aħjar milli fl-2016 (10,5 pps), iżda ħafna agħar milli fl-2008 (4,5 pps). F'xi Stati Membri (il-Finlandja, l-Iżvezja, in-Netherlands u l-Belġju) din id-disparità kienet qrib jew madwar l-20 pps fl-2017. Is-sitwazzjoni hija saħansitra iktar iebsa għan-nisa li ma twildux fl-UE. Ir-rata tal-impjieg tagħhom kienet ta' 54,1 % fl-2017, b'disparità ta' 13,6 % fir-rigward tan-nisa li twieldu fl-UE. Barra minn hekk, meta jkollhom impjieg, il-persuni li ma twildux fl-UE għandhom iktar probabbiltà li jkunu affettwati mill-faqar fost dawk li jaħdmu milli l-persuni li twieldu fl-UE.

---

52 In-nassa tal-inattività għat-tieni sors ta' introjtu tkejjel ir-rata tat-taxxa effettiva marġinali fuq l-introjtu mix-xogħol mit-tieni membru ta' koppja li tgħaddi mill-assistenza soċjali għax-xogħol. In-nassa tal-pagi baxxi tiġi kkalkulata għal koppja mingħajr tfal fejn it-tieni sors ta' qligħ iżid il-qligħ minn 33 % għal 67 % tal-paga medja u fejn is-sors prinċipali ta' qligħ jaqla' 100 % tal-paga medja.

Illustrazzjoni 37: Ir-rata tal-impjieg tal-persuni li twieldu fl-UE, tqabbil pluriennali

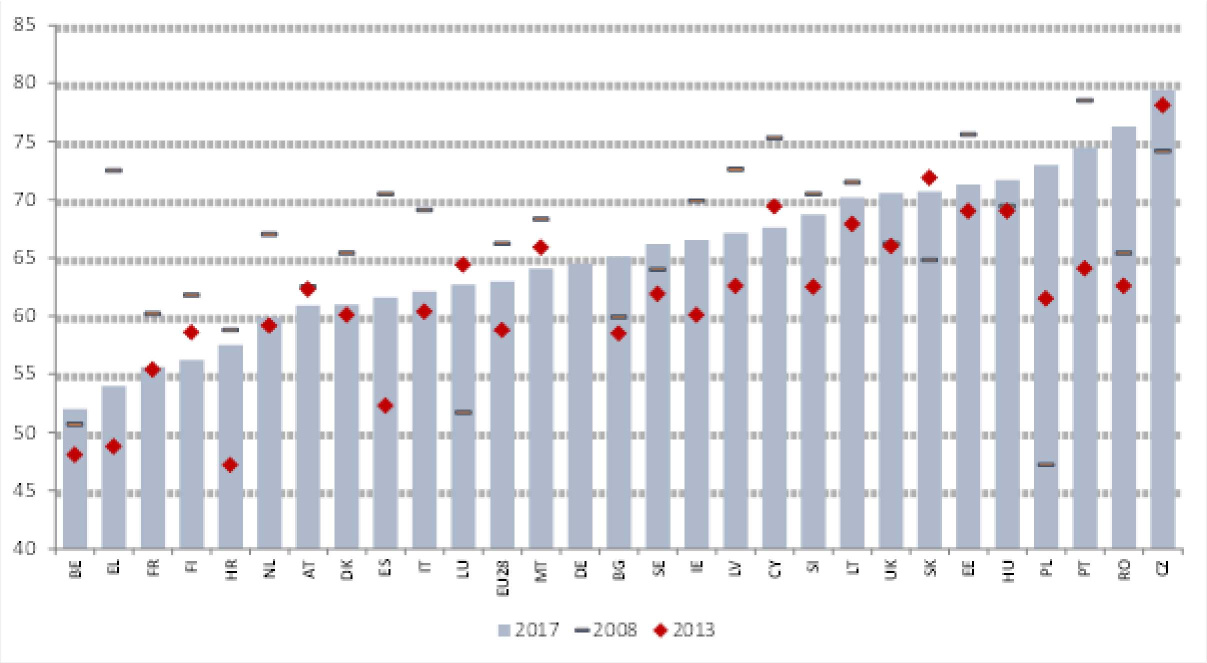

Sors: Eurostat. Nota: ma hemm l-ebda *data* disponibbli għall-Ġermanja għall-2008 u għall-2013.

Illustrazzjoni 38: Ir-rata tal-impjieg skont il-pajjiż tat-twelid għall-persuni tal-età ta' 20-64 sena fl-2017

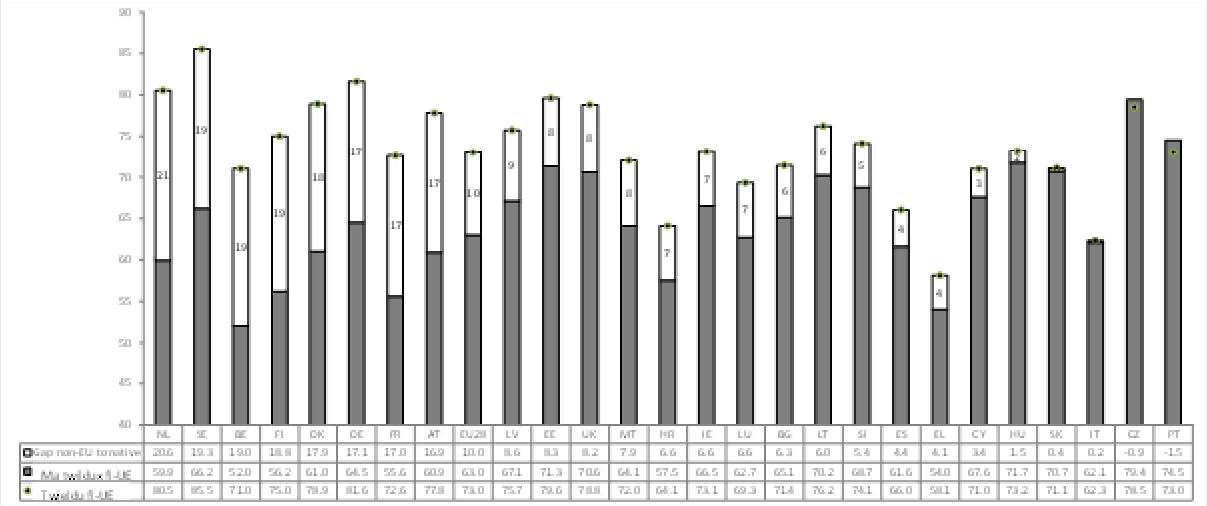

Sors: Eurostat.

Hemm tendenza li l-isfidi ffaċċjati mill-persuni li ġejjin minn familji migranti jiġu mgħoddija minn ġenerazzjoni għall-oħra. L-ammont ta' persuni li ġejjin minn familji

migranti qiegħed jiżdied, speċjalment fost iż-żgħażagħ[53], u hemm evidenza li l-persuni li twieldu fl-UE li jkollhom ġenituri li ma twildux fl-UE jkollhom rati iktar baxxi ta' impjieg milli dawk li jkollhom ġenituri li twieldu fl-UE[54]. B'hekk dan jikkontribwixxi biex ikun hemm rati ogħla ta' qgħad fost xi gruppi ta' żgħażagħ żvantaġġati. L-eżiti tas-suq tax-xogħol ivarjaw sew ukoll minħabba l-migrazzjoni[55]. Madankollu, filwaqt li r-rati iktar baxxi ta' impjieg tal-migranti huma parzjalment xprunati minn ammont ikbar ta' persuni b'livell baxx ta' edukazzjoni, żieda fil-livell tal-edukazzjoni[56] ma ssarrafx f'eżiti aħjar ta' impjieg, u hemm nuqqas sinifikanti ta' użu tal-ħiliet u tal-kwalifiki tal-migranti[57].

Id-disparità fir-rata tal-impjieg li jesperjenzaw il-persuni b'diżabbiltà tindika potenzjal mhux sfruttat li jintużaw it-talenti tagħhom. Fl-UE, fl-2016, id-disparità fl-impjieg[58] bejn il-persuni b'diżabbiltà u dawk mingħajr diżabbiltà kienet kbira, b'rata tal-impjieg ta' 48,1 % għall-persuni b'diżabbiltà meta mqabbla ma' 73,9 % għal dawk mingħajr diżabbiltà. Madankollu, hemm varjazzjoni sostanzjali fid-disparità bejn l-Istati Membri[59], li tvarja minn 14,7 pps (l-Italja) għal iktar minn 45 pps (l-Irlanda). Barra minn hekk, 59,7 % biss tal-persuni b'diżabbiltà fl-UE huma ekonomikament attivi, meta mqabbla ma' 82,2 % ta' dawk mingħajr diżabbiltà, u dan jissuġġerixxi li jeżistu ostakli sinifikanti għall-persuni b'diżabbiltà biex jaċċessaw is-suq tax-xogħol[60]. Il-pajjiżi b'rati simili ta' attività għall-persuni mingħajr diżabbiltà jista' jkollhom rati ta' attività differenti ħafna għall-persuni b'diżabbiltà. Il-kwalità tax-xogħol hija kwistjoni importanti wkoll, peress li fl-2016 il-persuni b'diżabbiltà fl-UE kellhom probabbiltà ikbar li jiffaċċjaw il-faqar fost dawk li jaħdmu milli l-popolazzjoni ġenerali[61]. F'termini tas-sessi, ir-rata tal-impjieg tan-nisa b'diżabbiltà (45,9 %) kienet biss kemxejn iktar baxxa minn dik tal-irġiel b'diżabbiltà (50,6 %), u d-disparità kienet bil-kontra f'xi Stati Membri. Meta wieħed iħares lejn il-perċezzjoni tal-kwalità tal-ħajja kumplessiva

53 Fl-UE, fl-2014, madwar 20 % tal-persuni tal-età ta' 15-29 sena kienu ġejjin minn familji migranti – li twieldu fl-UE jew li ma twildux fl-UE b'minn tal-inqas ġenitur wieħed li ma twilidx fl-UE. Sors: Eurostat.

54 L-OECD (2017), Catching Up? Intergenerational Mobility and Children of Immigrants.

55 Ir-rata tal-impjieg tal-persuni li ma twildux fl-UE hija ogħla għal dawk li waslu għal raġunijiet ta' studju jew ta' impjieg (71 % fl-2014, saħansitra ogħla minn dik ta' dawk li twieldu fl-UE) u iktar baxxa għal dawk li waslu għal raġunijiet ta' familja u għar-refuġjati. Fl-2014, il-migranti li waslu għal raġunijiet ta' familja kienu l-ikbar ammont ta' persuni fost il-persuni li ma twildux fl-UE (52 %). Fl-2014, ir-rata tal-impjieg tagħhom kienet ta' 53 %, iktar baxxa minn dik fost ir-refuġjati (56 %).

56 F'termini ta' livell edukattiv milħuq, iċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi (tal-età ta' 25-54 sena) kellhom iktar probabbiltà li jkollhom livell baxx ta' edukazzjoni fl-2017 (43,6 %) meta mqabbla maċ-ċittadini tal-pajjiż ospitanti (21,2 %), u inqas probabbiltà li jilħqu l-livell tal-edukazzjoni terzjarja (26,3 % u 31,6 % rispettivament).

57 Id-disparità fir-rata tal-impjieg bejn il-persuni li ma twildux fl-UE u l-persuni li twieldu fl-UE tispikka l-iktar fost dawk b'edukazzjoni terzjarja, u tenfasizza li l-migranti jiffaċċjaw redditi iktar baxxi mill-edukazzjoni tagħhom meta mqabbla mal-persuni li twieldu fl-UE (ara wkoll l-Employment and Social Developments in Europe 2015). Fl-2017, madwar 42 % taċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi b'livell għoli ta' edukazzjoni kienu kkwalifikati żżejjed: jiġifieri jaħdmu iżda f'okkupazzjonijiet b'livell baxx jew medju ta' ħiliet, meta mqabbla ma' madwar 20 % fost iċ-ċittadini tal-pajjiżi ospitanti. Madankollu, id-disparità bejn iż-żewġ gruppi naqset matul dawn l-aħħar ftit snin, minn 25 pps fl-2012 għal 20 pps fl-2017.

58 Id-*data* ġejja mill-EU-SILC tal-2015 analizzata min-Netwerk Akkademiku Ewropew ta' Esperti dwar id-Diżabbiltà (ANED).

59 Il-prevalenza tad-diżabbiltà tvarja wkoll fost l-Istati Membri b'mod konsiderevoli.

60 *ibid*

61 EU-SILC (2017), In-work at-risk-of-poverty rate by level of activity limitation, sex and age (hlth_dpe050)

mill-persuni b'diżabbiltà, Eurofound[62] tal-fehma li kemm iħossuhom maqtugħin mis-soċjetà jvarja b'mod konsiderevoli skont jekk ikunu impjegati jew le. Dawk li jkollhom impjieg jirrapportaw ferm inqas li jħossuhom maqtugħin mis-soċjetà mill-persuni qiegħda fit-tul jew mill-persuni li ma jistgħux jaħdmu minħabba d-diżabbiltà tagħhom.

3.2.2 Ir-rispons ta' politika

Huma meħtieġa strateġiji komprensivi li jiffokaw fuq il-kawżi prinċipali tat-tluq bikri mill-iskola sabiex jitnaqqsu r-rati tat-tluq mill-iskola, ikun hemm prevenzjoni tal-esklużjoni soċjali u tiġi megħjuna t-tranżizzjoni taż-żgħażagħ lejn is-suq tax-xogħol. Dan l-aħħar, ħafna Stati Membri introduċew miżuri biex jitnaqqas l-għadd ta' persuni li jitilqu kmieni mill-iskola, fosthom politiki għal sostenn lingwistiku għall-istudenti b'lingwa materna differenti, gwida għall-edukazzjoni u għall-karrieri fl-iskejjel, jew miżuri ta' sostenn għall-persuni li jitilqu kmieni mill-iskola sabiex jerġgħu jidħlu fis-sistema tal-edukazzjoni u tat-taħriġ. Pereżempju, fil-Bulgarija, il-proġett "Il-Klassi Tiegħek" tiffinanzja sostenn pedagoġiku addizzjonali għall-istudenti f'riskju li jitilqu kmieni mill-iskola, bħal taħriġ fil-lingwa, klassijiet addizzjonali biex jingħelbu l-lakuni fl-apprendiment jew attivitajiet mhux kurrikulari biex iżidu l-motivazzjoni tal-istudenti. L-Iżvezja tappoġġa l-iskejjel finanzjarjament skont l-isfond soċjoekonomiku tal-istudenti, sabiex tiġi promossa kompożizzjoni soċjali bbilanċjata u jkun hemm prevenzjoni tat-tluq bikri mill-iskola. Fi Spanja, il-pjan Proeducar irawwem politiki li jtejbu l-kwalità u l-ekwità tas-sistema tal-edukazzjoni u li jagħtu sostenn lil programmi tat-tieni opportunità.

L-iżgurar tal-aċċess għal edukazzjoni ta' kwalità għolja u tajba għall-but ta' kulħadd, kif ukoll l-għoti ta' sostenn għall-iżvilupp professjonali kontinwu tal-għalliema, huma kruċjali biex jittejbu l-eżiti edukattivi tal-istudenti. Il-Pjan ta' Azzjoni tal-Irlanda għall-Edukazzjoni jiffoka fuq il-promozzjoni u t-tħeġġiġ tal-kwalità, tal-eċċellenza u tal-innovazzjoni, fuq it-tnaqqis tad-diskrepanzi kritiċi fil-ħiliet, u fuq rwol mexxej fit-teknoloġiji abilitanti essenzjali u fit-tħaddin tal-inklużjoni. Riforma reċenti tal-edukazzjoni sekondarja fil-Lussemburgu għandha l-għan li tadatta l-edukazzjoni għall-ħtiġijiet tal-istudenti, li tagħti iktar awtonomija lill-iskejjel biex jorganizzaw il-kurrikulu skont il-profil li jagħżlu, li tiddiversifika l-offerta tal-lingwa u li tintroduċi pjanijiet ta' tliet snin għall-iżvilupp tal-iskejjel

62 Eurofound (2018), The social and employment situation of people with disabilities, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu, qiegħda titħejja attwalment.

li jkopru aspetti bħall-gwida, is-suċċess fl-istudji, l-attivitajiet ta' wara l-iskola, l-assistenza psikosoċjali u t-titjib tal-ħiliet diġitali. Fil-Kroazja**,** l-inizjattiva School for Life tintroduċi kurrikuli ġodda msejsa fuq l-approċċ tal-eżiti tal-apprendiment, li tixħet l-enfasi fil-klassi fuq l-esperjenza tal-istudenti, tirrikonoxxi l-importanza tal-preparazzjoni tal-għalliema u tintroduċi t-tagħlim trasversali ta' kompetenzi ewlenin, bħall-imprenditorija, il-kapaċità li titgħallem kif titgħallem jew l-edukazzjoni ċivika. L-inizjattiva tal-Iżvezja biex jiġu indirizzati l-inugwaljanzi hija "Kooperazzjoni għall-Aqwa Skola possibbli" ("Samverkan för bästa skola"). Din tagħti sostenn imfassal apposta li jkun orjentat lejn il-prattika u hija akkumpanjata mill-iżvilupp professjonali tal-għalliema fl-iskejjel li jiffaċċjaw l-iktar sfidi gravi fil-provvista ta' tagħlim ta' kwalità għolja u fejn proporzjon għoli ta' studenti ma jikkompletawx l-edukazzjoni tagħhom. Ċipru qiegħed jimplimenta qafas ta' apprendiment professjonali ġdid għall-għalliema biex isaħħu t-taħriġ kontinwu tagħhom u beda jaġġorna l-kurrikulu preskolastiku abbażi ta' indikaturi ta' suċċess u tal-adegwatezza. Fil-Litwanja, ir-Regolament il-ġdid dwar it-Taħriġ għall-Għalliema jiddefinixxi rekwiżiti ta' kwalità għal programmi ta' studju u għal internships għall-għalliema; jispeċifika wkoll possibbiltajiet ta' taħriġ u ta' żvilupp professjonali għall-għalliema, u jistabbilixxi kriterji għaċ-ċentri nazzjonali għat-taħriġ tal-għalliema.

L-infurzar effettiv tal-bidliet leġiżlattivi għall-inklużjoni tar-Rom fl-edukazzjoni jibqa' importanti. Fil-Bulgarija, il-miżuri fis-seħħ attwalment għall-istudenti Rom jinkludu boroż ta' studju u attivitajiet mhux kurrikulari, klassijiet addizzjonali tal-Bulgaru u attivitajiet mal-ġenituri. F'Lulju 2017, l-Ungerija emendat l-Atti tagħha dwar it-Trattament Indaqs u l-Edukazzjoni Pubblika biex tiżgura l-projbizzjoni tas-segregazzjoni. Barra minn hekk, fl-2017 intgħażlu l-iskejjel b'livell edukattiv milħuq baxx, b'rata għolja ta' tluq bikri mill-iskola u b'riskju għoli ta' segregazzjoni sabiex jirċievu taħriġ u sostenn fl-iżvilupp kumpless bl-għan li jiġu implimentati metodi differenzjati ta' tagħlim. Fid-distretti edukattivi qegħdin jiġu stabbiliti uffiċjali u gruppi ta' ħidma kontra s-segregazzjoni. Fir-Rumanija, ir-responsabbiltajiet tal-ispettorati tal-iskola u tal-aġenzija tal-assigurazzjoni tal-kwalità (ARACIP) ġew imwessa' għall-monitoraġġ tas-segregazzjoni. Il-Pjan ta' Azzjoni revedut għall-integrazzjoni tar-Rom approvat mill-gvern Slovakk fi Frar 2017 qiegħed jiġi implimentat iżda r-riżultati għadhom iridu jidhru. Ir-Repubblika Slovakka adottat Pjan ta' Żvilupp tal-Edukazzjoni Nazzjonali ta' 10 snin li għandu jindirizza wkoll l-aspetti tal-inklużività u tal-kwalità tal-edukazzjoni, anke għat-tfal Rom.

Fattur ewlieni huwa it-tisħiħ tal-kwalità tal-edukazzjoni għolja, speċjalment fil-kuntest tar-rati tal-livell edukattiv terzjarju milħuq li qegħdin jogħlew b'mod kontinwu. Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-2017 dwar aġenda mġedda tal-UE għall-edukazzjoni għolja[63] tisħaq dwar l-importanza ta' miżuri bl-għan li jwessgħu l-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni għolja, li jżidu r-rati ta' persuni li jikkompletaw l-edukazzjoni, li jgħammru lill-istudenti b'ħiliet u b'kompetenzi rilevanti għad-dinja tax-xogħol jew itejbu l-effiċjenza tas-sistema ta' finanzjament għall-edukazzjoni ogħla. Diversi Stati Membri ħabbru riformi b'konformità ma' dawk il-prinċipji. Dan l-aħħar, Franza adottat liġi biex tagħti sostenn lis-suċċess tal-istudenti fl-edukazzjoni għolja, b'mod partikolari permezz ta' iktar gwida għad-dħul, sostenn matul l-istudji, u l-pubblikazzjoni tal-kompetenzi mistennija qabel id-dħul għall-oqsma ta' studju differenti. L-Awstrija u r-Repubblika Ċeka reċentement introduċew sistemi ġodda ta' finanzjament għall-edukazzjoni għolja biex tiġi promossa d-diversifikazzjoni u l-kwalità. Fil-Polonja, l-Att li ġie adottat dan l-aħħar dwar ir-riċerka, ix-xjenza u l-edukazzjoni għolja ("Ustawa 2.0") jirrappreżenta sforz kbir ta' mmodernizzar li għandu l-għan li jżid il-kwalità fis-settur tal-edukazzjoni għolja. Il-Portugall introduċa miżuri biex iżid ir-reġistrazzjoni tal-istudenti fl-edukazzjoni għolja, bħat-tisħiħ tal-mekkaniżmi ta' sostenn soċjali għall-istudenti minn ambjenti żvantaġġati permezz ta' żieda sinifikanti fil-boroż ta' studju, skema soċjali għall-ħlas tal-miżati għat-tagħlim f'diversi pagamenti, u l-implimentazzjoni ta' programm definit mill-ġdid "+Superior", biex jippromwovi u jagħti sostenn għar-reġistrazzjoni fl-edukazzjoni f'reġjuni b'popolazzjoni inqas densa u b'domanda iktar baxxa.

L-Istati Membri qegħdin ikomplu jaraw li l-ħiliet u l-kwalifiki jkunu iktar faċli biex jinftiehmu fl-Ewropa kollha. L-Istati Membri kollha għandhom oqfsa nazzjonali ta' kwalifiki organizzati madwar il-prinċipju tal-eżiti tat-tagħlim. Kważi l-Istati Membri kollha (27) rabtu l-livelli tal-kwalifiki tagħhom mal-Qafas Ewropew tal-Kwalifiki (QEK), u 19 minnhom jindikaw il-livell tal-QEK fuq il-kwalifiki tagħhom, biex b'hekk ikunu iktar ċari u iktar komparabbli (il-Belġju, ir-Repubblika Ċeka, id-Danimarka, il-Ġermanja, l-Estonja, il-Greċja, Franza, l-Irlanda, l-Italja, il-Latvja, il-Litwanja, il-Lussemburgu, l-Ungerija, Malta, in-Netherlands, l-Awstrija, il-Portugall, is-Slovenja u r-Renju Unit).

Kulma jmur iktar Stati Membri qegħdin iqisu l-apprendiment 'il barra mill-edukazzjoni u mit-taħriġ istituzzjonali. Fi 15-il pajjiż, ġie stabbilit mekkaniżmu ta'

63 COM(2017) 247 final.

koordinazzjoni biex jippromwovi l-iskambju u l-konsistenza fl-isforzi ta' validazzjoni bejn is-setturi tal-edukazzjoni u tat-taħriġ, is-suq tax-xogħol u s-settur terzjarju (il-Belġju, id-Danimarka, Franza, il-Greċja, l-Irlanda, l-Italja, il-Latvja, Malta, in-Netherlands, il-Polonja, il-Portugall, ir-Rumanija, is-Slovakkja, Spanja, l-Iżvezja). Ir-rabtiet bejn l-oqfsa nazzjonali tal-kwalifiki (QNK) u l-validazzjoni qegħdin jintensifikaw fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi. Il-validazzjoni tista' twassal biex kwalunkwe kwalifika tiġi inkluża fil-qafas fi 11-il pajjiż (il-Belġju, Franza, l-Irlanda, il-Latvja, Malta, in-Netherlands, il-Polonja, il-Portugall, ir-Rumanija, ir-Renju Unit) u biex jingħata kreditu fil-konfront ta' kwalifika f'erba' pajjiżi oħra (id-Danimarka, l-Estonja, Spanja, is-Slovenja).

L-Istati Membri qegħdin jersqu lejn approċċ strateġiku komprensiv għall-governanza tal-ħiliet. Fl-2016, bħala parti mill-pakkett tal-Aġenda għall-Ħiliet, il-Kunsill adotta Rakkomandazzjoni dwar Perkorsi ta' Titjib tal-Ħiliet li għandha l-għan li tgħin biex tingħata tweġiba għad-disparitajiet fil-ħiliet, għall-inugwaljanza u għall-ħtiġijiet emerġenti tas-suq tax-xogħol li jirrikjedi livelli dejjem ogħla ta' ħiliet. Permezz tal-Perkorsi ta' Titjib tal-Ħiliet, il-fassala tal-politiki jfasslu u jimplimentaw politiki mfassla apposta għall-ħtiġijiet tal-adulti b'livell baxx ta' ħiliet. Diversi Stati Membri ilhom jaħdmu favur strateġiji nazzjonali tal-ħiliet, appoġġati mill-Kummissjoni f'kooperazzjoni mal-OECD (Spanja, l-Italja, il-Portugall, is-Slovenja u iktar reċentement il-Belġju/il-Fjandri). Wara li lestew il-fażi dijanjostika u identifikaw l-isfidi prinċipali tal-ħiliet, l-Italja u s-Slovenja qegħdin iwettqu l-fażi tal-azzjoni tal-proċess. Il-Portugall lesta kemm il-fażi dijanjostika u kemm il-fażi tal-azzjoni u vara l-pjan ta' azzjoni tiegħu f'Mejju ta' din is-sena. Il-Latvja u l-Polonja se jibdew jaħdmu fuq il-proġetti tagħhom tal-Istrateġija tal-Ħiliet iktar tard fl-2018.

Qegħdin jittieħdu passi ulterjuri biex jiġu promossi u ffaċilitati l-aċċess u l-parteċipazzjoni fl-ETV. Il-Lussemburgu mmodifika l-leġiżlazzjoni tiegħu fir-rigward tas-sostenn u l-iżvilupp tal-apprendiment tul il-ħajja bl-għan li tittejjeb l-effettività tal-infiq permezz tal-kofinanzjament tal-apprendiment vokazzjonali tul il-ħajja. Franza ħadet l-impenn li twassal fondi addizzjonali għat-taħriġ vokazzjonali u għall-apprendistati permezz tal-hekk imsejjaħ Plan d'Investissement Competence (PIC), fejn qiegħda timplika żieda annwali medja ta' kważi 10 % fl-infiq pubbliku fuq it-taħriġ vokazzjonali u l-apprendistati. L-iskema ta' Malta "Get Qualified" għandha l-għan li ttejjeb is-sostenn finanzjarju għall-istudenti li jixtiequ jieħdu sehem f'taħriġ vokazzjonali.

L-Istati Membri qegħdin jadattaw is-sistemi tagħhom tal-edukazzjoni u tat-taħriġ vokazzjonali, bl-għan li jtejbu r-rilevanza tagħhom għas-suq tax-xogħol. Is-Slovenja introduċiet anness għal ċertifikat, li jipprovdi informazzjoni dettaljata, uniformi u komparabbli internazzjonalment dwar il-kwalifiki vokazzjonali għal min iħaddem. Fil-qafas tar-Riforma tal-Edukazzjoni Teknika, ir-Renju Unit ħabbar l-introduzzjoni ta' livelli tekniċi (T-levels) – kwalifiki tekniċi li l-persuni tal-età ta' 16-19-il sena se jkunu jistgħu jieħdu bħala alternattiva għal-livelli avvanzati (A-levels), li huma l-kwalifika prinċipali tat-tluq mill-iskola. Il-Greċja espandiet is-sostenn tagħha għall-apprendistati għall-gradwati tal-iskejjel vokazzjonali sekondarji għoljin li jagħti aċċess għall-kwalifiki tal-QEK tal-livell 5 u li għandu l-għan li jiffaċilita t-tranżizzjoni lejn is-suq tax-xogħol. Il-Kroazja emendat l-Att dwar l-Edukazzjoni Vokazzjonali li jipprevedi l-iżvilupp u t-tfassil ta' kurrikuli vokazzjonali ġodda biex jinkisbu l-kwalifiki vokazzjonali meħtieġa mis-suq tax-xogħol; dan jistabbilixxi wkoll sistema aħjar ta' assigurazzjoni tal-kwalità u ċentri ta' kompetenza reġjonali. F'Ċipru, il-gvern introduċa miżuri bl-għan li tittejjeb il-kwalità tal-edukazzjoni vokazzjonali u l-ksib tal-ħiliet u l-kompetenzi meħtieġa mis-suq tax-xogħol permezz, b'mod partikolari, tal-promozzjoni tal-kooperazzjoni bejn il-fornituri tal-ETV u l-industrija fir-rigward ta' taħriġ prattiku (permezz ta' kollokament industrijali). Fil-Finlandja, il-miżuri tar-riforma tal-ETV għandhom l-għan li jkomplu jiżviluppaw it-taħriġ għall-apprendistati u li jiffaċilitaw perkorsi flessibbli ta' apprendiment kif ukoll approċċ prattiku biex tinkiseb kwalifika.

Diversi Stati Membri adottaw miżuri differenti li jippromwovu l-iżvilupp tal-ħiliet diġitali. Fil-Bulgarija qiegħed jiġi varat il-proġett "Edukazzjoni għal Għada" iffinanzjat mill-UE biex jgħin lill-edukazzjoni tinfetaħ għat-teknoloġiji diġitali u biex jintroduċi metodi innovattivi ta' tagħlim kif ukoll biex tiżdied il-motivazzjoni għall-apprendiment u jingħelbu d-diffikultajiet fil-kontenut tal-apprendiment. Ir-Renju Unit qiegħed jintroduċi l-Iskema Nazzjonali tat-Taħriġ mill-Ġdid fejn se tuża GBP 30 miljun addizzjonali (EUR 34 miljun) għal ħtiġijiet partikolari tal-ħiliet diġitali. Spanja adottat programm ta' taħriġ tal-ħiliet diġitali għall-Professjonisti Żgħażagħ li joffri taħriġ liż-żgħażagħ qiegħda mis-Sistema Nazzjonali ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ li jkun orjentat lejn l-industrija diġitali u l-mudelli kummerċjali ġodda. Malta stabbiliet sottokumitat fil-Kunsill Nazzjonali tal-Ħiliet tagħha biex iwettaq riċerka u jagħmel rakkomandazzjonijiet biex jiġu indirizzati l-ispariġġi fil-ħiliet diġitali.

Iktar titjib fl-impjieg taż-żgħażagħ u fis-sostenn għat-tranżizzjoni taż-żgħażagħ mill-edukazzjoni għas-suq tax-xogħol tibqa' prijorità importanti. Fl-2017, iktar minn ħames miljun żagħżugħ u żagħżugħa rreġistrati fil-Garanzija għaż-Żgħażagħ u 3,5 miljun aċċettaw

offerta ta' impjieg, ta' tkomplija tal-edukazzjoni, ta' traineeship jew ta' apprendistat u qrib nofs iż-żgħażagħ kienu għadhom f'impjieg, fl-edukazzjoni jew f'taħriġ sitt xhur wara li telqu mir-reġistru tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ. Madankollu, f'ħafna Stati Membri, il-proporzjon stmat ta' NEETs irreġistrati fl-iskema matul is-sena għadu ta' inqas minn 50 %. F'kuntest fejn il-prestazzjoni taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol tjiebet b'mod sinifikanti, il-miżuri ta' politika li jirfdu t-twettiq tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ qegħdin isiru iktar immirati.

L-Istati Membri qegħdin iżidu l-isforzi ta' komunikazzjoni tagħhom, qegħdin jagħmlu s-servizzi iktar aċċessibbli għaż-żgħażagħ u qegħdin jiżguraw identifikazzjoni aħjar ta' dawk lu huma fil-bżonn. Fil-Finlandja, iċ-ċentri uniċi ta' gwida għaż-żgħażagħ (Ohjaamo, li inizjalment kienu joperaw fil-qafas tal-finanzjament mill-FSE) saru permanenti u se jirċievu sostenn finanzjarju estensiv, bl-għan li jilħqu total ta' 10 000 żagħżugħ u żagħżugħa. Fil-Ġermanja kollha qegħdin jiġu stabbiliti Aġenziji tal-Impjieg taż-Żgħażagħ. Ċipru vara proġett ta' komunikazzjoni bis-sostenn tal-Ministeru tal-Edukazzjoni f'kooperazzjoni mal-Ministeru tax-Xogħol u l-Bord taż-Żgħażagħ ta' Ċipru, bl-għan li jilħaq 4 000 NEETs inattivi u jagħtihom sostenn ta' attivazzjoni permezz ta' konsulenza u ta' taħriġ imfassal apposta. Fil-Kroazja, minn Novembru 2017 'il hawn, hemm sistema ta' mmappjar tan-NEETs fis-seħħ li għandha l-għan li tidentifika n-NEETs mhux irreġistrati u l-karatteristiki tagħhom biex il-miżuri jkunu mmirati aħjar lejn dan il-grupp.

Ġew introdotti wkoll miżuri ġodda biex iż-żgħażagħ li jiffaċċjaw diversi żvantaġġi jkollhom sostenn aħjar, inkluż permezz ta' kooperazzjoni aħjar bejn is-servizzi soċjali, tal-impjieg u tal-edukazzjoni. Fl-Awstrija, l-ikkowċjar taż-żgħażagħ jgħin liż-żgħażagħ jibqgħu fis-sistema tal-edukazzjoni u tat-taħriġ kemm jista' jkun fit-tul, jew inkella jgħinhom jintegraw mill-ġdid fis-sistema. Fl-Irlanda, l-Iskema ta' Sostenn għall-Impjieg taż-Żgħażagħ ġiet imħabbra fl-2018. Din toffri kollokamenti fil-post tax-xogħol liż-żgħażagħ li jkunu qegħdin ifittxu impjieg u li jkunu qiegħda fit-tul jew li jkunu qegħdin jiffaċċjaw ostakli sinifikanti biex isibu impjieg. Il-parteċipanti jitgħallmu ħiliet bażiċi soċjali u tax-xogħol f'ambjent ta' sostenn filwaqt li jirċievu pagament fil-ġimgħa ekwivalenti għall-paga minima netta.

L-Istati Membri qegħdin ikomplu jagħtu sostenn lid-domanda tas-suq tax-xogħol permezz ta' inċentivi għall-impjieg u għall-imprenditorija, b'mod prinċipali fil-forma ta' sussidji mmirati tal-pagi u tar-reklutaġġ. F'Marzu 2018, il-Belġju adotta liġi ġdida li tagħti sostenn lil "Impjiegi ġodda għal persuni li għadhom jibdew fid-dinja tax-xogħol", li

għadha ma daħlitx fis-seħħ, biex b'hekk l-impjieg taż-żgħażagħ mingħajr esperjenza tal-età ta' 18-21 sena jiswa inqas mingħajr ma jkun hemm tnaqqis fil-pagi netti tagħhom. Spanja varat programm ġdid ta' sussidji tal-pagi għal 10 000 persuna qiegħda tal-età ta' 18-29 sena, b'enfasi fuq il-gradwati tal-edukazzjoni għolja (6 000 post). Perjodu itwal ta' sussidju jingħata għar-reklutaġġ ta' persuni qiegħda fit-tul u ta' benefiċjarji tal-introjtu minimu. Spanja adottat ukoll tnaqqis fil-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali matul tliet snin għall-azjendi li jittrasformaw il-kuntratti tat-taħriġ f'sussidji tal-pagi indefiniti u ġodda għar-reklutaġġ ta' persuni għall-ewwel darba minn imprendituri żgħażagħ (sa 35 sena). Perjodu itwal ta' sussidju huwa previst għaż-żgħażagħ qiegħda (sa 29 sena). L-Italja toffri firxa ta' inċentivi marbuta mal-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali, bħal pereżempju kontribuzzjoni mnaqqsa għal tliet snin għall-kumpaniji privati li jirreklutaw żgħażagħ b'kuntratt indefinit jew eżonerazzjoni totali għal tliet snin għal min iħaddem liż-żgħażagħ b'kuntratti indefiniti wara traineeship jew programm doppju tal-ETV doppji u għal min iħaddem żgħażagħ irreġistrati fil-programm tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ. Ir-Rumanija qiegħda tippjana li żżid is-sussidju tal-impjieg għar-reklutaġġ ta' NEETs żgħażagħ u ta' gradwati żgħażagħ minn 1 125 lei/fix-xahar (madwar EUR 245) għal 2 250 lei/fix-xahar (madwar EUR 490).

F'diversi Stati Membri hemm enfasi importanti fuq it-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid taż-żgħażagħ permezz ta' politiki attivi tas-suq tax-xogħol. Fil-Kroazja, il-Ministeru tax-Xogħol u tas-Sistema tal-Pensjonijiet u l-Bord Maniġerjali tas-Servizz Kroat għall-Impjiegi adottaw pakkett ġdid ta' miżuri attivi tas-suq tax-xogħol b'enfasi addizzjonali fuq it-taħriġ u fuq it-taħriġ fil-post tax-xogħol, inkluż għaż-żgħażagħ. Mill-2017 'il hawn, Spanja implimentat programm ta' taħriġ tal-Ħiliet Diġitali għall-Professjonisti Żgħażagħ li joffri taħriġ liż-żgħażagħ qiegħda mis-Sistema Nazzjonali ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ li jkun orjentat lejn l-industrija diġitali u l-mudelli kummerċjali ġodda.

L-Istati Membri komplew ukoll jadattaw il-leġiżlazzjoni tagħhom fir-rigward tat-traineeships għall-Qafas ta' Kwalità għat-Traineeships[64] u komplew jiżviluppaw inċentivi finanzjarji għat-traineeships. Fil-Litwanja, Liġi ġdida dwar l-Impjieg, li daħlet fis-seħħ fl-1 ta' Lulju 2017, tagħmel distinzjoni bejn żewġ tipi ta' traineeships, jiġifieri l-"prattika volontarja" (l-Artikolu 10) u t-"Taħriġ Avvanzat" (l-Artikolu 39), u tistabbilixxi qafas iktar ċar għat-traineeships imħallsa u għal dawk mhux imħallsa. Fi Spanja, il-liġi dwar il-baġit tal-2018 tinkludi allokazzjoni finanzjarja biex jiġi varat bonus għat-taħriġ tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ (*bono de formacion garantia juvenil*), li huwa sostenn finanzjarju

64 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-10 ta' Marzu 2014 dwar il-Qafas ta' Kwalità għat-Traineeships, 2014/C 88/01.

ta' EUR 430 għal massimu ta' 18-il xahar għaż-żgħażagħ irreklutati b'kuntratti ta' taħriġ u ta' apprendistat. F'Lulju 2018, ir-Rumanija adottat liġi dwar it-traineeships li tagħti sostenn lill-persuni li jkollhom iktar minn 16-il sena. Il-liġi tobbliga lil min iħaddem joffri pagament fix-xahar ta' minimu ta' 50 % tal-paga minima grossa, għal massimu ta' 720 siegħa (fi żmien sitt xhur). Bonus jiġi offrut għar-reklutaġġ ta' trainees fi tmiem it-taħriġ tagħhom.

Kaxxa 2. Użu sħiħ mill-Fond Soċjali Ewropew (FSE)

B'baġit ta' EUR 86,4 biljun għall-2014-2020, il-Fond Soċjali Ewropew (FSE) huwa wieħed mill-istrumenti ewlenin tal-UE li jagħtu sostenn biex jiġu indirizzati l-isfidi identifikati fir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi (CSRs). Il-programmi operazzjonali jikkontribwixxu direttament għall-promozzjoni ta' impjieg sostenibbli u ta' kwalità, għall-promozzjoni tal-inklużjoni soċjali, għall-investiment fl-edukazzjoni u fit-taħriġ u għat-titjib tal-bini tal-kapaċità istituzzjonali.

Waħda mill-prijoritajiet ewlenin ta' politika hija l-impjieg taż-żgħażagħ, indirizzat kemm permezz tar-riżorsi proprji tal-FSE u kemm permezz tal-Inizjattiva favur l-Impjieg taż-Żgħażagħ (YEI). Il-baġit tal-YEI żdied fl-2017 għal EUR 8,9 biljun, u jkopri l-perjodu ta' programmazzjoni kollu 2014-2020. Il-YEI hija mmirata b'mod speċifiku lejn iż-żgħażagħ li huma barra mill-edukazzjoni, minn impjieg jew minn taħriġ (NEETs) huwa kkonċentrat fuq ir-reġjuni tal-UE bl-ogħla rati tal-qgħad fost iż-żgħażagħ fl-2012.

Iktar minn 15-il miljun parteċipant ibbenefikaw mis-sostenn tal-FSE u tal-YEI bejn l-2014 u l-2017, inkluż kważi tliet miljun persuna qiegħda fit-tul (17 %). Iż-żgħażagħ taħt l-età ta' 25 sena (42 % tal-parteċipanti totali) u l-persuni b'livell baxx ta' ħiliet b'edukazzjoni primarja jew sekondarja bażika (44 % tal-parteċipanti totali) huma gruppi fil-mira ewlenin ta' dawn l-interventi. L-implimentazzjoni, li kellha aċċellerazzjoni qawwija fl-2017, għandha tissokta b'mod kostanti fis-snin li ġejjin.

Iktar minn 2,4 miljun NEETs żgħażagħ ingħataw sostenn permezz tal-YEI bejn l-2014 u l-2017, li minnhom:

- 1,5 miljun żagħżugħ u żagħżugħa kkompletaw l-intervent li ngħata sostenn permezz tal-YEI;
- 780 000 żagħżugħ u żagħżugħa kienu rreġistrati fl-edukazzjoni/fit-taħriġ, u kienu qegħdin jiksbu kwalifika, jew kellhom impjieg, inkluż xogħol għal rashom, malli kkompletaw l-intervent;
- 550 000 żagħżugħ u żagħżugħa rċevew offerta ta' impjieg, ta' tkomplija tal-edukazzjoni, ta' apprendistat jew ta' traineeship malli kkompletaw l-intervent.

Fit-30 ta' Mejju 2018, il-Kummissjoni Ewropea adottat proposta għall-Fond Soċjali Ewropew Plus 2021-2027 (FSE+). Fil-qafas usa' tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej, l-FSE+ se jippermetti li s-sostenn jiġi ffukat iktar fuq l-isfidi identifikati fis-Semestru Ewropew. F'dan il-kuntest, l-FSE+ se jgħaqqad:

- il-Fond Soċjali Ewropew (FSE) u l-Inizjattiva favur l-Impjieg taż-Żgħażagħ (YEI),
- il-Fond għal Għajnuna Ewropea għall-Persuni l-Iktar fil-Bżonn (FGħEB),
- il-Programm għall-Impjiegi u l-Innovazzjoni Soċjali tal-UE, u
- il-Programm tas-Saħħa tal-UE.

Ir-Regolament dwar il-FSE+ se jkollu l-għan li jiżgura li r-riżorsi fil-qasam tal-ġestjoni kondiviża jiffokaw fuq l-isfidi ewlenin identifikati, b'mod partikolari:

- Se jappoġġa l-prinċipji tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali u l-implimentazzjoni ta' rakkomandazzjonijiet fil-qafas tas-Semestru Ewropew;
- Se jkompli jappoġġa liż-żgħażagħ b'allokazzjoni minima għall-Istati Membri b'rati għolja ta' qgħad fost iż-żgħażagħ;
- Se jrawwem l-inklużjoni soċjali b'ammont minimu ta' 25 %;
- Se jappoġġa l-azzjonijiet tal-Unjoni għall-innovazzjoni soċjali, għall-mobbiltà u għas-saħħa;
- Se jappoġġa l-integrazzjoni fit-tul ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi, b'kumplementarjetà mal-Fond għall-Migrazzjoni u l-Ażil (AMF);
- Se jagħmilha iktar faċli li jitnaqqas il-piż amministrattiv fuq l-awtoritajiet nazzjonali jew fuq l-organizzazzjonijiet li jibbenefikaw minn miżuri tal-FSE+.

Diversi Stati Membri komplew l-isforzi tagħhom biex jippromwovu l-parteċipazzjoni tal-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien fis-suq tax-xogħol. Fid-Danimarka, il-ftehim dwar il-pensjoni jsaħħaħ l-inċentivi għall-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien biex idumu iktar fis-suq tax-xogħol. Sensiela ta' inizjattivi iżidu l-livell ta' flessibbiltà fis-sistema tal-pensjonijiet, inkluż inċentivi finanzjarji ogħla biex l-irtirar jiġi pospost u biex jiġu stabbiliti skemi ta' pensjonijiet privati. Il-Greċja adottat programm ta' sussidji għall-impriżi, għall-entitajiet u għall-organizzazzjonijiet tas-settur pubbliku u lokali biex jimpjegaw 10 000 persuna qiegħda fit-tul tal-età ta' 55-67 sena. F'Malta, il-pensjonanti rtirati, li jkollhom inqas minn 65 sena u li jaħdmu għal rashom jew li jaħdmu part-time, se jkunu jistgħu jħallsu l-kontribuzzjoni għall-assigurazzjoni nazzjonali fuq bażi *pro rata* b'rata ta' 15 fil-mija minflok ir-rata sħiħa. Is-Slovenja introduċiet sussidju mmirat lejn l-impjieg permanenti ta' persuni li jkollhom iktar minn 58 sena, bi prijorità għall-benefiċjarji tal-benefiċċji tal-qgħad u tal-assistenza soċjali fi flus kontanti. Is-sussidju jammonta għal EUR 11 000 u jitħallas lil min iħaddem f'żewġ partijiet (nofsu mar-reklutaġġ u nofsu wara t-18-il salarju fix-xahar). Barra minn hekk, inbeda proġett biex jagħti sostenn komprensiv lill-kumpaniji għal tixjiħ attiv tal-forza tax-xogħol. Iż-żewġ miżuri huma kofinanzjati mill-FSE. Fl-aħħar nett, b'konformità mal-Istrateġija tat-Tixjiħ Attiv, f'Marzu 2018 ġie stabbilit il-kunsill governattiv għat-tixjiħ attiv u l-kooperazzjoni interġenerazzjonali, li jikkonsisti minn ministri u minn rappreżentanti tal-istituzzjonijiet professjonali, tal-NGOs u tal-ekonomija.

Ħafna Stati Membri qegħdin ikomplu jagħmlu sforzi fil-qasam tas-servizzi ta' indukrar tat-tfal u ta' indukrar fit-tul biex jitneħħew l-ostakli għall-impjieg tan-nisa. F'Ġunju 2018, il-Ġermanja adottat programm ta' "Finanzjament tal-Indukrar tat-Tfal" li jappoġġa l-espansjoni ta' postijiet għall-indukrar tat-tfal għal tfal żgħar ħafna sabiex jiżdied l-għadd ta' nisa li jaħdmu full-time. Il-programm, b'baġit ta' EUR 3,28 biljun, għandu l-għan li jipprovdi 100 000 post addizzjonali għall-indukrar tat-tfal. L-Irlanda ressqet l-iskema tal-edukazzjoni fit-tfulija bikrija għat-tfal tal-età preskolastika. Minn Settembru 2018, it-tfal jistgħu jibdew jattendu s-sistema ta' indukrar tat-tfal tal-età ta' sentejn u tmien xhur u jistgħu jkomplu sakemm jilħqu l-età tal-attendenza skolastika obbligatorja. Il-Greċja wkoll estendiet l-edukazzjoni preskolastika obbligatorja minn sena għal sentejn u pprovdiet EUR 15-il miljun għal 10 000 post addizzjonali għall-indukrar tat-tfal. Xi Stati Membri ħadu passi biex l-indukrar tat-tfal ikun iktar tajjeb għall-but ta' kulħadd. Fi Spanja, il-Liġi dwar it-Taxxa fuq l-Introjtu Personali ġiet immodifikata sabiex tippermetti tnaqqis tal-ispejjeż tal-indukrar tat-tfal għat-tfal sal-età ta' tliet snin. Il-Finlandja naqqset il-miżati għall-edukazzjoni fit-tfulija bikrija għall-familji b'introjtu baxx u medju. Skont l-istimi, b'hekk madwar 6 700 familja se jkunu eliġibbli għal edukazzjoni u għal indukrar mingħajr ħlas fit-tfulija bikrija. L-Irlanda ħabbret skema unika u tajba għall-but ta' kulħadd għall-indukrar tat-tfal li tipprovdi sostenn finanzjarju għall-indukrar skolastiku u preskolastiku tat-tfal. Il-Bulgarija adottat miżuri bl-għan li tipprovdi iktar faċilitajiet ta' indukrar fit-tul għall-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien u għall-persuni b'diżabbiltà. Xi Stati Membri ħadu wkoll miżuri favur l-indukrar informali mħallas. Ir-Repubblika Ċeka adottat liġi dwar il-liv speċjali għall-persuni li jipprovdu l-indukrar (liv imħallas sa tliet xhur għall-persuni li jipprovdu l-indukrar informali għal persuni dipendenti tal-familja). L-Irlanda qiegħda tippjana li testendi l-intitolament għal-liv tal-ġenituri għal 26 ġimgħa (sitt xhur) għal kull wild. Jekk tgħaddi, it-tmien ġimgħat addizzjonali previsti skont il-leġiżlazzjoni jkunu disponibbli għal dawk il-ġenituri li jkunu diġà gawdew mill-intitolament eżistenti ta' 18-il ġimgħa. Fl-aħħar nett, l-Estonja introduċiet ħamest ijiem liv addizzjonali għall-persuni li jipprovdu l-indukrar (b'remunerazzjoni skont il-paga minima).

Distribuzzjoni bbilanċjata tal-liv imħallas bejn in-nisa u l-irġiel tista' tkun ta' benefiċċju b'mod partikolari biex tagħti spinta lill-impjieg tan-nisa wara li jkollhom it-tfal. Għal dan l-għan, Spanja adottat liġi ġdida li testendi d-dritt tal-missirijiet li jieħdu liv tal-paternità mħallas minn erba' għal ħames ġimgħat. Ir-Repubblika Ċeka introduċiet ġimgħa liv tal-paternità imħallas. Is-Slovenja naqqset it-tul tal-liv tal-paternità minn 90 jum għal 30 jum iżda

żiedet b'mod sinifikanti l-ammont tal-allokazzjoni tal-paternità għal 100 % tal-pagi. Fin-Netherlands, l-abbozz ta' liġi li testendi t-tul tal-liv tal-paternità minn jumejn għal ħamest ijiem u li tagħti ħames ġimgħat addizzjonali ta' liv għall-ġenituri ntbagħat lill-Parlament. L-Estonja qiegħda tippjana li l-iskema tal-liv parentali tagħmilha iktar flessibbli biex b'hekk iż-żewġ ġenituri jkunu jistgħu jieħdu l-liv f'daqqa.

Xi Stati Membri qegħdin jadattaw is-sistemi tat-taxxa u tal-benefiċċji tagħhom biex ineħħu d-diżinċentivi għax-xogħol lil dawk tat-tieni sors ta' introjtu. Id-Danimarka adottat il-ftehim dwar it-taxxa tal-2018 li jsaħħaħ l-inċentivi biex wieħed jaħdem full-time, b'mod partikolari għall-persuni qiegħda u għall-ħaddiema part-time. Spanja mmodifikat il-liġi dwar il-baġit tal-2018 biex tintroduċi tnaqqis tat-Taxxa fuq l-Introjtu Personali għal sieħeb dipendenti b'introjtu baxx. Il-Latvja estendiet il-kopertura fuq l-introjtu mhux taxxabbli għall-konjuġi li ma jaħdmux u li jkunu qegħdin jieħdu ħsieb wild li jkollu sa tliet snin jew minn tal-inqas tlett itfal sa 18-il sena.

Għadd limitat ta' Stati Membri biss ħadu passi biex jindirizzaw id-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi. L-Iżvezja stabbiliet aġenzija ġdida għall-ambjent tax-xogħol li se tiġbor u xxerred l-informazzjoni dwar il-politiki tal-ambjent tax-xogħol, inkluż dwar is-segregazzjoni bejn in-nisa u l-irġiel fl-okkupazzjonijiet. L-Estonja qiegħda tippjana li żżid it-trasparenza fil-pagi fis-settur pubbliku u se tiżviluppa għodda tal-IT biex tanalizza d-differenzi fil-pagi bejn in-nisa u l-irġiel. Franza ħabbret sett ta' 10 miżuri biex trawwem it-tneħħija tad-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi. F'Awwissu 2018, il-Portugall introduċa miżuri biex jippromwovi remunerazzjoni ugwali fost in-nisa u l-irġiel li jwettqu xogħol ugwali jew xogħol ta' valur ugwali. Dawn jinvolvu rapport annwali dwar l-informazzjoni ġenerali u settorjali dwar id-differenzi fir-remunerazzjoni bejn in-nisa u l-irġiel, u valutazzjoni għal kull kumpanija, professjoni u livell ta' kwalifiki. Huma previsti azzjonijiet speċifiċi mill-ispettorat tax-xogħol u sanzjonijiet kontra min iħaddem abbażi ta' raġunijiet ta' trattament diskriminatorju.

Ħafna Stati Membri qegħdin jieħdu azzjoni biex jippromwovu l-integrazzjoni ta' persuni li ġejjin minn familji migranti permezz ta' pjanijiet, finanzjament, leġiżlazzjoni u miżuri innovattivi strateġiċi. Fil-Finlandja, ġew introdotti mudelli ġodda għall-finanzjament tal-integrazzjoni, sabiex jitħaffef il-proċess ta' integrazzjoni, u l-migranti jkunu jistgħu jikkombinaw l-edukazzjoni u x-xogħol b'mod flessibbli. F'Malta, f'Diċembru 2017 ġiet varata l-Istrateġija u l-Pjan ta' Azzjoni tal-Integrazzjoni tal-Migranti (Vision 2020) bħala qafas biex wieħed jifhem l-integrazzjoni ta' suċċess. Fil-Belġju, il-programm ta' integrazzjoni

tal-Komunità li titkellem bil-Ġermaniż saret obbligatorja għaċ-ċittadini barranin li jkollhom iktar minn 18-il sena, li jkunu rreġistrati f'muniċipalità minn Jannar 2018 u li jkollhom permess ta' residenza validu għal minn tal-inqas tliet xhur. Fl-Awstrija, fis-sajf tal-2017 daħlu fis-seħħ żewġ liġijiet ġodda dwar l-integrazzjoni bħala parti minn sforz ikbar ta' promozzjoni tal-integrazzjoni. L-Att dwar l-Integrazzjoni jeħtieġ li r-refuġjati u l-persuni bi status ta' protezzjoni sussidjarja jiffirmaw "dikjarazzjoni ta' integrazzjoni" u jipparteċipaw f'korsijiet ta' integrazzjoni. B'effett mill-1 ta' Jannar 2018, il-Liġi Federali dwar l-Ażil ġiet adattata, u l-benefiċjarji ta' protezzjoni sussidjarja u l-persuni li jfittxu l-ażil ġew intitolati għal sostenn għall-integrazzjoni, diment li l-għoti ta' protezzjoni internazzjonali jkun probabbli ħafna.

Il-promozzjoni tal-integrazzjoni tal-migranti fis-suq tax-xogħol hija prijorità f'ħafna Stati Membri. Fil-Belġju, is-Servizz Pubbliku Fjamming tal-Impjiegi (VDAB) implimenta l-Pjan ta' Azzjoni tiegħu għall-2017 imsejjaħ "Integrazzjoni permezz tax-xogħol". L-Iżvezja adottat miżuri ġodda biex tiffaċilita l-integrazzjoni ta' migranti li jkunu għadhom kif waslu, b'mod partikolari fis-suq tax-xogħol, fost l-oħrajn permezz tal-provvista ta' edukazzjoni u ta' taħriġ immirati. L-Aġenzija Żvediża għat-Tkabbir Ekonomiku u Reġjonali tiffaċilita l-kuntatti u n-netwerking bejn in-nisa li ma twildux fil-pajjiż, b'mod partikolari n-nisa li jkunu għadhom kif waslu, u min iħaddem. Fl-Estonja, ġiet varata kampanja ta' informazzjoni biex tħeġġeġ lill-persuni tat-tieni u tat-tielet ġenerazzjoni jaċċessaw l-impjieg fis-settur pubbliku. Ġie varat ukoll programm pilota ta' mentoraġġ biex jiffaċilita l-aċċess taċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi għas-suq tax-xogħol.

Il-promozzjoni tal-aċċess għall-edukazzjoni u għat-taħriġ tista' tkun xprun ewlieni għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol u fis-soċjetà inġenerali. Fl-Iżvezja, skont l-obbligu tal-edukazzjoni u tat-taħriġ, l-immigranti kollha li jkunu għadhom kif waslu minn pajjiżi terzi li jibbenefikaw mill-Programm ta' Introduzzjoni tas-Servizz Pubbliku tal-Impjiegi u li jitqiesu li jeħtieġu edukazzjoni jew taħriġ biex ikollhom impjieg jistgħu japplikaw għal perkorsi tal-edukazzjoni u tat-taħriġ. Fl-Estonja, pjattaforma onlajn għall-immigranti biex jitgħallmu l-Estonjan kompliet tiġi żviluppata iktar fl-2017. Fil-Finlandja, saru riformi fl-edukazzjoni vokazzjonali u bażika mmirati lejn it-titjib fl-iżvilupp tal-kapaċitajiet lingwistiċi tal-migranti. Barra minn hekk, ġiet adottata emenda leġiżlattiva biex ikun previst il-litteriżmu għall-migranti fil-provvista tal-edukazzjoni għall-adulti. Il-Kroazja tejbet is-sistema tagħha ta' rikonoxximent tal-kwalifiki għall-benefiċjarji ta' protezzjoni internazzjonali u ppermettietilhom li jtemmu l-edukazzjoni li bdew fil-pajjiż ta' oriġini, mingħajr ħlas. Fil-Ġermanja, ġew implimentati miżuri biex jgħinu liċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi jintegraw fis-suq

tax-xogħol permezz tar-rikonoxximent tal-kwalifiki okkupazzjonali u edukattivi tagħhom, kif ukoll tal-ħiliet mhux formali tagħhom.

L-Istati Membri qegħdin jieħdu wkoll miżuri speċifiċi għar-refuġjati u għall-persuni li jfittxu l-ażil. Fil-Belġju, ġiet miftiehma kooperazzjoni strutturali bejn l-Aġenzija Federali għall-akkoljenza tal-persuni li jfittxu l-ażil (Fedasil) u l-Aġenzija tal-Impjieg Pubbliku tal-Wallonja (Forem), b'mod prinċipali sabiex jiġi ffaċilitat l-aċċess għall-impjieg għall-persuni li jfittxu l-ażil. Fl-Estonja, l-Aġenzija tal-Assigurazzjoni Kontra l-Qgħad estendiet proġett "L-Ewwel Impjieg Tiegħi fl-Estonja" fil-qafas tal-iskema ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ, kofinanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew għall-benefiċjarji ta' protezzjoni internazzjonali. Fil-Lussemburgu, l-Aġenzija tal-Impjiegi stabbiliet servizz għall-integrazzjoni tal-benefiċjarji ta' protezzjoni internazzjonali fis-suq tax-xogħol. Fin-Netherlands, ġie varat programm għall-benefiċjarji ta' protezzjoni internazzjonali u għall-persuni li twieldu fil-pajjiż u li ġejjin minn familji migranti sabiex itejjeb l-aċċess għall-impjieg. Franza varat l-inizjattiva "perkors għal 1 000 refuġjat", li toffri perkors ta' integrazzjoni ta' tmien xhur lil 1 000 benefiċjarju ta' protezzjoni internazzjonali, inkluż l-akkomodazzjoni, l-apprendiment tal-lingwi u t-taħriġ vokazzjonali ċċertifikat.

Diversi Stati Membri qegħdin jippromwovu l-impjieg tal-persuni b'diżabbiltà. Minn Settembru 2017 'il hawn, il-gvern Grieg ilu jissussidja l-impjieg tal-persuni b'diżabbiltà u l-adattament tal-postijiet tax-xogħol fil-gvern lokali u fil-kumpaniji privati. B'mod simili, l-Iżvezja żiedet il-limitu massimu għall-issussidjar tal-impjieg tal-persuni b'diżabbiltà. Il-Polonja qiegħda timplimenta proġett iffinanzjat mill-Fond Soċjali Ewropew biex jitnaqqsu l-ostakli għall-impjieg tal-persuni b'diżabbiltà. Il-Bulgarija qiegħda tinvesti fit-taħriġ biex iżżid l-impjegabbiltà tal-persuni b'diżabbiltà ("it-taħriġ u l-impjieg"), u qiegħda tagħti prijorità lil dawk b'diżabbiltajiet iktar gravi. Franza adottat il-liġi *Liberté de Choisir son Avenir Professionnel* ("il-libertà li wieħed jagħżel il-ġejjieni professjonali tiegħu"), bl-għan li tippromwovi l-impjieg tal-persuni b'diżabbiltà. Din il-liġi tinkludi l-iskalar ta' approċċi soċjomediċi ta' għajnuna għat-tfittxija tal-impjiegi, iċ-ċaqliq tar-rekwiżit ta' reklutaġġ ta' 6 % minn persuni b'diżabbiltà mill-unità tax-xogħol għal-livell tal-kumpaniji u l-introduzzjoni ta' dikjarazzjoni obbligatorja tal-kumpaniji (minn Jannar 2020) dwar miżuri meħuda biex jiġu integrati l-ħaddiema b'diżabbiltà. Fil-Portugall, benefiċċju soċjali ġdid mogħti lill-persuni b'iktar minn 60 % diżabbiltà għandu l-għan li jħeġġiġhom ikomplu jaħdmu jew ifittxu għal impjieg (attwalment, il-persuni b'diżabbiltà mhumiex intitolati jirċievu benefiċċji tad-diżabbiltà jekk jirċievu xi forma ta' remunerazzjoni). Malta qiegħda tintroduċi miżura

baġitarja ġdida li se tippermetti lill-persuni b'diżabbiltà jżommu l-pensjoni kollha tad-diżabbiltà tagħhom meta jaħdmu/meta jsibu impjieg.

3.3. Il-Linja Gwida nru 7: Insaħħu l-funzjonament tas-swieq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali

Din it-taqsima tagħti ħarsa lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru 7 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda li l-Istati Membri jtejbu l-funzjonament tas-suq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali. Dan jinkludi li jinstab bilanċ bejn il-flessibbiltà u s-sigurtà fil-politiki dwar is-suq tax-xogħol, il-prevenzjoni tas-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol u t-trawwim ta' tranżizzjonijiet lejn forom indefiniti ta' impjieg, l-iżgurar ta' politiki attivi effettivi dwar is-suq tax-xogħol u servizzi pubbliċi effettivi tal-impjiegi, l-għoti ta' benefiċċji tal-qgħad adegwati li ma jkunux ta' diżinċentiv għar-ritorn fil-pront lejn l-impjieg, u l-promozzjoni tal-mobbiltà tal-ħaddiema u ta' dawk li jkunu qegħdin jattendu għal xi kors ta' apprendiment. Barra minn hekk, il-linja gwida tirrakkomanda li l-Istati Membri jiżguraw l-involviment f'waqtu u siewi tas-sħab soċjali fit-tfassil u fl-implimentazzjoni tal-politiki, inkluż permezz ta' sostenn għal żieda fil-kapaċità tas-sħab soċjali. Dan il-kapitolu jibda billi jintroduċi fil-qosor l-indikaturi ewlenin u jindika liema huma l-isfidi f'dan il-qasam, b'mod partikolari rigward is-segmentazzjoni bejn impjiegi permanenti u temporanji (u kwistjonijiet marbuta mal-kwalità tal-impjiegi), il-parteċipazzjoni fil-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol u fis-servizz pubbliku tal-impjiegi, il-funzjonament tal-benefiċċji tal-qgħad (permezz ta' aġġornament tal-eżerċizzju tal-parametraġġ referenzjarju ppreżentat fl-2018) u l-estensjoni tal-mobbiltà tal-ħaddiema u ta' dawk li jkunu qegħdin jattendu xi kors ta' apprendiment. Fl-aħħar nett, it-Taqsima 3.3.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika mill-Istati Membri f'dawn l-oqsma.

3.3.1 L-indikaturi ewlenin

Għalkemm hija pjuttost stabbli fil-livell tal-UE, is-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol tirrappreżenta għadma iebsa għal għadd ta' Stati Membri. Is-segmentazzjoni hija s-sitwazzjoni fejn (minn tal-inqas) żewġ "segmenti" ta' ħaddiema bi drittijiet, b'intitolamenti u/jew b'kundizzjonijiet tax-xogħol differenti jeżistu flimkien fis-suq tax-xogħol. Speċjalment jekk tiġi assoċjata ma' possibbiltajiet limitati biex wieħed jiċċaqlaq minn impjiegi atipiċi għal impjiegi permanenti, din tista' xxekkel il-funzjonament u l-ġustizzja tas-swieq tax-xogħol. Ammont kbir ta' ħaddiema temporanji jista' jkun indikatur approssimattiv tas-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol fi Stat Membru. Fil-livell tal-UE (l-Illustrazzjoni 39), il-proporzjon ta' kuntratti temporanji meta mqabbel mat-total tal-impjegati ma nbidilx b'mod sinifikanti matul

dawn l-aħħar snin, u bħala medja kien ta' madwar 14 % matul l-aħħar għaxar snin. Madankollu, xi Stati Membri jesperjenzaw livelli ferm ogħla: dan huwa l-każ b'mod partikolari ta' Spanja, tal-Polonja, tal-Portugall, tan-Netherlands u tal-Kroazja, li kollha rreġistraw rati ogħla minn 20 % fl-2017; segwiti minn sitt Stati Membri oħra (is-Slovenja, Franza, l-Iżvezja, il-Finlandja, l-Italja u Ċipru) b'rati li varjaw bejn 15 % u 20 %. Uħud minn dawn il-pajjiżi esperjenzaw żidiet sinifikanti bejn l-2008 u l-2017, b'mod partikolari l-Kroazja (bi 8 pps), is-Slovakkja (b'5 pps), in-Netherlands (b'madwar 4 pps) u l-Italja (b'2 pps). Żieda sinifikanti ġiet irreġistrata wkoll fid-Danimarka (minn 8,5 % fl-2008 għal 12,9 % fl-2017). Spanja hija każ stramb, fejn l-ammont ta' kuntratti temporanji naqsu b'mod sinifikanti matul il-kriżi (minn 29,2 % fl-2008 għal 23,2 % fl-2013) u reġa' żdied malli kien hemm l-irkupru (sa 26,8 % fl-2017).

Illustrazzjoni 39: L-ammont ta' ħaddiema temporanji meta mqabbel mat-total tal-impjegati (15-64 sena).

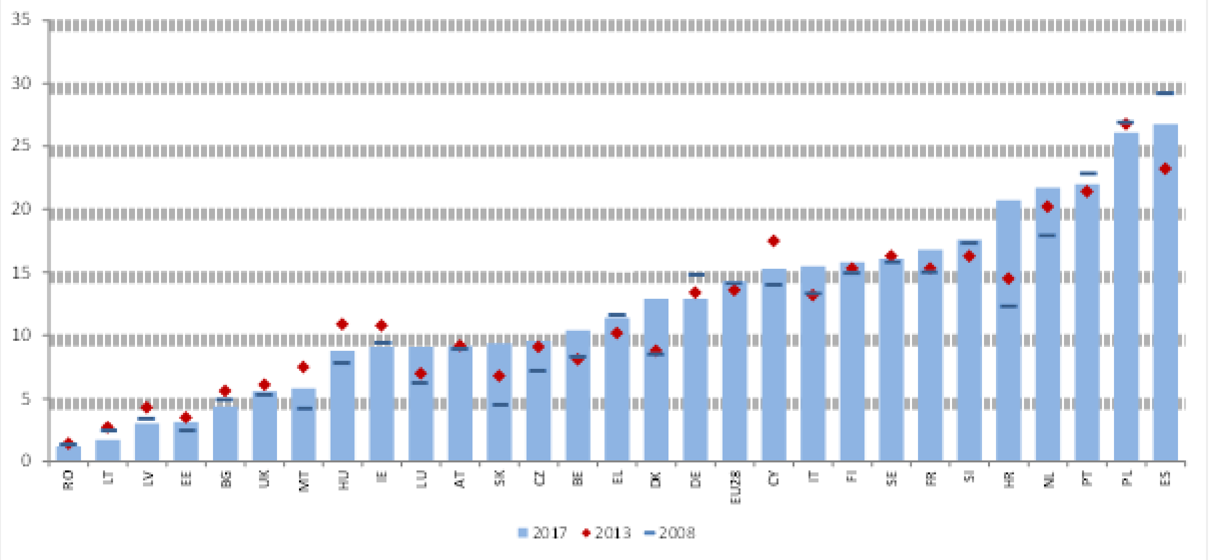

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

Il-kuntratti temporanji jistgħu jservu ta' tranżizzjoni lejn impjiegi permanenti, iżda spiss jirrappreżentaw "sqaqien". L-Illustrazzjoni 40 turi r-rati ta' tranżizzjoni minn kuntratti temporanji għal kuntratti permanenti (fuq medja ta' tliet snin sabiex jitnaqqas l-impatt tal-fluttwazzjonijiet fuq medda qasira ta' żmien) tiġi pplottjata mal-ammont ta' kuntratti temporanji mqabbel mat-total tal-impjegati. Bħala medja, 24 % tal-ħaddiema b'kuntratt temporanju jgħaddu għal kuntratt permanenti matul is-sena ta' wara. Madankollu,

f'għadd ta' Stati Membri r-rata ta' tranżizzjoni annwali hija ferm inqas mill-medja tal-UE. Dan huwa l-każ, b'mod partikolari, fi Spanja, fi Franza, fil-Polonja u fl-Italja, li jikkombinaw rata ta' tranżizzjoni baxxa (madwar 11 % għall-ewwel żewġ pajjiżi, 20 % għall-Italja u 22 % għall-Polonja) b'ammont kbir ta' kuntratti temporanji, li jindika li hemm segmentazzjoni. Ir-rati ta' tranżizzjoni huma komparattivament ogħla fl-Istati Membri bi proporzjon baxx ta' kuntratti b'terminu fiss. Kuntrarjament għal dan, fil-pajjiżi b'ammont kbir ta' kuntratti b'terminu fiss, hemm it-tendenza li l-ħaddiema jibqgħu mwaħħlin f'impjiegi temporanji. Eċċezzjonijiet notevoli huma rrappreżentati mill-Iżvezja u mis-Slovenja, li minkejja li għandhom ammonti għoljin ta' ħaddiema temporanji, għandhom rati ta' tranżizzjoni qrib l-40 % jew iktar.

Illustrazzjoni 40: L-ammont ta' ħaddiema temporanji mqabbel mat-total tal-impjegati 15-64 sena (2017) u r-rata ta' tranżizzjoni lejn impjiegi permanenti, fuq medja ta' tliet snin (2016).

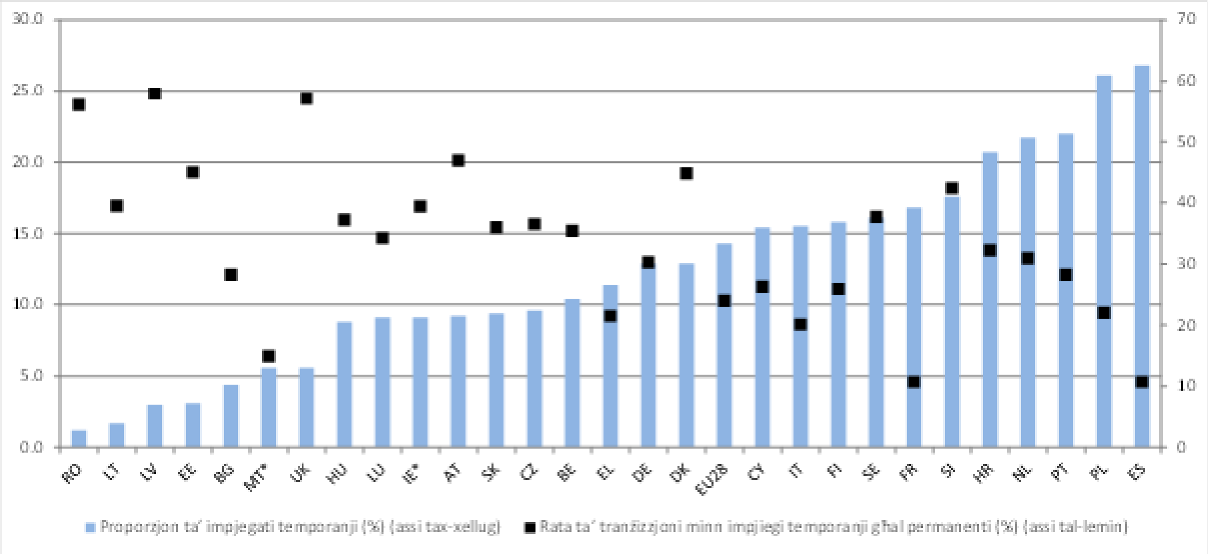

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol, SILC.
Nota: ir-rata ta' tranżizzjoni għall-Irlanda u għal Malta tirreferi għall-2015.

Fl-UE, il-maġġoranza tal-ħaddiema temporanji għandhom kuntratt b'terminu fiss minħabba li ma jistgħux isibu impjieg permanenti. Il-proporzjon ta' ħaddiema temporanji "sforzati" huwa indikazzjoni addizzjonali ta' segmentazzjoni fis-suq tax-xogħol; madwar 54 % tal-ħaddiema temporanji kollha tal-età ta' 15-64 sena fl-UE jinsabu f'din is-sitwazzjoni (2 pps iktar milli fl-2008), iżda l-ammont huwa iktar minn 70 % fi 12-il Stat Membru. F'din

il-perspettiva, is-sitwazzjoni ta' Stati Membri bħall-Portugall, il-Kroazja u Spanja – li jikkombinaw ammont kbir ta' ħaddiema temporanji u perċentwal ta' ħaddiema temporanji "sforzati" ikbar minn 80 % – hija partikolarment diffiċli (l-Illustrazzjoni 41). Is-sitwazzjoni ta' Ċipru teħtieġ daqsxejn monitoraġġ ukoll: anke jekk l-ammont ta' impjegati temporanji huwa biss kemxejn iktar mill-medja tal-UE, 91,9 % minnhom jinsabu f'din is-sitwazzjoni minħabba li ma setgħux isibu impjieg permanenti. Il-ħaddiema żgħażagħ is-soltu jkunu iktar lesti li jaċċettaw impjiegi temporanji; kif jidher fl-Illustrazzjoni 41, meta jitqies il-grupp ta' età ta' 25-64 sena, l-ammont ta' ħaddiema temporanji sforzati jkun ikbar fl-Istati Membri kollha. Huwa interessanti li d-distakk bejn il-gruppi ta' età 15-64 sena u 25-64 sena huwa l-inqas fejn l-ammont ta' ħaddiema temporanji sforzati huwa l-ikbar, u dan jindika li fi swieq tax-xogħol iktar segmentati, il-ħaddiema żgħażagħ jippreferu ferm li jkollhom kuntratti indefiniti. Barra minn hekk, huwa interessanti li l-ammont ta' ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien (tal-età ta' 55-64 sena) b'kuntratti temporanji sforzati żdied b'mod sostanzjali bil-kriżi, minn 51,9 % fl-2008 għal 60,6 % fl-2017.

Illustrazzjoni 41: Il-ħaddiema temporanji sforzati bħala ammont mit-total tal-impjegati temporanji fl-2017.

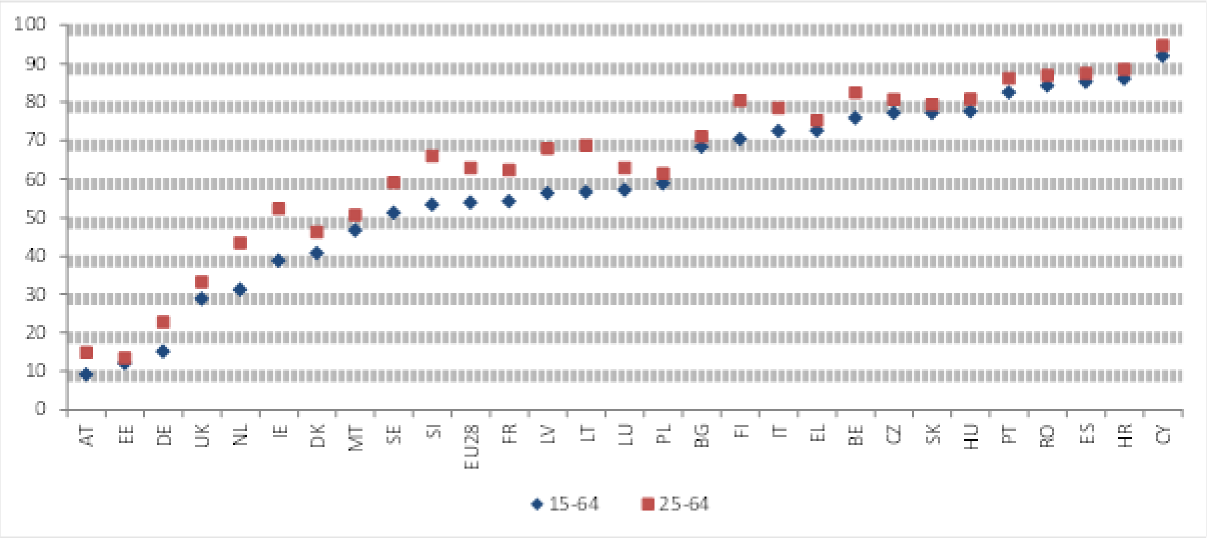

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

Proporzjon kbir ta' ħaddiema li jaħdmu għal rashom jista' jkun ukoll sinjal ta' segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol. Filwaqt li l-impjieg tal-persuni li jaħdmu għal rashom normalment ikun volontarju, jista' jaħbi relazzjonijiet ta' impjieg dipendenti (l-hekk imsejjaħ

impjieg "fittizju"). Barra minn hekk, spiss is-sistemi tas-sigurtà soċjali ma jkunux adattati biex jinkludu l-persuni li jaħdmu għal rashom (din il-kwistjoni tiġi diskussa fil-Kapitolu 3.4). Il-livell ta' awtonomija tal-ħaddiema li jaħdmu għal rashom ma jistax jitkejjel bi statistiki komparabbli ta' Eurostat minn Stat Membru għall-ieħor[65]. Madankollu, xi informazzjoni ta' indikazzjoni tista' tinkiseb billi wieħed iħares lejn l-ammont ta' persuni li jaħdmu għal rashom mingħajr impjegati ("ħaddiema awtonomi") u jqabblu mal-impjieg totali – meta jkun għoli, dan jista' jindika l-ħtieġa li ssir valutazzjoni ulterjuri speċifika għall-pajjiżi. Il-klassifikazzjoni turi li l-Greċja (22,3 %), ir-Rumanija (15,3 %) u l-Italja (15,1 %) kienu fil-quċċata fl-2017, segwiti mill-Polonja, mir-Repubblika Ċeka, mis-Slovakkja, mir-Renju Unit u min-Netherlands b'rati ta' iktar minn 11 % (l-Illustrazzjoni 42). Fin-naħa l-oħra tal-klassifikazzjoni, id-Danimarka, il-Ġermanja, l-Iżvezja u l-Ungerija kellhom rati qrib il-5 % jew iktar. Mill-2008 'l hawn, l-ammont ta' ħaddiema awtonomi baqa' stabbli bħala medja fl-UE, iżda ġew irreġistrati żidiet sinifikanti f'xi pajjiżi, b'mod partikolari fin-Netherlands (minn 8,4 % fl-2008 għal 11,5 % fl-2017) u fir-Renju Unit (minn 9,8 % għal 11,8 %). Kuntrarjament għal dan, l-ammont naqas sew fil-Kroazja (minn 11,7 % għal 5,7 %) u fil-Portugall (minn 13,5 % għal 8,9 %). Skont Eurofound[66], fl-2015 madwar kwart tal-ħaddiema kollha li jaħdmu għal rashom fl-UE jistgħu jiġu kklassifikati bħala "vulnerabbli" jew "moħbija"[67], b'differenzi sostanzjali minn Stat Membru għall-ieħor. Dawn il-ħaddiema jkollhom dipendenza ekonomika, livelli baxxi ta' awtonomija u vulnerabbiltà finanzjarja; għalhekk, "il-persuni li jaħdmu għal rashom b'impjieg fittizju" x'aktarx li jkunu jinsabu f'dawn il-gruppi. L-Illustrazzjoni 43 turi d-distribuzzjoni tal-ħaddiema li jaħdmu għal rashom f'dawn iż-żewġ kategoriji bħala ammont tal-impjieg totali, għal kull Stat Membru.

65 Il-modulu *ad hoc* li jmiss tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol ta' Eurostat, li r-riżultati tiegħu mistennija jaslu fl-2019, se jgħin biex jixħet dawl fuq il-kwistjoni.

66 Eurofound (2017), Exploring self-employment in the European Union, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu.

67 Abbażi tad-*data* tal-2015 mis-sitt Stħarriġ Ewropew dwar il-Kundizzjonijiet tax-Xogħol (EWCS) ġew identifikati ħames raggruppamenti distinti ta' persuni li jaħdmu għal rashom ("min iħaddem", "ħaddiema awtonomi stabbli", "negozjanti u bdiewa żgħar", "vulnerabbli" u "moħbija"). Ir-raggruppamenti huma l-eżitu ta' mudell statistiku (analiżi latenti tal-klassi) li jikkontrolla l-varjabbli għad-dipendenza ekonomika (eż. l-għadd ta' klijenti, kemm ikun faċli li jinstabu klijenti ġodda), id-dipendenza operazzjonali (eż. kemm jistgħu jieħdu żmien frank mingħajr ma jkunu avżaw minn ħafna qabel) u l-imprenditorija (eż. ikollhom diversi stabbilimenti, ir-raġuni għalfejn bdew jaħdmu għal rashom). Iktar dettalji f'Eurofound (2017), *ibid.*

Illustrazzjoni 42: Il-persuni li jaħdmu għal rashom mingħajr impjegati bħala perċentwal tal-impjieg totali.

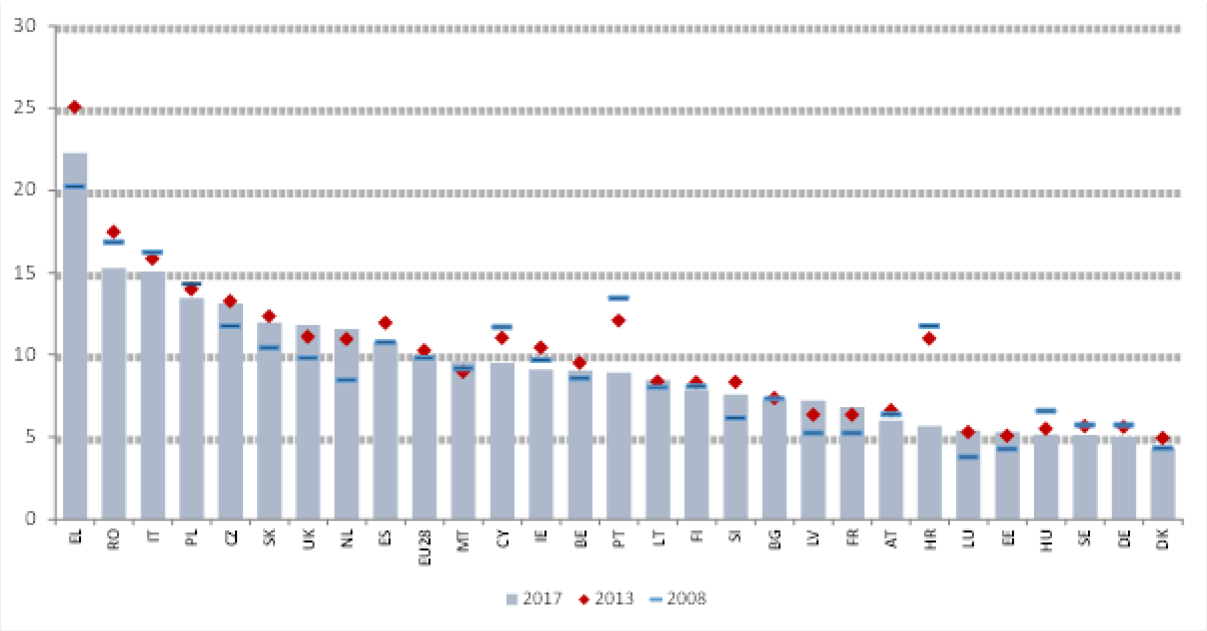

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol – kalkoli proprji.

Illustrazzjoni 43: Il-ħaddiema "vulnerabbli" u "moħbija" li jaħdmu għal rashom bħala proporzjon tal-impjieg totali.

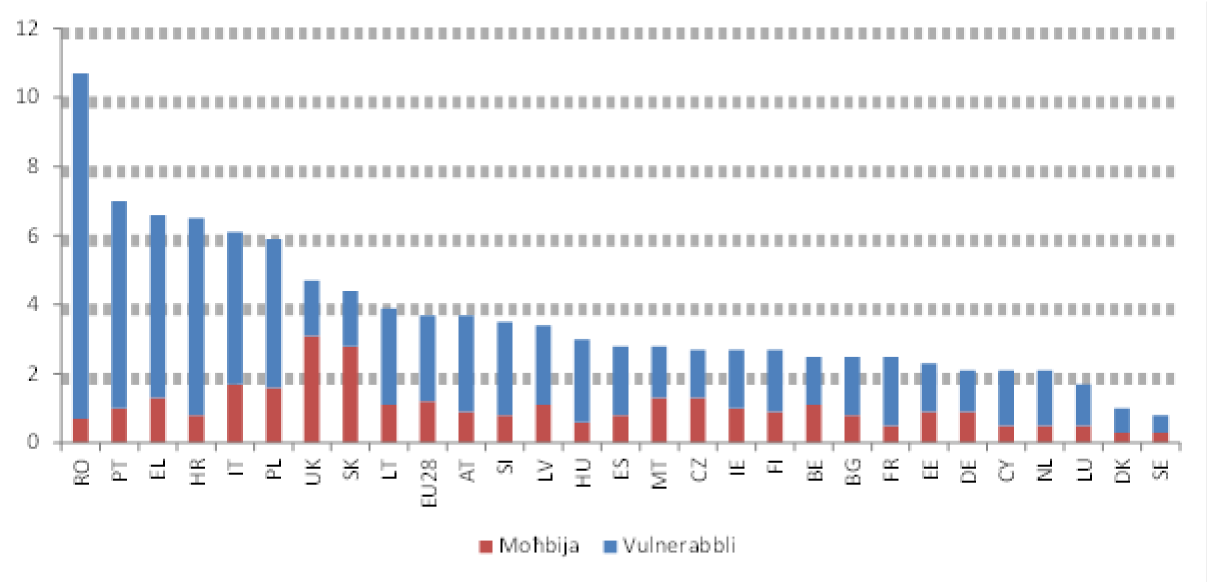

Sors: Eurofound (2017) – abbażi tas-sitt Stħarriġ Ewropew dwar il-Kundizzjonijiet tax-Xogħol (2015).

Ix-"xogħol permezz ta' pjattaforma", għalkemm attwalment huwa limitat għal partijiet żgħar tal-forza tax-xogħol, jista' jkollu impatt sinifikanti fuq il-kundizzjonijiet u t-

tendenzi tax-xogħol. Dan l-aħħar, l-istħarriġ onlajn tal-Kummissjoni Ewropea, COLLEEM[68], investiga l-użu ta' pjattaformi onlajn fost l-utenti frekwenti tal-internet tal-età ta' 16-74 sena f'14-il pajjiż tal-UE, u pprovda xi evidenza tentattiva inizjali dwar is-sitwazzjoni tal-ħaddiema permezz ta' pjattaforma. Skont il-Kummissjoni Ewropea (2018)[69], abbażi tar-riżultati tal-istħarriġ, il-proporzjon ta' persuni li jaqilgħu iktar minn nofs l-introjtu tagħhom minn xogħol permezz ta' pjattaforma kien kemxejn iktar minn 2 % fl-2017, bl-ogħla livelli rreġistrati fir-Renju Unit (4,3 %) u fin-Netherlands (2,9 %). Madwar nofs dawk li għalihom ix-xogħol permezz ta' pjattaforma huwa l-attività prinċipali jqisu lilhom infushom bħala persuni li jaħdmu għal rashom kompletament jew parzjalment, għalkemm ammont sinifikanti (38 %) iqisu lilhom infushom bħala impjegati. Dan jissuġġerixxi li ħafna ħaddiema permezz ta' pjattaforma jaf ma jkunux koperti bi protezzjoni soċjali – kwistjoni li hija kkumplikata minħabba l-fatt li sikwit l-istatus tagħhom fl-impjieg ma jkunx ċar għal finijiet regolatorji.

Il-ħaddiema temporanji jesperjenzaw kwalità iktar baxxa tal-impjiegi, fuq għadd ta' dimensjonijiet differenti. Is-sitt Stħarriġ Ewropew dwar il-Kundizzjonijiet tax-Xogħol (2015) jipprovdi informazzjoni dwar għadd ta' dimensjonijiet ewlenin tal-kwalità tal-impjiegi. Abbażi ta' dan l-istħarriġ, Eurofound[70] fasslet seba' indiċijiet tal-kwalità tal-impjiegi (li jikkonċernaw rispettivament l-ambjent fiżiku; l-ambjent soċjali; l-intensità tax-xogħol; il-ħiliet u d-diskrezzjoni; il-kwalità tal-ħin tax-xogħol; il-prospetti; u l-qligħ). Meta wieħed iħares lejn id-differenzi fil-punteġġi ta' sitta mis-seba' indiċijiet tal-kwalità tal-impjiegi[71] (it-Tabella 3), il-ħaddiema b'kuntratti temporanji fuq medda qasira ta' żmien għandhom punteġġ ta' inqas mill-medja f'erbgħa minnhom, fejn *il-prospetti* (inkluż is-sigurtà tal-impjieg u l-avvanz fil-karriera) u *l-ħiliet u d-diskrezzjoni* (li tinkludi, pereżempju, l-aċċess għat-taħriġ u l-awtonomija fit-teħid tad-deċiżjonijiet) huma l-iktar għadma iebsa. Min-naħa l-oħra, fir-rigward tal-ambjent soċjali, għandhom punteġġ kemxejn iktar mill-medja. Il-ħaddiema b'kuntratti temporanji fit-tul juru tendenza simili, iżda l-punteġġi tal-kwalità tal-impjiegi tagħhom huma iktar qrib il-medja; barra minn hekk, isibu ruħhom f'*ambjenti soċjali* inqas favorevoli meta mqabbla mal-medja. Xorta jibqgħu xi differenzi wara li jsir kontroll statistiku għal fatturi bħall-karatteristiki individwali jew dawk marbuta mal-impjiegi (l-

68 L-istħarriġ COLLEEM ("Ekonomija u Impjieg Kollaborattivi Economy and Employment") huwa stħarriġ onlajn ta' panel dwar il-pjattaformi diġitali kkummissjonat mid-DĠ EMPL u kkoordinat mill-JRC. Dan l-istħarriġ sar f'14-il Stat Membru Ewropew: DE, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LT, NL, PT, RO, SE, SK u UK. L-istħarriġ sar f'Ġunju 2017. Ara Pesole et al., (2018).

69 Il-Kummissjoni Ewropea (2018). Employment and Social Developments in Europe. Rieżami Annwali tal-2018. Il-Lussemburgu: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea.

70 Eurofound (2018), "Does employment Status matter for job quality?", għadha fil-fażi ta' tħejjija.

71 Is-seba' dimensjoni, jiġifieri l-qligħ, jiġi eskluż minħabba l-affidabbiltà baxxa.

Illustrazzjoni 44). Il-ħaddiema b'kuntratti temporanji għandhom ukoll probabbiltà tripla li jkunu fir-riskju tal-faqar milli dawk f'impjieg permanenti (16,3 % tal-ħaddiema temporanji, meta mqabbla ma' 5,8 % tal-ħaddiema permanenti fl-2017); disparità li ilha tikber b'mod kostanti mill-bidu tal-kriżi 'l hawn.

Tabella 3: Il-punteġġi tal-kwalità tal-impjiegi skont l-istatus fl-impjieg (2015)

		Dimensjonijiet tal-kwalità tal-impjiegi					
		Ambjent fiżiku	Intensità tax-xogħol	Kwalità tal-ħin tax-xogħol	Ambjent soċjali	Prospetti	Ħiliet u diskrezzjoni
Status fl-impjieg	Kuntratt indefinit	84	35	71	65	56	56
	Terminu fiss > sena waħda	83	34	70	59	46	52
	Terminu fiss < sena waħda	81	36	70	65	38	44
	Impjegati oħra	82	30	71	64	41	44
	Persuni li jaħdmu għal rashom, l-ebda impjegat - dipendenti	83	27	72	44	44	54
	Persuni li jaħdmu għal rashom, l-ebda impjegat - indipendenti	83	26	67	47	50	64
	Min iħaddem	84	35	60	76	62	71
	Total	83	34	70	64	53	56

Sors: Komputazzjoni ta' Eurofound fl-EWCS tal-2015. L-aħdar jindika punteġġ "aħjar mill-medja", filwaqt li l-aħmar jindika punteġġ "agħar mill-medja". L-isfumatura tal-kulur tindika d-devjazzjoni mill-medja (l-isfumaturi iktar skuri għandhom iktar distanza mill-medja).

Illustrazzjoni 44: L-effetti tal-istatus fl-impjieg fuq aspetti speċifiċi tal-kwalità tal-impjiegi, il-kontroll statistiku għall-karatteristiki individwali u dawk marbuta mal-impjiegi (2015)

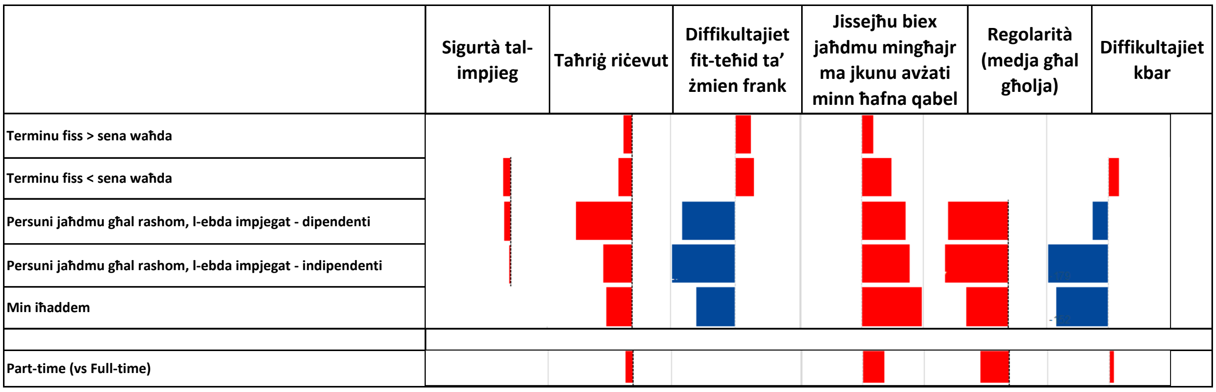

Sors: Komputazzjoni ta' Eurofound fl-EWCS tal-2015.

Nota: Il-kuluri jirrappreżentaw l-assoċjazzjoni relattiva bejn kull indikatur tal-kwalità tal-impjiegi u l-istatus fl-impjieg meta mqabbla mal-grupp ta' impjegati ta' referenza b'kuntratti indefiniti. Ir-riżultati huma frott rigressjonijiet f'diversi livelli b'kontroll statistiku għall-karatteristiki individwali, għall-okkupazzjoni, għas-settur u għal oħrajn.

Il-politiki attivi effettivi dwar is-suq tax-xogħol (ALMPs) huma komponent ewlieni ta' swieq tax-xogħol li jiffunzjonaw tajjeb. Dawn iżidu l-opportunitajiet tal-persuni li jkunu

qegħdin ifittxu impjieg li tassew isibu impjieg ġdid, u jtejbu t-tlaqqigħ tagħhom mal-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol. L-isfida prinċipali li l-ALMPs jippruvaw jindirizzaw hija l-qgħad, b'mod partikolari l-qgħad fit-tul (jiġifieri ta' tul itwal minn sena). L-evidenza turi li iktar ma persuna li tkun qed tfittex impjieg iddum qiegħda, iktar ikun hemm ir-riskju ta' deprezzament tal-ħiliet, ta' skoraġġiment u ta' tbegħid kumplessiv mis-suq tax-xogħol. Għalhekk, il-qgħad fit-tul huwa kemm indikatur tal-effettività tal-ALMPs u kemm miżura tal-isfida li pajjiż jiffaċċja f'termini ta' attivazzjoni tal-popolazzjoni ta' persuni qiegħda tiegħu[72]. L-Illustrazzjoni 45 turi r-rata tal-qgħad fit-tul (jiġifieri l-proporzjon bejn l-għadd ta' persuni li ilhom qiegħda għal iktar minn sena u l-popolazzjoni attiva) fl-2017 u l-bidla fil-proporzjon meta mqabbel mal-2016. Kif issemma wkoll fil-Kapitolu 1, il-qgħad fit-tul naqas fl-Istati Membri kollha fl-2017, bis-saħħa tal-irkupru tas-suq tax-xogħol. Minkejja t-tendenza pjuttost konverġenti (kif enfasizzat mill-pendil negattiv tal-linja ta' rigressjoni) għad hemm diskrepanzi sinifikanti fost l-Istati Membri, b'rati li fl-2017 kienu jvarjaw minn 1 % fir-Repubblika Ċeka sa 15,6 % fil-Greċja. Flimkien ma' Spanja (li kellha rata ta' 7,7 %), il-Greċja hija mmarkata bħala b'"qagħda dgħajfa iżda qiegħda titjieb", peress li kkombinat livell ferm ogħla mill-medja u rata mgħaġġla ta' tnaqqis matul l-aħħar sena. L-Italja, li rreġistrat rata tal-qgħad fit-tul komparattivament iktar baxxa (6,5 %), hija mmarkata bħala "sitwazzjoni kritika", minħabba t-titjib limitat tagħha fl-2017 meta mqabbel mas-sena ta' qabel. Is-sitwazzjoni tas-Slovakkja hija kkunsidrata bħala "sitwazzjoni li trid tiġi osservata" b'rata ta' 5,1 %. Fost il-pajjiżi mmarkati bħala b'"sitwazzjoni aħjar mill-medja", ta' min isemmi lil Ċipru, il-Portugall u l-Kroazja, li huma kklassifikati f'dan il-grupp minħabba l-prestazzjoni tagħhom fil-bidla annwali, li tindika titjib sinifikanti fl-2017 (il-livell huwa qrib il-medja tal-UE iżda xorta iktar minnha).

72 Għal dawn ir-raġunijiet, ir-rata tal-qgħad fit-tul ġiet miftiehma mill-Kumitat tal-Impjiegi bħala indikatur primarju tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali għall-monitoraġġ tas-sostenn attiv għall-impjieg.

Illustrazzjoni 45: Ir-rata tal-qgħad fit-tul (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

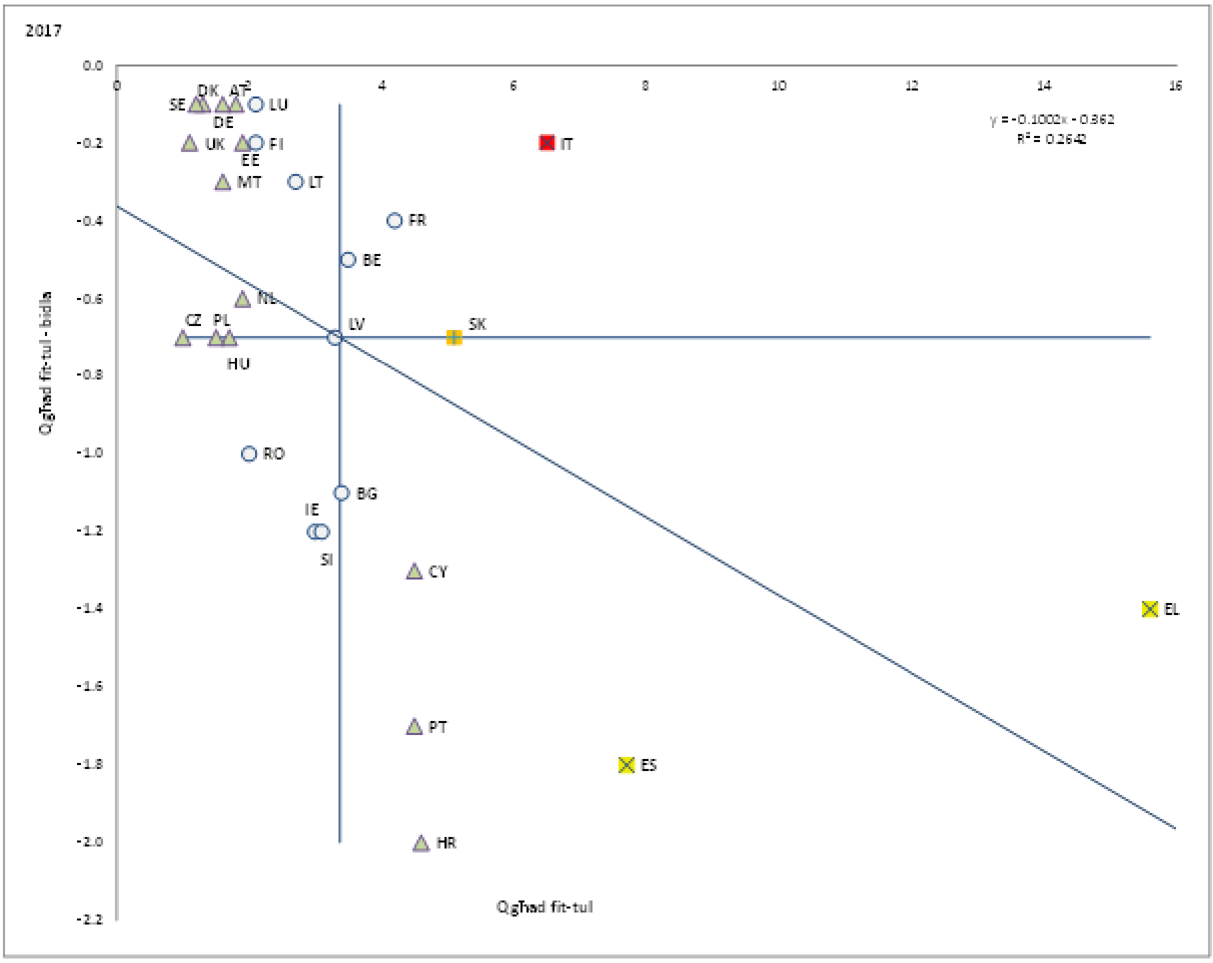

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.

Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, ir-rata tal-qgħad fit-tul għadha ma rkupratx għal-livelli ta' qabel il-kriżi. It-titjib fir-rigward tal-2013 (referenza bħala l-eqqel sena tal-kriżi) kien speċjalment rilevanti (b'iktar minn 4 pps) fil-Kroazja, fi Spanja, fis-Slovakkja, fil-Portugall, fl-Irlanda u fil-Bulgarija. Minkejja dan, fi ftit Stati Membri r-rata tal-qgħad fit-tul fl-2017 hija ugwali jew ogħla minn dik fl-2013, b'mod partikolari fi Franza (l-istess rata), fl-Awstrija (+0,5 pps), fil-Finlandja (+0,4 pps) u fil-Lussemburgu (+0,3 pps). Barra minn hekk, f'21 Stat Membru r-rata tal-qgħad fit-tul għadha ogħla minn dik fl-2008, bl-ikbar disparitajiet irreġistrati fil-Greċja (+11,9 pps), fi Spanja (+5,7 pps), f'Ċipru (+4 pps) u fl-Italja (+3,5 pps). Din hija indikazzjoni tal-intensità tar-reċessjoni li ġarrbu dawn il-pajjiżi fl-aħħar snin, u tal-impatt li għadu jkollha fuq l-eżiti tas-suq tax-xogħol – iżda, fl-istess ħin, tal-isfidi li jħabbtu

wiċċhom magħhom is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi u l-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol, li f'ħafna każijiet sfaw mifnija minħabba iż-żieda f'daqqa waħda tal-għadd ta' persuni li kienu qegħdin ifittxu impjieg.

Illustrazzjoni 46: Il-qgħad fit-tul bħala perċentwal tal-popolazzjoni attiva

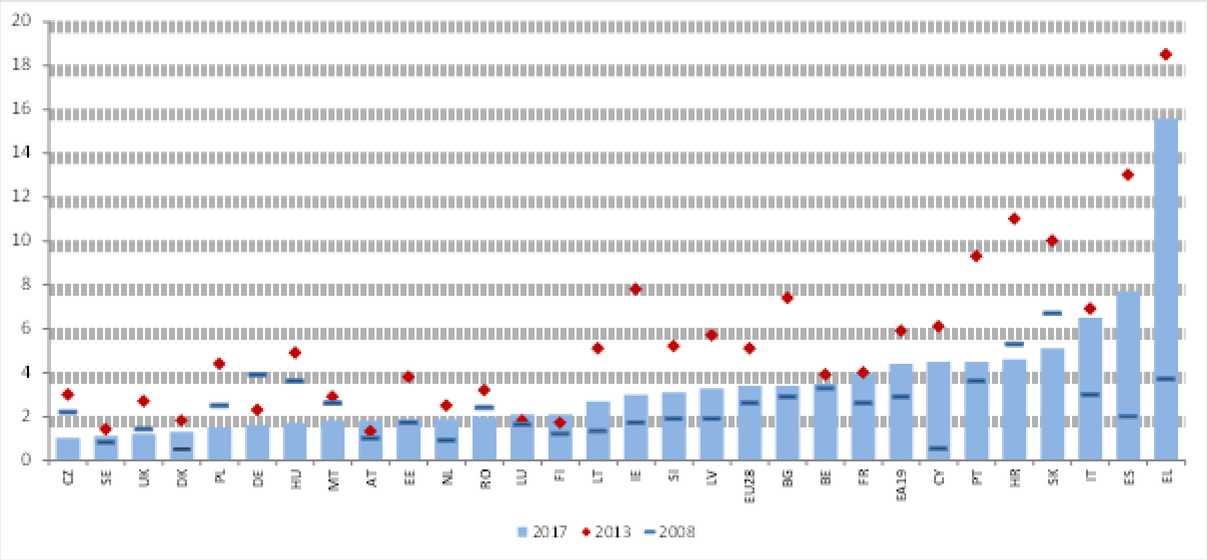

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

Il-parteċipazzjoni f'politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol għadha tvarja b'mod sinifikanti minn Stat Membru għall-ieħor fl-UE. Il-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol (ALMPs) jirrappreżentaw waħda mill-pedamenti fl-iżgurar ta' tranżizzjonijiet effettivi lejn is-suq tax-xogħol u ta' swieq tax-xogħol bi prestazzjoni tajba ħafna. Flimkien ma' infrastruttura effettiva tal-apprendiment tul il-ħajja, l-ALMPs jikkostitwixxu d-dimensjoni reali ta' sostenn (u ta' sigurtà) ta' qafas ta' flessigurtà bbilanċjata tajjeb, li huwa rikonoxxut bħala fattur li jtejjeb il-prestazzjoni tas-suq tax-xogħol. F'dan id-dawl, jispikkaw id-disparitajiet fost l-Istati Membri fil-parteċipazzjoni fil-miżuri ta' attivazzjoni. Minn naħa, hemm grupp kbir ta' Stati Membri (il-Greċja, ir-Rumanija, il-Bulgarija, il-Latvja, is-Slovenja, il-Kroazja, Ċipru u Malta) fejn inqas minn 10 % ta' dawk li jixtiequ jaħdmu pparteċipaw fl-ALMPs fl-2016. Barra minn hekk, dan l-ammont fil-biċċa l-kbira tal-każijiet naqas f'dawn l-aħħar snin. Min-naħa l-oħra, hemm grupp ieħor ta' pajjiżi li rreġistraw rati ta' parteċipazzjoni ta' iktar minn 40 % (l-Iżvezja, Franza, id-Danimarka, l-Ungerija, il-Lussemburgu u l-Belġju); għal dan il-grupp ta' pajjiżi t-tendenza kienet ġeneralment pożittiva jew kostanti mill-2013 'il hawn. Dan jidher li

qiegħed jindika li l-konverġenza mhix qiegħda sseħħ fir-rigward ta' dan l-indikatur ta' politika[73]. Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, ir-rati ta' parteċipazzjoni naqsu wara l-kriżi (bl-eċċezzjonijiet notevoli tal-Belġju, l-Ungerija, l-Iżvezja, ir-Repubblika Ċeka u l-Estonja) li jindikaw li ż-żieda fl-għadd ta' persuni li kienu qegħdin ifittxu impjieg ma ġietx segwita minn żieda proporzjonali fil-parteċipazzjoni fl-ALMPs.

Illustrazzjoni 47: Il-parteċipanti fl-ALMPs għal kull 100 persuna li tixtieq taħdem

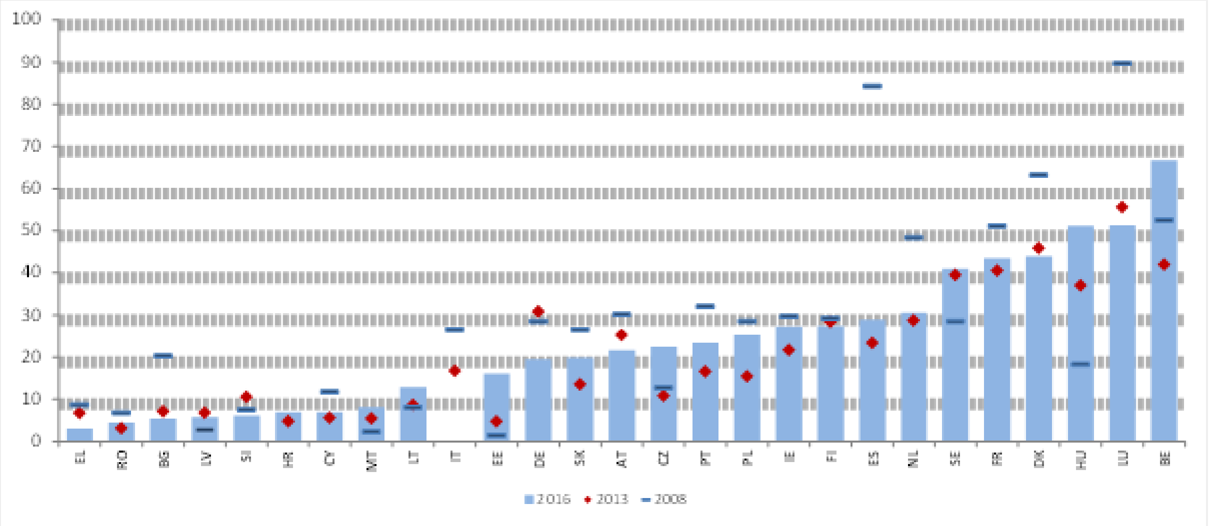

Sors: Eurostat, il-bażi tad-*data* LMP u l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Ma hemm l-ebda *data* reċenti disponibbli għar-Renju Unit; ma hemm l-ebda ċifri għall-2016 għall-Italja.

Jidher li l-investiment totali fil-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol ivarja ħafna minn Stat Membru għall-ieħor. Jekk l-ammont tal-persuni qiegħda fit-tul huwa approssimazzjoni għall-effettività tal-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol, din id-diverġenza hija kwistjoni ta' tħassib ukoll. Għalkemm l-infiq fuq is-servizzi u l-miżuri tas-suq tax-xogħol sa ċertu punt huwa marbut mas-sitwazzjoni ta' qgħad u ta' kompetittività fi Stat Membru partikolari, iċ-ċifri juru differenzi kbar fl-impenn biex jinbnew sistemi effettivi għall-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol. L-infiq fuq is-servizzi u l-miżuri tas-suq tax-xogħol ivarja minn 1,5 % tal-PDG għal inqas minn 0,1 % f'xi wħud mill-Istati Membri li impenjaw ruħhom inqas (l-Illustrazzjoni 48). Barra minn hekk, hemm it-tendenza li l-Istati Membri bl-inqas investimenti fl-ALMPs ikunu wkoll dawk fejn parti sinifikanti tas-sistema tal-ALMPs tkun kofinanzjata mill-FSE u fejn is-sostenibbiltà fit-tul tas-sistema tkun tinsab fil-periklu.

73 Madankollu, dan l-indikatur għandu jiġi interpretat bil-galbu, peress li jkejjel biss il-parteċipazzjoni fil-politiki dwar is-suq tax-xogħol (u mhux l-effettività tagħhom), u għal għadd ta' pajjiżi dan jippreżenta problemi ta' affidabbiltà statistika, b'rabta mal-proċess tal-ġbir tad-*data*.

Illustrazzjoni 48: L-infiq fuq is-servizzi u l-miżuri tas-suq tax-xogħol (2016) u l-ammont ta' persuni qiegħda fit-tul (2017)

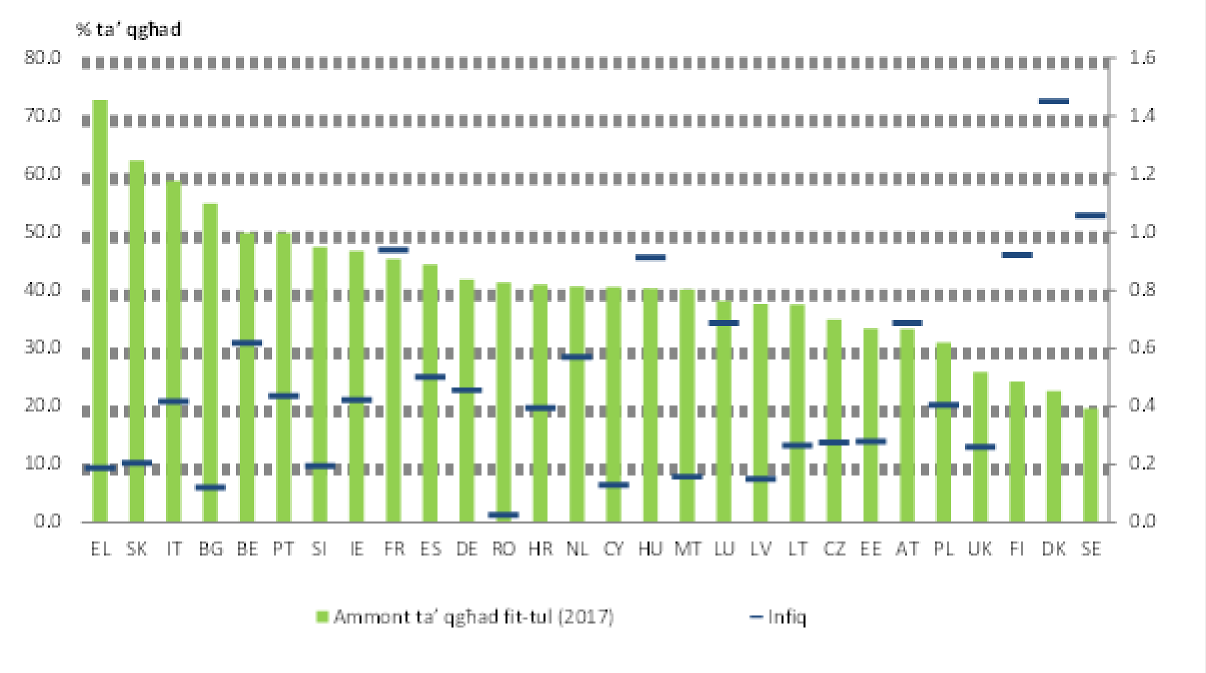

Is-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi (PES) huma l-istituzzjonijiet prinċipali tas-suq tax-xogħol responsabbli għas-sostenn għat-tiftix ta' impjieg u għall-iggwidar tal-persuni li jkunu qegħdin ifittxu impjieg lejn il-miżuri ta' attivazzjoni. Għalkemm ikunu strutturati b'mod differenti f'kull pajjiż, il-PES kollha jkollhom l-għan li jlaqqgħu l-provvista u d-domanda fis-suq tax-xogħol billi jipprovdu servizzi kemm għall-persuni qiegħda rreġistrati u kemm għal min iħaddem. B'mod partikolari, huma responsabbli għat-tfassil ta' profili tal-klijenti, għall-għoti ta' konsulenza u ta' sostenn individwalizzat, għall-iggwidar lejn il-miżuri ta' taħriġ u ta' attivazzjoni, u (f'ħafna pajjiżi) għall-ħlas tal-benefiċċji tal-qgħad u/jew tas-sigurtà soċjali.

Madankollu, l-effettività tas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi biex jipprovdu sostenn għat-tiftix ta' impjieg mhijiex ugwali fost l-Istati Membri, u tiddependi fost l-oħrajn fuq il-kapaċità tagħhom, fuq il-kwalità tas-servizzi offruti, u fuq il-koordinazzjoni ma' atturi oħra. Tali diskrepanzi jirriflettu, f'ħafna każijiet, l-użu tal-PES mill-persuni qiegħda għat-tiftix ta' impjieg (lil hinn mir-rekwiżiti formali ta' reġistrazzjoni, li ġeneralment ikunu neċessarji għall-aċċess għal benefiċċji tal-qgħad u għal benefiċċji oħra tas-sigurtà soċjali). L-Illustrazzjoni 49 turi l-ammont ta' persuni qiegħda li jużaw is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi għat-tiftix ta' impjieg. Il-valuri ma jvarjawx b'mod sinifikanti minn dawk ippubblikati fir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi tal-2018. Fin-naħa ta' isfel tad-distribuzzjoni, Spanja, l-Italja u r-Rumanija kellhom l-iktar ammonti baxxi fl-2017 (inqas minn 30 %), segwiti min-Netherlands, mir-

Renju Unit u mill-Portugall (b'ammonti ta' bejn 30 % u 40 %). Kuntrarjament għal dan, fl-Istati Membri bħal-Litwanja, is-Slovakkja, ir-Repubblika Ċeka, l-Awstrija, is-Slovenja, il-Ġermanja u l-Greċja, l-ammont ta' persuni qiegħda li jiddikjaraw li jużaw is-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi biex ifittxu impjieg huwa iktar minn 70 %. Bħala medja, l-użu tal-PES mill-persuni qiegħda naqas b'mod kostanti mill-bidu tal-kriżi 'l hawn, minn 58,1 % fl-2008 għal 45,2 % fl-2017 (1 pps inqas milli fl-2016). Madankollu, ġiet irreġistrata xejra opposta fi ftit Stati Membri, b'żidiet notevoli fil-Latvja u f'Ċipru (b'iktar minn 30 pps), fl-Estonja u fil-Greċja (b'madwar 15 pps), u fir-Rumanija u fis-Slovenja (b'madwar 9 pps). Minkejja dan, f'uħud minn dawn il-pajjiżi, iż-żieda fir-rati jaf hija r-riżultat ta' obbligi iktar b'saħħithom biex wieħed jirreġistra sabiex ikun jista' jaċċessa l-benefiċċji. L-Illustrazzjoni 50 tagħti ħjiel tal-użu li jsir mill-metodi alternattivi speċifiċi ta' tiftix ta' impjieg mill-persuni qiegħda, inkluż l-uffiċċji privati tal-impjieg, l-applikazzjonijiet diretti għand min iħaddem u l-metodi informali bħall-mistoqsijiet lill-ħbieb, lill-qraba u lit-trejdjunjins. Filwaqt li huwa diffiċli li jinstabu tendenzi ġenerali, jidher li fl-Istati Membri fejn l-użu tas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi huwa baxx, il-metodi informali huma dawk li jintużaw l-iktar ta' spiss.

Illustrazzjoni 49: L-ammont ta' persuni qiegħda li jużaw is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi għat-tiftix ta' impjieg

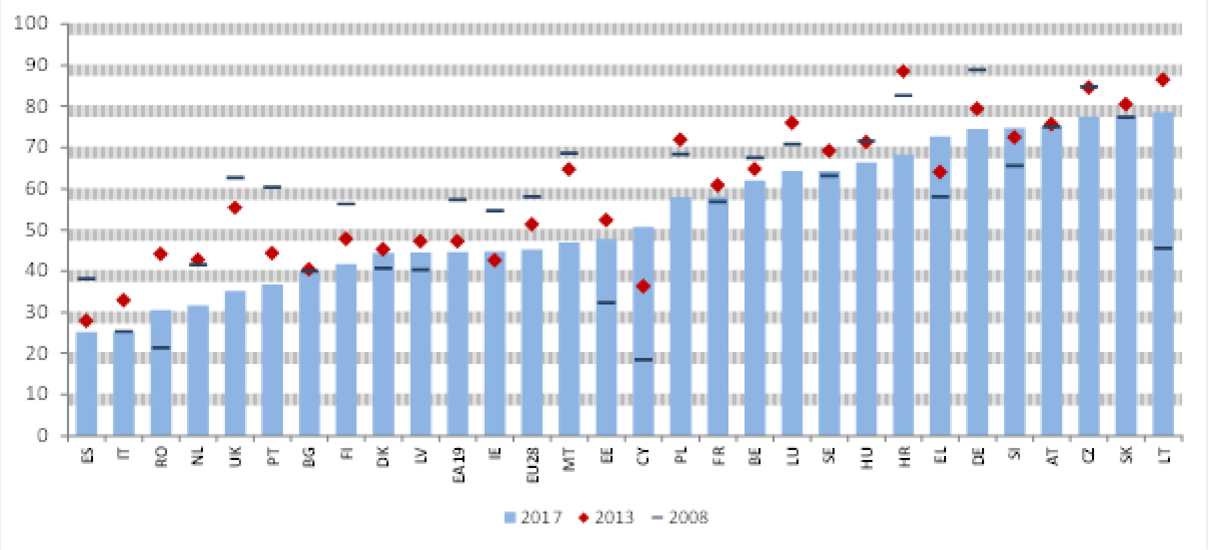

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

Illustrazzjoni 50: L-ammont ta’ persuni qiegħda li jużaw metodi speċifiċi ta’ tiftix ta’ impjieg (2017)

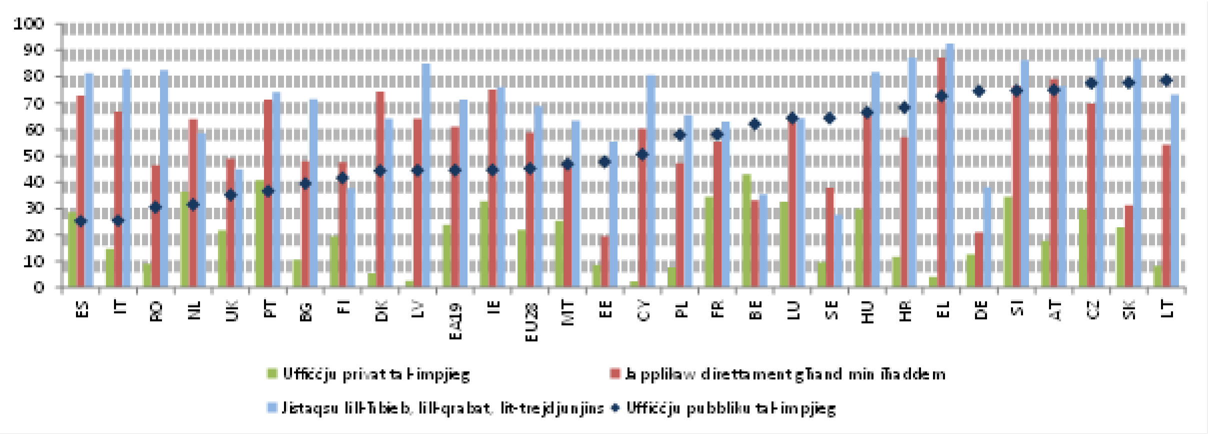

Sors: Eurostat, l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol.

Il-provvista ta’ benefiċċji tal-qgħad adegwati għal tul ta’ żmien raġonevoli, li jkunu aċċessibbli għall-ħaddiema kollha u li jkunu akkumpanjati minn politiki attivi effettivi dwar is-suq tax-xogħol, hija kruċjali biex il-persuni li jkunu qegħdin ifittxu impjieg jingħataw sostenn matul it-tranżizzjonijiet fis-suq tax-xogħol. Ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi tal-2018 ippreżenta analiżi komparattiva estensiva tal-karatteristiki prinċipali tat-tfassil tas-sistemi tal-benefiċċji tal-qgħad fl-UE kollha, abbażi tar-riżultati tal-eżerċizzju ta’ parametraġġ referenzjarju tal-benefiċċji tal-qgħad u tal-ALMPs imfassla fil-Kumitat tal-Impjiegi (EMCO). L-analiżi, li tat ħarsa lejn għadd ta’ indikaturi ta’ xprun tal-prestazzjoni u tal-politiki (għall-2016 jew għall-2017 skont id-disponibbiltà tad-*data*), għadha valida b’mod kumplessiv, fid-dawl tal-bidliet limitati ta’ politika li seħħew matul il-perjodu ta’ referenza għal dan ir-rapport (għad-dettalji dwar ir-riformi li saru mill-Istati Membri f’dan il-qasam, ara t-Taqsima 3.3.2; għal ħarsa ġenerali fit-tul tar-riformi mill-Istati Membri, ara l-Kummissjoni Ewropea, 2018[74]). Din it-taqsima tipprovdi aġġornament tal-eżerċizzju, b’mod partikolari tal-indikaturi ta’ xprun tal-politiki. Barra minn hekk, tagħti ħarsa lejn l-indikaturi addizzjonali ta’ rigorożità tar-rekwiżiti tat-tiftix ta’ impjieg għall-persuni qiegħda li jkunu qegħdin ifittxu impjieg, li ġew miftiehma mill-Kumitat tal-Impjiegi fl-2018.

L-ammont ta’ persuni qiegħda għal żmien qasir[75] koperti mill-benefiċċji tal-qgħad jammonta għal madwar terz, bħala medja. Dan l-ammont naqas kemxejn fil-perjodu ta’

[74] Il-Kummissjoni Ewropea (2018). Labour Market and Wage Developments in Europe. Rieżami Annwali tal-2018. Il-Lussemburgu: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea.
[75] Dawk li ilhom qiegħda għal inqas minn sena.

wara l-kriżi (minn 34,4 % fl-2008 għal 32,7 % fl-2017), u baqa' stabbli matul dawn l-aħħar snin. Madankollu, għad hemm differenzi sinifikanti minn pajjiż għall-ieħor (l-Illustrazzjoni 51). Dawn id-differenzi jiddependu fuq it-tfassil ta' politika tas-sistemi ta' benefiċċji tal-qgħad (b'mod partikolari fir-rigward tal-kundizzjonijiet ta' eliġibbiltà, it-tul ta' żmien massimu, ir-rigorożità tar-rekwiżiti għat-tiftix tal-impjiegi, it-trikkib ma' skemi oħra tal-protezzjoni soċjali) kif ukoll fir-rigward tal-pożizzjoni ċiklika ta' pajjiżi differenti. F'perspettiva fit-tul, bejn l-2008 u l-2017, l-ikbar żidiet fil-kopertura ġew irreġistrati fil-Latvja (bi kważi 16 pps), fl-Italja (10 pps) u fi Franza (9 pps). Min-naħa l-oħra, l-ikbar tnaqqis ġie rreġistrat fl-Ungerija (-15 pps), fil-Lussemburgu (-12 pps), fil-Kroazja u fil-Ġermanja (-10 pps). Madankollu, il-Ġermanja xorta waħda għandha l-ogħla rata ta' kopertura (62,8 %) – segwita mill-Finlandja, mill-Awstrija, mill-Belġju u minn Franza b'rati 'l fuq minn 50 %. Kuntrarjament għal dan, l-iktar kopertura baxxa tista' tiġi osservata f'Malta, fil-Kroazja, fil-Polonja, fir-Rumanija u fil-Bulgarija, b'rati ferm inqas minn 15 % u bl-ebda sinjal ta' titjib.

Illustrazzjoni 51: kopertura tal-benefiċċji tal-qgħad għall-persuni qiegħda għal żmien qasir

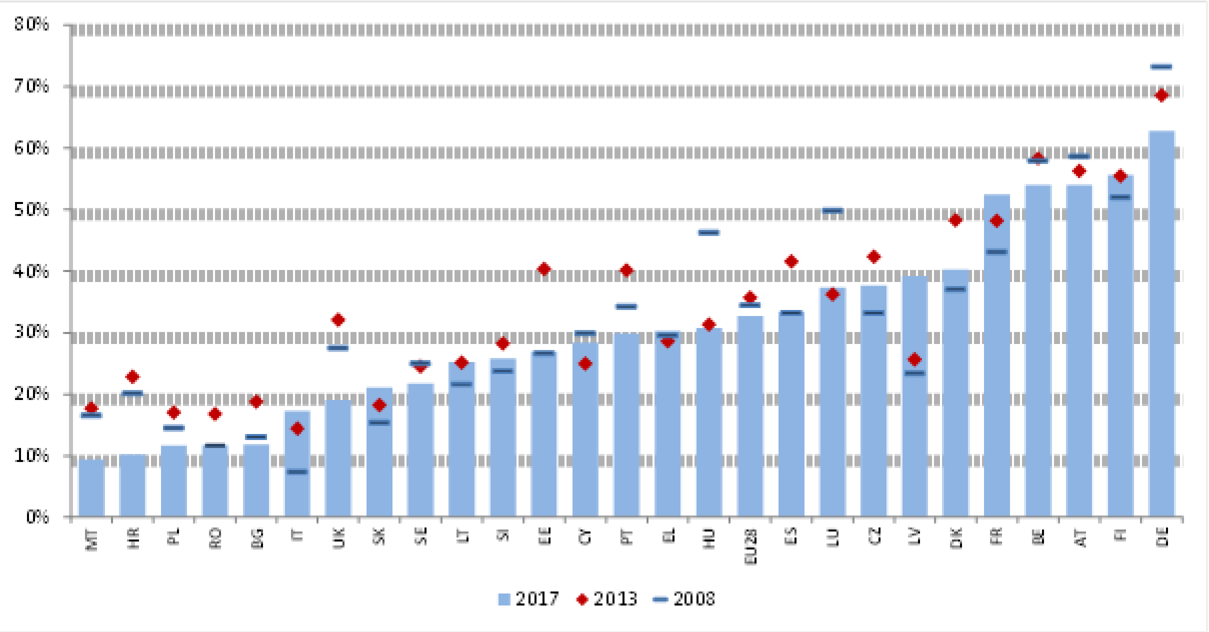

Sors: komputazzjoni fuq Eurostat, id-*data* tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol. Nota: id-*data* mhijiex disponibbli għall-Irlanda u għan-Netherlands.

Bejn l-2016 u l-2018 ma kien hemm l-ebda bidla kbira fit-tfassil tal-benefiċċji tal-qgħad fl-Istati Membri. Sabiex ikunu intitolati għall-benefiċċji tal-qgħad, ġeneralment ikun meħtieġ li l-persuni qiegħda jkollhom rekord ta' xogħol minimu u/jew ikunu ħallsu l-kontribuzzjonijiet

tal-assigurazzjoni għal perjodu ta' żmien. Kif jidher fl-Illustrazzjoni 52, dan il-perjodu minimu jvarja minn inqas minn 20 ġimgħa fi Franza u fl-Italja għal sena (52 ġimgħa) jew iktar fil-Polonja, fir-Rumanija u fis-Slovakkja. Ma ġiet irreġistrata kważi l-ebda varjazzjoni bejn l-2016 u l-2018, bi tliet eċċezzjonijiet. Fil-każ tal-Awstrija, għadu meħtieġ rekord ta' assigurazzjoni ta' 52 ġimgħa fl-24 xahar ta' qabel għall-applikazzjonijiet tal-ewwel darba. Madankollu, għall-applikazzjonijiet sussegwenti, dan il-perjodu tnaqqas għal 28 ġimgħa. Fil-Bulgarija, it-tul tal-perjodu ta' kwalifika meħtieġ żdied minn disa' xhur ta' assigurazzjoni matul il-15-il xahar ta' qabel il-qgħad, għal minn tal-inqas 12-il xahar ta' assigurazzjoni matul it-18-il xahar ta' qabel il-qgħad. Fil-Latvja seħħ tnaqqis simili fejn ir-rekwiżit żdied minn minn tal-inqas disa' xhur ta' kontribuzzjonijiet imħallsa fit-12-il xahar ta' qabel il-qgħad għal minn tal-inqas 12-il xahar ta' assigurazzjoni mħallsa fis-16-il xahar ta' qabel il-qgħad. Fir-rigward tat-tul ta' żmien massimu għall-benefiċċji (l-Illustrazzjoni 53), ma kien hemm l-ebda bidla bejn l-2017 u l-2018. Il-Belġju għadu fin-naħa ta' fuq b'tul ta' żmien illimitat għall-benefiċċji – li għandu jitqies fil-kuntest tan-nuqqas ta' skema tal-assistenza għall-qgħad. Fuq in-naħa opposta huma l-Ungerija u Malta. It-tul ta' żmien massimu għadu iqsar mill-perjodi ta' kontribuzzjoni fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri; dawn huma ugwali f'erba' pajjiżi (Franza, in-Netherlands, il-Greċja, il-Lussemburgu) u fi tliet każijiet it-tul ta' żmien massimu huwa itwal (il-Finlandja, id-Danimarka, il-Belġju). Rigward il-livell u l-adegwatezza tal-benefiċċji tal-qgħad, l-Istati Membri għandhom ukoll disparitajiet sinifikanti. Ir-rati netti ta' sostituzzjoni għal ħaddiem b'paga baxxa b'esperjenza qasira ta' xogħol (sena) ivarjaw minn inqas minn 20 % tal-qligħ (nett) preċedenti fl-Ungerija għal madwar 90 % fil-Lussemburgu (l-Illustrazzjoni 54). It-tqabbil bejn ir-rati netti ta' sostituzzjoni fit-tieni u fit-12-il xahar tal-perjodu ta' qgħad juri l-effett tal-iskadenza tal-benefiċċji (b'individwi li jaqgħu fi skemi oħra, bħall-qgħad jew l-assistenza soċjali), jew inkella tat-tnaqqis fil-ġenerożità tal-benefiċċju maż-żmien[76].

[76] Il-mudelli tal-OECD li ntużaw għal dan l-indikatur ġew irfinati mill-adozzjoni tar-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi tal-2018 fil-Kunsill 'il hawn, b'mod partikolari għall-Awstrija, għad-Danimarka, għall-Estonja, għall-Finlandja, għall-Ġermanja, għal Spanja, għall-Irlanda, għall-Italja u għar-Renju Unit.

Illustrazzjoni 52: It-tul tal-perjodu ta' kwalifika meħtieġ, l-2016 u l-2018 (f'ġimgħat)

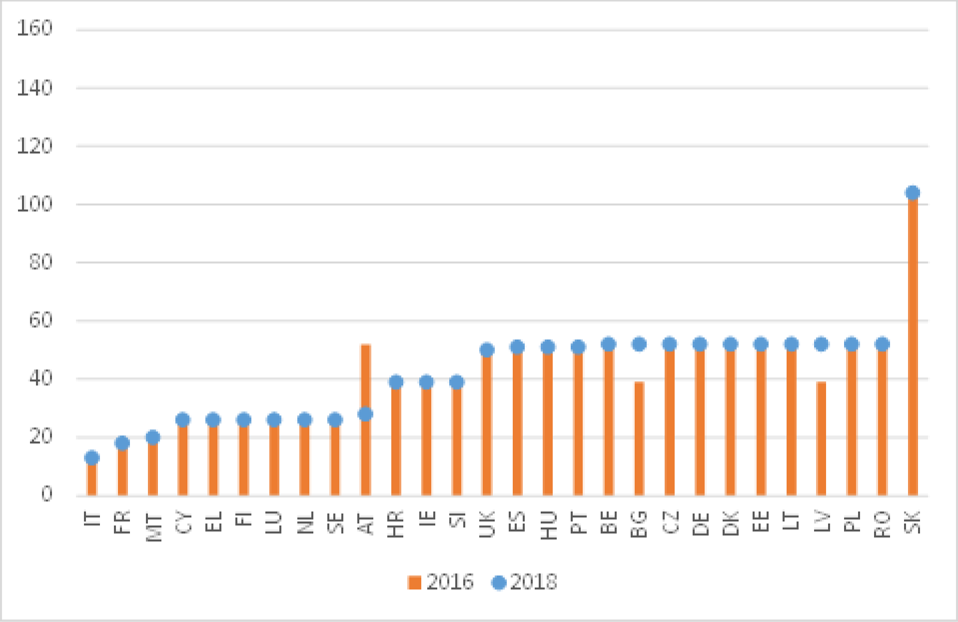

Sors: il-bażi tad-*data* MISSOC (is-Sistema ta' Informazzjoni Reċiproka dwar il-Protezzjoni Soċjali) u l-leġiżlazzjoni nazzjonali. Nota: F'Malta (2018), il-kriterji ta' kwalifika minimi huma 50 ġimgħa ta' kontribuzzjonijiet imħallsa li minnhom minn tal-inqas 20 imħallsa jew ikkreditati fis-sentejn kalendarji preċedenti; fl-Irlanda (2016 u 2018), iridu jkunu tħallsu minn tal-inqas 104 kontribuzzjonijiet fil-ġimgħa minn mindu l-persuna bdiet taħdem għall-ewwel darba.

Illustrazzjoni 53: It-tul ta' żmien massimu tal-benefiċċji b'sena esperjenza ta' xogħol fl-2017 u fl-2018

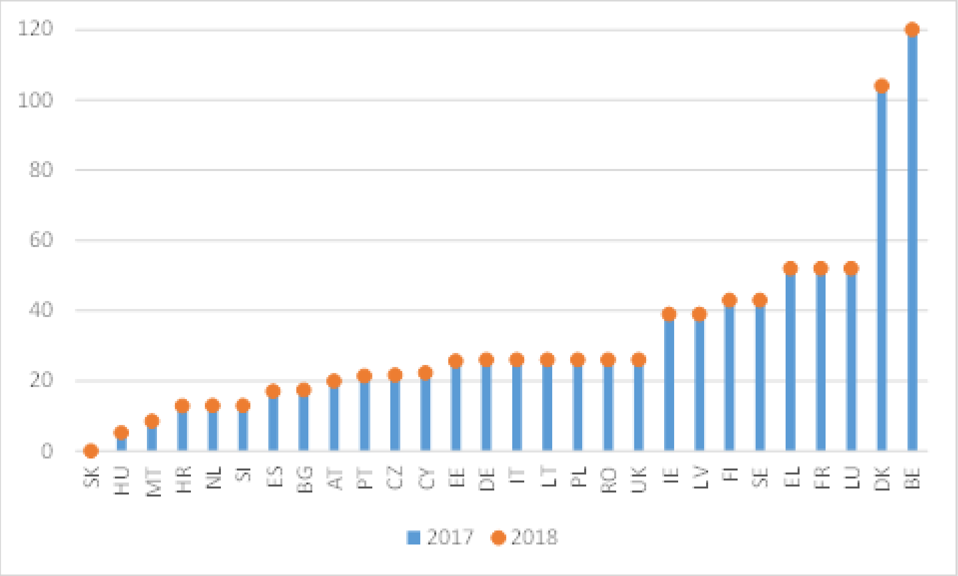

Sors: il-bażi tad-data MISSOC (is-Sistema ta' Informazzjoni Reċiproka dwar il-Protezzjoni Soċjali) u l-leġiżlazzjoni nazzjonali (Jannar 2017 u Jannar 2018). Nota: fil-Belġju ma hemm l-ebda limitu fuq it-tul tal-benefiċċji. F'Ċipru, il-ġimgħat jiġu kkalkulati abbażi ta' sitt ijiem tax-xogħol fil-ġimgħa. Fl-Irlanda, il-benefiċċju jitħallas biss għal 39 ġimgħa (234 jum) għall-persuni b'260 kontribuzzjoni PRSI imħallsa fil-ġimgħa jew iktar. Fis-Slovakkja, persuna li tkun ilha taħdem għal sena ma tistax tikkwalifika għall-benefiċċji tal-qgħad (huma meħtieġa minn tal-inqas sentejn ta' kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni kontra l-qgħad matul l-aħħar tliet snin). Fil-Polonja, it-tul ta' żmien ivarja skont il-livell tar-rata tal-qgħad tar-reġjun meta mqabbel mal-medja nazzjonali.

Illustrazzjoni 54: Ir-rata netta ta' sostituzzjoni tal-benefiċċji tal-qgħad, b'67 % tal-paga medja, fit-tieni u fit-12-il xahar tal-qgħad (2018)

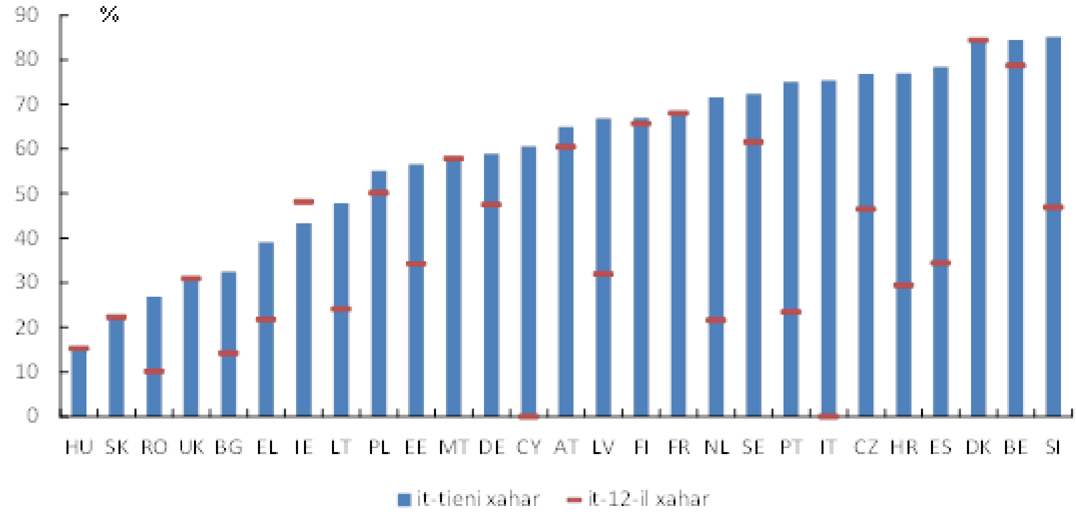

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, abbażi tal-Mudell tal-OECD dwar il-Benefiċċji tat-Taxxa. Nota: l-indikatur huwa kkalkulat għall-każ ta' persuna waħedha mingħajr tfal b'esperjenza qasira ta' xogħol (sena) u tal-età ta' 20 sena. Iktar dettalji metodoloġiċi fin-nota 76 f'qiegħ il-paġna.

L-Istati Membri żviluppaw diversi strateġiji biex jattivaw ir-riċevituri tal-benefiċċji tal-qgħad. L-istrumenti ta' politika adottati jsegwu l-prinċipju tal-obbligu reċiproku. B'mod partikolari, ir-riċevituri tal-benefiċċji tal-qgħad huma meħtieġa jinvolvu ruħhom f'attivitajiet ta' tiftix ta' impjieg; fl-istess ħin, l-awtoritajiet pubbliċi għandhom jagħtuhom sostenn fit-tiftix tal-impjieg tagħhom u biex jgħelbu l-ostakli li jistgħu jwaqqfuhom milli jerġgħu jsibu impjieg, filwaqt li għandhom jagħmlu monitoraġġ tal-konformità tagħhom mal-kundizzjonijiet tad-disponibbiltà għax-xogħol (u jimplimentaw sanzjonijiet meta jkun meħtieġ). Il-prinċipju ta' servizzi ta' intervent bikri u mfassla apposta għall-persuni qiegħda li jkunu qegħdin ifittxu impjieg intlaqa' wkoll b'mod wiesa' mill-Istati Membri bl-għan li jitqassru l-perjodi ta' qgħad, jitrawwem tlaqqigħ ta' kwalità u jkun hemm prevenzjoni u skoraġġiment tal-qgħad fit-tul. Tabilħaqq, ir-rekwiżiti obbligatorji għas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi biex jipprovdu ċerti tipi ta' sostenn bikri għall-persuni li jkunu qegħdin ifittxu impjieg (it-tfassil ta' profili, it-tfassil ta' pjanijiet ta' azzjoni individwali, il-konsulenza personalizzata) jeżistu fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri.

Hemm diversità kbira fir-rigorożità tal-kundizzjonijiet tad-disponibbiltà għax-xogħol u tar-rekwiżiti tat-tiftix ta' impjieg[77] mehmuża mal-benefiċċji tal-qgħad. L-Illustrazzjoni 55 turi kemm huma ħorox ir-rekwiżiti tad-disponibbiltà u tal-kriterji ta' xogħol xieraq għar-riċevituri tal-benefiċċji tal-qgħad. Jidher li huma l-iktar rigorużi fil-Polonja, fid-Danimarka, f'Malta u fil-Kroazja, filwaqt li huma l-inqas rigorużi fil-Belġju, fil-Litwanja, fil-Bulgarija, f'Ċipru, fil-Finlandja u fi Spanja. L-Illustrazzjoni 56 turi varjazzjoni kbira fir-rigorożità tar-rekwiżiti tat-tiftix ta' impjieg u ta' monitoraġġ. B'mod partikolari, jeżistu rekwiżiti iktar rigorużi f'Malta, fir-Renju Unit u fil-Lussemburgu, filwaqt li huma l-inqas rigorużi f'Ċipru, fil-Greċja u fil-Polonja. Fl-aħħar nett, l-Illustrazzjoni 57 turi wkoll diversità kbira f'kemm jiġu applikati sanzjonijiet ħorox meta r-riċevituri tal-benefiċċji tal-qgħad ma jikkonformawx mar-rekwiżiti tad-disponibbiltà u tat-tiftix ta' impjieg. Jidher li s-sanzjonijiet huma l-iktar ħorox fis-Slovenja, fir-Rumanija, fil-Lussemburgu, fil-Greċja, fil-Kroazja u fil-Portugall, filwaqt li huma l-inqas ħorox fl-Awstrija, fl-Ungerija, f'Ċipru, fl-Irlanda, fid-Danimarka u fil-

77 Dawn l-indikaturi ta' politika ġew żviluppati mill-OECD bl-użu ta' *data* miġbura permezz ta' stħarriġiet esperti komprensivi. Dawn jipprovdu informazzjoni dwar kundizzjonijiet ġuridiċi (jiġifieri *de jure*), iżda mhux dwar l-implimentazzjoni effettiva tagħhom (li tista' tvarja bejn il-pajjiżi bl-istess regoli). Dawn l-indikaturi ma jistgħux jiġu interpretati b'mod sempliċistiku, peress li mhuwiex possibbli li jiġi identifikat livell "ottimali" ta' rigorożità għar-rekwiżiti tat-tiftix ta' impjieg u tad-disponibbiltà.

Ġermanja (madankollu, f'xi każijiet dan japplika għal tul ta' żmien qasir tal-benefiċċji). Jidher li Malta, il-Kroazja u l-Estonja għandhom dispożizzjonijiet iktar rigorużi fid-dimensjonijiet kollha. Minkejja dan, diversi Stati Membri għandhom kombinazzjoni ta' dispożizzjonijiet rigorużi għal ċerti komponenti u ta' dispożizzjonijiet inqas rigorużi għal oħrajn. Pereżempju, id-Danimarka għandha t-tieni l-iktar dispożizzjonijiet rigorużi għar-rekwiżiti tad-disponibbiltà u tal-kriterji ta' xogħol xieraq, iżda hija waħda mill-inqas rigorużi għas-sanzjonijiet tal-benefiċċji. Dawn l-approċċi differenti jagħtu ħjiel ta' kif is-sistemi nazzjonali jindirizzaw il-kwistjoni tal-periklu morali inerenti għall-benefiċċji tal-assigurazzjoni kontra l-qgħad. Pereżempju, huwa mistenni li r-rekwiżiti iktar rigorużi tat-tiftix ta' impjieg u tad-disponibbiltà jħeġġu sforzi ikbar għat-tiftix ta' impjieg u aċċettazzjoni iktar rapida tal-offerti ta' impjieg, u b'hekk jiġu kontrobilanċjati d-diżinċentivi finanzjarji possibbli maħluqa mis-sistemi tal-benefiċċji tal-qgħad u jitnaqqas it-tul ta' żmien tal-qgħad. Fl-istess ħin, rekwiżiti rigorużi żżejjed jaf ikollhom effetti kontroproduċenti, pereżempju fir-rigward ta' tnaqqis fil-kopertura tal-benefiċċji jew detriment fil-kwalità tat-tlaqqigħ, li jaf ma jdumux wisq (b'iktar persuni jisfaw qiegħda iktar spiss).

Illustrazzjoni 55: Ir-rekwiżiti tad-disponibbiltà u l-kriterji ta' xogħol xieraq fl-2017

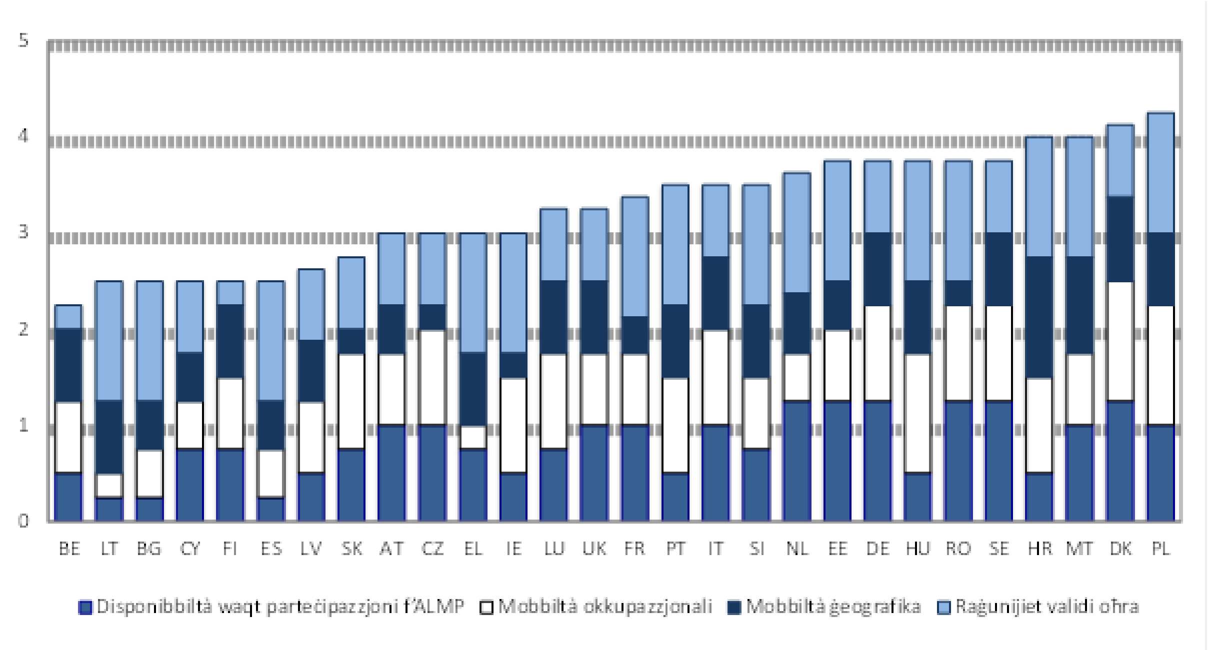

Sors: L-OECD. Nota: Punteġġ minn 1 (l-inqas rigoruż) sa 5 (l-iktar rigoruż).

Illustrazzjoni 56: Ir-rekwiżiti tat-tfittix ta' impjieg u ta' monitoraġġ fl-2017

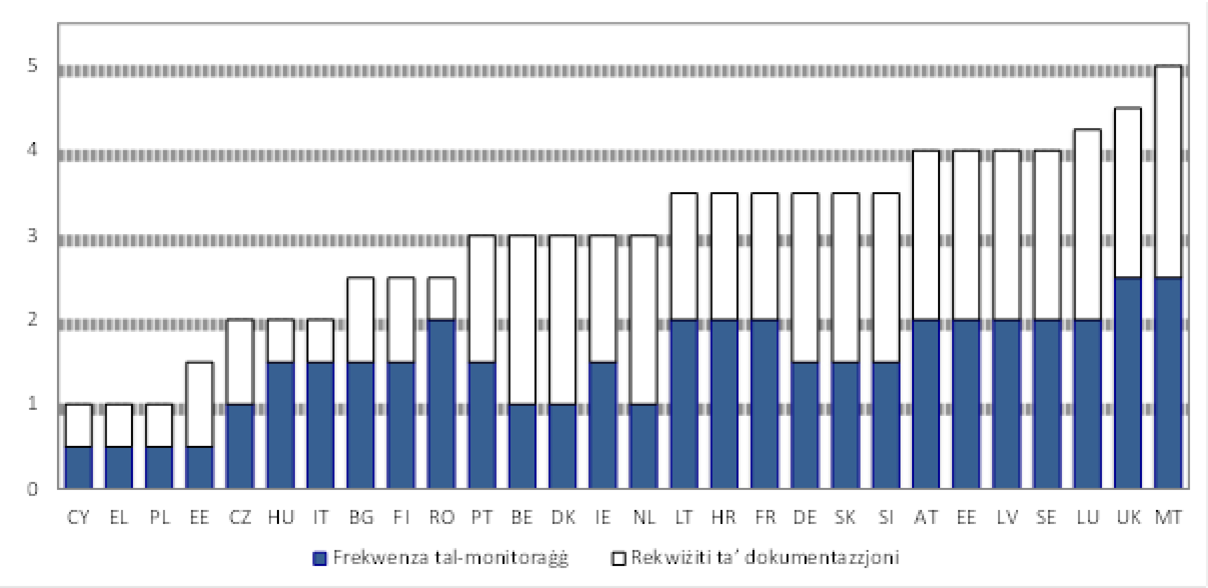

Sors: L-OECD. Nota: Punteġġ minn 1 (l-inqas rigoruż) sa 5 (l-iktar rigoruż).

Illustrazzjoni 57: Il-ħruxija tas-sanzjonijiet tal-benefiċċji fl-2017

Sors: L-OECD. Nota: Punteġġ minn 1 (l-inqas rigoruż) sa 5 (l-iktar rigoruż).

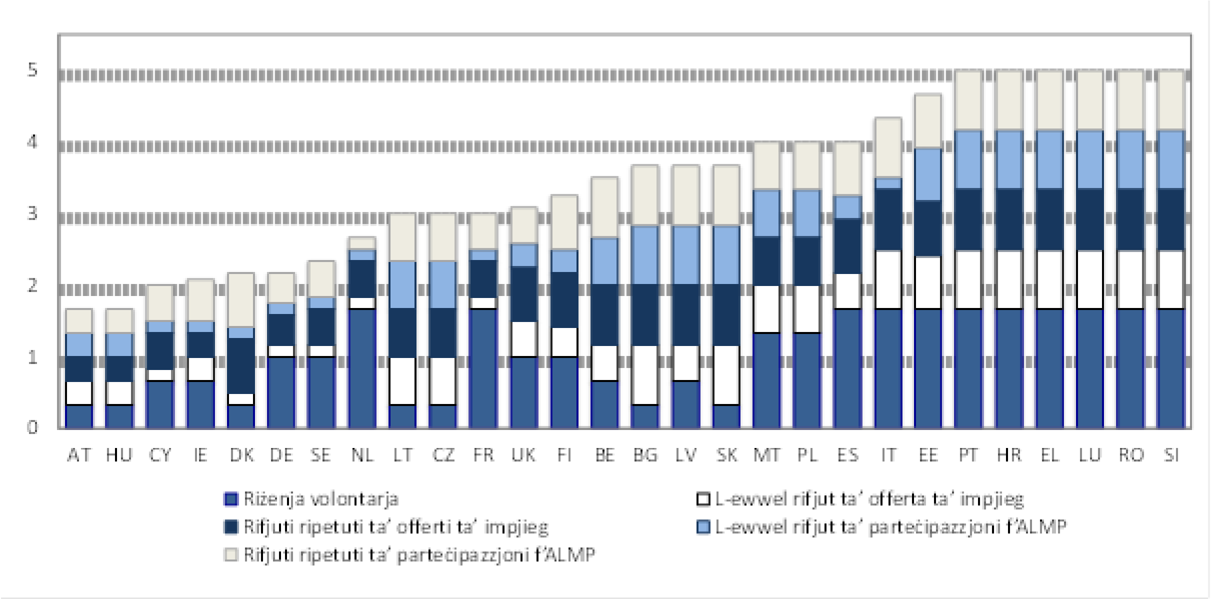

It-tneħħija tal-ostakli għall-mobbiltà tal-ħaddiema u tal-persuni fl-apprendiment tista' ttejjeb l-impjegabbiltà u l-iżvilupp tal-ħiliet, u tgħin biex jiġi sfruttat il-potenzjal sħiħ tas-suq tax-xogħol Ewropew. Fl-2017, kien hemm madwar 12,4-il miljun ċittadin tal-UE tal-età tax-xogħol (20-64 sena) li kienu qegħdin jgħixu f'pajjiż ieħor li mhux il-pajjiż taċ-ċittadinanza tagħhom[78]. Dan in-numru żdied b'5 % meta mqabbel mal-2016, b'pass simili bħaż-żidiet fis-snin preċedenti. Il-Ġermanja u r-Renju Unit kienu l-pajjiżi prinċipali ta' residenza fl-2017, u ospitaw rispettivament tliet miljun persuna u 2,6 miljun persuna, segwiti minn Spanja (1,4 miljun persuna), l-Italja (1,2 miljun persuna) u Franza (madwar miljun persuna). Filwaqt li l-Ġermanja u r-Renju Unit għandhom xejra 'l fuq li tmur lura għall-2015, l-Italja u Franza għandhom tkabbir iktar moderat (u iktar baxx mill-medja). Kuntrarjament għal dan, Spanja kellha numru assolut iktar baxx ta' persuni li ċċaqilqu fl-EU-28, bi tnaqqis ta' 1 % meta mqabbel mal-2016. Dan ikompli x-xejra 'l isfel (li qiegħda tmajna) li ilha tiġi osservata mill-2014 'il hawn. Il-pajjiżi ta' oriġini prinċipali baqgħu l-istess mill-2016, biċ-ċittadini Rumeni, Pollakki, Portugiżi, Taljani u Bulgari jikkostitwixxu l-ikbar gruppi fil-livell tal-UE. Flimkien, in-numri tagħhom jilħqu madwar 6,6 miljun persuna, jiġifieri iktar minn nofs it-total ta' persuni tal-EU-28 li jiċċaqilqu fl-UE. Proporzjonalment mal-popolazzjoni, l-ikbar flussi 'l barra mill-pajjiżi ġew irreġistrati fil-Litwanja, fir-Rumanija u fil-Latvja; xejra 'l fuq setgħet tiġi osservata fil-Litwanja, fir-Rumanija, fil-Latvja, fl-Estonja u fil-Kroazja. Il-pajjiżi ta' oriġini u l-pajjiżi ta' destinazzjoni prinċipali baqgħu l-istess meta saret enfasi fuq iċ-ċittadini ekonomikament attivi (jiġifieri l-persuni impjegati u l-persuni li kienu qegħdin ifittxu impjieg).

Li wieħed isiefer biex jistudja huwa ta' benefiċċju għall-iżvilupp tal-ħiliet u għal prospetti aħjar fis-suq tax-xogħol fil-ġejjieni. L-istudenti mobbli jagħtu kontribut għall-iżvilupp tal-għarfien, għal kuxjenza kulturali iktar b'saħħitha, għall-aġġornament tat-teknoloġija u għall-bini tal-kapaċitajiet f'pajjiżhom meta jerġgħu jiġu lura f'pajjiżhom wara li jistudjaw barra. Barra minn hekk, l-iskambji tal-istudenti bejn il-pajjiżi jtejbu l-opportunitajiet għal kollaborazzjoni bejn l-istituzzjonijiet akkademiċi, filwaqt li jagħtu kontribut biex jintlaħaq l-għan Ewropew biex is-sistemi tal-edukazzjoni jinfetħu iktar u jiġu mmodernizzati. Minkejja dan, ammont żgħir biss ta' Ewropej huma gradwati mobbli. Fl-2016, 10,7 % biss tal-gradwati tal-edukazzjoni għolja li oriġinaw mill-Istati Membri tal-UE kienu mobbli; 3,1 % kienu mobbli matul l-istudji terzjarji u ggradwaw f'pajjiż differenti minn dak fejn kisbu d-

78 Dan in-numru jirreferi għall-persuni tal-età tax-xogħol li ilhom jiċċaqilqu "fit-tul" fl-EU-28 u li jgħixu fl-EU-28, abbażi tal-istatistika ta' Eurostat dwar id-demografija. Għad-dettalji, ara l-Kummissjoni Ewropea, ir-Rapport Annwali tal-2018 dwar il-Mobbiltà tax-Xogħol Intra-UE (qiegħed jitħejja attwalment), id-Direttorat Ġenerali għall-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni.

diploma tagħhom, filwaqt li 7,6 % kellhom soġġorn ta' mobbiltà għal xi krediti tal-istudji tagħhom u qattgħu perjodu temporanju ta' studju u/jew kollokament fil-post tax-xogħol barra pajjiżhom. L-Istati Membri bl-ikbar ammonti ta' gradwati mobbli barra l-pajjiż huma l-Lussemburgu (84,4 %), in-Netherlands (23,2 %) u l-Finlandja (19,5 %). Erba' Stati Membri oħra tal-UE għandhom rati ta' mobbiltà tal-istudenti ta' iktar minn 15 % (il-Ġermanja, Franza, Ċipru u l-Litwanja). It-tendenzi tal-mobbiltà bejn il-pajjiżi jiġu spjegati b'diversi fatturi, bħal pereżempju l-prossimità ġeografika, ir-rabtiet lingwistiċi jew id-disponibbiltà ta' programmi tal-lingwa bl-Ingliż f'pajjiżi fejn ma jitkellmux bl-Ingliż. Il-kwalità tat-tagħlim tal-universitajiet u r-reputazzjoni tagħhom jirrappreżentaw fatturi ta' attraenza wkoll.

Id-djalogu soċjali, bejn żewġ jew tliet partijiet, huwa element ewlieni tal-ekonomija soċjali Ewropea tas-suq. Jippermetti l-promozzjoni ta' ftehimiet u ta' miżuri ta' politika li jibbilanċjaw l-interessi taż-żewġ naħat tal-industrija. Id-djalogu soċjali effettiv iwassal għal soluzzjonijiet li jkunu aċċettabbli għas-sħab involuti, u b'hekk inaqqas il-kunflitti fis-soċjetà u jsaħħaħ il-koeżjoni soċjali. Element importanti għal djalogu bħal dan huwa r-rispett reċiproku u l-fiduċja bejn is-sħab, li jimxu id f'id mal-esperjenza ta' kooperazzjoni tajba preċedenti u l-valur miżjud ta' dawn ir-riżultati nnegozjati. Sabiex dawn in-negozjati jkunu jistgħu jsiru, jeħtieġ li s-sħab soċjali jkunu indipendenti minn xulxin u mill-gvern (l-awtonomija tas-sħab soċjali). Għalhekk, id-djalogu soċjali huwa ta' vantaġġ għall-ħaddiema, għal min iħaddem u għall-gvernijiet. L-inizjattiva "Bidu Ġdid għad-Djalogu Soċjali" varata f'Marzu 2015, il-konklużjonijiet tal-Kunsill u d-Dikjarazzjoni ta' Erba' Partijiet iffirmata mis-sħab soċjali Ewropej, mill-Kummissjoni u mill-Presidenza tan-Netherlands f'isem il-Kunsill dwar "Bidu ġdid għal djalogu soċjali qawwi", adottati f'Ġunju 2016, jistiednu lill-Istati Membri biex jinvolvu lis-sħab soċjali mill-qrib fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' riformi u ta' politiki rilevanti, b'konformità mal-prattiki nazzjonali. Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali u l-Linja Gwida nru 7 l-ġdida jiddikjaraw mill-ġdid li d-djalogu soċjali huwa valur fundamentali tal-Unjoni Ewropea.

L-Unjoni Ewropea qiegħda tiffaċċja diversità ta' sistemi nazzjonali tad-djalogu soċjali. Dawn id-differenzi huma relatati prinċipalment mal-oqfsa istituzzjonali diverġenti u mal-kapaċitajiet operazzjonali tal-organizzazzjonijiet tas-sħab soċjali, u jikkontribwixxu għal differenzi importanti fil-kwalità tad-djalogu soċjali. Filwaqt li ma hemmx mudell uniku għas-sistemi kollha, l-involviment f'waqtu u siewi tas-sħab soċjali fit-tfassil u fl-implimentazzjoni tal-politiki, inkluż permezz ta' sostenn għal żieda fil-kapaċità tas-sħab soċjali, għandu jitqies

bħala denominatur komuni għas-sistemi tad-djalogu soċjali bejn tliet partijiet, effettivi u ta' prestazzjoni tajba. Dan huwa minnu wkoll fil-każ tad-djalogu soċjali bejn żewġ partijiet.

Il-kapaċità tas-sħab soċjali taqdi rwol importanti fit-tiswir tad-djalogu soċjali. Iċ-ċifri tas-sħubija tas-sħab soċjali jagħtu daqsxejn ta' indikazzjoni tal-kapaċità tagħhom li jirrappreżentaw l-interessi kollettivi rispettivi taż-żewġ naħat tal-industrija (l-Illustrazzjoni 58). Iktar ma s-sħubija tagħhom tkun kbira u iktar ma tkun rappreżentattiva, iktar ma jkollhom vuċi u mandat qawwijin. Xorta waħda, dawn iċ-ċifri ma jagħtux stampa sħiħa. Pereżempju, f'ċerti Stati Membri b'densità baxxa mkejla ta' junjins (eż. Franza), it-trejdjunjins jaf igawdu wkoll minn sostenn pjuttost wiesa' minn persuni li ma jkunux membri (ara d-*data* tal-Ewrobarometru dwar il-fiduċja fil-junjins) u għandhom kapaċità qawwija biex jipparteċipaw fl-iżviluppi tal-politiki. Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, id-densità tal-junjins ilha tonqos mis-snin 80, filwaqt li d-densità ta' min iħaddem hija kemxejn iktar stabbli. Lil hinn miċ-ċifri aggregati tas-sħubija, l-istruttura ta' rappreżentanza – xi ftit jew wisq frammentata – jaf ikollha impatt ukoll fuq il-kapaċità tas-sħab soċjali, speċjalment meta r-rappreżentanza frammentata tkun ikkoordinata b'mod dgħajjef.

Illustrazzjoni 58: Ir-rata tad-densità tat-trejdjunjins

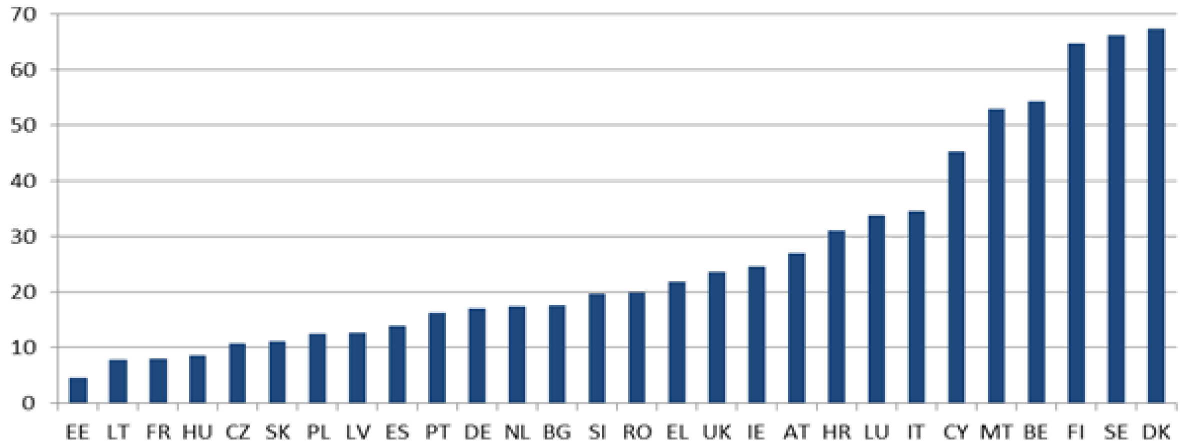

Sors: L-OECD u l-bażi tad-*data* ICTWSS (intuża s-sors li fih *data* iktar reċenti għal kull Stat Membru). Nota: ikkalkulata bħala l-ammont ta' impjegati li huma membri tat-trejdjunjins. Is-snin tad-*data*: l-2017 għall-SE, l-2016 għall-AT, CZ, DK, FI, DE, HU, IE, IT, LT, NL, UK; l-2015 għall-BE, EE, FR, LV, LU, PT, SK, SI, ES; l-2014 għall-PL; l-2013 għal CY, EL; l-2012 għall-HR, MT, BG u RO. Għal għadd ta' Stati Membri, id-*data* dwar id-densità ta' min iħaddem ġiet aġġornata inqas sikwit f'dawn l-aħħar snin; u għalhekk ma ġietx ippreżentata f'illustrazzjoni.

Il-miżuri ta' bini tal-kapaċitajiet jingħataw sostenn mill-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej f'għadd ta' Stati Membri. Is-sostenn finanzjarju ġie allokat fost l-oħrajn, fil-Bulgarija, f'Ċipru, fir-Repubblika Ċeka, fil-Greċja, fi Franza, fil-Litwanja, fil-Latvja, fil-Polonja, fis-Slovakkja u fil-Portugall. Fil-Portugall, il-Fond Soċjali Ewropew (FSE) jappoġġa l-bini tal-kapaċitajiet istituzzjonali tas-sħab soċjali fid-dawl tar-rwol importanti tagħhom fl-immodernizzar tal-istituzzjonijiet tas-suq tax-xogħol, inkluż il-ġestjoni u l-implimentazzjoni tal-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol u l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali. Fil-Latvja, l-FSE jappoġġa t-tisħiħ tad-djalogu soċjali bejn żewġ partijiet. L-għan tal-proġetti huwa li jiġi żviluppat qafas ġuridiku biex jiġi ffaċilitat id-djalogu soċjali f'setturi differenti. Minkejja dan, għad hemm lok għal titjib tal-użu tal-finanzjament disponibbli mill-UE f'diversi Stati Membri sabiex tiżdied il-kapaċità tas-sħab soċjali.

Id-dinja tax-xogħol li qiegħda tinbidel toffri opportunitajiet ġodda għall-organizzazzjonijiet tas-sħab soċjali iżda toħloq ukoll theddidiet ġodda. Diġà issa, il-ħaddiema b'arranġamenti kuntrattwali differenti għandhom tendenzi differenti ħafna ta' rappreżentanza. B'mod partikolari, l-impjegati b'kuntratti permanenti jkunu affiljati ma' trejdjunjin ferm iktar mill-ħaddiema b'kuntratti b'terminu fiss. Barra minn hekk, il-biċċa l-kbira tal-forom l-ġodda ta' impjieg ibatu minn nuqqas ta' rappreżentanza. Ir-riċerka min-Netherlands tissuġġerixxi li dawn l-iżviluppi jaf ikollhom impatt fuq l-eżitu tan-negozjar kollettiv, b'żidiet iktar baxxi fil-pagi fis-setturi b'ħafna ħaddiema indipendenti (u sħubija iktar baxxa) meta mqabbla ma' setturi oħra[79]. Fl-istess ħin, huwa hemm inqas probabbiltà li l-impriżi fis-settur tas-servizzi li qiegħed jespandi jkunu membri tal-organizzazzjonijiet ta' min iħaddem milli ta' dawk tal-industrija. F'dawn l-aħħar snin, l-organizzazzjonijiet tas-sħab soċjali ħadu inizjattivi biex jattiraw membri ġodda, jew biex isaħħu l-vuċi ta' ċerti gruppi sottorappreżentati (iż-żgħażagħ u l-ħaddiema permezz ta' pjattaforma) permezz ta' strateġiji u ta' sforzi mmirati ta' reklutaġġ u permezz tal-ħolqien ta' strutturi speċifiċi fl-organizzazzjoni[80].

Fl-UE, ir-rappreżentanza tal-organizzazzjonijiet tas-sħab soċjali s-soltu tiġi vvalutata permezz ta' żewġ prinċipji differenti. Minn naħa, xi pajjiżi jiddependu b'mod prinċipali fuq il-"konformità ġuridika", jiġifieri ċertu għadd ta' rekwiżiti ġuridiċi jirregolaw ir-rappreżentanza tas-sħab soċjali u jispeċifikaw il-prekundizzjonijiet għall-parteċipazzjoni fin-

[79] DNB (2018), "DNBulletin: Flexibilisering arbeidsmarkt gaat gepaard met daling arbeidsinkomensquote", ippubblikat fl-1 ta' Frar 2018.
[80] Ara l-Kapitolu 5 f'Employment and Social Developments in Europe, l-edizzjonijiet tal-2018 u tal-2017.

negozjar kollettiv u fil-ftehimiet kollettivi vinkolanti (eż. l-elezzjonijiet u d-densità jew is-sħubija min-naħa tal-junjin, u l-kopertura tal-impjegati jew id-densità tas-sħubija ta' min iħaddem min-naħa ta' min iħaddem). Min-naħa l-oħra, Stati Membri oħra jiddependu fuq il-prinċipju tar-"rikonoxximent reċiproku" li jinvolvi l-awtoregolamentazzjoni mis-sħab soċjali. Fl-aħħar nett, għadd ta' pajjiżi jużaw taħlita ta' dawn iż-żewġ prinċipji. Fil-prattika, in-nuqqas ta' trasparenza jista' jagħmilha diffiċli biex titkejjel b'mod univoku r-rappreżentanza ta' diversi organizzazzjonijiet[81].

Kulma jmur is-Semestru Ewropew jiddedika iktar attenzjoni lid-djalogu soċjali. Fl-2017, fil-Kumitat tal-Impjiegi, sar l-ewwel eżerċizzju sħiħ ta' sorveljanza multilaterali fuq l-involviment tas-sħab soċjali fir-riformi u fil-politiki, sostnut istituzzjonalment permezz tal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi, b'rieżami ta' 14-il Stat Membru u b'konklużjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi. Ir-rappreżentanti nazzjonali tas-sħab soċjali kienu preżenti u taw il-fehma tagħhom dwar is-sitwazzjoni attwali. Billi l-funzjonament tad-djalogu soċjali huwa speċifiku għal kull pajjiż, ir-rieżami żvela xi sfidi li huma komuni għal diversi Stati Membri li ġew rieżaminati. Dawn kienu jinkludu kwistjonijiet ta' kapaċità fost is-sħab soċjali u l-ħtieġa għal konsultazzjoni iktar prevedibbli, siewja u f'waqtha tas-sħab soċjali li tkopri fażijiet differenti ta' riformi. Fl-aħħar nett, il-konklużjonijiet tal-eżerċizzju ta' sorveljanza multilaterali flimkien ma' analiżi ulterjuri inklużi fir-rapporti tal-pajjiżi sarrfu f'enfasi qawwija fuq ir-rwol tad-djalogu soċjali fir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiż, li ġew proposti mill-Kummissjoni f'Mejju u li ġew adottati mill-Kunsill f'Lulju 2018. Għal żewġ Stati Membri (l-Ungerija u r-Rumanija) ir-rakkomandazzjonijiet isejħu b'mod espliċitu għal titjib tad-djalogu soċjali, filwaqt li għal diversi Stati Membri oħra, jitfakkru fil-premessi r-rwol tas-sħab soċjali, inkluż f'xi każijiet, l-isfidi eżistenti. F'xi każijiet hemm lok għal titjib tal-kapaċità tas-sħab soċjali u biex jingħataw qafas adegwat għal konsultazzjoni prevedibbli u f'waqtha rigward it-tfassil tal-politiki u partikolarment ir-riformi, inkluż fl-istadji ewlenin kollha tas-Semestru Ewropew.

Il-konsultazzjoni tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili taqdi wkoll rwol importanti biex jiġi żgurat li r-riformi jitfasslu u jiġu implimentati b'mod effettiv. Kif enfasizzat fil-Linji Gwida dwar l-Impjiegi adottati f'Lulju 2018, l-Istati Membri għandhom iqisu l-esperjenza tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fir-rigward tal-kwistjonijiet soċjali u tal-impjiegi, fejn ikun rilevanti u għandhom jibnu fuq prattiki nazzjonali eżistenti. Sabiex l-

[81] Eurofound (2016), "The concept of representativeness at national, international and European level".

involviment tagħhom ikun siewi fl-identifikazzjoni tal-isfidi u tal-irmedji ta' politika, huwa importanti li d-djalogu jkun imnebbaħ mill-prinċipji ta' ftuħ, ta' pluraliżmu u ta' trasparenza. L-evidenza preliminari[82] tissuġġerixxi li l-livell ta' involviment tal-partijiet ikkonċernati tas-soċjetà ċivili jvarja b'mod sinifikanti fost l-Istati Membri, fir-rigward kemm is-Semestru Ewropew u b'mod iktar ġenerali u kemm fir-rigward tal-konsultazzjoni dwar ir-riformi ppjanati. Il-konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati jaf tkun diffiċli li ssir f'pajjiżi fejn is-soċjetà ċivili tkun inqas organizzata: b'mod partikolari, il-kapaċità insuffiċjenti biex jinvolvu ruħhom b'mod attiv fid-dibattitu ta' politika jaf tkun problema f'xi Stati Membri.

3.3.2 Ir-rispons ta' politika

F'xi Stati Membri qegħdin isiru riformi fil-qasam tal-leġiżlazzjoni dwar il-protezzjoni tal-impjieg, bl-għan li jinkiseb bilanċ aħjar bejn il-flessibbiltà u s-sigurtà u tiġi evitata s-segmentazzjoni. F'Jannar 2018, bħala parti minn riforma usa' tal-liġi tax-xogħol, Franza introduċiet referenza obbligatorja għall-anzjanità abbażi tal-età għall-kumpens lill-impjegati f'każ ta' sensji illegali minħabba raġunijiet ekonomiċi, bl-għan li żżid il-koerenza tal-ammonti relatati ma' każijiet simili u biex tiffaċilita r-riżoluzzjoni tal-litigazzjoni fl-istadju tal-konċiljazzjoni. Sabiex jikkumpensaw għal dan, il-benefiċċji tal-qgħad f'każ ta' sensji ġustifikati ekonomikament se jiżdiedu b'25 %. Barra minn hekk, permezz ta' ftehim b'maġġoranza, il-kumpaniji jistgħu jimplimentaw ir-"Rupture Conventionnelle Collective" (RCC), jiġifieri l-proċedura ta' riżenja miftiehma reċiprokament bi skambju għal kumpens għall-impjegat (li ma jistax ikun inqas mill-benefiċċju individwali tal-qgħad), wara negozjar mat-trejdjunjins. L-użu ta' dan il-mekkaniżmu għandu jiġi validat mill-awtoritajiet pubbliċi, b'mod partikolari biex jiġu evitati l-abbużi. Il-medda ta' żmien biex tinfetaħ kawża biex tikkontesta sensja (għajr f'każijiet ta' fastidju u ta' diskriminazzjoni) tnaqqset minn sentejn għal sena. Barra minn hekk, f'Diċembru 2017, ir-regoli dwar in-negozjar kollettiv ġew rieżaminati biex jiġi limitat l-ambitu tal-valutazzjoni tad-diffikultajiet finanzjarji li jiġġustifikaw sensja kollettiva; il-valutazzjoni biex jiġu vvalutati d-diffikultajiet ekonomiċi ta' kumpanija, issa hija ristretta għat-territorju nazzjonali, minflok l-ambitu dinji li jagħti iktar lok għall-kumpaniji biex jiġġustifikaw is-sensji kollettivi. Fil-Belġju, fl-2018, il-perjodi ta' avviż (notice) tqassru matul il-perjodu tal-bidu ta' kull kuntratt ta' impjieg ġdid (minn

[82] Kif intqal, pereżempju, matul is-seminar "The Social Pillar and European Semester as tools for delivering social Europe – a reflection with civil society" (Il-Pilastru Soċjali u s-Semestru Ewropew bħala għodda għat-twassil ta' Ewropa soċjali – riflessjoni mas-soċjetà ċivili), li sar fit-2 ta' Ottubru 2018 fi Brussell.

ġimagħtejn għal ġimgħa matul l-ewwel tliet xhur, u minn erba' ġimgħat għal tliet ġimgħat matul ir-raba' xahar). Fil-Kroazja, fl-2017, Emenda għall-Att dwar ix-Xogħol introduċiet mill-ġdid il-possibbiltà, li kienet ġiet abolita fl-2014, għal min iħaddem biex iressaq pretensjoni quddiem il-qorti biex jingħeleb ir-rifjut tal-kunsill tax-xogħol li jagħti l-kunsens tiegħu għas-sensja tal-impjegati protetti (eż. l-impjegati li huma membri tal-kunsill tax-xogħol, l-impjegati b'diżabbiltà, l-impjegati iktar imdaħħlin fiż-żmien, eċċ.). Fl-Italja, dan l-aħħar żdied il-kumpens għall-ħaddiema f'każ ta' sensji inġusti.

Għadd ta' Stati Membri qegħdin jippjanaw iktar miżuri f'dan il-qasam, li jistgħu jiġu adottati fil-ġejjieni qarib. Fin-Netherlands, f'April 2018, (abbozz ta') pakkett ta' miżuri komprensivi ġie ppreżentat għall-konsultazzjoni pubblika, bl-intenzjoni li jinkiseb bilanċ aħjar fil-liġi dwar il-protezzjoni tal-impjieg. Il-pakkett jinkludi l-introduzzjoni ta' raġuni addizzjonali (l-hekk imsejħa "raġuni ta' akkumulazzjoni") għas-sensja ta' impjegati b'kuntratt permanenti; l-estensjoni possibbli tal-perjodu ta' prova għall-kuntratti permanenti (minn xahrejn għal ħames xhur); l-estensjoni tal-perjodu ta' żmien tal-kuntratti temporanji suċċessivi għal tliet snin (minflok sentejn biss bħal qabel); u l-possibbiltà li ssir distinzjoni bejn il-kontribuzzjonijiet tal-qgħad skont it-tip ta' kuntratt. Fil-Finlandja, il-gvern qiegħed iħejji emenda għall-Att dwar il-Kuntratti tax-Xogħol, bl-għan li jiġu ssimplifikati l-kriterji għall-għoti tas-sensja individwali fin-negozji li jimpjegaw 10 persuni jew inqas. L-objettiv huwa li jitnaqqas il-livell limitu għar-reklutaġġ ta' impjegati ġodda. Dan ikun ikkombinat ma' reklutaġġ iktar faċli b'kuntratti b'terminu fiss ta' żgħażagħ qiegħda (tal-età ta' inqas minn 30 sena). L-abbozz ta' proposta ġie ċċirkolat għall-kummenti fis-sajf tal-2018. Abbażi tal-kummenti, il-gvern irreveda d-daqs tal-impriżi li jimpjegaw 20 persuna sa dawk li jimpjegaw 10 persuni. Sa issa l-emenda rċeviet fehmiet imħallta fir-rigward tal-ambitu wiesa' taż-żewġ miżuri, li wħud iqisu li mhuwiex immirat biżżejjed.

Fir-rigward tal-kuntratti temporanji, xi Stati Membri qegħdin jaġixxu biex jistabbilixxu kundizzjonijiet iktar rigorużi għall-użu tagħhom (favur il-prevenzjoni tal-abbużi) jew biex jagħtu iktar libertà għan-negozjar kollettiv fin-negozjar tal-qafas tagħhom. Fir-Repubblika Ċeka, diversi miżuri immirati lejn il-prevenzjoni tal-abbużi tal-aġenziji tax-xogħol temporanju saru operazzjonali f'Lulju 2017; dawn jinkludu sanzjonijiet iktar ħorox għar-rappreżentant responsabbli ta' aġenzija tax-xogħol temporanju li jkun tilef il-liċenzja tiegħu minħabba ksur ta' obbligi. Fis-Slovenja, saru emendi għall-Att dwar l-Ispezzjonijiet tax-Xogħol li kienu mmirati lejn il-prevenzjoni tal-użu illegali ta' forom atipiċi ta' xogħol, inkluż ix-xogħol abbażi ta' kuntratti tal-liġi ċivili, u lejn l-għoti ta' sanzjonijiet lil dawk li

jħaddmu li ma jħallsux il-pagi fil-pront. B'mod partikolari, meta spettur jistabbilixxi li x-xogħol ikun twettaq b'mod illegali abbażi ta' kuntratt tal-liġi ċivili, min iħaddem ikun obbligat joffri kuntratt ta' impjieg adegwat lill-ħaddiem fi żmien tlett ijiem. Franza ppermettiet lin-negozjar fil-livell settorjali jipprevali fuq il-liġi nazzjonali tax-xogħol fir-rigward tal-iffissar tal-qafas tal-użu ta' kuntratti b'terminu fiss u ta' kuntratti temporanji (ara l-Kapitolu 3.1). Il-ftehimiet fil-livell tal-kumpaniji jistgħu jkunu inqas favorevoli minn dawk fil-livell tal-fergħat, peress li titneħħa l-kapaċità ta' ffissar ta' "klawżoli ta' lockdown" għal dawn tal-aħħar. Fil-Portugall, pakkett komprensiv ta' miżuri biex tiġi indirizzata s-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol ġie miftiehem mas-sħab soċjali f'Ġunju 2018 (huwa mistenni li l-pakkett jiddaħħal fil-leġiżlazzjoni sal-aħħar tal-2018). Il-bidliet jinkludu: it-tnaqqis tat-tul ta' żmien massimu tal-kuntratti b'terminu fiss minn tliet snin għal sentejn (inkluż it-tiġdid), b'tul ta' żmien totali ta' tiġdid li ma jaqbiżx it-tul ta' żmien tal-perjodu inizjali; it-tnaqqis tat-tul ta' żmien massimu tal-kuntratti indeterminati ("contratos de trabalho a termo incerto") minn sitt snin għal erba' snin; il-limitazzjoni tal-ambitu tal-ġustifikazzjonijiet għall-użu ta' kuntratti temporanji għall-ħaddiema iżgħar u tal-persuni qiegħda fit-tul. Fl-istess ħin, il-perjodu ta' prova se jiżdied għal 180 jum għall-kuntratti tal-ewwel darba kif ukoll għall-persuni qiegħda fit-tul li jkunu għadhom kemm ġew irreklutati. Il-ftehim bejn tliet partijiet isejjaħ ukoll għall-intaxxar tal-fatturat tax-xogħol eċċessiv, fejn id-definizzjoni ta' eċċessiv (skont is-settur) trid tiġi definita fil-qafas ta' digriet regolatorju, bl-involviment tas-sħab soċjali. Fl-aħħar nett, il-Greċja qiegħda tippjana li żżid il-protezzjoni tal-ħaddiema li jwettqu xogħol b'ikkuntrattar. Għall-ewwel darba, se tiġi introdotta sistema integrata ta' regoli li jistabbilixxu r-responsabbiltà reċiproka u konġunta tal-entità tal-ikkuntrattar, tal-kuntrattur u tas-sottokuntrattur għall-ħaddiema li jwettqu xogħol b'ikkuntrattar. Dan iwessa' l-protezzjoni tad-drittijiet tal-ħaddiema fir-rigward tal-pagi, il-kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni, il-pagamenti għal min jingħata s-sensja u l-kumpens f'każ ta' aċċident fil-post tax-xogħol. Fl-Italja, it-tul ta' żmien massimu tal-kuntratti temporanji naqas minn 36 xahar għal 24 xahar. L-għadd massimu ta' estensjonijiet tnaqqas minn ħamsa għal erbgħa u, wara t-12-il xahar, l-estensjonijiet jitħallew isiru biss jekk jingħataw raġunijiet ġodda ta' ġustifikazzjoni b'mod formali. Il-liġi żiedet ukoll il-kontribuzzjoni addizzjonali tas-sigurtà soċjali mħallsa minn min iħaddem għat-tiġdid tal-kuntratti temporanji b'0,5 pps. Fl-aħħar nett, il-kwota ta' impjegati b'kuntratti temporanji żdiedet minn 20 % għal 30 % tat-total ta' impjegati, iżda issa tinkludi wkoll il-ħaddiema temporanji permezz ta' aġenzija.

Xi innovazzjonijiet qegħdin jiġu introdotti fir-rigward ta' forom ġodda ta' xogħol, inkluż il-ħaddiema permezz ta' pjattaforma u l-ħaddiema awtonomi. Fi Franza, ġiet introdotta l-adozzjoni volontarja ta' karta soċjali mill-pjattaformi onlajn fir-rigward tal-ħaddiema indipendenti. Din il-karta għandha tikkonsisti minn sett ta' prinċipji li japplikaw għall-ħaddiema indipendenti rreġistrati fi pjattaformi onlajn, inkluż il-parteċipazzjoni tal-pjattaformi fl-assigurazzjoni għall-aċċidenti tax-xogħol u l-finanzjament obbligatorju mill-pjattaformi ta' taħriġ li japplika għall-ħaddiema indipendenti. Fil-Belġju, l-użu ta' "impjiegi flessibbli" (li diġà kienu jeżistu fis-settur HORECA) ġie estiż għal setturi oħra, b'mod partikolari tal-konsumatur; il-pensjonanti u kwalunkwe ħaddiem b'kuntratt għal minn tal-inqas erba' minn ħamsa ta' full-time jistgħu japplikaw għal impjieg flessibbli. Id-dħul mill-impjiegi flessibbli mhumiex soġġetti għat-tassazzjoni u għall-kontribuzzjoni tas-sigurtà soċjali min-naħa tal-impjegati, filwaqt li min iħaddem iħallas kontribuzzjonijiet imnaqqsa tas-sigurtà soċjali. Fi Spanja, ir-riforma tal-2017 tal-Liġi dwar il-Ħaddiema Awtonomi tipprova ttejjeb il-kwalità tal-impjiegi tal-ħaddiema li jaħdmu għal rashom, inkluż il-protezzjoni soċjali u s-sikurezza fil-post tax-xogħol. Il-miżuri l-ġodda jestendu r-rata fissa ta' EUR 50 tal-kontribuzzjoni tas-sigurtà soċjali minn sitt xhur għal 12-il xahar, u jintroduċu livell ogħla ta' flessibbiltà meta jiġu deċiżi l-ammonti. Ir-riforma twassal ukoll biex il-pagamenti tal-pensjonijiet ikunu kompatibbli max-xogħol freelance, tippromwovi l-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata u l-aċċess aħjar għat-taħriġ. Fl-Irlanda, l-Abbozz ta' Liġi dwar l-Impjieg tal-2017 jindirizza għadd ta' oqsma tal-leġiżlazzjoni attwali dwar l-impjieg, fir-rigward tal-impjegati b'pagi baxxi u iktar vulnerabbli. L-għan tal-Abbozz ta' Liġi huwa li jiżgura li l-impjegati jkunu infurmati aħjar dwar in-natura tal-arranġamenti tal-impjieg tagħhom (u t-termini ewlenin tagħhom) fi stadju bikri – qiegħed jiġi stabbilit reat ġdid għan-nuqqas ta' provvista ta' termini ewlenin fi żmien perjodu speċifikat mingħand min iħaddem. Barra minn hekk, il-kuntratti ta' żero sigħat huma pprojbiti fil-biċċa l-kbira taċ-ċirkostanzi; ġiet introdotta dispożizzjoni ta' "saff ta' sigħat" sabiex l-impjegati b'kuntratti ta' ftit sigħat li jaħdmu b'mod konsistenti għal sigħat żejda meta mqabbla ma' dawk previsti fil-kuntratti tagħhom, ikunu intitolati li jitqiegħdu f'saff ta' sigħat li jirrifletti aħjar ir-realtà; ġie introdott pagament minimu mtejjeb għall-impjegati li jintalbu jaħdmu għal perjodu iżda effettivament ma jkunux ipprovdew xogħol. Fil-Portugall, l-introduzzjoni ppjanata ta' "Contrato Geracao" fiha żewġ aspetti: l-introduzzjoni ta' sostenn finanzjarju għall-kumpaniji li jirreklutaw fl-istess ħin persuna qiegħda żagħżugħa (jew persuna żagħżugħa li tkun qiegħda tfittex għall-ewwel impjieg) u persuna qiegħda fit-tul li tkun iktar imdaħħla fiż-żmien; u sostenn għall-impjieg taż-żgħażagħ flimkien mal-irtirar parzjali ta' ħaddiem iktar imdaħħal fiż-żmien.

Xi Stati Membri ħadu miżuri fil-qasam tal-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol, li mhux dejjem wasslu għal iktar adattabbiltà. Fil-Belġju, għadd ta' obbligi fir-rigward tax-xogħol part-time ġew immodernizzati u ssimplifikati fl-2017, b'mod partikolari t-tnaqqis tal-formalitajiet fl-istabbiliment ta' skedi tax-xogħol fissi jew varjabbli, kif ukoll in-notifika u s-sorveljanza tad-devjazzjonijiet. Barra minn hekk, il-qafas ġuridiku biex jiġu "salvati l-karrieri" sar applikabbli minn Frar 2018. Diment li jkun hemm ftehim fil-livell settorjali jew tal-impriża, dan il-qafas jippermetti lill-impjegati jwarrbu xi "ħin tal-liv" biex jakkumulawh u jużawh iktar tard. Fl-aħħar nett, ġiet issimplifikata l-proċedura biex ix-xogħol ta' billejl u x-xogħol fil-Ħdud jiġi introdott fil-kuntest tal-kummerċ elettroniku. Fi Franza, il-mandat tal-*accords de competitivité* ("ftehimiet dwar il-kompetittività") ġie estiż (ara l-Kapitolu 3.1). Bħala parti mill-ftehim bejn tliet partijiet flimkien mas-sħab soċjali fir-rigward tar-riforma tal-liġi tax-xogħol, il-Portugall qiegħed jippjana li jelimina "l-ammonti ta' sigħat" individwali u dawk kollettivi abbażi ta' ftehimiet individwali. Il-ftehimiet diġà fis-seħħ se jiskadu mhux iktar minn sena wara l-implimentazzjoni tar-regoli l-ġodda. Il-ftehimiet ġodda se jsiru fil-qafas ta' negozjar kollettiv jew ta' ftehimiet bħala grupp, li jridu jintlaħqu wara li ssir konsultazzjoni mal-ħaddiema. Il-miżura tispeċifika l-limiti ta' sigħat kuljum, ir-rati ta' approvazzjoni mill-ħaddiema u l-użu tal-prinċipju tal-iktar trattament favorevoli.

Diversi Stati Membri adottaw miżuri biex jipprevjenu l-użu ta' xogħol mhux iddikjarat, itejbu is-sikurezza fil-post tax-xogħol u/jew isaħħu l-ispettorati tax-xogħol. Fil-Bulgarija, mill-aħħar tal-2017 'il hawn, emenda għal-Liġi dwar l-Akkwist Pubbliku tirregola t-tneħħija ta' parteċipant fi proċedura tal-akkwist pubbliku, meta fil-perjodu ta' tliet snin preċedenti tkun ġiet imposta penali għall-użu ta' xogħol mhux iddikjarat. Dan ir-rekwiżit japplika wkoll għas-sottokuntratturi, li b'mod prinċipali huma impriżi żgħar u mikroimpriżi (sikwit fis-settur tal-kostruzzjoni). Jitwettqu wkoll kampanji ta' informazzjoni biex iżidu l-għarfien tal-gruppi f'riskju dwar l-iżvantaġġi marbuta mal-pagi fuq l-idejn għal xogħol mhux iddikjarat, b'mod partikolari f'termini ta' kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali. Fl-2018, il-Greċja lestiet l-iskambju awtomatiku ta' informazzjoni bejn il-bażijiet tad-*data* ta' diversi ministeri u tal-istituzzjonijiet tas-suq tax-xogħol, kif ukoll tal-pulizija. Barra minn hekk, ġiet rieżaminata s-sistema ta' multi imposti fuq dawk li jħaddmu ħaddiem dipendenti mingħajr ma jiddikjarawh, bi tnaqqis sostanzjali jekk min iħaddem jirrekluta l-ħaddiem mhux iddikjarat b'kuntratt full-time fi żmien għaxart ijiem mill-ispezzjoni (il-miżura għandha l-għan li tinċentiva t-trasformazzjoni tax-xogħol mhux iddikjarat f'xogħol formali). Fi Spanja, il-Pjan Strateġiku 2018-2020, miftiehem mal-komunitajiet awtonomi u f'konsultazzjoni mas-sħab soċjali,

għandu l-għan li jsaħħaħ il-kapaċità tal-ispettorati tax-xogħol u li jistruttura l-azzjonijiet tagħhom b'mod konkret u li jista' jitkejjel. Dan il-Pjan jagħti attenzjoni wkoll lill-isfidi li jirriżultaw mill-forom l-ġodda ta' xogħol, lill-kundizzjonijiet tax-xogħol u lin-nondiskriminazzjoni fil-post tax-xogħol. Fl-Estonja, emenda għall-Att dwar is-Saħħa Okkupazzjonali u s-Sikurezza fil-Post tax-Xogħol, adottata f'Mejju 2018 ittejjeb il-protezzjoni kontra l-perikli għas-saħħa fil-post tax-xogħol u tiżgura li l-istruzzjonijiet dwar is-sikurezza u l-provvista ta' taħriġ fl-ewwel għajnuna jkunu adattati għall-ispeċifiċitajiet tal-kumpanija. Kif imsemmi hawn fuq, is-Slovenja qiegħda tieħu azzjoni biex tipprevjeni l-użu illegali ta' forom atipiċi ta' xogħol. Barra minn hekk, l-Ispettorat tax-Xogħol jingħata iktar setgħat biex jinvestiga l-każijiet ta' nuqqas ta' ħlas tal-pagi (waħda mill-iktar vjolazzjonijiet frekwenti mill-2009 'l hawn). F'Ċipru se jiġi promoss rieżami tas-sistema tal-ispezzjonijiet tax-xogħol sabiex jittejbu l-effettività u l-effiċjenza tagħhom fil-ġlieda kontra x-xogħol mhux iddikjarat. Dan ikun jinkludi multi ikbar u l-introduzzjoni ta' dikjarazzjoni elettronika tal-bidu tal-impjieg. Barra minn hekk, abbozz ġdid ta' liġi li jipprevedi l-ħolqien ta' Spettorat Ċentralizzat tax-Xogħol tressaq għall-approvazzjoni fix-xhur li ġejjin. Fil-Portugall għaddej il-proċess ta' reklutaġġ ta' spetturi tax-xogħol u l-ftuħ ta' kompetizzjonijiet ġodda. Barra minn hekk, bil-ħsieb li jiskoraġġixxi x-xogħol mhux iddikjarat jew sottodikjarat, il-Portugall qiegħed jippjana li jestendi t-tul ta' żmien massimu ta' kuntratti fuq medda qasira ħafna ta' żmien minn 15-il jum għal 35 jum (b'tul ta' żmien annwali massimu ta' 70 jum mal-istess persuna li tħaddem). It-trasparenza fl-użu tax-xogħol temporanju permezz ta' aġenzija se tissaħħaħ, u b'hekk l-informazzjoni dwar ir-raġuni tat-terminazzjoni ta' kuntratt bejn l-azjenda tal-utenti u l-aġenzija tax-xogħol temporanju ssir obbligatorja.

Il-miżuri ta' politika li ttieħdu mill-Istati Membri biex isaħħu s-sistemi tal-ALMPs tagħhom huma pjuttost ftit minkejja l-isfidi li għad hemm. Il-Greċja qiegħda timplimenta sistema ġdida ta' twassil tal-ALMPs, bl-għan li żżid l-effettività tal-politiki ta' attivazzjoni permezz ta' attivitajiet ta' tfassil ta' profili u ta' tlaqqigħ tal-ħaddiema mas-suq tax-xogħol. L-immirar aħjar tal-ALMPs jibqa' kruċjali sabiex dawn ir-riformi jiksbu eżiti aħjar, u sa issa ġie varat proġett pilota għal iktar minn 2 000 persuna qiegħda f'uffiċċju lokali wieħed tal-impjieg. Ċipru vara l-fażi pilota ta' sistema ġdida li għadha kemm ġiet żviluppata ta' monitoraġġ u ta' evalwazzjoni għall-politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol li tippermetti li tittejjeb l-effettività tal-miżuri tas-suq tax-xogħol. B'hekk dawk li jfasslu l-politika se jkunu jistgħu ifasslu u jirrevedu l-programmi tas-suq tax-xogħol li għaddejjin attwalment. Fi Spanja ġie żviluppat qafas strateġiku wiesa' għall-koordinazzjoni tas-Sistema Nazzjonali tal-

Impjiegi. Din il-miżura tistabbilixxi l-qafas organizzattiv għall-azzjonijiet kollha implimentati fis-Sistema Nazzjonali Spanjola tal-Impjiegi matul l-2017-2020 u sservi bħala bażi għat-tfassil u għall-ġestjoni ta' politiki attivi dwar is-suq tax-xogħol, ta' azzjonijiet ta' taħriġ u ta' ħafna strateġiji oħra tas-servizzi pubbliċi reġjonali tal-impjiegi, filwaqt li tistabbilixxi wkoll il-qafas għad-definizzjoni tal-prinċipji, tal-miri, tal-istrumenti u tar-riżorsi finanzjarji.

L-Istati Membri għadhom qegħdin iwettqu l-prijoritizzazzjoni tal-provvista ta' iktar servizzi individwali. L-Estonja qiegħda testendi l-ambitu tal-ALMPs għal ċerti persuni impjegati biex jevitaw il-qgħad. Il-grupp fil-mira jinkludi l-persuni li jaħdmu b'kuntratti ta' servizz ftehim jew bi ftehim ta' awtorizzazzjoni u dawk li jaqilgħu l-paga medja nazzjonali. Livelli stabbli ta' infiq tal-PES fuq l-ALMPs kif ukoll ta' riżorsi umani suppost li jindirizzaw l-isfidi li għad hemm. L-Ungerija ħadet passi ulterjuri biex jiġu indirizzati l-isfidi tal-Iskema tax-Xogħol Pubbliku billi jiġu implimentati programmi li jtejbu t-tranżizzjoni minn dawn il-programmi lejn is-suq tax-xogħol primarju. Programm tal-ħolqien tal-impjiegi jikkwalifika l-impjieg ta' persuna fix-xogħlijiet pubbliċi bħala kategorija ta' sostenn primarju filwaqt li żewġ programmi oħra jipprovdu inċentivi jew bonusijiet ta' reklutaġġ jew jistabbilixxu mentoraġġ għall-persuni ġejjin minn skemi tax-Xogħol Pubbliku sabiex tiġi ffaċilitata l-integrazzjoni tagħhom fis-suq tax-xogħol primarju.

Għadhom qegħdin jiġu promossi miżuri biex jittejbu l-komponenti tat-taħriġ tal-ALMPs. Fil-Kroazja ġie adottat pakkett ġdid ta' disa' miżuri attivi dwar is-suq tax-xogħol. Fil-pakkett il-ġdid issir iktar enfasi fuq it-taħriġ u t-taħriġ fil-post tax-xogħol, speċjalment għaż-żgħażagħ, għall-ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien u l-persuni qiegħda fit-tul. Is-sussidji għall-impjieg ta' persuni li jaħdmu għal rashom se jiġu stimolati iktar ukoll. Barra minn hekk, is-sussidji se jingħataw lil min iħaddem biex jagħtu sostenn lill-impjieg ta' ħaddiema fil-kategorija ta' età ta' 50 sena jew iktar. Franza qiegħda tkompli tinvesti fit-taħriġ vokazzjonali u fl-apprendistati, permezz tal-*Plan d'Investissement dans les compétences* ("Pjan ta' Investiment fil-Kompetenzi", ara l-Kapitolu 3.2). L-objettiv huwa li jiġi pprovdut taħriġ ta' kwalifika lil miljun persuna qiegħda b'livelli baxxi ta' kwalifiki u lil 800 000 NEETs żgħażagħ parzjalment permezz tat-tħejjija għall-apprendistati.

Is-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi (PES) qegħdin isegwu l-aġenda ta' riformi tagħhom, bl-għan li tiżdied il-kapaċità istituzzjonali fiż-żminijiet ta' tnaqqis fil-qgħad. Għal dan l-għan, kulma jmur il-PES qegħdin jibbenefikaw iktar mill-involviment tagħhom fil-"proġett tat-tagħlim komparattiv" imwettaq fil-qafas tan-Netwerk Ewropew tas-Servizzi Pubbliċi tal-

Impjiegi. Mill-2015 'il hawn, it-tagħlim komparattiv jagħti sostenn lill-PES fl-iżvilupp tal-għarfien tal-kwalitajiet pożittivi tal-persuni kif ukoll fit-titjib ulterjuri bl-għan li jitwassal servizz aħjar lill-klijenti tal-PES. Peress li l-għadd ta' persuni rreġistrati li kienu qegħdin ifittxu impjieg naqas b'mod kostanti matul dawn l-aħħar snin, is-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi huma mitluba biex b'mod strateġiku jallokaw mill-ġdid ir-riżorsi tagħhom skont il-ħtiġijiet tal-klijenti. Ċerti gruppi fil-mira bħall-persuni qiegħda fit-tul u għadd dejjem jikber ta' ħaddiema iktar imdaħħlin fiż-żmien jibqgħu jeħtieġu sostenn intensiv peress li l-biċċa l-kbira tal-PES qegħdin jiffaċċjaw tal-klijentela li qiegħda tixjieħ. Il-Litwanja qiegħda timmodifika x-xogħol tal-PES filwaqt li tottimizza r-riżorsi, bl-għan li jittejjeb ix-xogħol mal-klijenti u jitnaqqas il-volum ta' każijiet minn iktar minn 400 każ għal inqas minn 300 każ għal kull entità tal-ġestjoni tal-każijiet. F'Ċipru, it-Titjib u l-Immodernizzar tal-PES 2014-2020 jitwettqu permezz tal-implimentazzjoni ta' miżuri ta' riforma għat-tisħiħ ta' tas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi tiegħu. Dan l-aħħar, 20 konsulent addizzjonali ġew irreklutati sabiex ikunu jistgħu jindirizzaw il-mandat attwali tagħhom b'mod iktar effettiv u effiċjenti, fl-implimentazzjoni tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ u tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-integrazzjoni tal-persuni qiegħda fit-tul fis-suq tax-xogħol. Miżuri addizzjonali jinkludu t-taħriġ tal-konsulenti tal-impjieg, it-taħriġ tal-uffiċjali tal-PES, it-titjib tas-Sistema ta' Kollokament tal-Kandidati tal-PES (CPS), il-ħolqien ta' pjattaforma tal-IT, kif ukoll it-titjib tas-servizzi kemm għall-persuni li jkunu qegħdin ifittxu impjieg u kemm għal min iħaddem. Fl-2018, Spanja ħadet passi biex ittejjeb l-impjieg pubbliku u l-kundizzjonijiet tax-xogħol. Il-Ministeru u s-sħab soċjali ffirmaw dokument fejn ħadu impenn biex jippromwovu miżuri għall-impjegati taċ-ċivil biex jirkupraw il-kapaċità tal-akkwist tagħhom u jtejbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol tagħhom. Din il-miżura tippreċedi ftehim ta' April 2017 biex l-ammont kumplessiv ta' kuntratti temporanji fis-Settur Pubbliku jitnaqqas għal 8 % fl-2020 permezz ta' kompetizzjonijiet ta' reklutaġġ għal karigi permanenti (xi 250 000). Fil-Greċja, il-proċess ta' ristrutturar tal-PES kompla matul l-2017-2018 sabiex jittejjeb il-funzjonament tas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi. Fil-ħarifa tal-2017 ġie varat proġett pilota għal metodoloġija ġdida ta' tfassil ta' profili li beda jiġi introdott fl-2018. Attwalment qiegħda tiġi żviluppata għodda ġdida ta' valutazzjoni tal-ħiliet. Ir-reklutaġġ ta' konsulenti addizzjonali tal-impjieg li beda fl-ewwel semestru tal-2018 għandu jwassal biex il-forza tax-xogħol tal-konsulenti kważi tirdoppja sal-aħħar tal-2018. Fl-aħħar nett, l-Awstrija ħadet passi għall-evalwazzjoni u għat-tfassil ta' ġestjoni iktar effettiva tas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi, b'mod partikolari permezz tar-rieżami u tar-reviżjoni tal-istrumenti kollha tal-PES għall-integrazzjoni mill-ġdid effiċjenti

u effettiva fis-suq tax-xogħol. It-taħriġ u l-kwalifiki speċifiċi għall-impjiegi f'kooperazzjoni ma' min iħaddem qegħdin jiġu prijoritizzati flimkien ma' iktar inċentivi għall-impjieg.

Il-PES huma mitluba jintensifikaw il-kooperazzjoni tagħhom ma' min iħaddem u mal-awtoritajiet lokali sabiex jiġu ssodisfati aħjar ir-rekwiżiti iktar rigorużi tas-swieq tax-xogħol. F'dak ir-rigward, il-PES qegħdin jiżviluppaw strateġiji komprensivi ta' involviment ta' min iħaddem, billi jiddefinixxu approċċi differenti fir-rigward tas-segmentazzjoni ta' min iħaddem u l-organizzazzjoni tas-servizzi għal min iħaddem. Il-biċċa l-kbira tas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi stabbilixxu livelli ċentrali ta' koordinazzjoni tas-servizzi ta' min iħaddem, għalkemm jipprovdu wkoll servizzi għal min iħaddem fil-livelli reġjonali u lokali. Barra minn hekk, jeħtieġ li l-PES jiddefinixxu standards minimi komuni tat-twassil tas-servizz għal min iħaddem, inkluż il-kejl tas-sodisfazzjon. Fl-Italja u fi Spanja, l-aġenziji ċentrali tal-PES, l-ANPAL u s-SEPE rispettivament, qegħdin jiffaċilitaw attivitajiet ta' apprendiment reċiproku bejn ir-reġjuni sabiex ikun hemm skambju dwar il-prattiki tajbin li jippermettu li jittejbu s-servizzi għal min iħaddem. Fil-Litwanja, il-PES qegħdin jippjanaw li joħolqu mudell għall-kooperazzjoni bejn il-muniċipalità u l-PES fir-rigward tal-provvista komuni ta' miżuri ta' attivazzjoni tar-riċevituri tal-assistenza soċjali. Flimkien ma' dan il-mudell irid ikun hemm ukoll pjan ta' implimentazzjoni.

L-Istati Membri komplew jimplimentaw ir-rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-qgħad fit-tul[83]. Awtovalutazzjoni tal-Istati Membri fl-2018 uriet li b'mod kumplessiv, meta mqabbel mal-2016, kien hemm żieda ta' 15 % fil-punteġġi, fejn l-iktar progress importanti ntlaħaq fl-Istati Membri b'sistemi inqas avvanzati. B'mod iktar speċifiku, fir-rigward tar-reġistrazzjoni tal-persuni qiegħda, il-pajjiżi adottaw approċċi u inċentivi differenti li jħeġġu r-reġistrazzjoni. L-iktar effettivi kienu dawk fejn ir-reġistrazzjoni kienet marbuta mal-intitolament għal xi forom ta' benefiċċji jew ta' servizzi. Madankollu, għad hemm lok għal titjib fl-involviment ta' tal-persuni inattivi f'diversi Stati Membri (eż. il-Bulgarija, l-Estonja u r-Rumanija). Hemm ukoll diversi approċċi għall-provvista ta' punt uniku ta' kuntatt għas-servizzi: xi pajjiżi ppruvaw jintegraw is-servizzi kollha f'punt wieħed (eż. il-Finlandja, il-Ġermanja u l-Irlanda), filwaqt li oħrajn għandhom "punt intermedjarju" li jikkollega istituzzjonijiet jew awtoritajiet differenti (eż. Ċipru u n-Netherlands). Il-koordinazzjoni effettiva bejn l-awtoritajiet u s-servizzi soċjali u tal-impjieg għadha sfida f'ħafna Stati

83 Dan il-paragrafu huwa bbażat fuq il-konklużjonijiet tar-Rieżami Tematiku tal-EMCO dwar l-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-integrazzjoni tal-persuni qiegħda fit-tul fis-suq tax-xogħol tat-3 ta' Ottubru 2018. Attwalment għaddejja evalwazzjoni fid-dettall u se tiġi ppubblikata kmieni fl-2019, flimkien ma' rapport lill-Kunsill.

Membri (eż. il-Kroazja, il-Greċja, l-Ungerija, il-Latvja, ir-Rumanija u Spanja); ħafna drabi din tiġi kkumplikata minħabba sfidi marbuta mal-protezzjoni tad-*data* u mar-riżorsi. Filwaqt li hemm miżuri ppjanati biex itejbu dan l-aspett, xorta waħda għad fadal biex l-implimentazzjoni sseħħ fil-prattika. Il-Ftehimiet ta' Integrazzjoni f'Impjieg f'xi forma jew oħra huma stabbiliti fi kważi l-Istati Membri kollha iżda hemm xi elementi neqsin, b'mod partikolari l-valutazzjonijiet (mill-ġdid) fil-fond meta jkunu meħtieġa. Xi Stati Membri (eż. ir-Repubblika Ċeka, il-Greċja u s-Slovakkja) għadhom iridu jimxu lejn approċċ iktar immirat/individwalizzat fir-rigward tal-ġestjoni tal-każijiet tal-persuni qiegħda fit-tul. Hemm ħafna attivitajiet differenti li jitwettqu bħala involviment ma' min iħaddem. Il-ftehimiet mas-sħab soċjali ġeneralment ikunu fis-seħħ, għalkemm dawn mhux dejjem jintużaw għal-livell lokali. Xi Stati Membri (eż. il-Greċja, il-Portugall, is-Slovenja u l-Iżvezja) qegħdin jallokaw persunal tal-PES biex jaħdmu ma' min iħaddem: dan jidher li huwa approċċ tajjeb; madankollu, xorta waħda jeħtieġ li jsir titjib f'xi Stati Membri, b'mod partikolari fil-forma ta' sħubijiet u ta' approċċi iktar strateġiċi (eż. il-Kroazja, Franza u l-Italja).

L-Istati Membri qegħdin jagħtu sostenn iktar individwalizzat għall-persuni qiegħda fit-tul u servizzi integrati aħjar. Fil-Bulgarija, issa l-Ftehimiet ta' Integrazzjoni f'Impjieg jiġu ffirmati bejn il-persuna qiegħda fit-tul u l-uffiċċju tax-xogħol, inkluż il-proposti għal servizzi speċifiċi ta' impjieg u r-referenza għal servizzi pprovduti minn istituzzjonijiet oħra. Minn Jannar 2018, it-timijiet konġunti mobbli ta' konsulenza tal-familja u tax-xogħol tal-Aġenzija tal-Impjieg u l-persunal tal-Aġenzija tal-Assistenza Soċjali jipprovdu servizzi komprensivi u integrati għall-persuni qiegħda f'żoni remoti. Fir-Rumanija, hemm proġett pilota għaddej bl-għan li jinħolqu timijiet integrati biex jiġu indirizzati diversi sfidi fl-istess ħin: sfidi soċjali, edukattivi u mediċi, anke fi sħubija mal-PES. Il-proġett se jiggwida dan l-approċċ f'139 komunità fost l-iktar komunitajiet żvantaġġati, magħżula abbażi tal-mapep tal-faqar u l-kriterji miftiehma mill-Gvern. Iktar 'il quddiem huwa previst li l-proġett jitwessa' għal iktar komunitajiet. Is-Slovenja adottat programmi ta' attivazzjoni soċjali 2017-2020 bl-għan li jħeġġu l-inklużjoni soċjali u fis-suq tax-xogħol tat-12 500 persuna vulnerabbli li diffiċli l-iktar li jiġu impjegati. L-għan huwa li dawn il-persuni jingħataw kompetenzi li jqarrbuhom lejn l-inklużjoni fis-suq tax-xogħol. Fl-Irlanda, l-iskema volontarja YESS ("Skema ta' Sostenn għall-Impjieg taż-Żgħażagħ") hija mmirata lejn iż-żgħażagħ li jkunu qegħdin ifittxu impjieg u li jkunu qiegħda fit-tul jew li jħabbtu wiċċhom ma' ostakli sinifikanti biex jiksbu impjieg. L-iskema YESS għandha l-għan li tagħti opportunità ta' apprendiment ta' ħiliet bażiċi soċjali u tax-xogħol f'ambjent ta' sostenn waqt kollokament fil-post tax-xogħol. It-tul ta' żmien

standard għall-kollokamenti ta' esperjenza fil-post tax-xogħol ikun ta' tliet xhur, għalkemm ikun hemm l-għażla biex dan jiġi estiż għal sitt xhur jew għal disa' xhur wara li jsir rieżami tal-progress minn ħaddiem dipartimentali tal-ġestjoni tal-każijiet.

Is-sussidji u l-inċentivi saru miżura ta' politika komuni għall-integrazzjoni ta' persuni qiegħda fit-tul fis-suq tax-xogħol. Ċipru vara programm dwar il-provvista ta' inċentivi għar-reklutaġġ ta' individwi qiegħda fis-settur privat. Is-sussidju jingħata biss għall-ewwel sitt xhur ta' impjieg. Permezz tal-iskema bbenefikaw 946 impriża u madwar 2 472 parteċipant kisbu impjieg. Fil-Lussemburgu, miżuri ġodda għandhom l-għan li joħolqu impjiegi permanenti ssussidjati għall-persuni qiegħda fit-tul li jissodisfaw il-ħtiġijiet ġodda ta' min iħaddem u huma mmirati lejn il-persuni qiegħda fit-tul li jkollhom 30 sena jew iktar. L-iskema fiha provvediment speċifiku għall-persuni li jkollhom iktar minn 50 sena, li jippermetti r-rimborż totali tal-kostijiet tax-xogħol bi ħlas sal-irtirar. Min-naħa l-oħra, fid-dawl tat-titjib fil-qagħda tas-suq tax-xogħol, Franza naqqset il-volum tal-iskemi ta' impjiegi ssussidjati tagħha (ara wkoll it-Taqsima 3.1.2). Fl-Awstrija ttieħdu miżuri bl-għan li jitnaqqas il-qgħad fit-tul permezz ta' sanzjonijiet iktar ħorox, li jagħmluha iktar diffiċli għall-persuni qiegħda biex jaċċettaw offerti ta' impjieg anke b'distanzi itwal tal-ivvjaġġar sa mhux iktar minn sagħtejn u nofs kuljum u li jikkombinaw il-benefiċċji tal-qgħad u l-assistenza soċjali. Ġeneralment, l-għan huwa li jinħolqu inċentivi iktar qawwijin għall-persuni qiegħda biex jaċċettaw offerta ta' impjieg u jitnaqqas il-qgħad, kif ukoll li tiżdied l-effettività tal-politika tas-suq tax-xogħol. L-Iżvezja introduċiet "impjiegi ta' introduzzjoni", immirati lejn il-persuni qiegħda fit-tul jew lejn l-immigranti li jkunu għadhom kemm waslu fil-pajjiż, li jistgħu jiġu kkombinati b'mod flessibbli mal-edukazzjoni u mat-taħriġ. Is-sussidju tal-paga għall-impjiegi ta' introduzzjoni huwa limitat għal salarju gross ta' SEK 20 000 fix-xahar (madwar EUR 1 950), b'limitu ta' 80 %. Is-sussidji fis-Slovenja huma mmirati lejn l-impjieg permanenti ta' persuni li jkollhom iktar minn 58 sena sakemm jissodisfaw il-kundizzjonijiet għall-irtirar. L-inklużjoni ta' prijorità hija prevista għall-benefiċjarji tal-benefiċċji tal-qgħad u tal-assistenza soċjali fi flus kontanti. Is-sussidju jammonta għal EUR 11 000 u jitħallas lil min iħaddem f'żewġ partijiet (nofsu mal-impjieg u n-nofs l-ieħor wara t-18-il salarju).

Il-kooperazzjoni mas-settur privat qiegħda tkompli ssaħħaħ it-tranżizzjonijiet lejn is-suq tax-xogħol primarju. Il-ftehimiet tad-dħul fis-suq tax-xogħol qegħdin jiġu ttestjati fl-Iżvezja biex b'hekk il-persuni qiegħda fit-tul, b'enfasi partikolari fuq in-nisa li ma twildux fil-pajjiż, jiksbu impjieg minn min iħaddem li jkun kopert minn ftehim kollettiv dwar il-ftehimiet tad-dħul fis-suq tax-xogħol. Dawn il-ftehimiet huma bbażati fuq proposta mis-sħab soċjali u

għandhom l-għan li jibnu mudell ġdid biex iktar persuni jidħlu fis-suq tax-xogħol u biex jiffaċilitaw il-provvista ta' ħiliet fil-ġejjieni għal min iħaddem, anke permezz ta' korsijiet tal-lingwa bl-Iżvediż u programmi oħra ta' taħriġ fuq medda qasira ta' żmien. F'Malta, l-Iskema tax-Xogħol fil-Komunità, li tikkolloka l-persuni qiegħda fit-tul f'postijiet tax-xogħol, qiegħda tiġi reveduta sabiex jiġi żgurat li dawk li jkunu f'riskju li jinqatgħu mis-suq tax-xogħol jiġu impjegati b'mod formali u jkunu attivi.

Ir-riformi reċenti fil-qasam tal-benefiċċji tal-qgħad iffokaw l-iktar fuq it-tisħiħ tar-rekwiżiti ta' attivazzjoni. Fil-Finlandja, minn Jannar 2018 'il hawn, il-persuni qiegħda li jkunu qegħdin ifittxu impjieg, ikunu eliġibbli biss għall-ammont sħiħ ta' benefiċċji tal-qgħad jekk ikollhom ukoll xi introjtu minn xogħol imħallas jew jipparteċipaw f'servizzi li jtejbu l-prospetti ta' impjieg tagħhom (b'xi livelli limitu). Jekk persuna li tkun qiegħda tfittex impjieg tonqos milli turi l-attività meħtieġa matul il-perjodu ta' monitoraġġ ta' 65 jum, il-benefiċċju tal-qgħad imħallas għal dawk il-65 jum jitnaqqas b'4,65 %. Barra minn hekk, il-gvern qiegħed iħejji leġiżlazzjoni li tirrikjedi li l-persuni qiegħda li jkunu qegħdin ifittxu impjieg japplikaw għal impjieg wieħed fil-ġimgħa jew inkella jitnaqqsulhom il-benefiċċji tal-qgħad tagħhom. Attwalment, qiegħda ssir konsultazzjoni mas-sħab soċjali fir-rigward tal-proposta, iżda kemm in-naħa tal-impjegati u kemm dik ta' min iħaddem esprimew xi riżervi fir-rigward tal-proposta, minħabba li tista' twassal biex l-impjegat iħejji l-applikazzjonijiet mingħajr ma jkollu l-intenzjoni li jiġi rreklutat. Fis-Slovenja, minn Ottubru 2017 'il hawn, il-ħaddiema li jingħataw is-sensja huma obbligati jirrapportaw dan lis-servizz tal-impjiegi diġà fil-perjodu tal-avviż f'każ li t-terminazzjoni tal-kuntratt tal-impjieg tkun seħħet għal raġunijiet kummerċjali jew għal raġunijiet ta' inkompetenza. Jekk il-ħaddiema li jingħataw is-sensja jonqsu milli jagħmlu dan fl-ewwel tliet xhur ta' qgħad jitnaqqsulhom il-benefiċċji tal-qgħad (60 % minflok 80 %) tas-salarju ta' referenza. Barra minn hekk, il-persuni b'livell baxx ta' ħiliet b'professjonijiet li ma jkunx hemm domanda kbira għalihom jistgħu jibqgħu jirċievu 20 % tal-benefiċċju tal-qgħad tagħhom għal massimu ta' 12-il xahar meta jsibu impjieg. Franza, bħala parti mill-Liġi *Liberté de Choisir son Avenir Professionnel* ("il-libertà li wieħed jagħżel il-ġejjieni professjonali tiegħu"), se tapplika kontroll iktar rigoruż fuq it-tiftix ta' impjieg, u dan se jkun kontrobilanċjat b'żieda ta' miżuri ta' akkumpanjament imfassla apposta. Il-fergħat professjonali huma mistiedna jinnegozjaw il-ftehimiet sabiex jitrawmu forom iktar sostenibbli ta' xogħol, iżda jekk in-negozjar kollettiv ma jirnexxix, il-gvern jista' jintervjeni. Il-persuni li jirċievu l-benefiċċju tal-qgħad se jitħallew iwettqu wkoll attività part-time, taħt kundizzjonijiet iktar restrittivi. Barra minn hekk, il-benefiċċju tal-qgħad, li qabel

kien iffinanzjat esklużivament mill-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali, se jiġi ssupplimentat b'żieda fuq it-taxxa usa' "CSG-Contribution sociale généralisée". Mill-1 ta' Jannar 2019, in-negozjati dwar l-assigurazzjoni kontra l-qgħad se jingħataw qafas mill-gvern, li se jistabbilixxi l-pakkett finanzjarju kumplessiv li jrid jiġi rrispettat u l-miri li jridu jintlaħqu. L-aċċess għall-benefiċċji jingħata wkoll lill-ħaddiema indipendenti u lill-impjegati li jirriżenjaw, taħt ċerti kundizzjonijiet. Spanja qiegħda tippjana li tintroduċi "Karta Soċjali Universali" bl-għan li tiġbor informazzjoni dwar il-benefiċċji soċjali li rċevew l-individwi kollha kif ukoll dwar kwalunkwe sitwazzjoni potenzjali li tagħti d-dritt għall-benefiċċji soċjali (eż. id-dipendenza, id-diżabbiltà, il-qgħad jew familji kbar). Huwa mistenni li ttejjeb il-koordinazzjoni bejn l-amministrazzjonijiet, iżżid l-effettività tal-benefiċċji soċjali u, fl-aħħar mill-aħħar, tgħin biex jiġu identifikati s-sitwazzjonijiet vulnerabbli. It-tfassil u l-iżvilupp tas-sistema tal-Karta Soċjali Universali tlestew fl-aħħar tal-2017, u l-approvazzjoni hija mistennija sal-Q4-2018.

Bħala partijiet mir-riformi li għaddejjin attwalment, il-kundizzjonijiet ta' eliġibbiltà għall-benefiċċji tal-qgħad f'xi każijiet kienu ġew immodifikati, u sikwit dawn saru iktar rigorużi. Fl-2018, il-Bulgarija żiedet il-benefiċċju minimu tal-qgħad minn BGN 7,2 (madwar EUR 3,7) għal BGN 9 (EUR 4,6) kuljum, b'massimu ta' BGN 74,3 (EUR 38). Fl-istess ħin, ir-rekwiżiti ta' eliġibbiltà saru iktar rigorużi – il-persuna assigurata trid tkun ħadmet għal minn tal-inqas 15-il xahar matul it-18-il xahar, u mhux disa' xhur mill-aħħar 15-il xahar, kif kien jiġri qabel. Din ir-rigorożità x'aktarx li taffettwa l-ħaddiema li jkunu iżgħar u l-persuni li jkollhom iktar probabbiltà li jkollhom karrieri interrotti – b'mod partikolari il-ħaddiema staġjonali u l-ħaddiema b'impjiegi prekarji. Il-Portugall ħa direzzjoni differenti, u naqqas il-perjodu ta' garanzija għal aċċess għall-benefiċċju tal-qgħad inizjali wara l-iskadenza ta' kuntratt b'terminu fiss, minn 180 jum għal 120 jum. Fl-Awstrija, pakkett ta' miżuri huwa ppjanat biex jitnaqqas il-qgħad fit-tul billi jiġu ssikkati r-regoli dwar il-mobbiltà tar-riċevituri tal-benefiċċju tal-qgħad (jaċċettaw offerti ta' impjieg anke b'distanzi itwal tal-ivvjaġġar sa mhux iktar minn sagħtejn u nofs kuljum), li se jabolixxi l-prolongazzjoni tal-intitolament tal-benefiċċju tal-qgħad minħabba mard (għajr jekk wieħed jiġi rikoverat fi sptar) u se jirrestrinġi t-tul ta' żmien tal-impjieg marġinali meta wieħed ikun qiegħed jirċievi l-benefiċċju tal-qgħad. Ġeneralment, l-għan huwa li jinħolqu inċentivi iktar qawwijin għall-persuni qiegħda biex jaċċettaw offerta ta' impjieg u jitnaqqas il-qgħad, kif ukoll li tiżdied l-effettività tal-politika tas-suq tax-xogħol.

Xi Stati Membri ħadu azzjoni biex jippromwovu l-mobbiltà (interna u esterna) tal-ħaddiema u tal-persuni fl-apprendiment, bl-għan li jsaħħu l-impjegabbiltà u jtejbu l-iżvilupp tal-ħiliet, u/jew jattiraw il-ħaddiema barranin f'setturi b'nuqqas ta' ħaddiema. Fl-2018, il-Finlandja introduċiet miżuri li jappoġġaw il-mobbiltà reġjonali u l-ivvjaġġar tal-persuni qiegħda li jkunu qed ifittxu impjieg, inkluż il-provvista ta' għotjiet finanzjarji għall-mobbiltà (li issa huma disponibbli wkoll għax-xogħol part-time b'inqas minn 18-il siegħa tax-xogħol fil-ġimgħa, u għat-taħriġ relatat max-xogħol) u ta' informazzjoni mmirata lejn is-sostenn ekonomiku għall-mobbiltà. Għotja finanzjarja ikbar għall-mobbiltà tista' tingħata f'każ ta' vvjaġġar twil ħafna b'mod eċċezzjonali. Is-sħab soċjali ġew ikkonsultati fir-rigward tar-riforma. Fl-2018, il-Latvja espandiet il-miżuri ta' sostenn għall-mobbiltà tal-persuni qiegħda sabiex tinkludi wkoll il-belt kapitali (Riga, li qabel kienet eskluża). Il-miżura tkopri il-mobbiltà reġjonali għall-persuni li jaċċettaw offerta ta' impjieg f'reġjuni oħra, iżda wkoll għal dawk li jkunu rreġistrati f'xi miżuri tal-ALMPs, inklużi l-Garanzija għaż-Żgħażagħ, l-impjieg issussidjat u l-miżuri tat-taħriġ vokazzjonali. Il-miżuri ta' sostenn bl-għan li jattiraw il-prattikanti mediċi (it-tobba u l-infermiera) għal xogħol f'reġjuni 'l barra minn Riga bdew f'Diċembru 2017. Barra minn hekk, fil-Latvja ġiet approvata lista ta' 237 professjoni b'livell għoli ta' ħiliet, fejn attwalment hemm nuqqas sinifikanti ta' ħaddiema u li jistgħu jattiraw lil ċittadini ta' pajjiżi terzi. Xi kundizzjonijiet preferenzjali jiġu applikati għall-impjegati li jkunu jixtiequ jirċievu Karta Blu tal-UE f'dawk il-każijiet. Fil-Polonja, huwa mistenni li l-ħolqien tal-Aġenzija Nazzjonali għal Skambju Akkademiku fl-2017 jiffaċilita l-internazzjonalizzazzjoni tal-universitajiet Pollakki permezz tas-sostenn favur il-kwalità tal-mobbiltà akkademika. Fil-Bulgarija, ġiet approvata proċedura ta' awtorizzazzjoni ssimplifikata tal-Karta Blu għaċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi sabiex jingħeleb in-nuqqas identifikat ta' speċjalisti kkwalifikati fil-qasam tat-teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni, u l-inġiniera fil-produzzjoni industrijali u f'oqsma rilevanti oħra. Permezz tal-modifiki, il-Karta l-Blu se tkun tista' tinħareġ għal perjodu ta' mhux iktar minn erba' snin, filwaqt li fl-imgħoddi kienet tinħareġ għal perjodu ta' sena. Fl-Estonja, l-emenda għall-"Att dwar il-Barranin" jeżenta l-ispeċjalisti tal-ogħla livell mill-kwoti tal-immigrazzjoni u jestendi il-perjodu massimu ta' impjieg fuq medda qasira ta' żmien għal 12-il xahar, filwaqt li jħalli l-kwoti tal-immigrazzjoni kif inhuma.

L-involviment tas-sħab soċjali nazzjonali fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' riformi u ta' politiki soċjali u tal-impjieg ivarja fost l-Istati Membri. Il-kwalità u l-għamla ta' dan l-involviment jirriflettu d-diversità tal-oqfsa istituzzjonali nazzjonali u tal-prattiki tad-djalogu

soċjali, b'nuqqas sinifikanti ta' djalogu f'waqtu jew siewi f'għadd ta' Stati Membri. Fl-istess waqt, matul l-aħħar 18-il xahar is-sħab soċjali kienu involuti fit-tfassil ta' riformi rilevanti ta' politika f'diversi Stati Membri[84]. Leġiżlazzjoni u miżuri ġodda li jikkonċernaw il-funzjonament tas-suq tax-xogħol ġew diskussi jew ġew miftiehma pereżempju fil-Bulgarija, fil-Kroazja, fid-Danimarka, fil-Finlandja, fin-Netherlands, fil-Portugall u fl-Iżvezja (l-integrazzjoni tal-migranti). Kif jidher ukoll fit-Taqsima 3.1, is-sħab soċjali nnegozjaw riformi tal-qafas tal-iffissar tal-pagi f'għadd ta' pajjiżi. Fl-Estonja, il-gvern iddeċieda li jerġa' jagħmel laqgħat regolari bejn tliet partijiet flimkien mas-sħab soċjali, li kienu ġew interrotti mill-2002 'il hawn. In-negozjati marbuta mal-iffissar jew maż-żieda tal-pagi minimi seħħew pereżempju fil-Bulgarija, fl-Estonja, fil-Polonja, fil-Portugall u fi Spanja. Is-sħab soċjali ħadu sehem fid-diskussjoni dwar ir-riformi tal-protezzjoni soċjali u/jew tal-benefiċċju tal-qgħad fil-Kroazja, fi Franza, fil-Finlandja, fil-Ġermanja, fil-Portugall u fis-Slovenja, fost oħrajn. Il-politiki dwar l-edukazzjoni u l-ETV, kif ukoll ir-riformi dwar it-taħriġ, l-apprendistati u l-apprendiment tul il-ħajja u politiki ġodda ġew diskussi bil-parteċipazzjoni tas-sħab soċjali fir-Repubblika Ċeka, fid-Danimarka, fi Franza, fil-Latvja, fin-Netherlands u fil-Polonja.

[84] Analiżi dettaljata tal-involviment tas-sħab soċjali fir-riformi reċenti tista' tinstab f'Eurofound (2019), "Social dialogue practices within the context of the EU Semester", qiegħda titħejja attwalment.

3.4. Il-Linja Gwida nru 8: Nippromwovu l-opportunitajiet indaqs għal kulħadd, inrawmu l-inklużjoni soċjali u niġġieldu l-faqar

Din it-taqsima tagħti ħarsa lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru 8 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda lill-Istati Membri biex jimmodernizzaw is-sistemi tal-protezzjoni soċjali tagħhom, sabiex jippromwovu l-opportunitajiet indaqs, u jiġġieldu l-faqar u l-esklużjoni soċjali. L-ewwel tippreżenta ħarsa ġenerali lejn is-sitwazzjoni soċjali fl-Istati Membri skont l-indikaturi ewlenin, inkluż l-introjtu nett, l-inugwaljanza, il-faqar u l-inklużjoni soċjali, l-adegwatezza tal-pensjonijiet, l-aċċess għall-akkomodazzjoni kif ukoll l-aċċess għall-kura tas-saħħa u għall-kura fit-tul. It-Taqsima 3.4.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika mill-Istati Membri fl-oqsma tas-sistemi tal-protezzjoni soċjali, inkluż l-iskemi tal-introjtu minimu, il-benefiċċji tal-familja, il-politiki dwar l-akkomodazzjoni, il-pensjonijiet, il-kura fit-tul, il-kura tas-saħħa u l-inklużjoni ta' persuni b'diżabbiltà.

3.4.1 L-indikaturi ewlenin

L-introjti tal-unitajiet domestiċi komplew jiżdiedu fi kważi l-pajjiżi kollha tal-UE fl-2016[85]. L-introjtu nett reali tal-unitajiet domestiċi (GDHI) [86] żdied għall-Istati Membri kollha, bl-eċċezzjoni tal-Greċja, fejn ġie rreġistrat tnaqqis żgħir. B'mod ġenerali, it-titjib seħħ l-iktar malajr fil-pajjiżi li ssieħbu iktar reċentement fl-UE, bħall-Bulgarija, il-Polonja, ir-Rumanija u l-Litwanja, u kien iktar bil-mod fl-Istati Membri antiki bħall-Awstrija, l-Italja, Franza, il-Belġju u l-Lussemburgu, filwaqt li kien saħansitra negattiv għall-Greċja u għar-Renju Unit. Dan jirrifletti l-konverġenza li għaddejja attwalment, fejn il-Bulgarija u l-Polonja għandhom l-aqwa prestazzjoni f'dan ir-rigward. F'għadd ta' pajjiżi, il-GDHI reali *per capita* għadu ferm taħt il-livelli ta' qabel il-kriżi. B'mod partikolari, dan huwa l-każ għall-Greċja u għal Ċipru, fejn il-livelli fl-2016 kienu jammontaw rispettivament għal madwar 69 % u 82 % tal-livelli rreġistrati fl-2008 (iż-żewġ pajjiżi huma mmarkati bħala "sitwazzjonijiet kritiċi"). Fl-Italja, fl-Irlanda, fi Spanja, fl-Awstrija, fil-Belġju, fil-Portugall (pajjiżi b'"qagħda li trid tiġi osservata") u fis-Slovenja (pajjiżi b'"qagħda skont il-medja"), il-GDHI reali *per capita* kien ivarja bejn 90 % u 100 % tal-valur tal-2008. F'dawn il-pajjiżi kollha għajr fis-Slovenja, ir-rata

[85] Fis-26 ta' Ottubru 2018, id-*data* għall-2017 kienet disponibbli biss għal 18-il Stat Membru. Fil-verżjoni finali tar-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi se jiġi pprovdut aġġornament.

86 Il-GDHI jitkejjel bl-użu tal-"introjtu mhux aġġustat" (jiġifieri mingħajr ma jiġu inklużi trasferimenti soċjali *in natura*), f'termini reali. Fis-26 ta' Ottubru 2018, ma kienx hemm *data* disponibbli għall-Kroazja u għal Malta.

ta' tkabbir fl-2016 baqgħet lura meta mqabbla mal-medja (mhux ponderata) tal-UE jew kienet saħansitra negattiva fil-każ tal-Greċja.

Illustrazzjoni 59: Il-GDHI reali *per capita*, l-indiċi tal-2008 = 100 u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

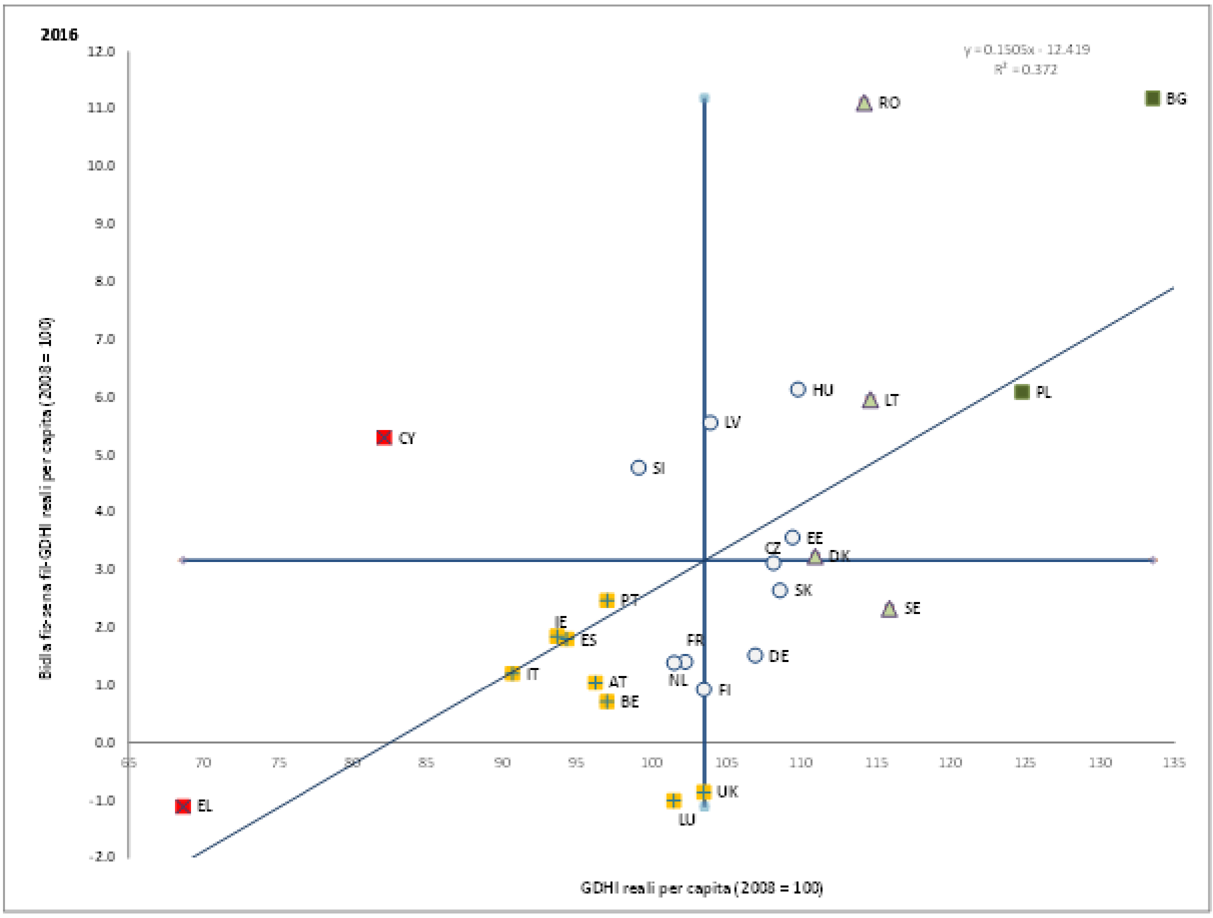

Sors: Eurostat, il-Kontijiet Nazzjonali [nasq_10_nf_tr u namq_10_gdp], il-kalkoli proprji. Perjodu: Il-livelli tal-2016 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2015. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Fis-26 ta' Ottubru 2018, ma kienx hemm *data* disponibbli għall-Kroazja u għal Malta.

Il-maġġoranza tal-pajjiżi esperjenzaw iktar titjib sinifikanti fl-ammont ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) fl-2017[87]. L-effetti tal-irkupru ekonomiku saru viżibbli bit-tnaqqis fir-riskji tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali li issa huwa evidenti fl-Istati Membri kollha għajr xi wħud li tgħoddhom fuq ponot subajk (ara wkoll it-Taqsima 1.2). It-titjib huwa partikolarment evidenti fir-Rumanija, f'Ċipru u fil-Polonja, fejn l-AROPE naqsu b'iktar minn 2 %. Kuntrarjament għal dan, fid-Danimarka, fin-Netherlands u fl-Awstrija, ir-rati AROPE rreġistraw żieda mudesta matul is-sena, għalkemm minn livell

87 Ara l-Kapitolu 1.2 għad-definizzjonijiet ta' fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali u s-sottokomponenti tiegħu. Nota: l-istatistika dwar l-introjtu tal-EU SILC tirreferi għas-sena tal-introjtu preċedenti. Għalhekk, iċ-ċifri tal-EU SILC tal-2017 għall-AROP, S80/S20, eċċ. jirreferu għas-sena tal-introjtu 2016.

baxx. Is-sitwazzjoni għadha "kritika" fil-Bulgarija u fil-Greċja, b'livelli li għadhom għoljin ħafna iżda bi tnaqqis moderat biss matul l-aħħar sena. Il-korrelazzjoni negattiva bejn ix-xejriet u l-livelli (ara l-Illustrazzjoni 60) tissuġġerixxi li l-konverġenza għadha għaddejja fost l-Istati Membri. Fost il-gruppi ta' etajiet differenti, iż-żgħażagħ tal-età ta' 18-24 sena huma l-iktar fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali b'rata ta' 29,1 %. Dan l-indikatur irreġistra titjib fil-maġġoranza tal-Istati Membri, li jirrifletti t-tnaqqis tal-qgħad fost iż-żgħażagħ.

Illustrazzjoni 60: Il-perċentwal tal-popolazzjoni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali fl-2017 u l-bidla mis-sena ta' qabel (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

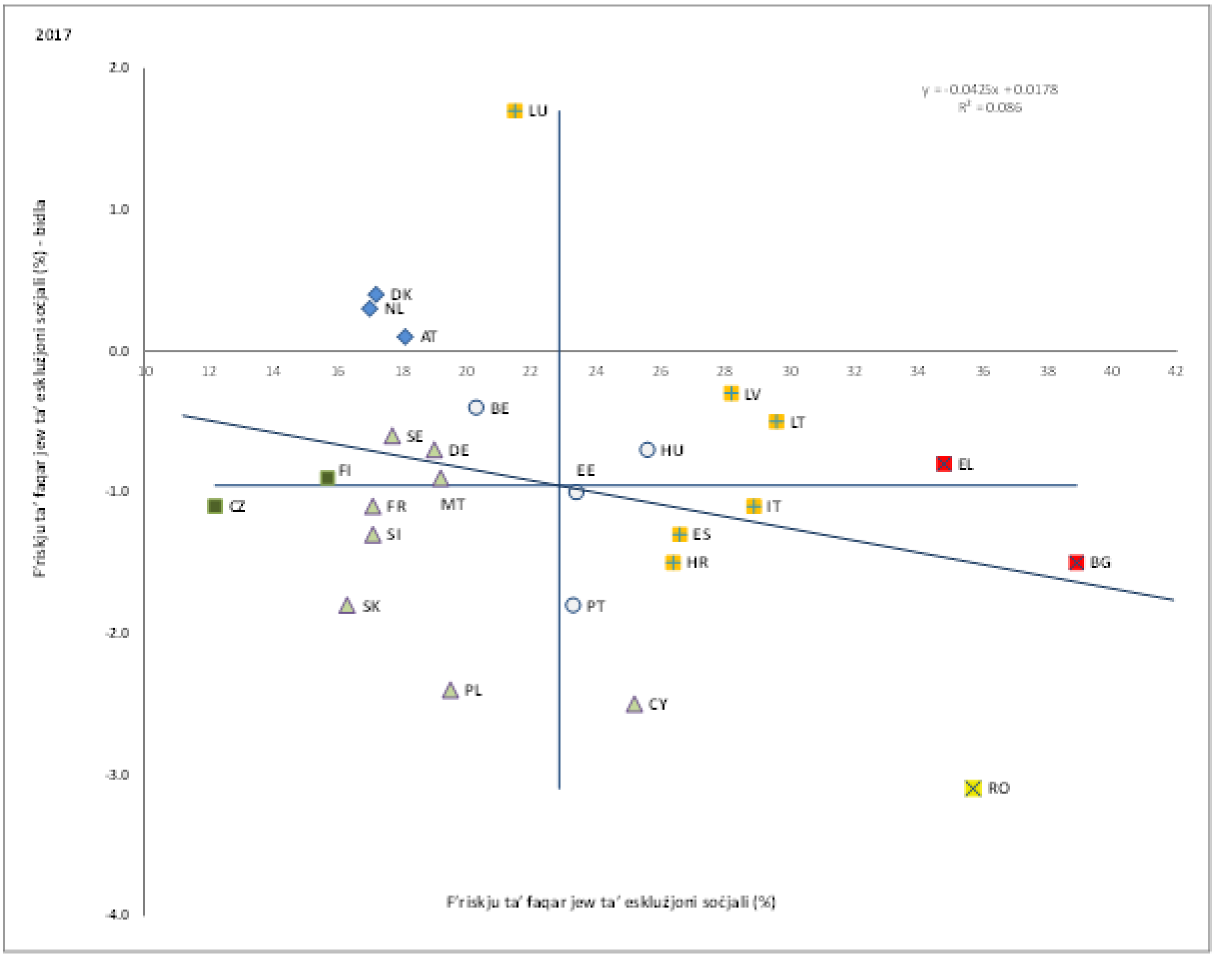

Sors: Eurostat, SILC. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: l-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Fis-26 ta' Ottubru 2018, ma kienx hemm *data* disponibbli għall-Irlanda u għar-Renju Unit.

Filwaqt li qiegħda tonqos, ir-rata AROPE għat-tfal (tal-età ta' 0-17-il sena) għadha ferm iktar miċ-ċifra għall-popolazzjoni ġenerali fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. Fl-2017, din naqset fl-Istati Membri kollha fejn hija ikbar mill-medja tal-UE (24,5 %). Minkejja dan,

għadha partikolarment għolja fir-Rumanija (41,7 %), fil-Bulgarija (41,6 %) u fil-Greċja (36,2 %). Kuntrarjament għal dan, f'xi Stati Membri b'livelli ta' faqar fost it-tfal taħt il-medja, ix-xejra kienet ħafna iktar fissa u tirrifletti l-pożizzjoni tat-tfal migranti. Dan huwa l-każ fl-Awstrija, fil-Belġju, fi Franza u fl-Iżvezja. Fil-grupp ta' età ta' 25-54 sena, ir-rata naqset b'1 pps għal 21,9 %. Il-persuni tal-età ta' 55 sena u iktar għadhom il-grupp bl-inqas probabbiltà li jiġi affettwat mill-faqar jew mill-esklużjoni b'rata ta' 20,5 %.

Il-persuni li ġejjin minn familji migranti jesperjenzaw riskju ferm ikbar ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali. Fl-2017, ir-rata AROPE kienet ogħla iktar mid-doppju fost il-persuni li ma twildux fl-UE milli fost il-persuni li twieldu fl-UE (41 % imqabbel ma' 20,7 %). Din id-disparità kienet partikolarment kbira fil-Belġju (37,1 pps), fl-Iżvezja (29,6 pps) u fid-Danimarka (25,8 pps) iżda kienet l-iżgħar fil-Polonja (4,6 pps), fil-Portugall (6,8 pps) u fir-Repubblika Ċeka (7,8 pps).

Illustrazzjoni 61: Is-sottoindikaturi tar-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali

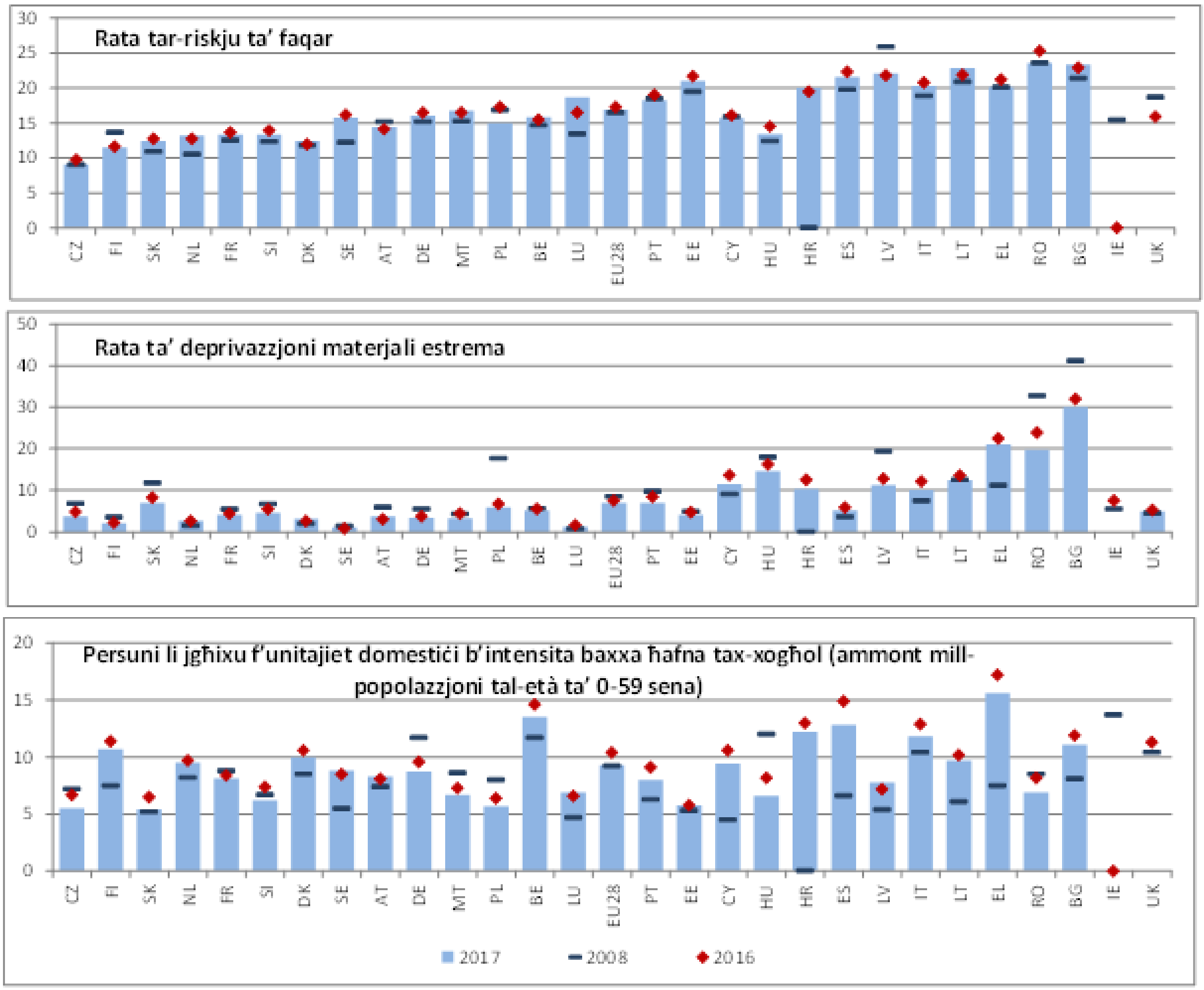

Sors: Eurostat, SILC. Nota: L-indikaturi huma kklassifikati skont l-AROPE fl-2017. Fis-26 ta' Ottubru 2018, ma kienx hemm *data* disponibbli għall-Irlanda u għar-Renju Unit għall-2017. Il-valuri tal-EU-27 li ntużaw għall-2008 (ma hemmx *data* disponibbli għall-Kroazja).

L-ammont tal-popolazzjoni ta' persuni fir-riskju tal-faqar fl-UE naqas fl-2017 fil-maġġoranza tal-Istati Membri, wara tliet snin ta' stabbiltà. L-ikbar tnaqqis ġie rreġistrat fil-Polonja (-2,3 pps), fir-Rumanija (1,7 pps) u fl-Ungerija (-1,1 pps). Kuntrarjament għal dan, l-indikatur żdied fil-Lussemburgu (+2,2 pps), fil-Litwanja (+1,0 pps), fil-Bulgarija (+0,5 pps) u fin-Netherlands (+0,5 pps). Fl-Istati Membri kollha għajr f'sitt Stati Membri, l-ammont ta' persuni fir-riskju tal-faqar baqa' ikbar fl-2017 milli kien fil-perjodu ta' qabel il-kriżi (l-2008) (l-Illustrazzjoni 61). L-istimi rapidi ta' Eurostat jindikaw tnaqqis ulterjuri fl-AROP fil-Greċja, fir-Rumanija u fil-Portugall, u żieda fir-Renju Unit.

Ir-rata ta' deprivazzjoni materjali estrema laħqet l-iktar livell baxx sa issa. Kważi l-Istati Membri kollha esperjenzaw tnaqqis fl-2017. Ir-Rumanija kienet il-pajjiż bl-ikbar tnaqqis annwali b'4,1 pps. Għad hemm varjazzjoni sinifikanti fost l-Istati Membri, fejn minn naħa l-Finlandja u n-Netherlands għandhom rati ta' deprivazzjoni materjali estrema (SMD) ta' inqas minn 3 %, filwaqt li min-naħa l-oħra l-Bulgarija għandha rata ta' 30 %, segwita mill-Greċja (21,1 %) u mir-Rumanija (19,4 %). Ammont kemxejn ikbar ta' nisa (6,9 %) jesperjenzaw deprivazzjoni materjali estrema meta mqabbla mal-irġiel (6,4 %). Kien hemm tnaqqis fil-gruppi tal-etajiet kollha, biż-żgħażagħ ta' 18-24 sena li għadhom bl-ikbar probabbiltà li jesperjenzaw l-SMD (7,9 %), segwita mit-tfal tal-età ta' 0-17-il sena (7,2 %), mill-popolazzjoni tal-età ewlenija tax-xogħol (25-54 sena) (6,7 %) u mill-persuni mdaħħlin fiż-żmien; jiġifieri, ta' iktar minn 65 sena (6,3 %).

L-ammont ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg kompla jonqos. F'20 Stat Membru, il-proporzjon tal-popolazzjoni ta' persuni tal-età ta' 0-59 sena li jgħixu f'unitajiet domestiċi fejn l-adulti jaħdmu inqas minn 20 % tal-potenzjal tagħhom naqas fl-2017. Madankollu, minkejja t-titjib, disa' Stati Membri biss għandhom ammonti li huma inqas mil-livelli ta' qabel il-kriżi. L-ikbar tnaqqis minn sena għall-oħra ġie rreġistrat fi Spanja (-2,1 pps), fil-Greċja (-1,6 pps) u fir-Rumanija (-1,3 pps). Fl-istess ħin, ir-riskju tal-faqar li qegħdin jiffaċċjaw dawk li jgħixu f'unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg kompla jiżdied fil-maġġoranza tal-Istati Membri, u laħaq 79,9 % fis-Slovakkja, 78,2 % fil-Litwanja u 77,8 % fil-Latvja.

It-tnaqqis tar-rata tal-faqar fost dawk li jaħdmu għadu sfida. Kif jidher ukoll fit-Taqsima 3.1, minkejja li kien hemm tnaqqis kumplessiv fir-rata tar-riskju ta' faqar, l-ammont

ta' persuni fir-riskju tal-faqar fost dawk li jaħdmu baqa' stabbli fl-2017. Iktar minn wieħed minn kull għaxar persuni f'impjieg kienu fir-riskju tal-faqar f'seba' Stati Membri. Għalkemm qiegħda tonqos, ir-rata tal-faqar fost dawk li jaħdmu kienet l-ogħla fir-Rumanija, (17,4 % fl-2017, minn 19,7 % fl-2014) fejn l-impjieg prekarju tal-persuni li jaħdmu għal rashom għadu xprun ewlieni. Fil-Lussemburgu (13,7 %) u fi Spanja (13,1 %) ġew irreġistrati wkoll rati għoljin, fejn ix-xprun ewlieni kien ir-riskju tal-faqar li qegħdin iħabbtu wiċċhom miegħu l-impjegati b'kuntratti temporanji. Min-naħa l-oħra, tliet pajjiżi kellhom rati tal-faqar fost dawk li jaħdmu li kienu inqas minn 5 % (il-Finlandja, ir-Repubblika Ċeka u l-Irlanda).

L-intensità tal-faqar naqset għall-ewwel darba mill-2008 'l hawn, minkejja li għadha qawwija meta mqabbla mal-livelli ta' qabel il-kriżi. Id-disparità relattiva tar-riskju tal-faqar, li tkejjel id-distanza medja mil-livell limitu tal-faqar għall-persuni fir-riskju tal-faqar[88], ilha tiżdied fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fil-perjodu ta' wara l-kriżi. Minkejja dan, fis-snin sal-2017, iċ-ċifra niżlet għal 11-il Stat Membru, baqgħet pjuttost stabbli għal ħames Stati Membri, u naqset bħala medja minn 26,2 % għal 25,4 %. Il-bidla ġiet xprunata minn titjib fl-intensità tal-faqar għall-popolazzjoni fl-età tax-xogħol u speċjalment għat-tfal. Ir-rata għadha għolja (iktar minn 30 %) partikolarment fir-Rumanija, fi Spanja, fil-Bulgarija u fil-Greċja. Kuntrarjament għal dan, l-intensità tal-faqar li qegħdin iħabbtu wiċċhom miegħu il-persuni tal-età ta' 65 sena u iktar baqgħet stabbli. It-titjib kien l-iktar qawwi fl-Italja, fl-Ungerija u fir-Rumanija.

Il-persuni b'diżabbiltà għandhom probabbiltà ferm ikbar li jgħixu fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali mill-persuni mingħajr diżabbiltà. Fl-2016, 30,1 % tal-persuni b'diżabbiltà fl-UE kienu fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, meta mqabbla ma' 20,9 % tal-persuni mingħajr diżabbiltà[89], u dan jikkorrispondi għal disparità ta' 9,2 punti perċentwali. Din id-disparità hija iktar evidenti fost il-persuni fl-età tax-xogħol (16-64 sena), b'37,6 % tal-persuni b'diżabbiltà f'dan il-grupp li kienu fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali fl-2016, meta mqabbla ma' 21 % tal-persuni b'diżabbiltà tal-età ta' iktar minn 65 sena[90]. Il-gravità tad-diżabbiltà hija fattur importanti ħafna ta' spjegazzjoni, peress li fl-2015 kien hemm 36,1 % tal-persuni b'diżabbiltà gravi tal-età ta' 16-il sena jew iktar fl-UE fir-

[88] L-ispariġġ medjan relattiv tar-riskju tal-faqar jiġi kkalkulat bħala d-differenza bejn l-introjtu nett totali ekwivalizzat medjan tal-persuni taħt il-livell limitu tar-riskju tal-faqar u l-livell limitu tar-riskju tal-faqar, espressa bħala perċentwal tal-livell limitu tar-riskju tal-faqar (60 % tal-introjtu ekwivalizzat medjan nazzjonali).
[89] EU-SILC (2017), People at-risk-of-poverty or social exclusion by level of activity limitation, sex and age [hlth_dpe010].
[90] *ibid*.

riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, meta mqabbla ma' 27,4 % tal-persuni b'diżabbiltà moderata u ma' 20,8 % tal-persuni mingħajr diżabbiltà.

L-inugwaljanza fl-introjtu naqset kemxejn fl-2017, għall-ewwel darba minn mindu bdiet il-kriżi. L-ammont ta' introjtu tal-iktar 20 % għonja meta mqabbel ma' dak tal-ifqar 20 % naqas fil-maġġoranza tal-Istati Membri (l-Illustrazzjoni 62), għalkemm fl-2017 il-biċċa l-kbira tagħhom xorta waħda kellhom proporzjonijiet tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu li kienu ogħla mil-livelli tal-2008. Fl-2017, l-ogħla livelli ta' inugwaljanza fl-introjtu, bi proporzjonijiet S80/S20 ogħla minn 6, ġew irreġistrati fil-Latvja, fl-Estonja, fil-Litwanja u fil-Bulgarija (kollha "sitwazzjonijiet kritiċi", b'żieda sinifikanti fil-Bulgarija). Għalkemm għad għandhom livelli għoljin, kien hemm tnaqqis sinifikanti fir-Rumanija, fil-Greċja u fl-Italja ("qagħda dgħajfa iżda qiegħda titjieb"). It-titjib kien xprunat minn żidiet iktar mgħaġġla fl-introjti tal-unitajiet domestiċi ifqar b'mod relattiv mal-medjan f'10 Stati Membri, li jissuġġerixxi li l-irkupru kien qiegħed jibda jilħaq lill-iktar persuni vulnerabbli.

Illustrazzjoni 62: Il-proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

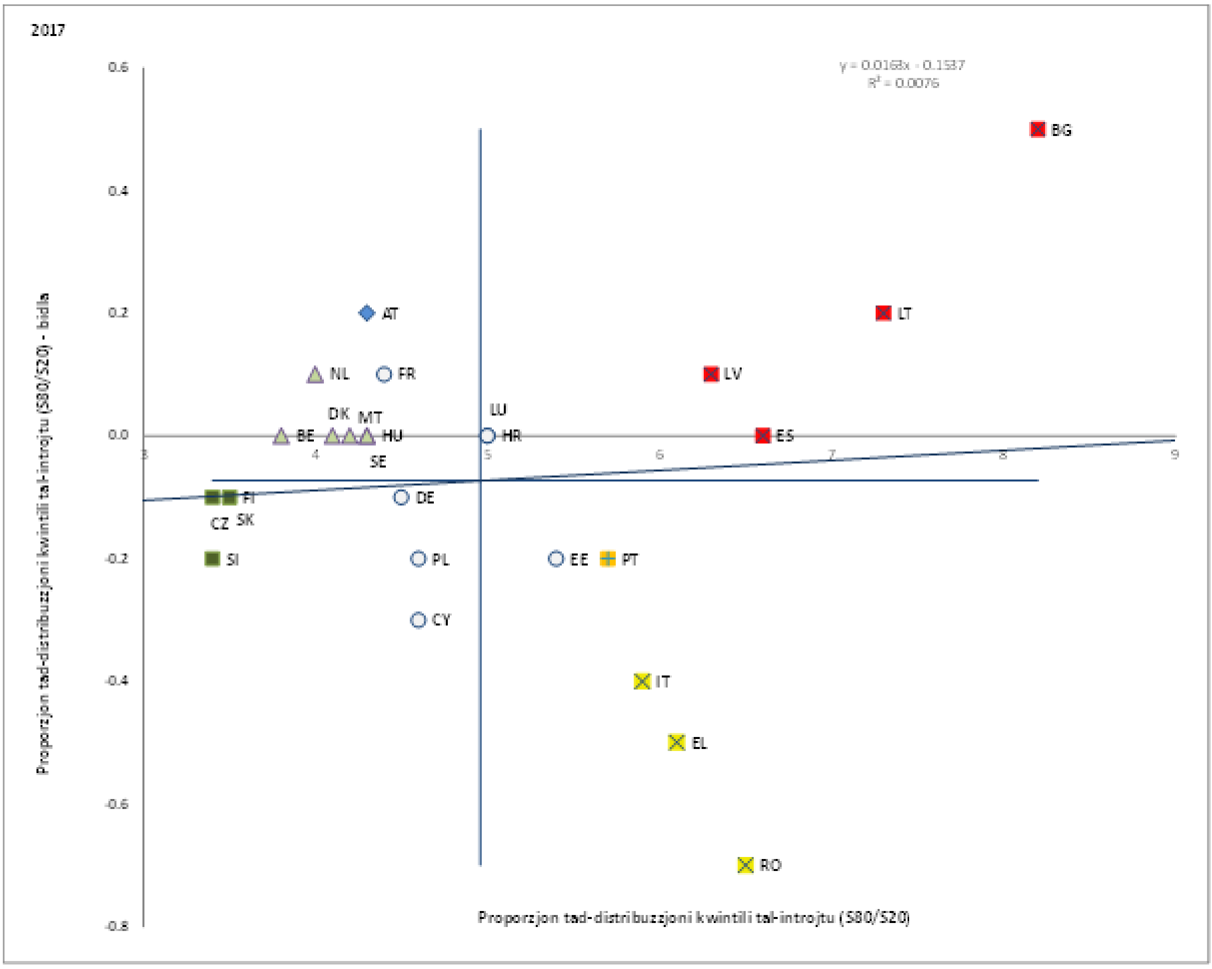

Sors: Eurostat, SILC. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Fis-26 ta' Ottubru 2018, ma kienx hemm *data* disponibbli għall-Irlanda u għar-Renju Unit.

L-infiq fuq il-protezzjoni soċjali kompla jikber fl-Istati Membri kollha, filwaqt li għad hemm differenzi kbar bejniethom[91]. F'termini reali, l-infiq fuq il-protezzjoni soċjali żdied fl-Istati Membri kollha mill-2014 sal-2015[92]. Madankollu, bħala perċentwal tal-PDG, l-infiq fuq il-protezzjoni soċjali żdied f'seba' pajjiżi biss filwaqt li naqas f'16-il pajjiż. Dan ġie xprunat b'mod prinċipali minn proporzjon iktar baxx ta' nfiq fuq il-benefiċċji tal-qgħad, b'konformità mat-titjib fil-kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol. Kuntrarjament għal dan, l-infiq fuq il-mard u s-saħħa bħala perċentwal tal-PDG żdied f'10 pajjiżi filwaqt li naqas fi 12-il pajjiż. L-infiq fuq il-protezzjoni soċjali bħala perċentwal tal-PDG kien l-ikbar

91 Abbażi tad-*data* tal-ESSPROS. Ma hemm l-ebda *data* tal-2015 disponibbli għall-Polonja.

92 Ara wkoll il-Kummissjoni Ewropea (2018), "Employment and Social Developments in Europe. Rieżami Annwali tal-2018. Il-Lussemburgu: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea.

kumplessivament fi Franza (31,9 %), fid-Danimarka (31,1 %) u fil-Finlandja (31,1 %). Min-naħa l-oħra, dan kien jammonta għal inqas minn 15 % tal-PDG fil-Litwanja (14,8 %), fil-Latvja (14,7 %), u fir-Rumanija (14,3 %).

L-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar naqas kemxejn, b'konformità ma' tnaqqis fl-effett tal-istabbilizzaturi awtomatiċi f'fażi ta' espansjoni ekonomika. Madankollu, għad hemm varjazzjoni konsiderevoli fost l-Istati Membri (l-Illustrazzjoni 63). It-trasferimenti soċjali li jeskludu l-pensjonijiet naqqsu r-riskju tal-faqar bi 32,4 % fl-2017, imqabbel ma' 33,2 % fl-2016, li tindika t-tkomplija ta' xejra b'titjib fil-kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol u għaldaqstant b'iktar żidiet dinamiċi fl-introjtu mix-xogħol milli trasferimenti soċjali. Id-daqs tal-impatt tat-trasferimenti fuq it-tnaqqis tal-faqar ivarja b'mod konsiderevoli fost l-Istati Membri, u ħafna pajjiżi bl-ikbar riskju ta' faqar għandhom ukoll l-iktar impatt dgħajjef mit-trasferimenti soċjali (il-Greċja, ir-Rumanija, l-Italja, il-Bulgarija u l-Latvja).

Illustrazzjoni 63: L-impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar u l-bidla annwali (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

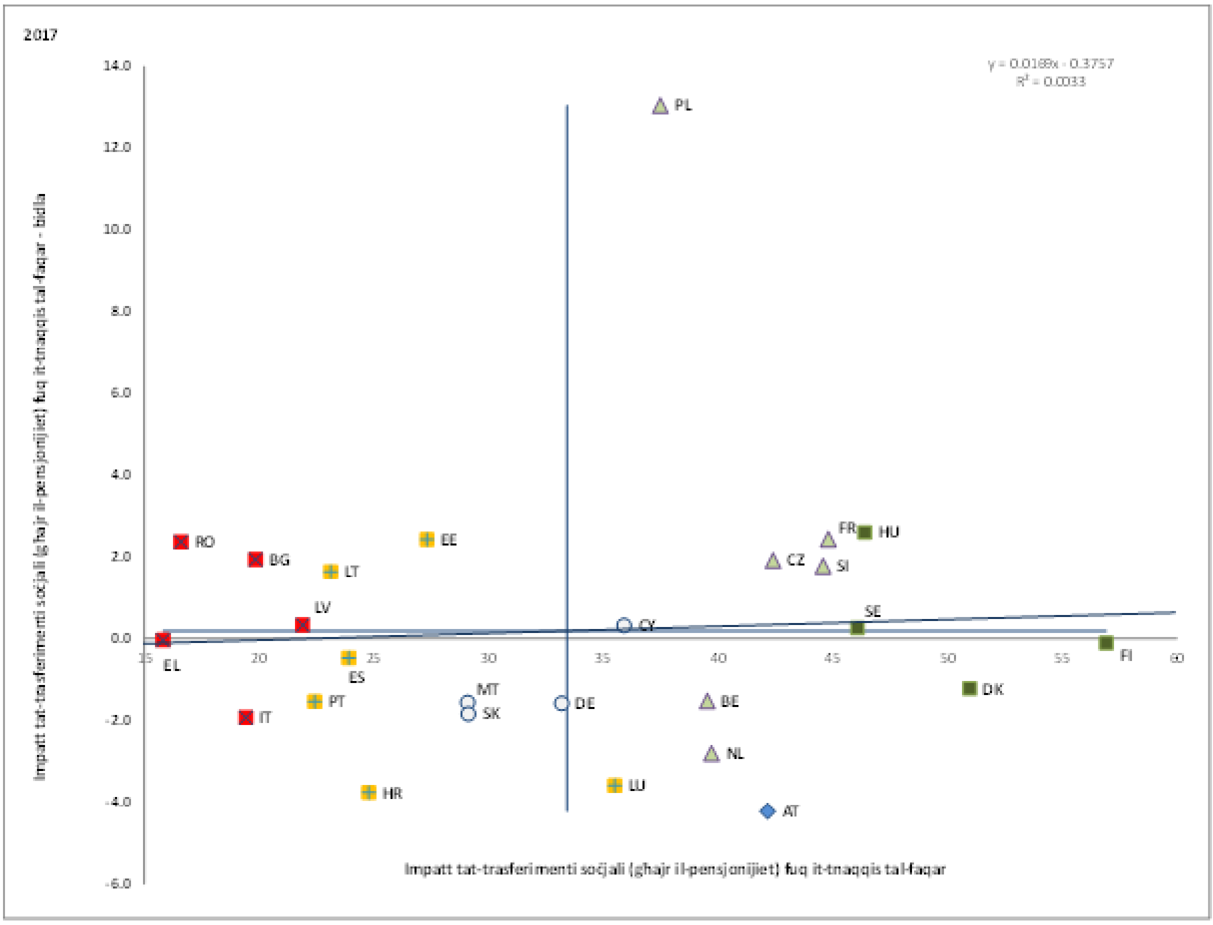

Sors: Eurostat, SILC. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Fis-26 ta' Ottubru 2018, ma kienx hemm *data* disponibbli għall-Irlanda u għar-Renju Unit.

Il-ħaddiema li jaħdmu għal rashom u l-ħaddiema mhux standard iħabbtu wiċċhom ma' inċertezza ekonomika ikbar b'aċċess limitat għall-protezzjoni soċjali[93]. Fl-2017, il-ħaddiema li jaħdmu għal rashom ma kellhomx aċċess għall-protezzjoni kontra l-qgħad fi ħdax-il pajjiż, għall-protezzjoni obbligatorja kontra l-mard fi tliet pajjiżi, u għall-protezzjoni kontra l-aċċidenti fil-post tax-xogħol u kontra l-korrimenti okkupazzjonali f'għaxar pajjiżi[94]. Is-soltu l-ħaddiema mhux standard ikollhom l-istess kopertura formali mill-biċċa l-kbira tal-iskemi tal-benefiċċji soċjali bħal dawk b'kuntratti standard, għalkemm sikwit dan ma jkunx il-każ għal ċerti kategoriji ta' ħaddiema (eż. il-ħaddiema każwali u staġjonali, il-ħaddiema ta' riżerva, u dawk b'kuntratti temporanji permezz ta' aġenzija, b'kuntratti tal-liġi ċivili jew b'kuntratti ta' żero sigħat, sikwit jiġu esklużi mis-sħubija fl-iskemi rilevanti). B'mod kumplessiv, l-ostakli li jħabbtu wiċċhom magħhom il-ħaddiema mhux standard u dawk li jaħdmu għal rashom b'rabta mal-kopertura effettiva, jiġifieri li jkunu jistgħu jiġmgħu u jużaw intitolamenti adegwati f'każ ta' bżonn, ġew identifikati għal minn tal-inqas erbgħa u għoxrin Stat Membru[95] (il-perjodi minimi ta' kwalifika, il-ħinijiet ta' stennija, in-nuqqas ta' trasferibbiltà tad-drittijiet tal-protezzjoni soċjali).

Il-konservazzjoni u t-trasferiment tal-intitolamenti akkumulati lejn skema oħra wara li jkun hemm tranżizzjonijiet professjonali jibqgħu diffiċli. Hekk kif id-dinja tax-xogħol tinbidel, din il-flessibbiltà qiegħda issir dejjem iktar importanti u nuqqas ta' trasferibbiltà jista' jxekkel id-dinamiżmu u t-tlaqqigħ tas-suq tax-xogħol. Għall-ħaddiema li jiċċaqilqu minn settur għall-ieħor jew minn għamla ta' impjieg għall-ieħor, nuqqas ta' regolamentazzjoni jagħmilha diffiċli li jkun hemm trasferimenti f'minn tal-inqas erba' Stati Membri, filwaqt li l-kost għoli żżejjed u regoli differenti li jirregolaw skemi differenti ġew identifikati wkoll bħala xkiel għal dawn it-tranżizzjonijiet f'diversi Stati Membri. Fl-aħħar nett, in-nuqqas ta' informazzjoni trasparenti dwar id-drittijiet tas-sigurtà soċjali twassal biex il-persuni ma jeħdux deċiżjonijiet infurmati f'ħafna pajjiżi. Filwaqt li l-informazzjoni ġenerika dwar l-iskemi tal-protezzjoni soċjali hija disponibbli fl-Istati Membri kollha għajr

93 Dan is-suġġett jiġi indirizzat parzjalment fit-Taqsima 3.3 ukoll.

94 L-evidenza f'dan il-paragrafu u f'dan li ġej hija bbażata fuq l-"Impact Assessment Accompanying the Proposal for a Council recommendation on access to social protection for workers and the self-employed", il-Kummissjoni Ewropea, SWD(2018) 70 final.

95 L-Awstrija, il-Belġju, il-Bulgarija, ir-Repubblika Ċeka, il-Ġermanja, id-Danimarka, l-Estonja, il-Greċja, Spanja, il-Finlandja, Franza, l-Ungerija, il-Kroazja, l-Italja, il-Lussemburgu, Malta, in-Netherlands, il-Polonja, il-Portugall, l-Iżvezja, is-Slovenja, ir-Rumanija, is-Slovakkja u r-Renju Unit.

f'ħames Stati Membri, l-informazzjoni personalizzata hija disponibbli biss f'madwar nofshom (eż. is-simulazzjoni tal-pensjonijiet hija disponibbli fil-Ġermanja, fi Franza, fi Spanja, fir-Renju Unit u fil-Polonja).

L-iskemi tal-introjtu minimu għandhom jikkombinaw livell adegwat ta' sostenn b'aċċess għal oġġetti u għal servizzi abilitanti, u b'inċentivi għall-integrazzjoni (mill-ġdid) fis-suq tax-xogħol għal dawk li jistgħu jaħdmu, kif ġie enfasizzat fil-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali**.** L-analiżi komparattiva ta' karatteristiki speċifiċi tat-tfassil tal-iskemi tal-introjtu minimu u tar-rwol tagħhom mal-provvista ta' benefiċċji oħra u ta' miżuri ta' sostenn għall-attivazzjoni tista' tagħti ħjiel utli dwar il-prestazzjoni tagħhom. Fil-paragrafi li ġejjin, l-analiżi tissejjes fuq l-eżerċizzju ta' parametraġġ referenzjarju tal-benefiċċji tal-introjtu minimu li twettaq fl-2017-18 fil-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali[96]. Dan il-qafas ta' parametraġġ referenzjarju jiffoka fuq il-benefiċċji tal-introjtu minimu għall-popolazzjoni fl-età tax-xogħol bil-ħila li jaħdmu u li ma għandhomx impjieg u li mhumiex intitolati, u lanqas huma eliġibbli, jew li użaw l-intitolamenti kollha għall-benefiċċji tal-assigurazzjoni soċjali.

L-adegwatezza tal-benefiċċji tal-introjtu minimu tvarja b'mod sinifikanti bejn l-Istati Membri. L-adegwatezza tal-benefiċċji tal-introjtu minimu jistgħu jitkejlu billi jitqabbel l-introjtu tal-benefiċjarji mal-livell limitu nazzjonali tal-faqar (bħala indikazzjoni tal-effett tat-tnaqqis tal-faqar tal-iskemi) u mal-introjtu tal-benefiċjarji mqabbel mal-introjtu ta' ħaddiem b'paga baxxa[97] (bħala indikazzjoni tad-dimensjoni ta' attivazzjoni u tal-effetti potenzjali ta' diżinċentiv tal-iskemi). Iż-żewġ indikaturi jagħtu riżultati simili fir-rigward tal-adegwatezza tal-introjtu minimu fl-Istati Membri fl-2016[98] (l-Illustrazzjoni 64). Meta wieħed iħares lejn il-każ tal-unitajiet domestiċi b'persuna waħedha, fl-2016 l-adegwatezza kienet l-iktar fin-Netherlands, fl-Irlanda, fid-Danimarka u fil-Lussemburgu. F'dawn l-Istati Membri, il-livell ta' benefiċċji qabeż it-80 % tal-livell limitu nazzjonali tal-faqar (stabbilit għal 60 % tal-introjtu nett ekwivalizzat medjan nazzjonali wara t-trasferimenti soċjali). Fil-każ tan-Netherlands b'mod partikolari, il-livell tal-benefiċċju kien jirrappreżenta 106 % tal-livell limitu tal-faqar, li effettivament kien qiegħed joħroġ lir-riċevituri 'l barra mill-faqar. Min-naħa l-oħra, l-adegwatezza tal-introjtu minimu fil-Bulgarija, fir-Rumanija, fl-Ungerija, fis-Slovakkja u fil-Litwanja hija minn 40 % tal-livell limitu tal-faqar jew terz tal-introjtu ta' ħaddiem b'paga baxxa fl-2016.

96 Approvat mill-SPC f'Ġunju 2018.

97 "Ħaddiem b'paga baxxa" huwa definit fil-qafas tal-parametraġġ referenzjarju bħala xi ħadd li jaqla' 50 % tal-paga grossa nazzjonali medja.

98 L-indikaturi huma bbażati fuq l-iktar informazzjoni reċenti disponibbli fil-mudell tal-benefiċċji tat-taxxa tal-OECD. L-informazzjoni mhijiex disponibbli għal CY. L-informazzjoni dwar l-IT u l-EL ma tinkludix l-iskemi ġodda tal-introjtu minimu li ġew introdotti u dawn ma ġewx inklużi f'din l-analiżi.

Illustrazzjoni 64: L-introjtu nett tar-riċevituri ta' introjtu minimu bħala % tal-livell limitu tar-riskju tal-faqar (mifrux fuq tliet snin) u tal-introjtu ta' persuna b'paga baxxa (2016)

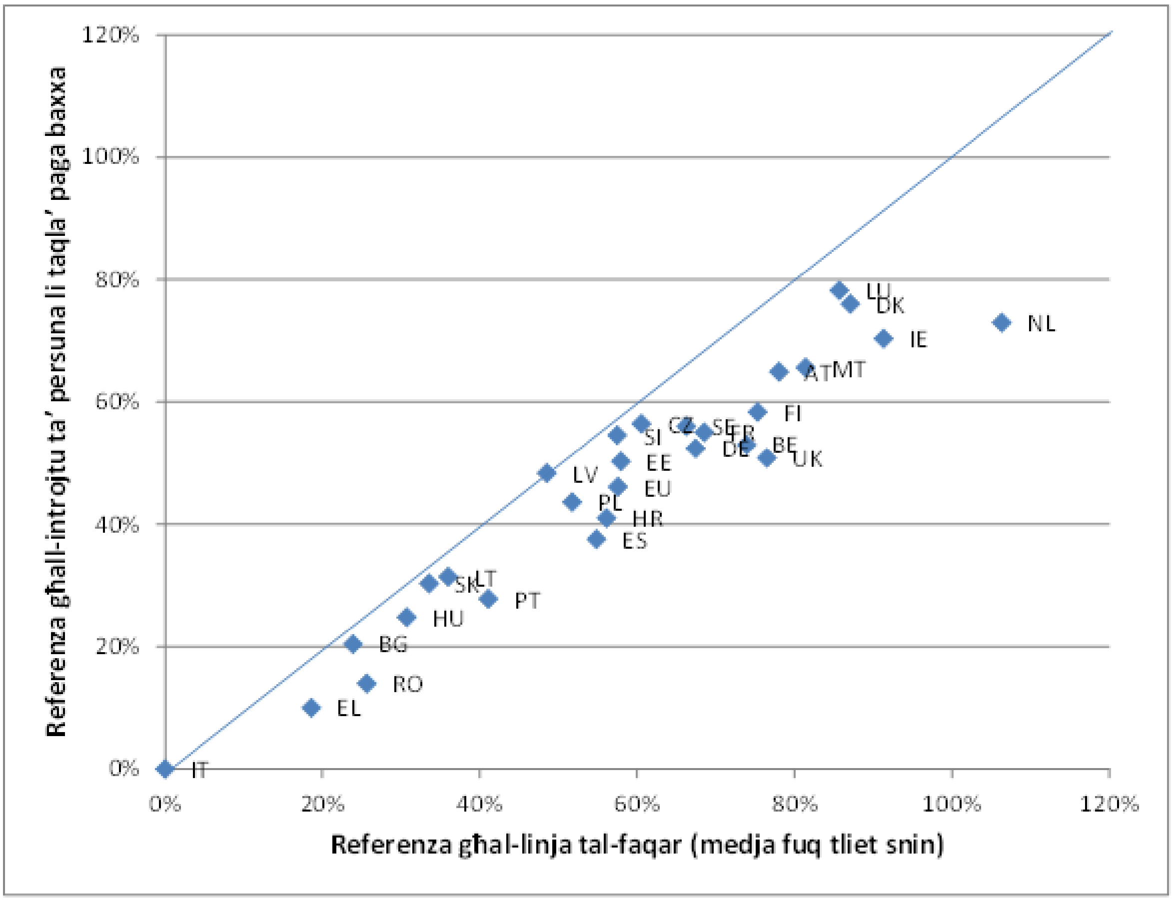

Sors: Eurostat, l-OECD. Nota: L-informazzjoni mhijiex disponibbli għal Ċipru. L-informazzjoni dwar l-Italja u l-Greċja ma tinkludix l-iskemi ġodda tal-introjtu minimu li ġew introdotti fl-2017. L-iktar informazzjoni reċenti disponibbli dwar il-livelli limitu tal-faqar fl-Irlanda, fil-Kroazja u fir-Renju hija tas-sena tal-introjtu 2015.

L-adegwatezza tal-benefiċċji tal-introjtu minimu ikollha impatt b'mod partikolari fuq l-intensità tal-faqar fost ir-riċevituri. Id-disparità relattiva tar-riskju tal-faqar[99] għall-popolazzjoni fl-età tax-xogħol (16-64 sena) tonqos b'mod marġinali għall-ewwel darba fl-2017, b'konformità mal-indikatur kumplessiv, iżda tibqa' ferm ogħla mil-livelli ta' qabel il-kriżi. Id-disparità hija ferm ikbar fil-każ ta' persuni tal-età ta' 18-59 sena li jgħixu f'unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg (l-Illustrazzjoni 65). Id-*data* tal-EU SILC tal-2016 turi li l-intensità tal-faqar kienet l-iktar fost il-persuni minn unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg fil-Litwanja, fil-Bulgarija, fil-Latvja, fl-Italja, u fir-Rumanija (iktar minn 50 %). B'kuntrast ma' dan, l-iżgħar disparità ġiet osservata fil-Finlandja, fin-Netherlands u fl-Irlanda (taħt l-20 %). Id-disparità tal-faqar għall-persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi kważi

[99] Ara n-nota 88 f'qiegħ il-paġna għal definizzjoni tad-disparità relattiva tar-riskju tal-faqar.

mingħajr impjieg għandha tendenza li tindika dgħufijiet fl-adegwatezza u fil-kopertura tas-sistemi tal-benefiċċji (kif ġie nnotat ukoll fir-rapport annwali tal-2018 tal-SPC).

Illustrazzjoni 65: Id-disparità relattiva tar-riskju tal-faqar għall-persuni tal-età ta' 18-59 sena minn unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg (2016)

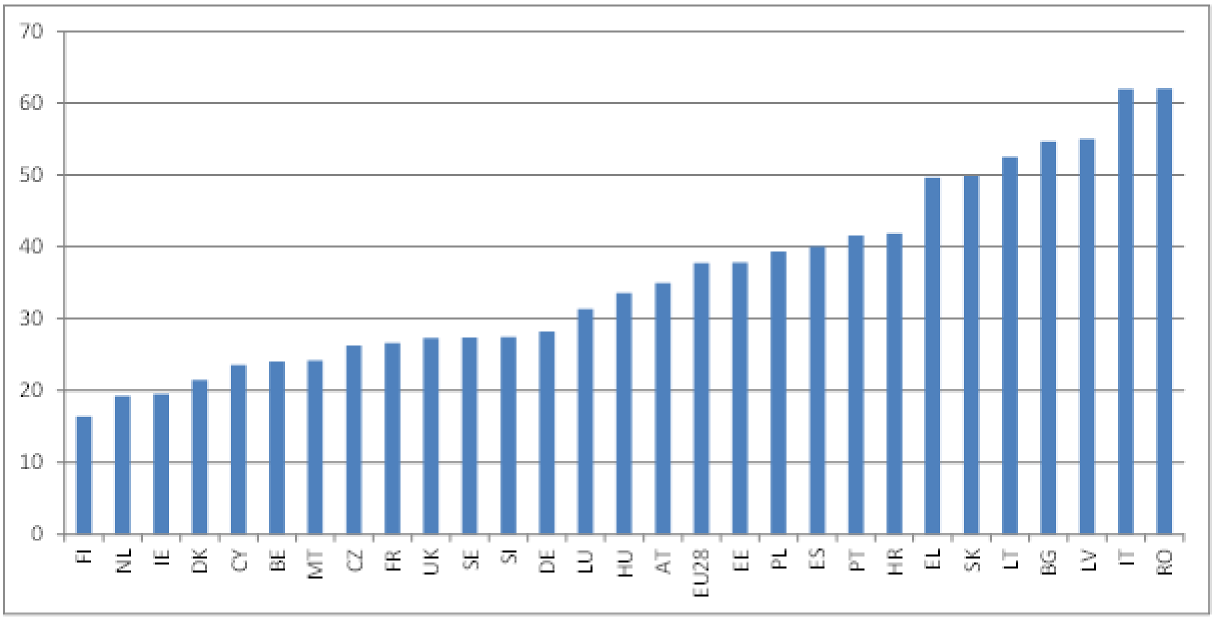

Sors: Eurostat, SILC.

L-Istati Membri kollha jużaw l-ittestjar tal-mezzi flimkien ma' rekwiżiti oħra ta' eliġibbiltà għall-iskemi tal-introjtu minimu. Rekwiżiti ta' eliġibbiltà iktar rigorużi jimplikaw inqas kopertura[100] u bil-kontra. L-ittestjar tal-mezzi huwa l-iktar mod komuni li jintuża biex il-persuni li jgħixu fil-faqar jitqiegħdu fil-mira[101]. Il-kundizzjonijiet tal-ittestjar tal-mezzi ġeneralment jivvalutaw ir-riżorsi (l-introjtu, l-assi, il-proprjetà immobbli jew il-proprjetà mobbli) tal-membri kollha tal-unitajiet domestiċi u mhux biss tal-pretendenti diretti. Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri l-livell limitu li jintuża fit-test tal-mezzi jkun il-livell massimu li jingħata ta' benefiċċji (u s-sostenn reali jammonta għad-differenza bejn il-livell massimu ta' benefiċċji u l-introjtu ta' persuna jew ta' unità domestika), filwaqt li diversi Stati Membri jinjoraw ukoll parti mill-qligħ tan-nies, li jaffettwa b'mod pożittiv il-kopertura tal-iskemi u jikkontribwixxi għat-tnaqqas tal-faqar fost dawk li jaħdmu. Rekwiżiti oħra ta' eliġibbiltà, bħal dawk rigward ir-residenza, jaffettwaw ukoll il-kopertura tal-iskemi (peress li

[100] L-għadd ta' persuni li jissodisfaw ir-rekwiżiti ta' eliġibbiltà u li potenzjalment jistgħu jibbenefikaw minn skema.

101 Dan huwa differenti mill-kunċett teoriku ta' "introjtu bażiku universali", fejn ċertu livell ta' introjtu jingħata lil kull ċittadin, irrispettivament mis-sitwazzjoni tagħhom. Għal iktar informazzjoni jekk jogħġbok ara l-Employment and Social Developments in Europe, ir-Rieżami Annwali tal-2018, p. 142, il-Kummissjoni Ewropea (2018).

jistgħu jnaqqsu l-kopertura għall-persuni li jkunu qegħdin jesperjenzaw mobbiltà fil-pajjiż jew jisfaw mingħajr saqaf fuq rashom).

Ir-riċevituri tal-introjtu minimu għandhom diffikultà ikbar biex jaċċessaw diversi servizzi *in natura*. L-aċċess għas-servizzi (kif imkejjel mill-ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika, il-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni, u n-nuqqas ta’ parteċipazzjoni f’taħriġ relatat ma’ attività professjonali[102]) huwa komponent essenzjali tal-istrateġiji integrati ta’ inklużjoni attiva. Fl-2016, l-aċċess għal dawn is-servizzi għall-persuni tal-età ta’ 18-59 sena fir-riskju tal-faqar li jgħixu f’unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg kien ġeneralment iktar baxx minn dak tal-persuni tal-istess grupp ta’ età li ma kinux fir-riskju tal-faqar u li ma kinux jgħixu f’unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg. Meta wieħed iħares lejn il-prestazzjoni fost is-servizzi, il-Finlandja, l-Ungerija u r-Renju Unit huma l-uniċi Stati Membri fejn id-disparità fl-aċċess għas-servizzi kienet taħt il-medja tal-UE fl-2016 fit-tliet oqsma kollha. Kuntrarjament għal dan, id-disparitajiet fl-aċċess kienu iktar mill-medja tal-UE fit-tliet oqsma kollha li ġew eżaminati fil-Greċja u fil-Latvja. Fid-dettall, l-ikbar disparitajiet fil-ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika ġew esperjenzati fil-Latvja (14,8 pps) u fil-Greċja (34,1 pps), filwaqt li l-iżgħar disparitajiet kienu fid-Danimarka, fi Spanja, fin-Netherlands u fir-Renju Unit (inqas minn 1 pps). Fil-qasam tal-akkomodazzjoni, l-ikbar disparitajiet fir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni ġew osservati fid-Danimarka, fil-Greċja, fl-Awstrija u fl-Italja (iktar minn 50 pps), filwaqt li l-iżgħar disparitajiet kienu f’Malta, f’Ċipru, fl-Irlanda, u fil-Finlandja (inqas minn 20 pps)[103]. Fil-qasam tal-apprendiment għall-adulti, fl-2016 l-Iżvezja u d-Danimarka esperjenzaw disparitajiet negattivi, b’aċċess aħjar għall-persuni fir-riskju tal-faqar minn unitajiet domestiċi b’intensità baxxa ħafna, filwaqt li f’Malta u fir-Renju Unit ma kien hemm l-ebda disparità. L-ikbar disparitajiet ġew osservati fil-Latvja, fi Spanja u fil-Litwanja (iktar minn 16 pps).

L-aċċess għal akkomodazzjoni ta’ kwalità tajba ilu jitjieb mill-2008 ’l hawn, iżda f’xi pajjiżi proporzjon sinifikanti tal-popolazzjoni jirrapportaw li jħabbtu wiċċhom ma’ problemi fil-kwalità tal-akkomodazzjoni tagħhom. Fl-UE, 13,1 % tal-popolazzjoni jirrapportaw li fl-2017 kienu jgħixu f’akkomodazzjoni bis-saqaf iqattar, bil-ħitan, bl-art jew bil-pedamenti mxarrbin, bis-susa fl-injam tat-twieqi jew tal-art. Dan il-perċentwal kien ta’

102 Mill-modulu *ad hoc* tal-EU SILC tal-2016 dwar l-aċċess għas-servizzi. Ir-raġunijiet li tqiesu għall-fini tal-parametraġġ referenzjarju: “l-ebda kors jew programm adattat disponibbli” u “mhux tajjeb għal buthom”.

103 Iktar ’l isfel, f’din it-taqsima ssir diskussjoni iktar komprensiva dwar il-kwistjoni tal-ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika u dwar l-aċċess għall-akkomodazzjoni.

2,3 pps inqas milli fl-2016[104]. Dan il-komponent ta' deprivazzjoni fl-akkomodazzjoni[105] huwa problema partikolari f'ħames Stati Membri (Ċipru, il-Portugall, l-Ungerija, il-Latvja u s-Slovenja) fejn iktar minn 20 % tal-popolazzjoni jirrapportaw li jħabbtu wiċċhom ma' din il-problema fil-kwalità tal-akkomodazzjoni tagħhom. Fl-2017, ir-Rumanija esperjenzat titjib konsiderevoli, bi tnaqqis fil-proporzjon tal-popolazzjoni li rrapportaw li ma kellhomx banju jew doċċa, u lanqas tojlit li jifflaxxja fl-unità domestika tagħhom, għalkemm il-perċentwal ta' 27,2 % għadu konsiderevoli. Fil-Latvja, fil-Bulgarija u fil-Litwanja, madwar 10 % tal-popolazzjoni għandhom il-problema li jgħixu f'akkomodazzjoni mingħajr l-użu privat ta' banju jew ta' doċċa, u lanqas tojlit li jifflaxxja għall-unità domestika tagħhom.

L-ammont ta' introjtu nett tal-unitajiet domestiċi li jintefaq f'infiq relatat mal-akkomodazzjoni għadu sinifikanti f'għadd ta' Stati Membri. Meta jitqiesu l-kostijiet tal-akkomodazzjoni, 156 miljun persuna huma fir-riskju tal-faqar, meta mqabbla ma' 85 miljun persuna qabel ma jitqiesu l-kostijiet tal-akkomodazzjoni. Din il-kundizzjoni għandha impatt qawwi b'mod partikolari fuq but l-unitajiet domestiċi b'introjtu iktar baxx. Fl-2017, 10,2 % tal-unitajiet domestiċi fl-UE nefqu iktar minn 40 % tal-introjtu nett tagħhom fuq il-kostijiet tal-akkomodazzjoni, iżda dan l-ammont jiżdied għal 37,8 % meta jitqiesu l-unitajiet domestiċi fir-riskju tal-faqar. Minkejja li kien hemm titjib żgħir meta mqabbel mas-snin ta' qabel, ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni għadha l-ogħla fil-Greċja, b'39,6 % fl-2017. Wara l-Greċja, l-Istati Membri bl-ogħla rati tal-popolazzjoni li qegħdin jesperjenzaw il-piż eċċessiv tal-akkomodazzjoni huma l-Bulgarija, il-Ġermanja u d-Danimarka (iktar minn 15 % tal-popolazzjoni f'kull wieħed). L-effett huwa notevoli b'mod partikolari fid-Danimarka u fil-Ġermanja, fejn l-ammont ta' persuni fir-riskju tal-faqar huwa inqas mill-medja tal-UE qabel ma jitqiesu l-kostijiet tal-akkomodazzjoni, iżda iktar mill-medja tal-UE meta jitqiesu l-kostijiet tal-akkomodazzjoni. Kuntrarjament għal dan, fl-Estonja, fl-Irlanda, fil-Finlandja, f'Ċipru u f'Malta, inqas minn 5 % tal-popolazzjoni jgħixu f'unitajiet domestiċi b'piż eċċessiv fuq l-infiq relatat mal-akkomodazzjoni. Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, il-persuni li jridu jħallsu l-kera bil-prezz tas-suq ikollhom piż eċċessiv ferm ikbar minħabba l-kostijiet relatati mal-akkomodazzjoni milli s-sidien b'self ipotekarju (il-medja tal-UE hija ta' 25,1 % għall-persuni li jħallsu l-kera bil-prezz tas-suq, meta mqabbel ma' madwar 5 % għas-sidien).

104 Is-sors tad-*data* ta' dan il-paragrafu huwa l-EU-SILC.

105 Ir-rata ta' deprivazzjoni fl-akkomodazzjoni hija kejl tan-nuqqas ta' faċilitajiet bażiċi f'akkomodazzjoni u tiġi kkalkulata billi ssir referenza għal dawk l-unitajiet domestiċi li qegħdin jesperjenzaw minn tal-inqas problema waħda minn dawn li ġejjin: (i) saqaf iqattar, (ii) l-ebda banju u doċċa fl-akkomodazzjoni, (iii) l-ebda tojlit fl-akkomodazzjoni, (iv) akkomodazzjoni meqjusa bħala mudlama wisq.

Il-kirjiet li dejjem qegħdin jiżdiedu jirrappreżentaw piż fuq il-persuni foqra li kulma jmur qiegħed jiżdied f'xi Stati Membri. Fl-2016, f'seba' pajjiżi (l-Irlanda, l-Estonja, il-Litwanja, is-Slovenja, l-Ungerija, l-Awstrija u l-Polonja) il-kirjiet ikkalkulati f'termini reali żdiedu b'iktar minn 5 % mill-2015 'il hawn. Il-kirjiet għoljin ikabbru r-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, b'mod partikolari f'pajjiżi bħas-Slovenja, l-Irlanda, l-Awstrija u l-Litwanja fejn ir-riskju ta' faqar li qegħdin iħabbtu wiċċhom miegħu il-persuni li jħallsu l-kera huwa ferm ikbar milli għas-sidien ta' djarhom. Iċ-ċifri nazzjonali jaf jaħbu wkoll xi sfidi fil-livell ta' bliet partikolari.

L-evoluzzjoni reċenti fl-għadd ta' persuni mingħajr saqaf fuq rashom tindika li s-sitwazzjoni mhijiex qiegħda titjieb. L-istimi tal-għadd ta' persuni mingħajr saqaf fuq rashom mhumiex komparabbli pajjiż b'pajjiż, minħabba nuqqas ta' sorsi uffiċjali u minħabba metodoloġiji differenti biex jiġu magħduda l-persuni mingħajr saqaf fuq rashom. Id-*data* disponibbli tippermetti biss li jsir monitoraġġ tal-evoluzzjoni tal-problema maż-żmien (billi, fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, l-2017 jew l-2016 jintużaw bħala l-iktar sena reċenti). Madankollu, din tindika li dan l-aħħar, l-għadd ta' persuni mingħajr saqaf fuq rashom żdied fil-25 Stat Membru koperti għajr fil-Finlandja, fejn is-sitwazzjoni tjiebet[106].

L-introjtu mill-pensjonijiet jipprovdi protezzjoni relattiva kontra r-riskju tal-faqar għall-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien. Fil-livell tal-UE, ir-rata ta' riskju ta' faqar (AROP) għall-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien hija inqas minn dik għall-persuni fl-età tax-xogħol (14,6 % imqabbla ma' 16,7 % fl-2017). F'dan l-aħħar deċennju, din ir-relazzjoni nqalbet ta' taħt fuq meta mqabbla mal-perjodu ta' qabel il-kriżi, u dan jiġi spjegat parzjalment mill-fatt li l-kriżi naqqset l-livelli ta' introjtu nett reali tal-unitajiet domestiċi, speċjalment fost il-popolazzjoni fl-età tax-xogħol madwar kważi l-pajjiżi Ewropej kollha, filwaqt li l-pensjonijiet baqgħu iktar reżiljenti. Madankollu, id-deprivazzjoni materjali estrema naqset ukoll fost il-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien (minn 7,4 % fl-2008 għal 6,3 % fl-2017), u din tindika li t-tnaqqis fil-faqar u fl-esklużjoni soċjali ma kinitx biss effett relattiv.

[106] Id-*data* ġiet ikkompilata mill-FEANTSA, il-federazzjoni tal-organizzazzjonijiet nazzjonali tas-soċjetà ċivili li jaħdmu mal-persuni mingħajr saqaf fuq rashom fl-Ewropa. Ara FEANTSA (2018), Third overview of housing exclusion in Europe.

Illustrazzjoni 66: Il-perċentwal tal-popolazzjoni tal-età ta' 65 sena u iktar li jinsabu fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali meta mqabbel mal-medja tal-UE fl-2017

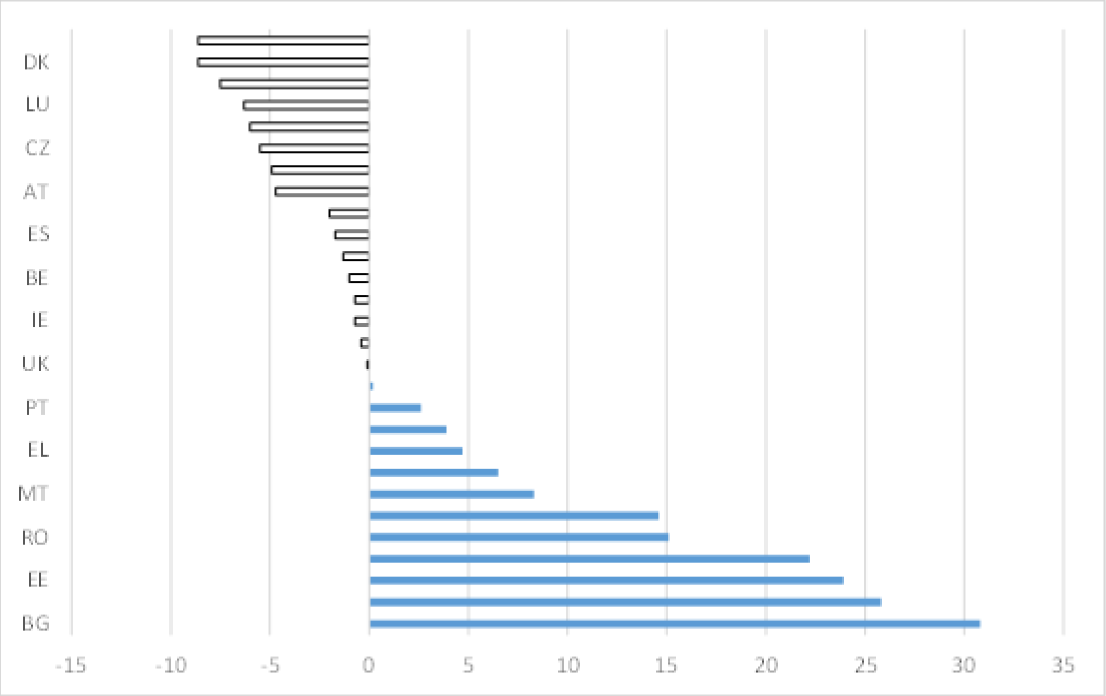

Sors: Eurostat, EU-SILC. Noti: id-*data* hija standardizzata (EU-28=0). Id-*data* għall-Irlanda u għar-Renju Unit hija għall-2016.

Ir-riskju tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali fost il-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien ilu jonqos b'mod kostanti għall-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. B'mod kumplessiv, 148 000 persuna inqas tal-età ta' 65 sena jew iktar kienu fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali fl-2017 meta mqabbel mal-livelli ta' qabel il-kriżi (fl-2008). It-titjib primarju jaħbi differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri, bi tnaqqis sostanzjali fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali fost il-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien f'Ċipru (-24,7 pps mill-2008 'l hawn), fil-Bulgarija (-16,6 pps), fir-Rumanija (-16,2 pps) u fil-Latvja (-14,9 pps), filwaqt li kien hemm żidiet fil-Lussemburgu (+ 6,4 pps) u fil-Ġermanja (+ 2,2 pps).

Madankollu, is-sitwazzjoni tan-nisa iktar imdaħħlin fiż-żmien hija ta' tħassib partikolari, peress li waħda minn kull ħames nisa tal-età ta' 65 sena jew iktar huma fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali fl-UE. Fl-2017, ir-rata AROPE għan-nisa kienet tvarja minn madwar 10 fil-mija fid-Danimarka, fi Franza u fin-Netherlands għal iktar minn 50 fil-mija fil-Bulgarija, u għal iktar minn 40 fil-mija fl-Istati Baltiċi. L-ikbar differenzi bejn l-irġiel u n-nisa fir-rata AROPE ġew osservati fil-Litwanja (19,9 pps), fl-Estonja (19,7 pps), segwiti mil-Latvja (16,6 pps) u mill-Bulgarija (16,2 pps). In-nisa iktar imdaħħlin fiż-żmien għandhom introjtu iktar baxx minn tal-irġiel iktar imdaħħlin fiż-żmien: fl-2016, l-introjtu medjan għan-nisa iktar imdaħħlin fiż-żmien kien sitt punti perċentwali iktar baxx minn dak tal-irġiel fl-UE

relattiv għall-introjtu taż-żgħażagħ tal-istess sess (90 % għan-nisa u 96 % għall-irġiel). Għalhekk, mhux talli n-nisa għandhom introjtu iktar baxx tul il-ħajja tax-xogħol tagħhom, talli għandhom ukoll introjtu iktar baxx meta jirtiraw, li jikkontribwixxi għall-inugwaljanzi bejn in-nisa u l-irġiel fir-rigward tal-introjtu tal-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien.

Bħala medja fl-UE kollha, il-persuni tal-età ta' 65 sena u iktar għandhom introjti iktar baxxi mill-gruppi ta' età iżgħar. L-introjtu nett medjan tal-persuni tal-età ta' 65 sena u iktar kienet 92 fil-mija tal-introjtu tal-popolazzjoni ta' età iżgħar fl-2017. Il-proporzjon tal-introjti medjani relattivi totali kien inqas minn 75 fil-mija f'ħames pajjiżi (id-Danimarka, Malta, il-Litwanja, il-Latvja u l-Estonja) u inqas minn 80 fil-mija f'erba' pajjiżi oħra (il-Belġju, l-Iżvezja, Ċipru u r-Repubblika Ċeka). B'kuntrast ma' dan, l-irġiel iktar imdaħħlin fiż-żmien f'disa' Stati Membri (il-Lussemburgu, il-Greċja, Franza, Spanja, l-Ungerija, l-Italja, l-Awstrija, il-Polonja u r-Rumanija) u n-nisa iktar imdaħħlin fiż-żmien f'żewġ Stati Membri (il-Lussemburgu u l-Greċja) gawdew introjtu medjan ikbar minn dawk tal-età ta' inqas minn 65 sena fl-2017.

Filwaqt li bħala medja l-pensjonijiet jammontaw għal iktar minn nofs l-introjtu tax-xogħol fl-aħħar tal-karriera, il-kapaċità ta' sostituzzjoni tal-introjtu tal-pensjonijiet tvarja b'mod sinifikanti fost l-Istati Membri. Fl-2017, il-proporzjon aggregat ta' sostituzzjoni[107] (ARR) kellu medja ta' 59 fil-mija fl-UE, b'differenzi sinifikanti minn pajjiż għall-ieħor. Il-proporzjon kien ivarja minn iktar minn 80 fil-mija fil-Lussemburgu għal inqas minn 40 fil-mija fl-Irlanda, fil-Bulgarija u fil-Kroazja[108].

F'kuntest ta' żieda fl-istennija tal-għomor, il-pensjonijiet jeħtieġ li jiġu adattati; il-ħajja tax-xogħol qiegħda tibda iktar tard u qiegħda ssir itwal filwaqt li l-persuni qegħdin jgħixu iktar fit-tul b'mod kumplessiv. Barra minn hekk, flimkien mat-tnaqqis tal-faqar u s-sostituzzjoni tal-introjtu, it-tielet dimensjoni rilevanti tal-adegwatezza tal-pensjonijiet hija t-tul ta' żmien tal-irtirar. Attwalment, bħala medja, il-proporzjon bejn iż-żmien li wieħed iqatta' bħala rtirat u ż-żmien li wieħed iqatta' jaħdem huwa ta' 51 % fl-UE. L-Illustrazzjoni 67 tagħti ħarsa ġenerali lejn iż-żmien tal-ħajja li wieħed iqatta' qabel ma jaħdem, meta jaħdem u wara li jirtira fl-Istati Membri (imsejsa fuq stima tal-bidu tal-impjieg/id-dħul fis-suq tax-xogħol, stima tal-età medja tal-ħruġ mis-suq tax-xogħol, u l-istennija tal-għomor tal-età ta' 60 sena).

107 Il-proporzjon tal-pensjonijiet grossi individwali medjani tal-persuni tal-età ta' 65-74 sena relattiv għall-qligħ gross individwali medjan tal-persuni tal-età ta' 50-59 sena.
108 Id-*data* għall-Kroazja u għall-Irlanda hija għall-2016.

Illustrazzjoni 67: Iż-żmien li persuna f'ħajjitha tqatta' fi statuses differenti ta' attività, 2017

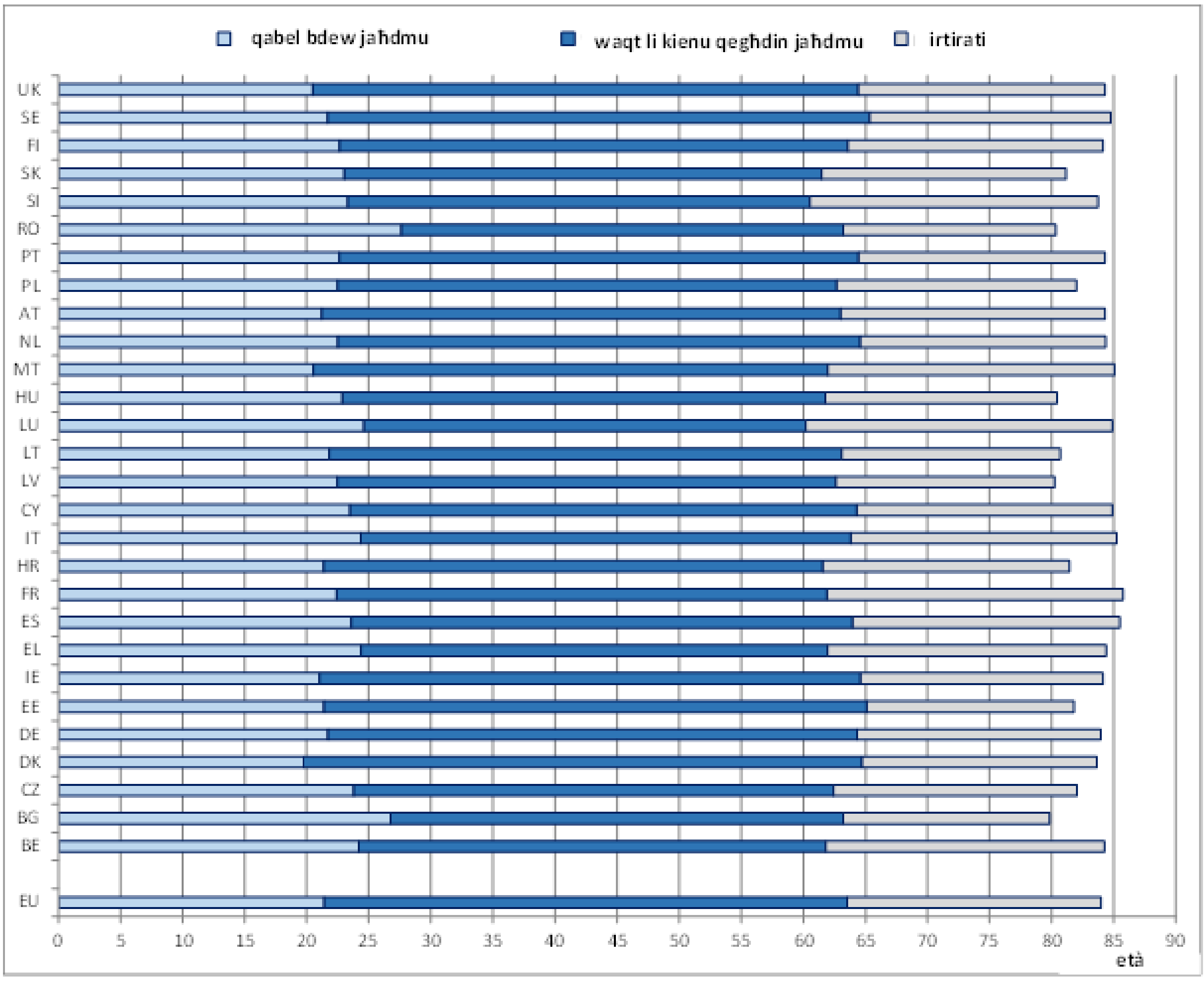

Sors: Ir-Rapport dwar it-Tixjiħ tal-2018 għall-etajiet tad-dħul fis-suq tax-xogħol u tal-ħruġ minnu; Eurostat għall-projezzjonijiet tal-istennija tal-għomor. Nota: "filwaqt li jaħdem" tfisser l-etajiet bejn id-dħul fis-suq tax-xogħol u l-ħruġ minnu.

Il-persuni f'impjieg mhux standard jew li jaħdmu għal rashom spiss iħabbtu wiċċhom ma' kundizzjonijiet inqas favorevoli fir-rigward tal-aċċess u tal-akkumulu ta' drittijiet tal-pensjoni milli dawk li jkollhom impjieg b'kuntratti indefiniti u full-time. Id-*data* tal-istħarriġ SHARE[109] tippermetti li jitkejjel l-impatt tal-impjieg tal-persuni li jaħdmu għal rashom fuq l-introjtu fl-irtirar u fuq l-istandards tal-għajxien billi titqabbel is-sitwazzjoni tal-persuni rtirati li kienu jaħdmu għal rashom[110] u tal-impjegati rtirati fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri[111]. Il-persuni rtirati li kienu jaħdmu għal rashom jirrapportaw li jaqilgħu introjti iktar

109 Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe. Sors tad-*data*: SHARE wave 7, 2017.

110 Għall-finijiet ta' dan it-tqabbil, "il-persuni rtirati li kienu jaħdmu għal rashom" huma definiti bħala persuni rtirati li qattgħu 50 % jew iktar mill-karrieri tax-xogħol tagħhom bħala persuni li jaħdmu għal rashom.

111 L-Istħarriġ dwar is-Saħħa, it-Tixjiħ u l-Irtirar fl-Ewropa (SHARE) huwa bażi tad-*data* ta' panel multidixxiplinarju u transnazzjonali ta' *data* mikro dwar is-saħħa, l-istatus soċjoekonomiku u n-netwerks soċjali u tal-familja ta' iktar minn 120 000 individwu tal-età ta' 50 sena jew iktar (iktar minn 297 000 intervista). L-istħarriġ SHARE

baxxi mill-impjegati rtirati fi kważi l-pajjiżi kollha koperti. L-ikbar disparitajiet fl-introjtu jistgħu jiġu osservati fil-Lussemburgu, fid-Danimarka u fi Franza, u f'disa' pajjiżi d-disparità taqbeż l-20 fil-mija. Fl-Ungerija u fl-Estonja biss, il-persuni rtirati li kienu jaħdmu għal rashom igawdu introjti kemxejn ikbar minn tal-impjegati rtirati (ara l-Illustrazzjoni 68 hawn taħt). Id-disparità fl-introjtu, flimkien ma' inugwaljanza ikbar fl-introjtu[112], twassal biex jiżdiedu b'mod sostanzjali l-livelli tar-riskju tal-faqar għall-persuni rtirati li kienu jaħdmu għal rashom, madwar id-doppju tal-livell tal-impjegati rtirati bħala medja. Il-persuni rtirati li kienu jaħdmu għal rashom għandhom pensjonijiet iktar baxxi mill-impjegati rtirati f'kull pajjiż osservat u, minkejja razzjonijiet ogħla tal-assi mqabbla mal-introjti, huma iktar esposti għal diffikultajiet finanzjarji meta jkunu iktar imdaħħlin fiż-żmien. L-indiċi tad-diffikultà finanzjarja, li jkejjel id-diffikultà biex dawn il-persuni jlaħħqu mal-ħajja fuq skala minn 1 sa 4, għandu medja ta' 2,3 għall-persuni rtirati li kienu jaħdmu għal rashom u ta' 2,1 għall-impjegati rtirati fl-Istati Membri li pparteċipaw fl-istħarriġ[113].

Illustrazzjoni 68: Id-differenza relattiva fl-introjtu nett ekwivalizzat medjan bejn l-impjegati rtirati u l-persuni rtirati li kienu jaħdmu għal rashom fl-2017, %

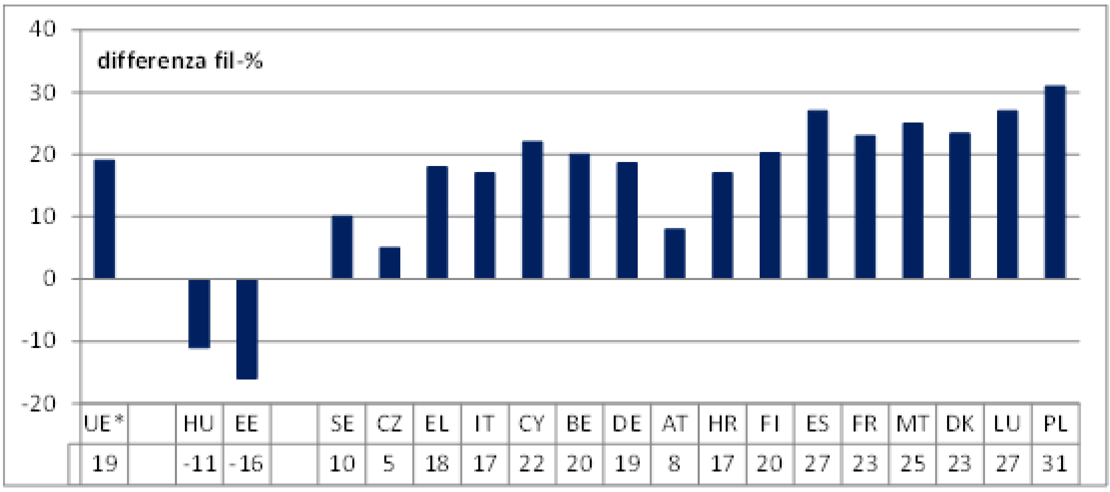

Sors: L-AMMONT. Noti: Id-*data* tal-UE* ma tinkludix l-IE, in-NL u r-UK. Id-daqsijiet tal-kampjuni fil-BG, fil-LV, fil-LT, fil-PT, fir-RO, fis-SI u fis-SK ma jippermettux li ssir distinzjoni bejn il-persuni rtirati.

jkopri 27 pajjiż Ewrope. L-istħarriġ SHARE wave 7 eskluda l-Irlanda, in-Netherlands u r-Renju Unit. F'xi Stati Membri, id-daqsijiet tal-kampjuni ma jippermettux li jsir tqabbil.

112 Il-proporzjon S80/S20 huwa terz ogħla fost il-persuni rtirati li kienu jaħdmu għal rashom milli fost l-impjegati rtirati.

113 L-EU-28 għajr l-Irlanda, in-Netherlands u r-Renju Unit.

Illustrazzjoni 69: Il-ħtiġijiet awtodikjarati mhux issodisfati għall-kura medika (indikatur primarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

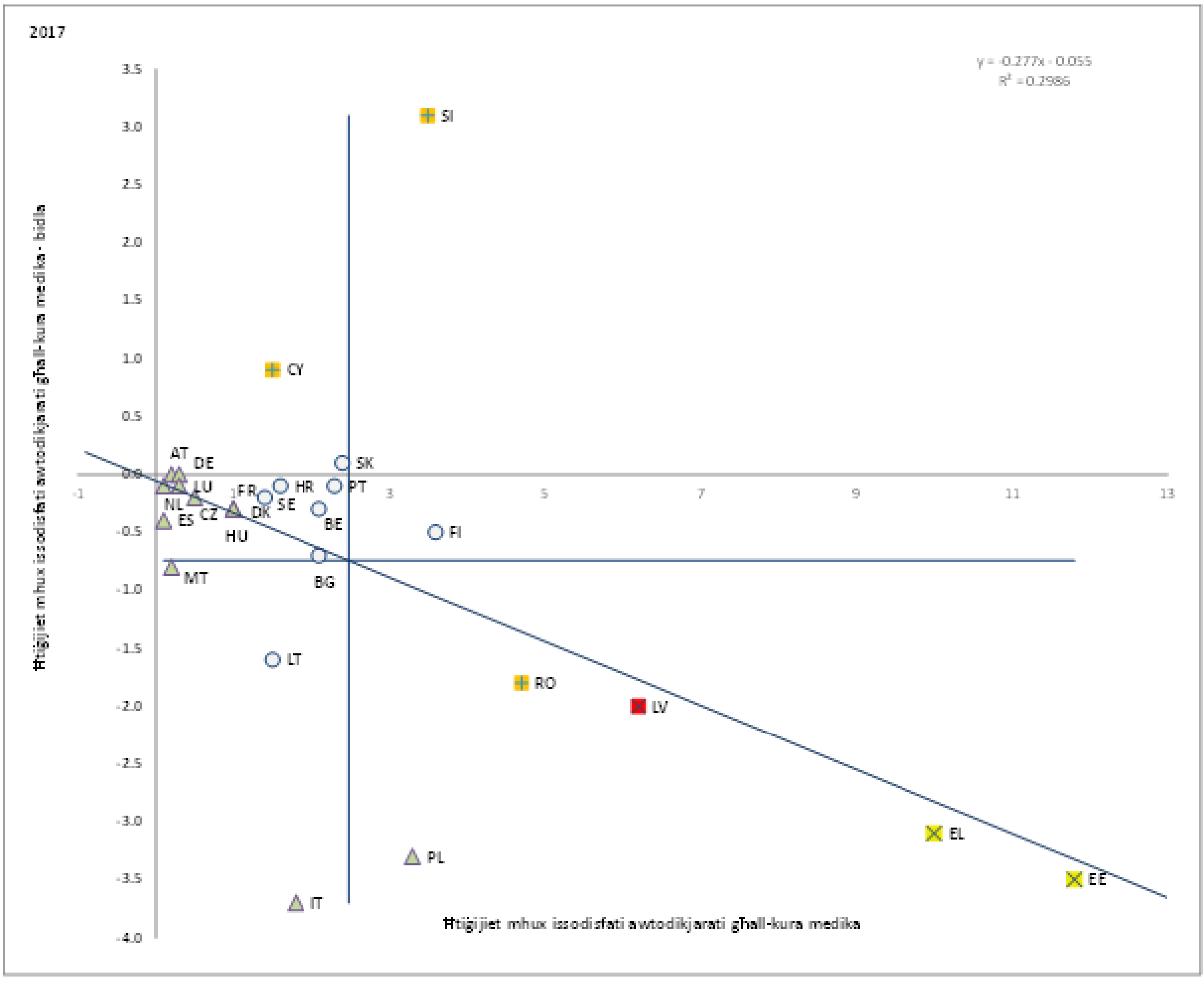

Sors: Eurostat, SILC. Perjodu: Il-livelli tal-2017 u l-bidliet annwali fir-rigward tal-2016. Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Fis-26 ta' Ottubru 2018, ma kienx hemm *data* disponibbli għall-Irlanda u għar-Renju Unit.

Hemm sinjali ta' konverġenza fl-ammont ta' persuni tal-popolazzjoni li jirrapportaw perċezzjoni ta' ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika[114]. Bil-kontra ta' tendenza preċedenti, feġġet korrelazzjoni negattiva dgħajfa bejn il-livell u l-bidliet fil-ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika, fejn dawk il-pajjiżi bl-iktar ħtiġijiet mhux issodisfati qegħdin juru l-iktar xejra pożittiva (ara l-Illustrazzjoni 69). F'ċerti Stati Membri, il-kostijiet u ż-żminijiet ta' stennija għadhom ostakli importanti għall-aċċessibbiltà tal-kura tas-saħħa. Minkejja dan, fl-2017, il-proporzjon tal-popolazzjoni tal-UE li kienet għadha qiegħda tħabbat wiċċha ma' ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika minħabba kostijiet

114 Il-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika jikkonċernaw il-valutazzjoni soġġettiva ta' persuna ta' jekk kinitx teħtieġ eżami jew trattament għal tip speċifiku ta' kura tas-saħħa, iżda ma rċevithomx jew ma fittxithomx minħabba t-tliet raġunijiet li ġejjin: "Raġunijiet finanzjarji", "Lista ta' stennija" u "Vjaġġ twil wisq". Il-problemi li l-persuni jirrapportaw biex jiksbu l-kura meta jkunu morda spiss jirriflettu ostakli sinifikanti għall-kura.

għoljin wisq, żmien twil wisq ta’ stennija jew distanza twil wisq ta’ vvjaġġar, bħala medja naqas għal 1,6 %. L-ammont ta’ persuni affettwati xorta waħda qabeż il-5 % fl-Estonja, fil-Greċja (iktar minn 10 %) u fil-Latvja. Iż-żidiet sal-2017 ġew irreġistrati biss għas-Slovenja, għal Ċipru u għas-Slovakkja.

L-istatus ta’ attività jista’ wkoll jaqdi rwol importanti biex jiġi spjegat l-aċċess problematiku għall-kura tas-saħħa f’xi pajjiżi. Għalkemm il-maġġoranza tal-pajjiżi ma jurux differenzi sinifikanti skont l-istatus ta’ attività, f’xi uħud minnhom il-persuni qiegħda (u fuq livell inqas il-pensjonanti) jistgħu jiltaqgħu ma’ diffikultajiet ikbar fl-aċċess għall-kura tas-saħħa (ara l-Illustrazzjoni 70). Anke fil-pajjiżi fejn il-perċentwal ta’ ħtiġijiet mhux issodisfati fost il-popolazzjoni kollha huwa inqas mill-medja tal-UE, iċ-ċifri jissuġġerixxu li l-persuni qiegħda jistgħu jiltaqgħu ma’ diffikultajiet fl-aċċess tal-kura medika (eż. il-Belġju, Franza, l-Italja u l-Ungerija).

Illustrazzjoni 70: il-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għal eżami mediku skont l-istatus ta’ attività (2016)

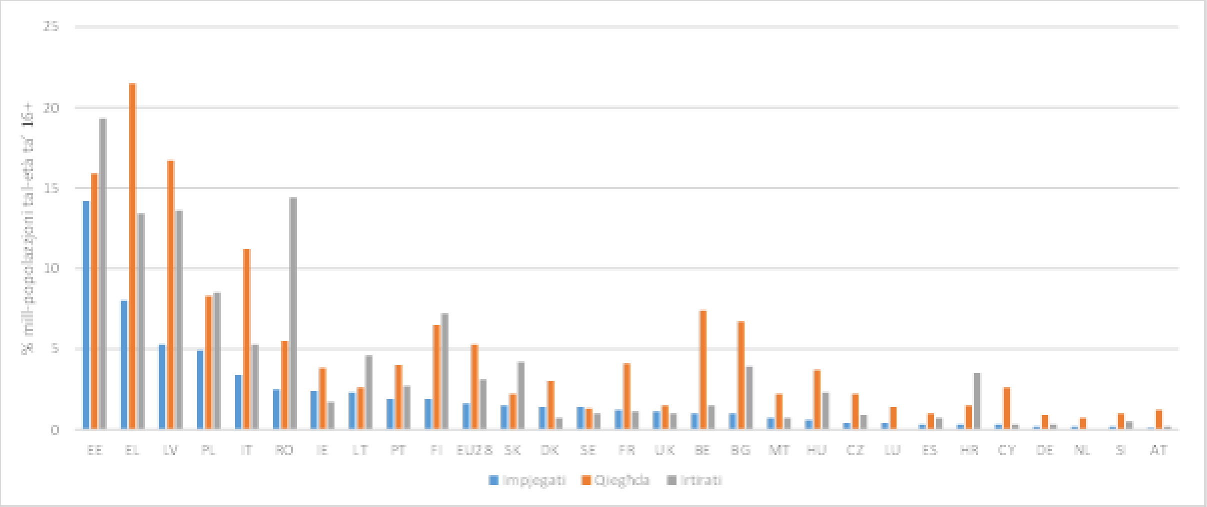

Sors: Eurostat [hlth_silc_13].

Is-snin ta’ ħajja f’saħħitha (tal-età ta’ 65 sena) komplew jiżdiedu fl-UE għal 9,8 snin għall-irġiel u għal 10,1 snin għan-nisa. Filwaqt li l-iktar numru ta’ snin ta’ ħajja f’saħħitha tal-età ta’ 65 sena jista’ jkun mistenni fl-Iżvezja, f’Malta u fl-Irlanda (madwar 12-il sena għan-nisa u għall-irġiel), l-istennija ta’ ħajja f’saħħitha hija partikolarment baxxa fil-Latvja, fis-Slovakkja u fil-Kroazja (madwar ħames snin).

Il-kura tas-saħħa tiġi ffinanzjata permezz ta' skemi differenti, filwaqt li l-importanza relattiva ta' kull skema tvarja fost l-Istati Membri. Fl-2016, il-pagamenti mill-but[115], jiġifieri l-infiq tal-unitajiet domestiċi għas-saħħa (inkluż għall-oġġetti mediċi) mhux rimborżati minn xi skema jew li tħallsu bi qsim tal-kostijiet permezz ta' skema organizzata, imkejjel bħala ammont tal-infiq attwali għas-saħħa, huwa iktar minn 30 % fil-Bulgarija, fil-Greċja, f'Ċipru, fil-Latvja u fil-Litwanja (l-Illustrazzjoni 71).

Illustrazzjoni 71: L-infiq fuq il-kura tas-saħħa skont is-sors ta' finanzjament fl-2016

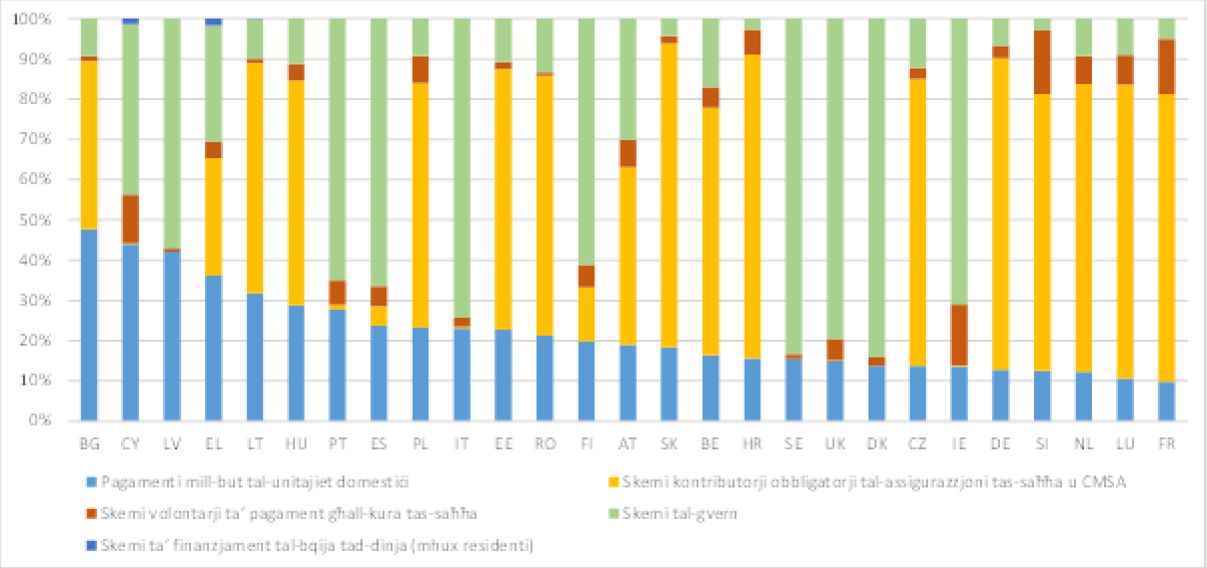

Sors: Eurostat [hlth_sha11_hf]. Noti: id-*data* tinġabar skont ir-Regolament tal-Kummissjoni (KE) 2015/359 rigward l-istatistika dwar l-infiq u l-finanzjament għall-kura tas-saħħa (il-manwal tal-2011 dwar il-Kontijiet tas-Sistema tas-Saħħa).

Il-ħtieġa għall-Kura fit-Tul (LTC) qiegħda tikber hekk kif il-popolazzjoni fl-UE qiegħda tixjieħ. Matul is-sitt deċennji li ġejjin (sal-2070), huwa mistenni li l-għadd ta' Ewropej tal-età ta' 80 sena jew iktar se jirdoppja u huwa previst li l-proporzjon ta' dipendenza tal-persuni iktar imdaħħlin fiż-żmien (il-persuni tal-età ta' 65 sena jew iktar imqabbla ma' dawk tal-età ta' 15-64 sena) se jiżdied minn 29,6 % fl-2016 għal saħansitra 51,2 % fl-2070[116] (kieku l-UE tgħaddi minn 3,3 għal żewġ (2) persuni biss tal-età tax-xogħol għal kull persuna tal-età ta' 65 sena jew iktar). Ir-riskju li wieħed isir dipendenti huwa ikbar meta wieħed ikun iktar imdaħħal fiż-żmien, peress li l-persuni x'aktarx li jsiru fraġli (60 % tal-persuni tal-età ta' 75-84 sena u 70 % tal-età ta' 85 sena jew iktar jirrapportaw xi diżabbiltà).

115 L-infiq mill-but jirreferi għall-pagamenti diretti għal oġġetti u għal servizzi mill-introjtu primarju jew mit-tfaddil tal-unitajiet domestiċi, fejn il-pagament jsir mill-utent meta jixtri l-oġġetti jew juża s-servizzi jew mingħajr l-ebda rimborż jew inkella bi qsim tal-kostijiet permezz ta' skema organizzata.

116 Ir-Rapport dwar it-Tixjiħ tal-2018 tal-Kummissjoni Ewropea.

Huwa mistenni li jkun hemm żieda sinifikanti fil-ħtiġijiet għall-LTC. L-LTC hija l-iktar infiq soċjali li qiegħed jiżdied l-iktar malajr meta mqabbel mas-saħħa u mal-pensjonijiet. Huwa previst li l-infiq pubbliku tal-UE fuq l-LTC se jiżdied minn 1,6 % għal 2,7 % tal-PDG bejn l-2016 u l-2070, b'varjazzjonijiet sinifikanti madwar l-UE (ara l-Illustrazzjoni 72).

Illustrazzjoni 72: L-infiq pubbliku previst fuq l-LTC bħala % tal-PDG fl-2016 u fl-2070

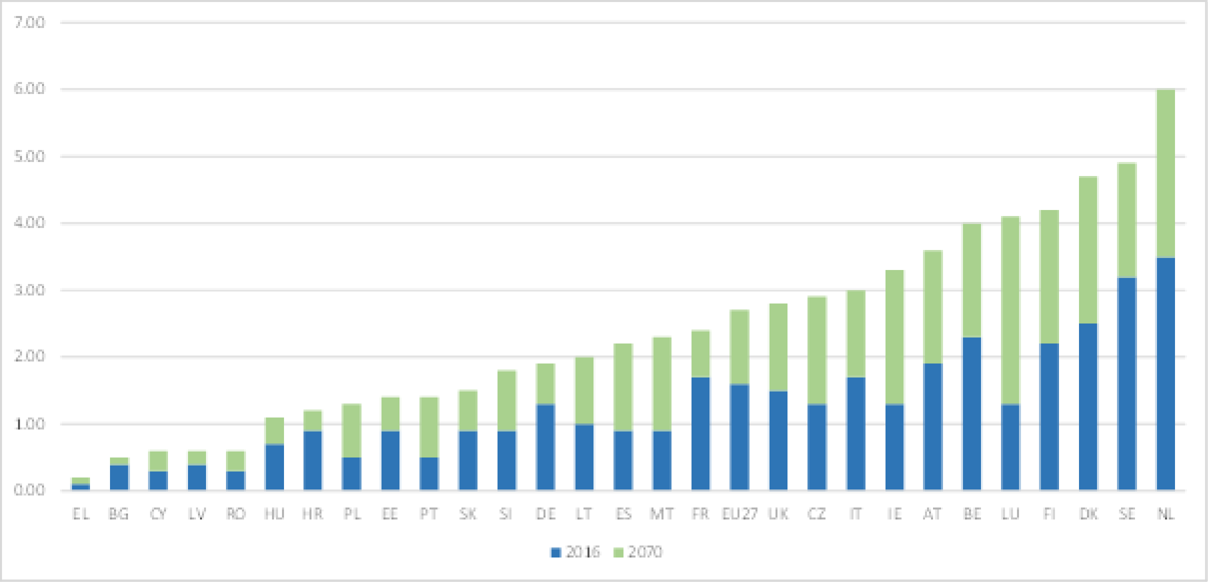

Sors: abbażi ta' data mir-Rapport dwar it-Tixjiħ tal-2018. Nota: Xenarju ta' referenza tal-AWG

Is-sostenibbiltà tal-kura fit-tul se tkun ta' sfida wkoll għal dawk l-Istati Membri li issa jiddependu ferm fuq il-kura informali. Il-ġabra ta' persuni li jipprovdu l-indukrar informali qiegħed jonqos minħabba li qegħdin jinbidlu t-tendenzi tal-familji (inqas tfal, il-membri tal-familja qegħdin jgħixu iktar imbegħdin minn xulxin), b'żieda fl-għadd ta' nisa b'impjieg u b'żieda fl-età tal-irtirar. Il-kura informali tinvolvi wkoll kostijiet importanti għall-ekonomija, peress li l-persuni li jipprovdu l-indukrar informali jnaqqsu l-ħin allokat għal impjieg formali jew jitilqu mill-impjieg formali tagħhom, u b'hekk jew iħallsu ftit jew inkella ma jħallsu xejn bħala taxxi u kontribuzzjonijiet. Hemm ukoll sfidi fir-reklutaġġ u fiż-żamma ta' persuni li jipprovdu l-indukrar. Is-settur huwa affettwat mill-prevalenza tax-xogħol part-time u tal-kuntratti temporanji, li jnaqqas l-attraenza tiegħu.

3.4.2 Ir-rispons ta' politika

Ir-riformi f'diversi Stati Membri għandhom l-għan li jsaħħu l-approċċ ta' inklużjoni attiva. Xi Stati Membri qegħdin isaħħu t-twassil integrat tas-servizzi (bħall-assistenza soċjali,

l-impjieg u servizzi soċjali oħra), b'mod partikolari billi jieħdu approċċ iċċentrat lejn il-persuni bl-għan li jiġu indirizzati l-ħtiġijiet kumplessi tal-iktar persuni vulnerabbli. Fil-Bulgarija, bħalissa għaddejja l-implimentazzjoni taċ-Ċentri għall-Impjieg u għall-Assistenza Soċjali jipprovdu servizzi integrati u mobbli[117]. Sa Frar 2018, 73 minn dawn iċ-ċentri, stabbiliti bis-sostenn tal-FSE kienu operazzjonali[118] u pprovdew servizzi ta' impjieg u ta' assistenza soċjali. Mill-2018, iċ-ċentri joffru Ftehim ta' Integrazzjoni f'Impjieg għall-persuni qiegħda fit-tul sabiex isir it-tlaqqigħ tagħhom ma' servizzi speċifiċi tal-impjieg u jiġu rreferuti għal servizzi pprovduti minn istituzzjonijiet oħra. Fl-Irlanda, il-*Pjan ta' Azzjoni għall-Unitajiet Domestiċi Mingħajr Impjieg* jestendi s-servizzi ta' attivazzjoni għall-persuni li mhumiex jaħdmu, iżda li mhumiex definiti bħala persuni qiegħda skont il-miżuri tradizzjonali. Dan jiffoka b'mod partikolari fuq it-titjib tar-rati ta' impjieg tal-unitajiet domestiċi bit-tfal – kemm għall-familja "nukleari" tradizzjonali u kemm għall-familja b'ġenitur waħdu kif ukoll għall-persuni b'diżabbiltà. Fil-Finlandja, iċ-ċentri uniċi ta' gwida għaż-żgħażagħ ("Ohjaamo"), li inizjalment kienu joperaw fil-qafas tal-finanzjament mill-FSE, saru miżura permanenti u qegħdin jitwessgħu bin-netwerk ta' sostenn psikosoċjali. Fil-Greċja, iċ-Ċentri tal-Komunità, li jservu bħala punt uniku ta' kuntatt għas-servizzi soċjali fil-livell muniċipali bdew jinfetħu fl-2017. Iċ-Ċentri qegħdin jagħtu sostenn għall-implimentazzjoni tal-iskema ta' Introjtu ta' Solidarjetà Soċjali (SSI), li jlaqqa' lill-benefiċjarji mas-servizzi soċjali kumplementari. Sa Frar 2018, 203 minn 240 ċentru ppjanat kienu operazzjonali. Barra minn hekk, iktar u iktar muniċipalitajiet madwar l-UE jipprovdu servizzi soċjali integrati li jiffokaw fuq il-ħtiġijiet kumplessi tal-gruppi vulnerabbli (eż. il-punti ta' dħul uniku f'Ateni jew is-servizzi ta' promozzjoni tas-saħħa f'Essen). Dawn l-operazzjonijiet ingħataw sostenn mill-FSE.

L-immodernizzar u ż-żidiet fl-adegwatezza ta' xi benefiċċji qegħdin ikomplu f'diversi Stati Membri, għalkemm f'xi każijiet kien hemm dewmien. Fil-Litwanja, l-introjtu b'sostenn mill-istat, kif ukoll il-benefiċċji relatati mal-familja, żdiedu fl-2018. Fil-Bulgarija, wara disa' snin mingħajr żidiet, kien hemm żieda ta' 15 % fl-introjtu minimu fl-2018. B'kontinwità mal-pjan pluriennali għall-ġlieda kontra l-faqar stabbilit fl-2013, fi Franza l-introjtu minimu (*Revenu de solidarité active – RSA socle*) żdied b'1,6 % f'Settembru 2017 segwit b'żieda ta' 1 % f'April 2018. Dawn iż-żidiet huma l-aħħar ta' sensiela ta' żidiet li bis-saħħa tagħhom żiedu l-introjtu minimu relattiva għall-inflazzjoni u kienu kkumplementati

117 It-timijiet konġunti tal-Aġenzija tal-Assistenza Soċjali u tal-Impjieg joffru servizzi integrati komprensivi lill-persuni qiegħda f'żoni remoti tal-Bulgarija.

118 Bis-sostenn tal-FSE.

minn enfasi mġedda fuq l-attivazzjoni tal-benefiċjarji (*"Garantie d'activité"*), bħala parti mill-pjan kontra l-faqar li tħabbar dan l-aħħar. Madankollu, fir-Rumanija, il-konsolidazzjoni ppjanata tal-benefiċċji soċjali eżistenti ġiet posposta għal April 2019, filwaqt li fil-Kroazja l-implimentazzjoni tal-Att il-ġdid dwar is-Sigurtà Soċjali mhux se jidħol fis-seħħ qabel Diċembru 2019. Il-Pjan tal-Latvja dwar it-Titjib tal-Introjtu Minimu (ippreżentat f'Mejju 2018 u se jsir effettiv fl-2020) għadu ma ġiex adottat mill-Gvern. Abbozz ta' liġi fil-Lussemburgu tipprova tirriorganizza l-Mekkaniżmu tal-Introjtu Minimu Garantit (RMG), bl-għan li jitnaqqsu n-nases tal-inattività għolja ġġenerati bl-iskema attwali, filwaqt li jiġu indirizzati l-problemi tal-kost eċċessiv tal-akkomodazzjoni u tal-introjtu insuffiċjenti għall-unitajiet domestiċi b'ġenitur waħdu.

Il-kopertura tal-protezzjoni soċjali tiżdied f'diversi Stati Membri. Il-Belġju adotta liġi li tneħħi l-limitazzjonijiet fuq l-aċċess tal-iskemi tal-pensjonijiet tal-impriżi għaż-żgħażagħ u għal dawk b'kuntratti fuq medda qasira ta' żmien. Pajjiżi oħra qegħdin jippjanaw li jintroduċu jew adottaw miżuri favur il-persuni li jaħdmu għal rashom jew is-sidien ta' negozji żgħar. Dawn il-miżuri jinkludu kontribuzzjonijiet imnaqqsa taħt ċertu livell limitu (il-Latvja, il-Polonja), il-kopertura tal-ħaddiema indipendenti fl-iskema tal-qgħad (Franza) jew il-possibbiltà li jiġu inklużi l-ħaddiema indipendenti f'assigurazzjoni għall-aċċidenti fil-post tax-xogħol permezz ta' karta soċjali tal-pjattaformi onlajn (Franza, ara wkoll it-Taqsima 3.3.2).

Il-miżuri mmirati lejn l-indirizzar tal-inugwaljanza fl-introjtu u l-faqar fost dawk li jaħdmu jindirizzaw kemm it-tfassil tat-taxxa kif ukoll l-adegwatezza tal-benefiċċji. Minbarra l-iffissar tal-paga minima, għadd ta' politiki għat-tnaqqis tal-inugwaljanza fir-rigward tas-sistema tal-benefiċċji tat-taxxa jistgħu jgħinu biex itaffu l-faqar fost dawk li jaħdmu. Fil-Litwanja, riforma tar-reġim tat-taxxa fissa fuq l-introjtu ġiet adottata f'Ġunju 2018, u introduċiet struttura b'żewġ saffi li għandha tgħin biex titnaqqas l-inugwaljanza fl-introjtu. Fil-Latvja, l-introduzzjoni tat-taxxa progressiva fuq l-introjtu personali hija akkumpanjata minn konċessjonijiet mhux taxxabbli tat-taxxa fuq l-introjtu personali u għall-persuni dipendenti. Riforma proposta mir-Repubblika Ċeka għat-tiġdid tas-sistema tat-taxxa fuq l-Introjtu Personali għandha żżid il-livell ta' progressività, b'mod partikolari permezz taż-żieda ta' rata ġdida tat-taxxa ta' 23 % għal introjti ikbar.

Xi Stati Membri ħadu miżuri li jimmiraw b'mod speċifiku lejn il-faqar fost it-tfal. Fi Spanja, il-baġit nazzjonali tal-2018 jalloka EUR 100 miljun għall-ġlieda kontra l-faqar estrem b'attenzjoni partikolari għall-familji bit-tfal. Il-Liġi tal-Litwanja dwar il-Benefiċċji tat-Tfal

tintroduċi sistema universali tal-benefiċċji tat-tfal. Barra minn hekk, benefiċċju tat-tfal għall-familji li qegħdin irabbu u/jew jieħdu ħsieb tlett itfal jew iktar għandu jitħallas mingħajr ma jitqies l-introjtu tal-familja. Fil-Latvja ġie introdott suppliment għall-benefiċċju tal-istat għall-familji b'żewġt itfal jew iktar. Il-Greċja adottat riforma tas-sistema tal-benefiċċji tat-tfal, li tissostitwixxi ż-żewġ benefiċċji preċedenti (il-"benefiċċju tat-tfal unifikat" u l-"benefiċċju għall-familji numerużа") b'benefiċċju uniku tat-tfal skont test tal-mezzi. Din ir-riforma kellha l-għan li ttejjeb l-immirar lejn it-tfal li jingħataw sostenn u li żżid l-ekwità fosthom.

Ittieħdu miżuri ta' inklużjoni soċjali għall-persuni b'diżabbiltà sabiex jikkomplementaw il-politiki tal-impjieg u jipprevjenu t-tbatija minħabba l-faqar. Sabiex titjieb l-effiċjenza u jiġi żgurat li l-persuni jirċievu l-benefiċċji li huma intitolati għalihom, Spanja implimentat fażi ta' ttestjar tal-Kard Soċjali Universali, li tippermetti li l-informazzjoni dwar il-benefiċċji kollha li persuna tirċievi tingħabar f'post wieħed, kif ukoll tindika liema benefiċċji oħra jistgħu jkunu intitolati għalihom. Għall-2018, l-għotja finanzjarja għax-xogħol għal dawk li ma jistgħux jaħdmu jew għal dawk li jistgħu jaħdmu b'mod limitat żdiedet fl-Estonja. Fl-2017, Malta implimentat riforma oħra għall-pensjonijiet tad-diżabbiltà, li permezz tagħha ġiet introdotta sistema ta' pagament bi tliet livelli, fejn dawk li ma jistgħux jaħdmu minħabba diżabbiltà jirċievu ammonti li jiżdiedu b'mod kostanti fix-xahar sakemm il-pensjoni tagħhom tilħaq l-ekwivalenti tal-paga minima. Att tal-2016 tal-gvern Pollakk jipprovdi għotja ta' 4 000 złoty (madwar EUR 940) għall-ġenituri ta' tfal b'diżabbiltà gravi fl-ewwel sena ta' ħajjithom. Fil-Portugall, Mudell ġdid ta' Sostenn għall-Għajxien Indipendenti (MAVI) ġie adottat fl-2017, iffinanzjat permezz tal-FSE, fejn kull persuna b'punteġġ ta' inkapaċità ta' 60 % jew iktar hija intitolata għal 40 siegħa ta' sostenn fil-ġimgħa minn ħaddiem ta' sostenn dedikat, li jgħinhom fil-kura personali, fis-saħħa, fin-nutrizzjoni, fl-ivvjaġġar, fl-edukazzjoni għolja, fit-taħriġ vokazzjonali, fl-attivitajiet kulturali, fl-isports, fit-tiftix ta' impjieg, fil-parteċipazzjoni fis-soċjetà u fl-attivitajiet ta' ċittadinanza. Barra minn hekk, fl-2017, il-gvern Portugiż għaqqad flimkien tliet benefiċċji tad-diżabbiltà – l-għotja finanzjarja tad-diżabbiltà, il-pensjoni tal-invalidità soċjali u l-pensjoni tal-invalidità – f'benefiċċju wieħed, il-Benefiċċju Soċjali għall-Inklużjoni. Ir-Rumanija bdiet tuża l-Indikatur ta' Referenza Soċjali biex tikkalkula l-benefiċċju tad-diżabbiltà, minflok l-Indiċi tal-Prezzijiet għall-Konsumatur, li rriżulta f'żieda fil-benefiċċju għall-adulti b'diżabbiltà.

Għadd ta' Stati Membri wettqu riformi fil-qasam tal-aċċess għall-akkomodazzjoni. Id-Danimarka adottat pjan ta' azzjoni għall-ġlieda kontra l-problema tal-persuni mingħajr saqaf fuq rashom, ibbażat fuq it-tisħiħ ta' miżuri preventivi u t-titjib tal-gwida dwar kif il-persuni

mingħajr saqaf fuq rashom jistgħu joħorġu minn din il-problema. Il-Greċja introduċiet benefiċċju ġdid għall-akkomodazzjoni skont test tal-mezzi maħsub għall-familji b'introjtu baxx li jgħixu f'akkomodazzjonijiet mikrija u għal dawk li jħallsu self ipotekarju. Spanja adottat pjan nazzjonali li jinkludi l-għajnuna għall-familji b'introjtu baxx biex iħallsu l-kera u jevitaw li jitkeċċew għax ma jlaħħqux mal-kera, l-għajnuna finanzjarja għaż-żgħażagħ li jixtru djar f'żoni skarsament popolati u l-għajnuna biex issir ir-rinnovazzjoni tal-akkomodazzjoni għall-gruppi vulnerabbli speċjali. Il-Gvern Żvediż alloka fondi addizzjonali biex jagħti sostenn lill-organizzazzjonijiet mingħajr skop ta' qligħ fil-ġlieda kontra l-problema tal-persuni mingħajr saqaf fuq rashom fost l-adulti żgħażagħ.

Kulma jmur id-dinamika tar-riformi tal-pensjonijiet qiegħda tindirizza l-isfidi tal-adegwatezza. Filwaqt li l-miżuri biex tittejjeb is-sostenibbiltà finanzjarja għadhom ta' prijorità fl-aġendi tal-pensjonijiet ta' bosta Stati Membri, dan il-proċess qiegħed jimxi id f'id ma' miżuri li qegħdin jikkalibraw mill-ġdid l-ambitu tat-taħlita tal-pensjonijiet biex iwieġbu għal uħud mill-isfidi ewlenin tas-suq tax-xogħol u tas-sistema tal-pensjonijiet: is-salvagwardja tal-adegwatezza tal-pensjonijiet, il-kombinazzjoni tax-xogħol mal-pensjonijiet, u t-tfassil ta' drittijiet tal-pensjoni apposta għal kategoriji speċifiċi ta' ħaddiema.

Xi Stati Membri qegħdin ikomplu jiffokaw fuq l-ibbilanċjar mill-ġdid tat-tul ta' żmien tal-pensjonijiet mal-istennija tal-għomor. Pereżempju, ir-riforma tal-2017 fir-Repubblika Ċeka limitat iż-żieda kontinwa tal-età tal-pensjoni sa 65 sena, li se tintlaħaq fl-2030, u li wara se tkun marbuta mal-istennija tal-għomor, għalkemm se tkun meħtieġa leġiżlazzjoni ulterjuri biex tiġi ppromulgata din ir-rabta. Pajjiżi oħra qegħdin iżidu r-rekwiżiti tat-tul tal-karrieri. Fil-Litwanja, pereżempju, it-tul tal-perjodu kontributorju se jiżdied gradwalment, minn 30 sena fl-2017 għal 35 sena sal-2027. B'kuntrast ma' dan, il-Polonja reġgħet introduċiet etajiet tal-pensjoni differenzjati għall-irġiel u għan-nisa (65 sena u 60 sena rispettivament) minn Ottubru 2017. Dan wassal għal żieda qawwija fl-użu tal-pensjonijiet, fejn il-pensjonijiet il-ġodda li ngħataw lin-nisa kienu ħafna iktar baxxi bħala medja minn dawk tal-irġiel[119].

Iktar miżuri ta' riforma tal-pensjonijiet huma mmirati lejn it-tnaqqis tal-faqar (eż. garanziji minimi) u **lejn it-titjib tal-benefiċċji għal introjtu minimu** (eż. l-indiċjar favorevoli, it-tisħiħ tar-rwol tal-pensjonijiet supplimentari). Il-Latvja, Malta u r-Rumanija żiedu l-limiti minimi mhux taxxabbli, li għandu jkun ta' benefiċċju għar-riċevituri ta'

119 Il-Kummissjoni Ewropea u l-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (2018). Ir-Rapport dwar l-Adegwatezza tal-Pensjonijiet tal-2018: l-adegwatezza tal-introjtu attwali u futur fix-xjuħija fl-UE.

pensjonijiet iktar baxxi. Il-pensjonijiet minimi żdiedu fil-Bulgarija, fil-Polonja u fir-Rumanija, fejn ingħatat żieda sinifikanti ta' 30 % fl-2017. Miżuri oħra, bħal salvagwardji addizzjonali għall-pensjonanti b'karrieri twal, ġew introdotti; eż. fl-2017, l-Awstrija żidiet il-pensjoni minima minn EUR 883 għal EUR 1000 fix-xahar għall-persuni b'minn tal-inqas 30 sena ta' kontribuzzjonijiet[120].

It-titjib tal-effettività tal-kura tas-saħħa permezz ta' koordinazzjoni aħjar u bl-għoti ta' rwol iktar b'saħħtu lill-kura primarja sar prinċipju ta' gwida f'għadd ta' Stati Membri. Fl-Estonja, il-pjanijiet attwali għaċ-ċentri tas-saħħa u għan-networks tal-isptarijiet ifittxu li joħolqu gruppi multidixxiplinarji, li jiddefinixxu mill-ġdid ir-rwoli tat-tobba tal-familja meta mqabbla mal-ispeċjalisti u li jtejbu t-taħriġ. L-Irlanda qiegħda żżid l-investiment kapitali permezz, fost affarijiet oħra, tal-ħolqien ta' Ċentri tal-Kura Primarja fil-pajjiż kollu. Fil-ħarifa 2018, il-Bulgarija u Franza ppreżentaw proposti ta' riformi fundamentali għas-sistema tas-saħħa, li jinkludu kura iktar effiċjenti fl-isptarijiet u integrazzjoni aħjar tal-kura. Fis-Slovakkja, qegħdin jissoktaw l-isforzi biex jissaħħaħ ir-rwol dgħajjef tat-tobba tal-familja u jiġu evitat li jkollhom għalfejn jirreferu lill-pazjenti għand tobba speċjalisti. Fil-Latvja, għaddejja t-trasformazzjoni tal-prattiki tal-kura primarja f'ċentri ikbar tas-saħħa bi tlieta sa sitt tobba tal-familja, minn tal-inqas żewġ infermiera, u potenzjalment bl-inklużjoni ta' speċjalisti fit-tim, filwaqt li għaddejjin ukoll ir-riformi ta' konfigurazzjoni mill-ġdid tas-servizzi tal-kura tal-pazjenti rikoverati fl-isptarijiet. Fil-Kroazja, l-integrazzjoni funzjonali tal-isptarijiet (għadha fil-fażi pilota) u t-titjib tal-kura primarja għandhom itejbu l-kwalità tas-servizzi, iwasslu għal iffrankar u għal stabbiltà finanzjarja, kif ukoll iżidu l-livell ta' sikurezza u ta' sodisfazzjon tal-pazjenti. Fl-Awstrija, se jinfetħu 75 ċentru bbażati fuq timijiet multiprofessjonali sal-2021.

Il-miżuri qegħdin jittieħdu biex jittejbu l-kundizzjonijiet tat-taħriġ u tax-xogħol tal-ħaddiema fil-qasam tas-saħħa. Fl-Italja, il-kompetenzi tat-tobba tal-familja, tal-ispeċjalisti u tal-infermiera ġew ikkombinati biex jipprovdu l-kura fil-komunità. L-Ungerija u l-Iżvezja wkoll qegħdin jiffokaw iktar fuq it-tisħiħ tal-provvista tal-ħiliet fis-settur tal-kura tas-saħħa u fuq it-titjib tal-kundizzjonijiet tax-xogħol u tas-salarji. Fir-Rumanija, mill-1 ta' Marzu 2018, is-salarji grossi tat-tobba u tal-infermiera żdiedu b'mod konsiderevoli (b'70 %-172 %). Fil-Latvja, il-gvern qiegħed jippjana żidiet sostanzjali (kważi ttriplikati) għall-pagi tal-professjonisti tal-qasam tas-saħħa sal-2023. Fil-Latvja, fil-Polonja, fil-Portugall u fir-

120 *Ibid.*

Rumanija qegħdin jitħejjew miżuri ta' sostenn bl-għan li jattiraw lill-prattikanti mediċi u lill-infermiera biex jaħdmu f'żoni urbani periferiċi jew rurali.

Miżuri speċifiċi biex jittejjeb l-aċċess għall-kura tas-saħħa jinkludu t-tnaqqis ta' pagamenti mill-but, speċifikament il-kopagamenti, f'xi Stati Membri. Eżempju ta' dan huwa Ċipru, li fl-2017 adotta riforma maġġuri biex, fost affarijiet oħra, jipprovdi aċċess universali għall-kura tas-saħħa sal-2020. Fl-Estonja, ir-rimborż addizzjonali tal-kostijiet tal-prodotti farmaċewtiċi soġġetti għal riċetta twessa' mill-2018. Fil-Litwanja, ittieħdu għadd ta' miżuri fl-2017 biex irażżnu l-pagamenti mill-but għall-mediċini u biex iżidu t-trasparenza tal-politika tal-prodotti farmaċewtiċi. Dawn kienu jinkludu t-tnaqqis tal-VAT fuq il-mediċini għaljin u t-tqegħid ta' limiti fuq id-differenza bejn il-prezzijiet li bihom jiġu offerti l-mediċini fl-ispiżeriji u l-prezzijiet ta' referenza tagħhom, il-promozzjoni ta' prodotti ġeneriċi u l-użu razzjonali tal-mediċini.

Xi Stati Membri jimmiraw lejn approċċ olistiku għall-kura fit-tul. Il-Bulgarija adottat pjan ta' azzjoni għall-implimentazzjoni tal-Istrateġija Nazzjonali għall-Kura fit-Tul li tinkludi t-tisħiħ tal-qafas istituzzjonali għall-provvista u għall-iżvilupp ta' servizzi soċjali integrati. Il-Polonja fasslet politika soċjali għall-persuni dipendenti iktar imdaħħlin fiż-żmien ibbażata fuq sistema ta' sostenn mill-istituzzjonijiet pubbliċi għall-persuni li jipprovdu l-indukrar informali u fuq netwerk ta' servizzi tal-komunità u istituzzjonali.

Sabiex iżidu l-ġabra ta' persuni li jipprovdu l-indukrar, l-Istati Membri qegħdin jipproponu għażliet differenti ta' politika. Ir-Repubblika Ċeka adottat liv speċjali (imħallas sa tliet xhur) għall-persuni li jipprovdu l-indukrar informali għal persuni dipendenti tal-familja. L-Estonja tipprovdi possibbiltà għall-persuni impjegati li jipprovdu l-indukrar (qraba, konjuġi, sħab irreġistrati jew persuni li jipprovdu l-indukrar) biex ikollhom ħamest ijiem addizzjonali ta' liv imħallas għal kull sena kalendarja. Fil-Ġermanja, qiegħda ssir riforma tal-edukazzjoni u tat-taħriġ tal-infermiera sabiex jiġu stabbiliti kurrikulu komuni u taħriġ għall-infermiera fil-kura tas-saħħa, fil-kura pedjatrika u fil-kura fit-tul, u jingħeleb in-nuqqas ta' ħaddiema.

ANNESSI

Anness 1. Il-livelli tal-indikaturi primarji tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

	Opportunitajiet u aċċess indaqs għas-suq tax-xogħol														
	Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% mill-popolazzjoni tal-età ta' 18-24 sena)			Disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg (pps)			Proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu (S80/S20)			F'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (%)			NEETs żgħażagħ (% mill-popolazzjoni totali tal-età ta' 15-24 sena)		
Sena	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
EU28	11.0	10.7	10.6	11.6	11.6	11.5	5.2	5.2	5.1	23.8	23.5	22.5 e	12.0	11.6	10.9
EA19	11.6	11.1	11.0	11.2	11.2	11.2	5.2	5.2	5.1	23.1	23.1	22.1 e	12.2	11.7	11.2
EUnw	9.8	9.5	9.4	10.7	10.6	10.5	5.1	5.0	5.0	24.3	23.8	22.9	11.7	11.0	10.4
EAnw	10.1	9.5	9.4	10.4	10.3	10.1	5.0	5.0	4.9	23.6	23.1	22.3	11.5	10.8	10.2
BE	10.1	8.8	8.9 b	8.3	9.3	9.8 b	3.8	3.8	3.8	21.1	20.7	20.3	12.2	9.9	9.3 b
BG	13.4	13.8	12.7	6.6	7.3	8.0	7.1	7.7 b	8.2	41.3	40.4 b	38.9	19.3	18.2	15.3
CZ	6.2	6.6	6.7	16.6	16.0	15.8	3.5	3.5	3.4	14.0	13.3	12.2	7.5	7.0	6.3
DK	7.8	7.2 b	8.8 b	7.6	6.7 b	6.5 b	4.1	4.1	4.1	17.7	16.8	17.2	6.2	5.8 b	7.0 b
DE	10.1	10.3	10.1	8.7	8.2	7.9	4.8	4.6	4.5	20.0	19.7	19.0	6.2	6.7	6.3
EE	12.2	10.9	10.8	7.9	8.2	7.3	6.2	5.6	5.4	24.2	24.4	23.4	10.8	9.1	9.4
IE	7.0	6.2	5.1 b	12.3	12.1	12.1	4.5	4.4	:	26.0	24.2	:	14.3	12.6	10.9 b
EL	7.9	6.2	6.0	18.0	19.0	19.7	6.5	6.6	6.1	35.7	35.6	34.8	17.2	15.8	15.3
ES	20.0	19.0	18.3	11.2	11.5	11.9	6.9	6.6	6.6	28.6	27.9	26.6	15.6	14.6	13.3
FR	9.2	8.8	8.9	7.2	7.5	7.9	4.3	4.3	4.4	17.7	18.2	17.1	12.0	11.9	11.5
HR	2.8 u	2.8 u	3.1	9.5	9.6	10.6	5.2	5.0	5.0	29.1	27.9	26.4	18.1	16.9	15.4
IT	14.7	13.8	14.0	20.0	20.1	19.8	5.8	6.3	5.9	28.7	30.0	28.9	21.4	19.9	20.1
CY	5.2	7.6	8.5	8.3	9.7	9.5	5.2	4.9	4.6	28.9	27.7	25.2	15.3	16.0	16.1
LV	9.9	10.0	8.6	4.1	2.9	4.3	6.5	6.2	6.3	30.9	28.5	28.2	10.5	11.2	10.3
LT	5.5	4.8	5.4	2.4	1.9	1.0	7.5	7.1	7.3	29.3	30.1	29.6	9.2	9.4	9.1
LU	9.3 b	5.5	7.3	11.7 b	11.0	7.9	4.3	5.0 b	5.0	18.5	19.8 b	21.5	6.2 b	5.4	5.9
HU	11.6 b	12.4	12.5	13.7	14.0	15.3	4.3	4.3	4.3	28.2	26.3	25.6	11.6 b	11.0	11.0
MT	20.2	19.2	17.7 b	26.8	25.5	24.1	4.2	4.2	4.2	22.4	20.1	19.2	10.5	8.8	8.6 b
NL	8.2	8.0	7.1	11.1	11.0	10.5	3.8	3.9 b	4.0	16.4	16.7 b	17.0	4.7	4.6	4.0
AT	7.3	6.9	7.4	8.2	7.8	8.0	4.0	4.1	4.3	18.3	18.0	18.1	7.5	7.7	6.5
PL	5.3	5.2	5.0	13.8	14.2	14.6	4.9	4.8	4.6	23.4	21.9	19.5	11.0	10.5	9.5
PT	13.7	14.0	12.6	6.7	6.8	7.5	6.0	5.9	5.7	26.6	25.1	23.3	11.3	10.6	9.3
RO	19.1	18.5	18.1	17.5	17.6	17.1	8.3	7.2	6.5	37.4	38.8	35.7	18.1	17.4	15.2
SI	5.0	4.9	4.3	8.6	6.6	7.2	3.6	3.6	3.4	19.2	18.4	17.1	9.5	8.0	6.5
SK	6.9	7.4	9.3	14.7	14.2	12.8	3.5	3.6	3.5	18.4	18.1	16.3	13.7	12.3	12.1
FI	9.2	7.9	8.2	2.1	3.3	3.5	3.6	3.6	3.5	16.8	16.6	15.7	10.6	9.9	9.4
SE	7.0	7.4	7.7	4.2	3.8	4.0	4.1	4.3	4.3	18.6	18.3	17.7	6.7	6.5	6.2
UK	10.8	11.2	10.6	11.2	11.0	10.3	5.2	5.1	:	23.5	22.2	:	11.1	10.9	10.3

Sors: Eurostat.
Nota: EUnw u EUnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro.
Indikazzjonijiet – b: waqfa fis-serje taż-żminijiet; e: stmata; p: proviżorja; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).

Anness 1 (ikompli). Il-livelli tal-indikaturi primarji tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

	Swieq tax-xogħol dinamiċi u kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti														
	Rata tal-impjieg (% mill-popolazzjoni tal-età ta' 20-64 sena)			Rata tal-qgħad (% tal-popolazzjoni tal-età ta' 15-74 sena)			Rata tal-qgħad fit-tul (% mill-popolazzjoni attiva tal-età ta' 15-74 sena)			GDHI reali *per capita* (2008 = 100)			Qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time li jaqla' l-paga medja (pps)		
Sena	**2015**	**2016**	**2017**	**2015**	**2016**	**2017**	**2015**	**2016**	**2017**	**2014**	**2015**	**2016**	**2014**	**2015**	**2016**
EU28	70.1	71.1	72.2	9.4	8.6	7.6	4.5	4.0	3.4	98.7	100.7	102.5	:	:	:
EA19	69.0	70.0	71.0	10.9	10.0	9.1	5.5	5.0	4.4	96.7	98.0	99.5	:	:	:
EUnw	70.0	71.1	72.5	9.7	8.7	7.6	4.8	4.1	3.4	97.7	100.2	103.5	19063	19267	19671
EAnw	69.6	70.6	72.0	10.5	9.7	8.6	5.3	4.7	4.0	94.4	96.2	98.4	20118	20574	20987
BE	67.2	67.7	68.5 b	8.5	7.8	7.1 b	4.4	4.0	3.5 b	96.7	96.3	97.0	24355	24772	25082
BG	67.1	67.7	71.3	9.2	7.6	6.2	5.6	4.5	3.4	110.4	120.1	133.6	8164	8742	9329
CZ	74.8	76.7	78.5	5.1	4.0	2.9	2.4	1.7	1.0	100.9	104.9	108.2	13496	13809	14111
DK	76.5	77.4 b	76.9 b	6.2	6.2	5.7	1.7	1.4 b	1.3 b	104.1	107.5	110.9	25491	26170	26568
DE	78.0	78.6	79.2	4.6	4.1	3.8	2.0	1.7	1.6	104.2	105.3	106.9	25935	26528	27040
EE	76.5	76.6	78.7	6.2	6.8	5.8	2.4	2.1	1.9	101.0	105.7	109.4	13048	13741	14373
IE	69.9	71.4	73.0	10.0	8.4	6.7	5.3	4.2	3.0	89.8	92.0	93.7	24726	24994	25510
EL	54.9	56.2	57.8	24.9	23.6	21.5	18.2	17.0	15.6	70.4	69.4	68.7	18169	18447	18577
ES	62.0	63.9	65.5	22.1	19.6	17.2	11.4	9.5	7.7	90.3	92.7	94.3	21999	22584	23077
FR	69.5	70.0	70.6	10.4	10.1	9.4	4.6	4.6	4.2	100.3	100.8	102.3	23761	24291	24579
HR	60.6	61.4	63.6	16.1	13.4	11.1	10.2	6.6	4.6	:	:	:	:	12789	13113
IT	60.5	61.6	62.3	11.9	11.7	11.2	6.9	6.7	6.5	88.5	89.6	90.7	20597	20762	21070
CY	67.9	68.7	70.8	15.0	13.0	11.1	6.8	5.8	4.5	75.9	78.0	82.1	:	:	:
LV	72.5	73.2	74.8	9.9	9.6	8.7	4.5	4.0	3.3	91.6	98.5	103.9	6994	8502	10082
LT	73.3	75.2	76.0	9.1	7.9	7.1	3.9	3.0	2.7	103.5	108.2	114.6	9912	10517	11151
LU	70.9 b	70.7	71.5	6.5	6.3	5.6	1.9 b	2.2	2.1	103.1	102.5	101.5	31367	31922	32320
HU	68.9	71.5	73.3	6.8	5.1	4.2	3.1	2.4	1.7	101.2	103.4	109.8	11256	11480	11712
MT	69.0	71.1	73.0	5.9	5.2	4.6	2.4	1.9	1.6	:	:	:	21284	21218	21243
NL	76.4	77.1	78.0	6.9	6.0	4.9	3.0	2.5	1.9	98.9	100.1	101.5	27800	28570	28768
AT	74.3	74.8	75.4	5.7	6.0	5.5	1.7	1.9	1.8	96.4	95.2	96.3	25379	26039	26859
PL	67.8	69.3	70.9	7.5	6.2	4.9	3.0	2.2	1.5	113.4	117.7	124.8	12606	13221	13757
PT	69.1	70.6	73.4	12.6	11.2	9.0	7.2	6.2	4.5	92.0	94.7	97.0	16207	16043	15984
RO	66.0	66.3	68.8	6.8	5.9	4.9	3.0	3.0	2.0	100.4	102.8	114.2	8621	8987	9609
SI	69.1	70.1	73.4	9.0	8.0	6.6	4.7	4.3	3.1	92.8	94.6	99.1	14741	14958	15049
SK	67.7	69.8	71.1	11.5	9.7	8.1	7.6	5.8	5.1	101.8	105.8	108.6	11698	12106	12446
FI	72.9	73.4	74.2	9.4	8.8	8.6	2.3	2.3	2.1	101.4	102.6	103.5	24154	24346	24545
SE	80.5	81.2	81.8	7.4	6.9	6.7	1.5	1.3	1.2	111.6	113.3	115.9	25612	25892	25992
UK	76.8	77.5	78.2	5.3	4.8	4.4	1.6	1.3	1.1	100.0	104.4	103.5	28255	28770	29177

Sors: Eurostat, l-OECD.

Nota: EUnw u EUnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro. Il-GDHI reali *per capita* jitkejjel billi jintuża l-"introjtu mhux aġġustat" (jiġifieri, mingħajr ma jiġu inklużi t-trasferimenti soċjali *in natura*) u mingħajr ma ssir korrezzjoni għall-istandards tal-kapaċità tal-akkwist. Il-qligħ nett ta' ħaddiema waħedhom full-time li jaqilgħu l-paga medja għandu jinftiehem u jiġi interpretat flimkien ma' indikaturi oħra, bħar-rata tal-faqar fost dawk li jaħdmu, il-proporzjon bejn il-ħames u l-ewwel deċili tad-distribuzzjoni tal-pagi (D5/D1) u indikaturi rilevanti oħra tal-MPI, tal-MPPS u tal-QEK. Għal dan l-indikatur jintużaw medji ta' tliet snin sabiex jiġu radrizzati l-fluttwazzjonijiet fuq medda qasira ta' żmien.

Indikazzjonijiet – b: waqfa fis-serje taż-żminijiet; e: stmata; p: proviżorja; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).

Anness 1 (ikompli). Il-livelli tal-indikaturi primarji tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali

	Sostenn pubbliku / Protezzjoni u inklużjoni soċjali											
	Impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (%)			Tfal tal-età ta' inqas minn tliet snin fl-indukrar formali tat-tfal (%)			Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medika (%)			Individwi b'ħiliet diġitali kumplessivi bażiċi jew iktar minn bażiċi (% mill-popolazzjoni tal-età ta' 16-74 sena)		
Year	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2015	2016	2017	2015	2016	2017
EU28	33.7	33.2	32.4 e	28.4	30.3	32.9	3.2	2.5	1.6 e	55.0	56.0	57.0
EA19	33.1	32.3	31.3 e	32.3	33.9	38.2	2.6	2.3	1.3 e	:	:	:
EUnw	35.2	34.3	33.4	27.3	28.0	29.9	3.4	3.1	2.5	55.2	55.6	57.3
EAnw	35.0	34.2	32.5	29.2	29.4	32.3	3.4	3.4	2.7	56.7	57.0	59.7
BE	44.2	41.1	39.5	48.8	50.1	43.8	2.4	2.4	2.1	60.0	61.0	61.0
BG	22.5	17.9 b	19.9	11.2	9.0	12.5	4.7	2.8 b	2.1	31.0	26.0	29.0
CZ	42.3	40.5	42.4	4.4	2.9	4.7	0.8	0.7	0.5	57.0	54.0	60.0
DK	52.7	52.2	51.0	69.6	77.3	70.0	1.3	1.3	1.0	75.0	78.0	71.0
DE	33.5	34.8	33.2	27.5	25.9	32.6	0.5	0.3	0.3	67.0	68.0	68.0
EE	22.3	24.9	27.3	19.5	21.5	30.2	12.7	15.3	11.8	65.0	60.0	60.0
IE	55.0	52.2	:	27.4	30.6	28.6	2.8	2.6	:	44.0	44.0	48.0
EL	16.1	15.9	15.8	12.8	11.4	8.9	12.3	13.1	10.0	44.0	46.0	46.0
ES	26.6	24.4	23.9	37.0	39.7	39.3	0.6	0.5	0.1	54.0	53.0	55.0
FR	43.1	42.4	44.8	39.5	41.8	48.9	1.2	1.3	1.0	57.0	56.0	57.0
HR	35.5	28.6	24.8	17.1	11.8	15.6	1.9	1.7	1.6	51.0	55.0	41.0
IT	21.7	21.4	19.4	22.9	27.3	34.4	7.2	5.5	1.8	43.0	44.0	:u
CY	36.2	35.6	35.9	25.5	20.8	24.9	1.5	0.6	1.5	43.0	43.0	50.0
LV	17.6	21.6	21.9	21.6	22.8	28.3	8.4 b	8.2	6.2	49.0	50.0 b	48.0
LT	22.4	21.5	23.2	22.9	9.7	15.2	2.9	3.1	1.5	51.0	52.0	55.0
LU	43.8	39.1 b	35.5	49.0	51.9	50.9	0.9	0.4 b	0.3	86.0	86.0	85.0
HU	42.0	43.8	46.4	14.3	15.3	15.6	2.6	1.3	1.0	50.0	51.0	50.0
MT	31.2	30.7	29.1	18.2	17.9	31.4	0.8	1.0	0.2	52.0	49.0	56.0
NL	48.0	42.5 b	39.7	44.6	46.3	53.0	0.1	0.2 b	0.1	72.0	77.0	79.0
AT	45.7	46.4	42.2	16.0	22.2	20.5	0.1	0.2	0.2	64.0	65.0	67.0
PL	23.1	24.5	37.5	5.6	5.4	7.8	7.3	6.6	3.3 b	40.0	44.0	46.0
PT	26.1	24.0	22.5	44.9	47.2	49.9	3.0	2.4	2.3	48.0	48.0	50.0
RO	13.3	14.2	16.6	2.6	9.4	17.4	9.4	6.5	4.7	26.0	28.0	29.0
SI	42.3	42.8	44.6	37.3	37.4	39.5	0.2	0.4	3.5	51.0	53.0	54.0
SK	35.3	31.0	29.1	6.5	1.1	0.5	2.1	2.3	2.4	53.0	55.0	59.0
FI	53.7	57.0	56.9	33.2	32.6	32.6	4.3 b	4.1	3.6	74.0	73.0	76.0
SE	45.3	45.8	46.1	56.7	64.0	51.0	1.3	1.6	1.4	72.0	69.0 b	77.0
UK	43.3	43.4	:	28.9	30.4	28.5	2.8	1.0	:	67.0	69.0	71.0

Sors: Eurostat.
Nota: EUnw u EUnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro.
Indikazzjonijiet – b: waqfa fis-serje taż-żminijiet; e: stmata; p: proviżorja; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).

Anness 2. L-indikaturi primarji tat-tabella ta’ valutazzjoni soċjali, il-bidliet u d-distanza mill-UE

Sena	Opportunitajiet u aċċess indaqs għas-suq tax-xogħol														
	Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% mill-popolazzjoni tal-età ta’ 18-24 sena)			Disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg (pps)			Proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu (S80/S20)			F’riskju ta’ faqar jew ta’ esklużjoni soċjali (%)			NEETs żgħażagħ (% mill-popolazzjoni totali tal-età ta’ 15-24 sena)		
	2017			2017			2017			2017			2017		
	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE
EU28	-0.1	1.2	0.0	-0.1	1.0	0.0	-0.1	0.1	0.0	-1.0	-0.4	0.0	-0.7	0.5	0.0
EA19	-0.1	1.6	0.0	0.0	0.7	0.1	-0.1	0.1	0.0	-1.0	-0.8	0.0	-0.5	0.8	0.2
EUnw	-0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	-1.0	0.0	0.0	-0.7	0.0	0.0
EAnw	-0.1	0.0	0.0	-0.2	-0.4	-0.1	-0.1	0.0	0.0	-0.8	-0.6	0.2	-0.6	-0.2	0.1
BE	0.1 b	-0.5	0.2	0.5 b	-0.7	0.6	0.0	-1.2	0.1	-0.4	-2.6	0.6	-0.6 b	-1.1	0.1
BG	-1.1	3.3	-1.0	0.7	-2.5	0.8	0.5	3.2	0.6	-1.5	16.0	-0.5	-2.9	4.9	-2.2
CZ	0.1	-2.7	0.2	-0.2	5.3	-0.1	-0.1	-1.6	0.0	-1.1	-10.7	-0.1	-0.7	-4.1	0.0
DK	1.6 b	-0.6	1.7	-0.2 b	-4.0	-0.1	0.0	-0.9	0.1	0.4	-5.7	1.4	1.2 b	-3.4	1.9
DE	-0.2	0.7	-0.1	-0.3	-2.6	-0.2	-0.1	-0.5	0.0	-0.7	-3.9	0.3	-0.4	-4.1	0.3
EE	-0.1	1.4	0.0	-0.9	-3.2	-0.8	-0.2	0.4	-0.1	-1.0	0.5	0.0	0.3	-1.0	1.0
IE	-1.1 b	-4.3	-1.0	0.0	1.6	0.1	:	:	:	:	:	:	-1.7 b	0.5	-1.0
EL	-0.2	-3.4	-0.1	0.7	9.2	0.8	-0.5	1.1	-0.4	-0.8	11.9	0.2	-0.5	4.9	0.2
ES	-0.7	8.9	-0.6	0.4	1.4	0.5	0.0	1.6	0.1	-1.3	3.7	-0.3	-1.3	2.9	-0.6
FR	0.1	-0.5	0.2	0.4	-2.6	0.5	0.1	-0.6	0.2	-1.1	-5.8	-0.1	-0.4	1.1	0.3
HR	0.3	-6.3	0.4	1.0	0.1	1.1	0.0	0.0	0.1	-1.5	3.5	-0.5	-1.5	5.0	-0.8
IT	0.2	4.6	0.3	-0.3	9.3	-0.2	-0.4	0.9	-0.3	-1.1	6.0	-0.1	0.2	9.7	0.9
CY	0.9	-0.9	1.0	-0.2	-1.0	-0.1	-0.3	-0.4	-0.2	-2.5	2.3	-1.5	0.1	5.7	0.8
LV	-1.4	-0.8	-1.3	1.4	-6.2	1.5	0.1	1.3	0.2	-0.3	5.3	0.7	-0.9	-0.1	-0.2
LT	0.6	-4.0	0.7	-0.9	-9.5	-0.8	0.2	2.3	0.3	-0.5	6.7	0.5	-0.3	-1.3	0.4
LU	1.8	-2.1	1.9	-3.1	-2.6	-3.0	0.0	0.0	0.1	1.7	-1.4	2.7	0.5	-4.5	1.2
HU	0.1	3.1	0.2	1.3	4.8	1.4	0.0	-0.7	0.1	-0.7	2.7	0.3	0.0	0.6	0.7
MT	-1.5 b	8.3	-1.4	-1.4	13.6	-1.3	0.0	-0.8	0.1	-0.9	-3.7	0.1	-0.2 b	-1.8	0.5
NL	-0.9	-2.3	-0.8	-0.5	0.0	-0.4	0.1	-1.0	0.2	0.3	-5.9	1.3	-0.6	-6.4	0.1
AT	0.5	-2.0	0.6	0.2	-2.5	0.3	0.2	-0.7	0.3	0.1	-4.8	1.1	-1.2	-3.9	-0.5
PL	-0.2	-4.4	-0.1	0.4	4.1	0.5	-0.2	-0.4	-0.1	-2.4	-3.4	-1.4	-1.0	-0.9	-0.3
PT	-1.4	3.2	-1.3	0.7	-3.0	0.8	-0.2	0.7	-0.1	-1.8	0.4	-0.8	-1.3	-1.1	-0.6
RO	-0.4	8.7	-0.3	-0.5	6.6	-0.4	-0.7	1.5	-0.6	-3.1	12.8	-2.1	-2.2	4.8	-1.5
SI	-0.6	-5.1	-0.5	0.6	-3.3	0.7	-0.2	-1.6	-0.1	-1.3	-5.8	-0.3	-1.5	-3.9	-0.8
SK	1.9	-0.1	2.0	-1.4	2.3	-1.3	-0.1	-1.5	0.0	-1.8	-6.6	-0.8	-0.2	1.7	0.5
FI	0.3	-1.2	0.4	0.2	-7.0	0.3	-0.1	-1.5	0.0	-0.9	-7.2	0.1	-0.5	-1.0	0.2
SE	0.3	-1.7	0.4	0.2	-6.5	0.3	0.0	-0.7	0.1	-0.6	-5.2	0.4	-0.3	-4.2	0.4
UK	-0.6	1.2	-0.5	-0.7	-0.2	-0.6	:	:	:	:	:	:	-0.6	-0.1	0.1

Sors: Eurostat.
Nota: EUnw u EUnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro. Fis-26 ta’ Ottubru 2018, l-istimi dwar it-tifsira statistika għall-bidliet tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol u l-indikaturi msejsa fuq is-SILC ma kinux disponibbli.
Indikazzjonijiet – b: waqfa fis-serje taż-żminijiet; e: stmata; p: proviżorja; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta’ osservazzjonijiet).

Anness 2 (ikompli). L-indikaturi primarji tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali, il-bidliet u d-distanza mill-UE

Sena	Swieq tax-xogħol dinamiċi u kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti														
	Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% mill-popolazzjoni tal-età ta' 18-24 sena)			Disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg (pps)			Proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu (S80/S20)			F'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali (%)			NEETs żgħażagħ (% mill-popolazzjoni totali tal-età ta' 15-24 sena)		
	2017			2017			2017			2016			2016		
	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE
EU28	1.1	-0.3	-0.4	-1.0	0.0	0.1	-0.6	0.0	0.1	1.9	-1.0	-1.4	:	:	:
EA19	1.0	-1.5	-0.5	-0.9	1.5	0.2	-0.6	1.0	0.1	1.5	-4.1	-1.8	:	:	:
EUnw	1.5	0.0	0.0	-1.1	0.0	0.0	-0.7	0.0	0.0	3.3	0.0	0.0	2.6	0.0	0.0
EAnw	1.4	-0.6	-0.1	-1.1	0.9	0.0	-0.7	0.7	0.0	2.3	-5.1	-1.0	1.9	-1	-0.6
BE	0.8 b	-4.0	-0.7	-0.7 b	-0.5	0.4	-0.5 b	0.1	0.2	0.7	-6.5	-2.6	0.1	5411	-2.4
BG	3.6	-1.2	2.1	-1.4	-1.4	-0.3	-1.1	0.0	-0.4	11.2	30.0	7.9	8.6	-10342	6.0
CZ	1.8	6.0	0.3	-1.1	-4.7	0.0	-0.7	-2.4	0.0	3.1	4.6	-0.2	2.2	-5560	-0.3
DK	-0.5 b	4.4	-2.0	-0.5	-1.9	0.6	-0.1 b	-2.1	0.6	3.2	7.4	-0.1	1.3	6896	-1.3
DE	0.6	6.7	-0.9	-0.3	-3.8	0.8	-0.1	-1.8	0.6	1.5	3.4	-1.8	1.7	7369	-0.9
EE	2.1	6.2	0.6	-1.0	-1.8	0.1	-0.2	-1.5	0.5	3.6	5.9	0.3	5.2	-5298	2.7
IE	1.6	0.5	0.1	-1.7	-0.9	-0.6	-1.2	-0.4	-0.5	1.9	-9.9	-1.5	2.0	5839	-0.6
EL	1.6	-14.7	0.1	-2.1	13.9	-1.0	-1.4	12.2	-0.7	-1.1	-34.9	-4.4	0.0	-1094	-2.5
ES	1.6	-7.0	0.1	-2.4	9.6	-1.3	-1.8	4.3	-1.1	1.8	-9.2	-1.5	1.9	3406	-0.6
FR	0.6	-1.9	-0.9	-0.7	1.8	0.4	-0.4	0.8	0.3	1.4	-1.3	-1.9	0.6	4908	-2.0
HR	2.2	-8.9	0.7	-2.3	3.5	-1.2	-2.0	1.2	-1.3	:	:	:	2.3	-6558	-0.3
IT	0.7	-10.2	-0.8	-0.5	3.6	0.6	-0.2	3.1	0.5	1.2	-12.8	-2.1	0.7	1399	-1.9
CY	2.1	-1.7	0.6	-1.9	3.5	-0.8	-1.3	1.1	-0.6	5.3	-21.4	2.0	:	:	:
LV	1.6	2.3	0.1	-0.9	1.1	0.2	-0.7	-0.1	0.0	5.6	0.4	2.2	7.4	-9590	4.8
LT	0.8	3.5	-0.7	-0.8	-0.5	0.3	-0.3	-0.7	0.4	6.0	11.1	2.7	6.5	-8521	4.0
LU	0.8	-1.0	-0.7	-0.7	-2.0	0.4	-0.1	-1.3	0.6	-1.0	-2.1	-4.3	0.7	12649	-1.8
HU	1.8	0.8	0.3	-0.9	-3.4	0.2	-0.7	-1.7	0.0	6.1	6.2	2.8	4.5	-7960	1.9
MT	1.9	0.5	0.4	-0.6	-3.0	0.5	-0.3	-1.8	0.4	:	:	:	0.4	1572	-2.2
NL	0.9	5.5	-0.6	-1.1	-2.7	0.0	-0.6	-1.5	0.1	1.4	-2.0	-1.9	1.2	9097	-1.4
AT	0.6	2.9	-0.9	-0.5	-2.1	0.6	-0.1	-1.6	0.6	1.1	-7.3	-2.2	2.1	7188	-0.4
PL	1.6	-1.6	0.1	-1.3	-2.7	-0.2	-0.7	-1.9	0.0	6.1	21.3	2.8	4.9	-5915	2.3
PT	2.8	0.9	1.3	-2.2	1.4	-1.1	-1.7	1.1	-1.0	2.5	-6.5	-0.8	-0.6	-3688	-3.2
RO	2.5	-3.7	1.0	-1.0	-2.7	0.1	-1.0	-1.4	-0.3	11.1	10.7	7.8	8.5	-10063	6.0
SI	3.3	0.9	1.8	-1.4	-1.0	-0.3	-1.2	-0.3	-0.5	4.8	-4.4	1.5	1.2	-4622	-1.4
SK	1.3	-1.4	-0.2	-1.6	0.5	-0.5	-0.7	1.7	0.0	2.6	5.0	-0.7	3.1	-7225	0.5
FI	0.8	1.7	-0.7	-0.2	1.0	0.9	-0.2	-1.3	0.5	0.9	0.0	-2.4	0.3	4874	-2.3
SE	0.6	9.3	-0.9	-0.2	-0.9	0.9	-0.1	-2.2	0.6	2.3	12.4	-1.0	1.5	6321	-1.1
UK	0.7	5.7	-0.8	-0.4	-3.2	0.7	-0.2	-2.3	0.5	-0.9	0.0	-4.2	0.9	9506	-1.6

Sors: Eurostat, l-OECD.
Nota: EUnw u EUnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro. Il-GDHI reali *per capita* jitkejjel billi jintuża l-"introjtu mhux aġġustat" (jiġifieri, mingħajr ma jiġu inklużi t-trasferimenti soċjali *in natura*) u mingħajr ma ssir korrezzjoni għall-istandards tal-kapaċità tal-akkwist. Il-qligħ nett ta' ħaddiema waħedhom full-time li jaqilgħu l-paga medja għandu jinftiehem u jiġi interpretat flimkien ma' indikaturi oħra, bħar-rata tal-faqar fost dawk li jaħdmu, il-proporzjon bejn il-ħames u l-ewwel deċili tad-distribuzzjoni tal-pagi (D5/D1) u indikaturi rilevanti oħra tal-MPI, tal-MPPS u tal-QEK. Għal dan l-indikatur, id-distanza mill-medja tal-UE hija espressa fi standards tal-kapaċità tal-akkwist (PPS) filwaqt li l-bidliet huma espressi f'termini reali fil-munita nazzjonali; jintużaw medji ta' tliet snin kemm għal-livelli u kemm għall-bidliet biex jiġu radrizzati l-fluttwazzjonijiet fuq medda qasira ta' żmien. Fis-26 ta' Ottubru 2018, l-istimi dwar it-tifsira statistika għall-bidliet tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol u l-indikaturi msejsa fuq is-SILC ma kinux disponibbli.
Indikazzjonijiet – b: waqfa fis-serje taż-żminijiet; e: stmata; p: proviżorja; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet).

Anness 2 (ikompli). L-indikaturi primarji tat-tabella ta' valutazzjoni soċjali, il-bidliet u d-distanza mill-UE

Sena	Sostenn pubbliku / Protezzjoni u inklużjoni soċjali											
	Impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (%)			Tfal tal-età ta' inqas minn tliet snin fl-indukrar formali tat-tfal (%)			Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medika (%)			Individwi b'ħiliet diġitali kumplessivi bażiċi jew iktar minn bażiċi (% mill-popolazzjoni tal-età ta' 16-74 sena)		
	2017			2016			2017			2017		
	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE	Bidla Y-Y	Distanza għall-medja tal-UE	Y-Y għall-Istat Membru sa Y-Y għall-UE
EU28	-0.8	-1.0	-1.0	2.6	3.0	0.7	-0.9	-0.9	-0.2	1.0	-0.3	-0.3
EA19	-1.0	-2.1	-1.2	4.3	8.3	2.4	-1.0	-1.2	-0.3	:	:	:
EUnw	0.2	0.0	0.0	1.9	0.0	0.0	-0.7	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0
EAnw	-0.7	-1.0	-0.9	2.9	2.4	1.0	-0.7	0.2	0.1	1.9	2.3	0.6
BE	-1.5	6.1	-1.7	-6.3	13.9	-8.2	-0.3	-0.4	0.4	0.0	3.7	-1.3
BG	1.9	-13.6	1.8	3.5	-17.4	1.6	-0.7	-0.4	0.0	3.0	-28.3	1.7
CZ	1.9	9.0	1.7	1.8	-25.2	-0.1	-0.2	-2.0	0.5	6.0	2.7	4.7
DK	-1.2	17.6	-1.4	-7.3	40.1	-9.2	-0.3	-1.5	0.4	-7.0	13.7	-8.3
DE	-1.6	-0.2	-1.8	6.7	2.7	4.8	0.0	-2.2	0.7	0.0	10.7	-1.3
EE	2.4	-6.1	2.2	8.7	0.3	6.8	-3.5	9.3	-2.8	0.0	2.7	-1.3
IE	:	:	:	-2.0	-1.3	-3.9	:	:	:	4.0	-9.3	2.7
EL	0.0	-17.6	-0.2	-2.5	-21.0	-4.4	-3.1	7.5	-2.4	0.0	-11.3	-1.3
ES	-0.5	-9.5	-0.7	-0.4	9.4	-2.3	-0.4	-2.4	0.3	2.0	-2.3	0.7
FR	2.4	11.4	2.3	7.1	19.0	5.2	-0.3	-1.5	0.4	1.0	-0.3	-0.3
HR	-3.8	-8.6	-3.9	3.8	-14.3	1.9	-0.1	-0.9	0.6	-14.0	-16.3	-15.3
IT	-1.9	-14.0	-2.1	7.1	4.5	5.2	-3.7	-0.7	-3.0	:	:	:
CY	0.3	2.5	0.1	4.1	-5.0	2.2	0.9	-1.0	1.6	7.0	-7.3	5.7
LV	0.3	-11.5	0.1	5.5	-1.6	3.6	-2.0	3.7	-1.3	-2.0	-9.3	-3.3
LT	1.6	-10.3	1.5	5.5	-14.7	3.6	-1.6	-1.0	-0.9	3.0	-2.3	1.7
LU	-3.6	2.1	-3.8	-1.0	21.0	-2.9	-0.1	-2.2	0.6	-1.0	27.7	-2.3
HU	2.6	13.0	2.4	0.3	-14.3	-1.6	-0.3	-1.5	0.4	-1.0	-7.3	-2.3
MT	-1.6	-4.3	-1.7	13.5	1.5	11.6	-0.8	-2.3	-0.1	7.0	-1.3	5.7
NL	-2.8	6.3	-3.0	6.7	23.1	4.8	-0.1	-2.4	0.6	2.0	21.7	0.7
AT	-4.2	8.7	-4.4	-1.7	-9.4	-3.6	0.0	-2.3	0.7	2.0	9.7	0.7
PL	13.1	4.1	12.9	2.4	-22.1	0.5	-3.3 b	0.8	-2.6	2.0	-11.3	0.7
PT	-1.5	-11.0	-1.7	2.7	20.0	0.8	-0.1	-0.2	0.6	2.0	-7.3	0.7
RO	2.4	-16.8	2.2	8.0	-12.5	6.1	-1.8	2.2	-1.1	1.0	-28.3	-0.3
SI	1.8	11.1	1.6	2.1	9.6	0.2	3.1	1.0	3.8	1.0	-3.3	-0.3
SK	-1.8	-4.3	-2.0	-0.6	-29.4	-2.5	0.1	-0.1	0.8	4.0	1.7	2.7
FI	-0.1	23.5	-0.3	0.0	2.7	-1.9	-0.5	1.1	0.2	3.0	18.7	1.7
SE	0.3	12.6	0.1	-13.0	21.1	-14.9	-0.2	-1.1	0.5	8.0	19.7	6.7
UK	:	:	:	-1.9	-1.4	-3.8	:	:	:	2.0	13.7	0.7

Sors: Eurostat.
Nota: EUnw u EUnw jirreferu għall-medji mhux ponderati għall-UE u għaż-żona tal-euro.
Indikazzjonijiet – b: waqfa fis-serje taż-żminijiet; e: stmata; p: proviżorja; u: affidabbiltà baxxa (għadd żgħir ta' osservazzjonijiet). Fis-26 ta' Ottubru 2018, l-istimi dwar it-tifsira statistika għall-bidliet tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol u l-indikaturi msejsa fuq is-SILC ma kinux disponibbli.

Anness 3. Nota metodoloġika dwar l-identifikazzjoni ta' xejriet u ta' livelli fit-tabella ta' valutazzjoni

F'nofs l-2015, il-Kummissjoni Ewropea, il-Kumitat tal-Impjiegi, u l-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali ftiehmu dwar metodoloġija għall-valutazzjoni tal-prestazzjoni tal-Istati Membri fuq it-tabella ta' valutazzjoni ta' indikaturi ewlenin dwar l-impjiegi u l-qasam soċjali. Bħala parti mill-ftehim, il-metodoloġija kellha l-għan li tipprovdi miżura, għal kull indikatur, tal-qagħda relattiva ta' kull Stat Membru fid-distribuzzjoni tal-valuri indikaturi (punteġġi) tal-UE. Il-metodoloġija tiġi applikata b'mod konġunt għal-livelli tas-snin (livelli) kif ukoll għall-bidliet ta' sena (bidliet), u b'hekk tippermetti li ssir valutazzjoni olistika tal-prestazzjoni tal-Istati Membri[121].

Fl-2017, il-Kummissjoni ftiehmet mal-Kumitat tal-Impjiegi u mal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali u ddeċidiet li tapplika l-metodoloġija għat-tabella ta' valutazzjoni soċjali li takkumpanja l-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali.

Għal kull indikatur, il-livelli u l-bidliet jiġu kkonvertiti f'punteġġi standard (magħrufa wkoll bħala punteġġi z) biex jiġi applikat l-istess kejl għall-indikaturi kollha. Dan jinkiseb bl-istandardizzazzjoni tal-valuri kemm tal-livelli u kemm tal-bidliet skont il-formula:

$$z - score\ for\ MS_X = \frac{[MS_X\ indicator\ - average\ (MS\ indicator)]}{standard\ deviation\ (MS\ indicator)}$$

Imbagħad, jiġu analizzati d-distribuzzjonijiet tal-punteġġi (separatament għal-livelli u għall-bidliet). Dan l-approċċ jippermetti li għal kull Stat Membru jiġi espress il-valur tal-indikatur f'termini ta' kemm-il devjazzjoni jiddevja mill-medja (mhux ponderata). Il-prestazzjoni ta' kull Stat Membru tiġi vvalutata u kklassifikata abbażi tal-punteġġi z li jirriżultaw imqabbla ma' sett ta' livelli limitu predefiniti, stabbiliti bħala multipli tad-devjazzjoni standard.

L-iktar kwistjoni importanti f'dan l-approċċ hija l-iffissar ta' punti ta' limitu. Minħabba li ma tista' ssir l-ebda suppożizzjoni parametrika dwar id-distribuzzjoni tal-valuri osservati[122], is-soltu tintuża "regola ġenerali" fl-għażla tal-livelli limitu. Skont l-analiżi tal-indikaturi ewlenin li ntużaw fit-tabella ta' valutazzjoni, ġie miftiehem li:

1. Kwalunkwe punteġġ ta' inqas minn -1 jitqies bħala prestazzjoni tajba ħafna
2. Kwalunkwe punteġġ bejn -1 u -0,5 jitqies bħala prestazzjoni tajba
3. Kwalunkwe punteġġ bejn -0,5 u 0,5 jitqies bħala prestazzjoni newtrali
4. Kwalunkwe punteġġ bejn 0,5 u 1 jitqies bħala prestazzjoni ħażina
5. Kwalunkwe punteġġ ta' iktar minn 1 jitqies bħala prestazzjoni tajba ħażina ħafna[123]

Tabella 4: Valuri tal-livelli limitu tal-punteġġi z

	valuri tal-livelli limitu tal-punteġġi z				
	-1,0	-0,5	0	0,5	1,0
	(inqas minn)	*(inqas minn)*	*(bejn)*	*(iktar minn)*	*(iktar minn)*
			Valutazzjoni		

[121] Bl-eċċezzjoni tal-indikatur il-ġdid "qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time mingħajr tfal li jaqla' paga medja", li għalih jintużaw medji ta' tliet snin kemm għal-livelli u kemm għall-bidliet biex jiġu radrizzati l-fluttwazzjonijiet fuq medda qasira ta' żmien.
[122] Kemm it-test tad-distribuzzjoni tan-normalità u kemm dak b'għamla ta' T twettqu u rriżultaw fir-rifjut ta' kwalunkwe ipoteżi tad-distribuzzjoni.
[123] F'każ ta' normalità, il-punti ta' limitu magħżula bejn wieħed u ieħor jikkorrispondu għal 15 %, għal 30 %, għal 50 %, għal 70 % u għal 85 % tad-distribuzzjoni kumulattiva.

Livelli	Baxxi ħafna	Baxxi	Skont il-medja	Għoljin	Għoljin ħafna
Bidliet	Ferm inqas mill-medja	Inqas mill-medja	Skont il-medja	Iktar mill-medja	Ferm iktar mill-medja

Imbagħad, permezz tal-kombinazzjoni tal-evalwazzjoni tal-livelli u tal-bidliet, ikun possibbli li tiġi kklassifikata l-prestazzjoni kumplessiva ta' pajjiż skont kull indikatur f'waħda mis-seba' kategoriji li ġejjin. Il-kodifikazzjoni tal-kuluri hija riflessa fiċ-ċifri rispettivi fil-qalba tar-rapport.

It-tabelli ta' hawn taħt jipprovdu l-klassifikazzjoni abbażi tal-punteġġi z għal dawk l-indikaturi li għalihom valur baxx jiġi vvalutat bħala prestazzjoni tajba (eż. ir-rata tal-qgħad, l-AROPE, eċċ.).

Il-pajjiżi bl-aqwa prestazzjoni	b'punteġġ ta' inqas minn -1,0 fil-livelli u ta' inqas minn 1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli ħafna aħjar mill-medja tal-UE u b'sitwazzjoni li qiegħda titjieb jew mhux qiegħda tmur għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni aħjar mill-medja	b'punteġġ ta' bejn -1,0 u -0,5 fil-livelli u ta' inqas minn 1 fil-bidliet jew b'punteġġ ta' bejn -0,5 u 0,5 fil-livelli u ta' inqas minn -1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli aħjar mill-medja tal-UE u b'sitwazzjoni li qiegħda titjieb jew mhux qiegħda tmur għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni tajba iżda li trid tiġi mmonitorjata	b'punteġġ ta' inqas minn -0,5 fil-livelli u ta' iktar minn 1,0 fil-bidliet, *u* b'bidla ta' iktar minn żero[124]	l-Istati Membri b'livelli aħjar jew ħafna aħjar mill-medja tal-UE iżda b'sitwazzjoni li sejra għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni skont il-medja / newtrali	b'punteġġ ta' bejn -0,5 u 0,5 fil-livelli u ta' bejn -1,0 u 1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli skont il-medja u b'sitwazzjoni li la qiegħda titjieb u lanqas mhi qiegħda tmur għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni dgħajfa iżda qiegħda titjieb	b'punteġġ ta' iktar minn 0,5 fil-livelli u ta' inqas minn -1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli agħar jew ħafna agħar mill-medja tal-UE iżda b'sitwazzjoni li qiegħda titjieb b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni li trid tiġi osservata	b'punteġġ ta' bejn 0,5 u 1,0 fil-livelli u ta' iktar minn -1.0 fil-bidliet jew b'punteġġ ta' bejn -0,5 u 0,5 fil-livelli u ta' iktar minn 1,0 fil-bidliet (*u* b'bidla ta' iktar minn żero[125])	Din il-kategorija tiġbor fiha żewġ każijiet differenti: i) l-Istati Membri b'livelli agħar mill-medja tal-UE u b'sitwazzjoni li sejra għall-agħar jew li mhux qiegħda titjieb b'rata mgħaġġla biżżejjed; ii) l-Istati Membri b'livelli skont il-medja tal-UE iżda b'sitwazzjoni li sejra għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjonijiet kritiċi	b'punteġġ ta' iktar minn 1,0 fil-livelli u ta' iktar minn -1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli ħafna agħar mill-medja tal-UE u b'sitwazzjoni li sejra għall-agħar jew li mhux qiegħda titjieb b'rata mgħaġġla biżżejjed

Livell	Bidla				
	Ħafna inqas mill-medja	Inqas mill-medja	Skont il-medja	Iktar mill-medja	Ħafna iktar mill-medja
Baxx ħafna					
Baxx					
Skont il-medja					
Għoli					
Għoli ħafna					

[124] Din il-kundizzjoni tal-aħħar tipprevjeni Stat Membru milli jkollu livell "baxx" jew "baxx ħafna" li jiġi indikat bħala "li sejjer għall-agħar" meta jkollu bidla li tkun "ferm iktar mill-medja", iżda li xorta waħda tkun qiegħda titjieb.

[125] Din il-kundizzjoni tal-aħħar tipprevjeni Stat Membru milli jkollu livell "skont il-medja" li jiġi indikat bħala b'"sitwazzjoni li trid tiġi osservata" meta jkollu bidla li tkun "ferm iktar mill-medja", iżda li xorta waħda tkun qiegħda titjieb.

It-tabelli ta' hawn taħt jipprovdu l-klassifikazzjoni abbażi tal-punteġġi z għal dawk l-indikaturi li għalihom valur għoli jiġi vvalutat bħala prestazzjoni tajba (eż. ir-rata tal-impjieg, il-parteċipazzjoni fl-indukrar tat-tfal, eċċ.).

Il-pajjiżi bl-aqwa prestazzjoni	b'punteġġ ta' iktar minn 1,0 fil-livelli u ta' iktar minn -1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli ħafna aħjar mill-medja tal-UE u b'sitwazzjoni li qiegħda titjieb jew mhux qiegħda tmur għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni aħjar mill-medja	b'punteġġ ta' bejn 1,0 u 0,5 fil-livelli u ta' iktar minn -1.0 fil-bidliet jew b'punteġġ ta' bejn -0,5 u 0,5 fil-livelli u ta' iktar minn 1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli aħjar mill-medja tal-UE u b'sitwazzjoni li qiegħda titjieb jew mhux qiegħda tmur għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni tajba iżda li trid tiġi mmonitorjata	b'punteġġ ta' iktar minn 0,5 fil-livelli u ta' inqas minn -1,0 fil-bidliet, *u* b'bidla ta' inqas minn żero[126]	l-Istati Membri b'livelli aħjar jew ħafna aħjar mill-medja tal-UE iżda b'sitwazzjoni li sejra għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni skont il-medja / newtrali	b'punteġġ ta' bejn -0,5 u 0,5 fil-livelli u ta' bejn -1,0 u 1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli skont il-medja u b'sitwazzjoni li la qiegħda titjieb u lanqas mhi qiegħda tmur għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni dgħajfa iżda qiegħda titjieb	b'punteġġ ta' inqas minn -0,5 fil-livelli u ta' iktar minn 1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli agħar jew ħafna agħar mill-medja tal-UE iżda b'sitwazzjoni li qiegħda titjieb b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjoni li trid tiġi osservata	b'punteġġ ta' bejn -0,5 u -1,0 fil-livelli u ta' inqas minn 1.0 fil-bidliet jew b'punteġġ ta' bejn -0,5 u 0,5 fil-livelli u ta' inqas minn -1,0 fil-bidliet (*u* b'bidla ta' inqas minn żero[127])	Din il-kategorija tiġbor fiha żewġ każijiet differenti: i) l-Istati Membri b'livelli agħar mill-medja tal-UE u b'sitwazzjoni li sejra għall-agħar jew li mhux qiegħda titjieb b'rata mgħaġġla biżżejjed; ii) l-Istati Membri b'livelli skont il-medja tal-UE iżda b'sitwazzjoni li sejra għall-agħar b'rata iktar mgħaġġla mill-medja tal-UE
Il-pajjiżi b'sitwazzjonijiet kritiċi	b'punteġġ ta' inqas minn 1,0 fil-livelli u ta' inqas minn 1,0 fil-bidliet	l-Istati Membri b'livelli ħafna agħar mill-medja tal-UE u b'sitwazzjoni li sejra għall-agħar jew li mhux qiegħda titjieb b'rata mgħaġġla biżżejjed

Livell	Bidla				
	Ħafna iktar mill-medja	Iktar mill-medja	Skont il-medja	Inqas mill-medja	Ħafna inqas mill-medja
Għoli ħafna					
Għoli					
Skont il-medja					
Baxx					
Baxx ħafna					

[126] Din il-kundizzjoni tal-aħħar tipprevjeni Stat Membru milli jkollu livell "għoli" jew "għoli ħafna" li jiġi indikat bħala "li sejjer għall-agħar" meta jkollu bidla li tkun "ferm inqas mill-medja", iżda li xorta waħda tkun qiegħda titjieb.
[127] Din il-kundizzjoni tal-aħħar tipprevjeni Stat Membru milli jkollu livell "skont il-medja" li jiġi indikat bħala b'"sitwazzjoni li trid tiġi osservata" meta jkollu bidla li tkun "ferm inqas mill-medja", iżda li xorta waħda tkun qiegħda titjieb.

Tabella ta' sommarju tal-punti ta' limitu

		Baxxi ħafna	Baxxi	Skont il-medja	Għoljin	Għoljin ħafna
Il-persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% tal-popolazzjoni tal-età ta' 18-24 sena)	Livelli	inqas minn 5,4 %	inqas minn 7,4 %	bejn 7,4 % u 11,4 %	iktar minn 11,4 %	iktar minn 13,4 %
	Bidliet	inqas minn -1,0 pps	inqas minn -0,5 pps	bejn -0,5 pps u 0,4 pps	iktar minn 0,4 pps	iktar minn 0,8 pps
Disparità bejn in-nisa u l-irġiel fl-impjieg (pps)	Livelli	inqas minn 5,2 pps	inqas minn 7,8 pps	bejn 7,8 pps u 13,2 pps	iktar minn 13,2 pps	iktar minn 15,9 pps
	Bidliet	inqas minn -1,0 pps	inqas minn -0,5 pps	bejn -0,5 pps u 0,4 pps	iktar minn 0,4 pps	iktar minn 0,9 pps
Proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu (S80/S20)	Livelli	inqas minn 3,7	inqas minn 4,3	bejn 4,3 u 5,6	iktar minn 5,6	iktar minn 6,2
	Bidliet	inqas minn -0,3	inqas minn -0,2	bejn -0,2 u 0,0	iktar minn 0,0	iktar minn 0,2
Fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (%)	Livelli	inqas minn 16,1 %	inqas minn 19,5 %	bejn 19,5 % u 26,3 %	iktar minn 26,3 %	iktar minn 29,7 %
	Bidliet	inqas minn -1,9 pps	inqas minn -1,4 pps	bejn -1,4 pps u -0,5 pps	iktar minn -0,5 pps	iktar minn 0,0 pps
NEETs żgħażagħ (% mill-popolazzjoni totali tal-età ta' 15-24 sena)	Livelli	inqas minn 6,5 %	inqas minn 8,4 %	bejn 8,4 % u 12,3 %	iktar minn 12,3 %	iktar minn 14,2 %
	Bidliet	inqas minn -1,5 pps	inqas minn -1,1 pps	bejn -1,1 pps u -0,2 pps	iktar minn -0,2 pps	iktar minn 0,2 pps
Rata tal-impjieg (% mill-popolazzjoni tal-età ta' 20-64 sena)	Livelli	inqas minn 67,0 %	inqas minn 69,8 %	bejn 69,8 % u 75,3 %	iktar minn 75,3 %	iktar minn 78,0 %
	Bidliet	inqas minn 0,5 pps	inqas minn 1,0 pps	bejn 1,0 pps u 1,9 pps	iktar minn 1,9 pps	iktar minn 2,4 pps
Rata tal-qgħad (% mill-popolazzjoni attiva tal-età ta' 15-74 sena)	Livelli	inqas minn 3,6 %	inqas minn 5,6 %	bejn 5,6 % u 9,6 %	iktar minn 9,6 %	iktar minn 11,7 %
	Bidliet	inqas minn -1,7 pps	inqas minn -1,4 pps	bejn -1,4 pps u -0,8 pps	iktar minn -0,8 pps	iktar minn -0,4 pps
Rata tal-qgħad fit-tul (% mill-popolazzjoni attiva tal-età ta' 15-74 sena)	Livelli	inqas minn 0,5 %	inqas minn 1,9 %	bejn 1,9 % u 4,8 %	iktar minn 4,8 %	iktar minn 6,3 %
	Bidliet	inqas minn -1,3 pps	inqas minn -1,0 pps	bejn -1,0 pps u -0,4 pps	iktar minn -0,4 pps	iktar minn -0,1 pps
GDHI reali *per capita* (2008 = 100)	Livelli	inqas minn 90,7	inqas minn 97,1	bejn 97,1 % u 110,0	iktar minn 110,0	iktar minn 116,4
	Bidliet	inqas minn 0,0 pps	inqas minn 1,6 pps	bejn 1,6 pps u 4,8 pps	iktar minn 4,8 pps	iktar minn 6,3 pps
Qligħ nett ta' ħaddiem waħdu full-time li jaqla' l-paga medja (il-livelli f'pps, il-bidliet bil-munita nazzjonali f'termini reali)	Livelli	inqas minn 12 559	inqas minn 16 115	bejn 16 115 u 23 228	iktar minn 23 228	iktar minn 26 784
	Bidliet	inqas minn -0,1 %	inqas minn 1,2 %	bejn 1,2 % u 3,9 %	iktar minn 3,9 %	iktar minn 5,2 %
Impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (%)	Livelli	inqas minn 22,0 %	inqas minn 27,7 %	bejn 27,7 % u 39,2 %	iktar minn 39,2 %	iktar minn 44,2 %
	Bidliet	inqas minn -3,1 pps	inqas minn -1,5 pps	bejn -1,5 pps u 1,9 pps	iktar minn 1,9 pps	iktar minn 3,5 pps
Tfal tal-età ta' inqas minn tliet snin fl-indukrar formali tat-tfal (%)	Livelli	inqas minn 12,8 %	inqas minn 21,4 %	bejn 21,4 % u 38,4 %	iktar minn 38,4 %	iktar minn 46,9 %
	Bidliet	inqas minn -3,6 pps	inqas minn -0,9 pps	bejn -0,9 pps u 4,6 pps	iktar minn 4,6 pps	iktar minn 7,4 pps
Ħtieġa awtodikjarata mhux issodisfata għall-kura medika (%)	Livelli	inqas minn 0,4 %	inqas minn 1,0 %	bejn 1,0 % u 3,9 %	iktar minn 3,9 %	iktar minn 5,4 %
	Bidliet	inqas minn -2,2 pps	inqas minn -1,5 pps	bejn -1,5 pps u 0,0 pps	iktar minn 0,0 pps	iktar minn 0,7 pps
Individwi b'ħiliet diġitali kumplessivi bażiċi jew iktar minn bażiċi (% mill-popolazzjoni tal-età ta' 16-74 sena)	Livelli	inqas minn 43,4 %	inqas minn 50,4 %	bejn 50,4 % u 64,3 %	iktar minn 64,3 %	iktar minn 71,3 %
	Bidliet	inqas minn -3,0 pps	inqas minn -0,9 pps	bejn -0,9 pps u 3,5 pps	iktar minn 3,5 pps	iktar minn 5,6 pps

Anness 4: Ħarsa ġenerali fil-qosor lejn ix-"xejriet tal-impjieg li jridu jiġu osservati" u l-għadd ta' Stati Membri li marru għall-agħar jew li kellhom titjib kif identifikat mill-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi (MPI) tal-2018.

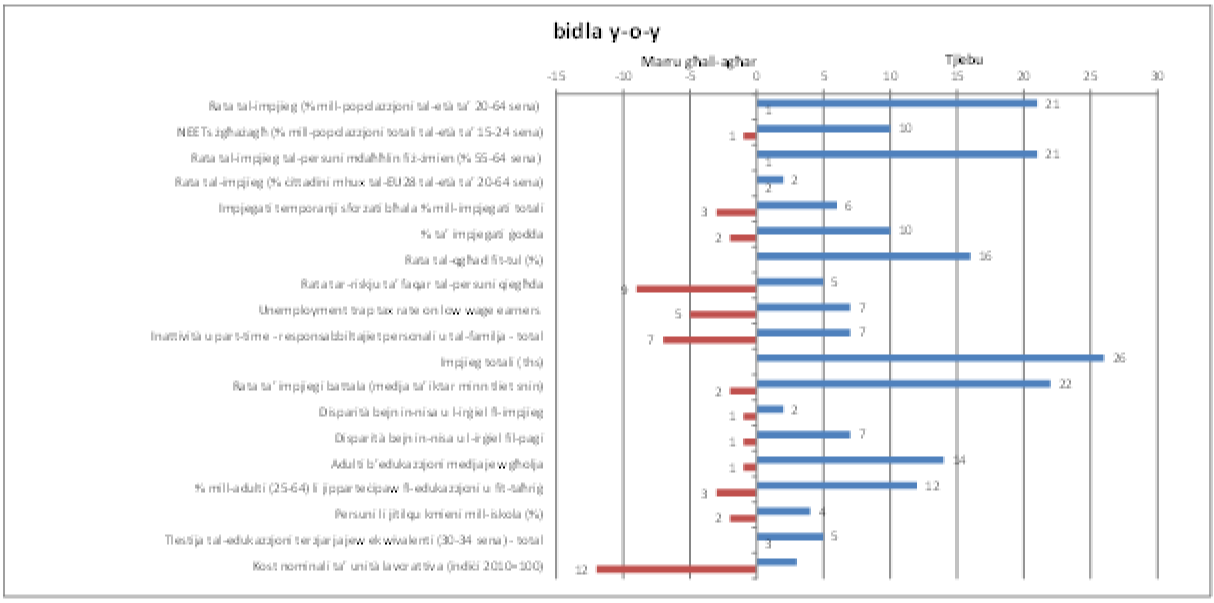

Nota: bidliet 2016-2017, għajr l-2015-2016 għar-rata ta' riskju ta' faqar tal-persuni qiegħda, għan-nassa tal-qgħad u għad-disparità bejn in-nisa u l-irġiel fil-pagi.

Anness 5: Ħarsa ġenerali fil-qosor lejn ix-"xejriet soċjali li jridu jiġu osservati" u l-għadd ta' Stati Membri li marru għall-agħar jew li kellhom titjib matul l-2015-2016 kif identifikat mill-aġġornament ta' Awwissu 2018 tal-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni tal-Protezzjoni Soċjali.

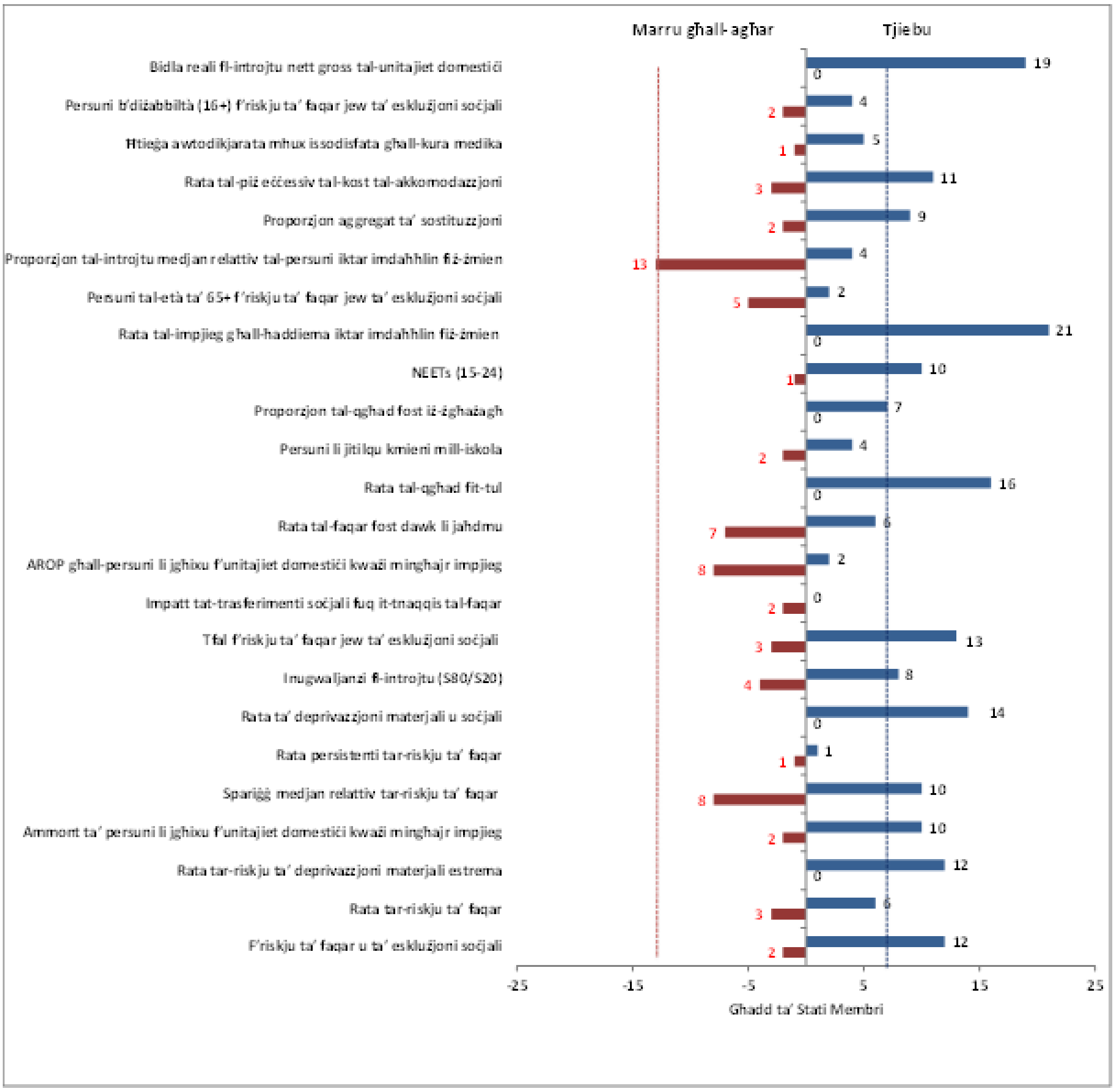

Nota: għall-indikaturi msejsa fuq l-EU-SILC, b'mod ġenerali l-bidliet indikati għall-2015-2016 effettivament jirreferu għall-2014-2015 għall-indikaturi tal-introjtu u tal-intensità tax-xogħol tal-unitajiet domestiċi, u b'mod simili għall-ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika. Għall-indikaturi msejsa fuq l-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol (ir-rata tal-qgħad fit-tul, il-persuni li jitilqu kmieni mill-iskola, il-proporzjon ta' qgħad fost iż-żgħażagħ, in-NEETs (tal-età ta' 15-24 sena), il-persuni li jirtiraw kmieni mix-xogħol (tal-età ta' 55-64 sena)) u għad-deprivazzjoni materjali estrema (f'Awwissu 2018 kienu għadhom mhux finali għall-2017 għal diversi Stati Membri) il-bidliet jirreferu għall-perjodu 2016-2017.